

**T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Bilim Dalı**

**İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN
AKADEMİK BAŞARILARININ ARTTIRILMASINDA
ÖĞRETMEN, OKUL YÖNETİMİ VE ÖĞRENCİ VELİ
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bekir YILDIZ

Mersin, 2016

MERSİN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN
AKADEMİK BAŞARILARININ ARTTIRILMASINDA
ÖĞRETMEN, OKUL YÖNETİMİ VE ÖĞRENCİ VELİ
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Bekir YILDIZ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Sait AKBAŞLI

Yüksek Lisans Tezi

Mersin, 2016

KABUL VE ONAY

Eğitim Bilimleri Enstitüsü MÜDÜRLÜĞÜ'ne,

Bu alışma jüriimiz tarafından İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Eğitim Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

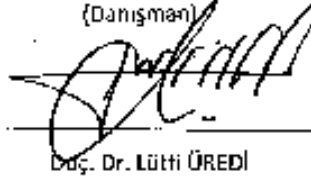
Başkan

Doç. Dr. Sait AKBAŞLI

(Danışman)

Üye

Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ

Üye

Yrd. Doç. Dr. Kürőat KURTULGAN

Yukarıdaki imzaları adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylıyorum.

08/08/2016

Doç. Dr. Gürsen AYCI

TEŞEKKÜR

Başarı, herkese göre farklı anlamlar içerse de ortak olan nokta başarının mutluluk verici bir yanının olmasıdır. Başarının mutsuzluğu veya başarısızlığın mutluluğu tetikleyen bir yanının olduğu düşünülemez. İlkokul çağındaki öğrencilerin gerek derslerde gerekse sosyal ve kültürel alanda sergilediği başarı, onun mutlu olmasını sağlayıcı, özgüvenini ve başarısını arttırıcı önemli bir motivasyon kaynağı olacaktır. Bu anlamda öğrencinin akademik başarısı, onun birçok alandaki gelişimini doğrudan ve dolaylı yollarla etkilemektedir. Öğrencinin akademik başarısının oluşturulması ve artışının sağlanması için hem kendisi hem de öğretmen, öğrenci velisi ve okul yöneticisi arasında sıkı bir ilişki ve işbirliğinin kurulmuş olması beklenir.

Kuşkusuz ki öğrencinin akademik başarısını etkileyen birçok iç ve dış faktör bulunmaktadır. Öğrencinin başarısını veya başarısızlığını etkileyen kendinden kaynaklı faktörler kadar kendisi dışından kaynaklanan faktörler de büyük önem arz etmektedir. Nitelikli bir öğretmen, görev ve sorumluluklarını bilen bir okul yöneticisi, bilinçli bir anne-baba, öğrencinin başarısının oluşmasında belirleyici unsurlardır. Bu araştırma, eğitim-öğretimin önemli saçı ayaklarından olan öğretmen, öğrenci velisi ve okul yöneticisi baz alınarak yürütülmüştür.

Bu araştırmamın her aşamasında bilgi ve tecrübesiyle rehberlik eden, yaptığı eleştirilerle çalışmama önemli katkıda bulunan değerli danışman hocam Doç. Dr. Sait AKBAŞLI'ya en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Yüksek lisans ders sürecinde emeği geçen Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ ve Doç. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA'ya, beni bu yaşıma getiren fedakar annem ve babama, her an görüş alışverişinde bulunduğum meslektaşlarıma, araştırmama katılım sağlayan öğretmenlere, okul yöneticilerine ve öğrenci velilerine, bana moral ve motivasyon sağlayan bütün arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ediyorum.

Bekir YILDIZ

Haziran, 2016

ÖZET

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARININ ARTTIRILMASINDA ÖĞRETMEN, OKUL İDARESİ VE ÖĞRENCİ VELİ DURUMUNUN İNCELENMESİ

Bekir YILDIZ

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Doç. Dr. Sait AKBAŞLI

Haziran 2016

116 sayfa

Bu araştırmanın amacı, ilkokullarda akademik başarıyı arttırmak için, ilkokul öğretmenleri, ilkokul yöneticileri ve ilkokul öğrenci velilerinin akademik başarıya ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Mersin ilinin beş merkez ilçesinde bulunan 35 ilkokul öğretmeni, 35 ilkokul müdürü ve 35 ilkokul öğrenci velisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri, öncelikli olarak geniş bir alan yazın taraması sonucunda araştırmacı tarafından hem öğretmen, hem yönetici hem de öğrenci velilerine yönelik geliştirilen ve açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Bu araştırmada nitel araştırma metotlarından betimsel analiz yöntemi kullanılmış, verilerin analizi sürecinde ise kodlama yapılması, kodlara uygun temaların bulunması aşamalarında içerik analizi türlerinden frekans analizi kullanılmıştır. Analiz sürecinde; sınıf öğretmenlerinin, okul yöneticilerinin ve öğrenci velilerinin; akademik başarıya ilişkin algıları, öğrencilerden akademik başarı beklentileri, akademik başarıyı arttırmaya yönelik yaptıkları uygulamalar ve daha başka nelerin yapılabileceğine yönelik görüşleri alınmıştır.

Öğretmenler, okul müdürleri ve öğrenci velileri, yüksek katılımlı olarak akademik başarıyı ders başarısı, okul başarısı olarak ifade etmişlerdir. Akademik başarıya ilişkin öğretmenler öncelikli olarak öğrencilerden planlı ve programlı çalışmalarını, okul müdürleri kazanımların kazandırılmasını, öğrenci velileri ise çocuklarının okul başarısının yüksek olmasını ve iyi bir meslek edinmelerini beklemektedirler.

Sınıf öğretmenleri akademik başarıyı arttırmaya yönelik en sık yaptığı sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerden dikkat çeken görsellerle ders işlemleridir. Okul müdürleri akademik başarıyı arttırmaya yönelik okullarında en sık yaptığı uygulama takviye kurslarıdır. Öğrenci velileri okulların yaptığı etkinlik ve programlardan en sık, veli toplantılarına ve bayram programlarına katılmaktadır.

Okul müdürleri, akademik başarıyı arttırmak için en sık katılımla, okul-aile ilişkilerini güçlendirmek gerektiğini, okul kültürü ile akademik başarı arasında başarı artışı sağlamaya yönelik bir ilişki bulunduğunu, okul-aile ilişkilerini sağlamaya yönelik ise veli toplantıları ve ev ziyaretleri yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci velileri akademik başarıyı arttırmak için, evde uygun bir ders çalışma ortamı sağladıklarını, okul ile ilgili çocuklarıyla yaptığı paylaşım olarak da onların okulda yaşadıklarını anlatmasını istediklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Akademik başarı, öğretmen, okul yöneticisi, öğrenci velisi.

ABSTRACT

THE REVIEW OF TEACHER, SCHOOL MANAGEMENT AND STUDENTS' PARENTS TO IMPROVE THE SUCCESS OF ELEMENTARY STUDENTS' ACADEMIC SUCCESSES

Bekir YILDIZ

Masters Thesis

Graduate School of Education Sciences

Doç.Dr. Sait AKBAŞLI (Advisor)

June 2016

116 pages

The goal of this research is to determine on views of elementary school teachers, administrators and students' parents on academic success in order to improve academic success at elementary schools. The research was made with 35 elementary school teachers, 35 elementary school headmasters and 35 elementary school students in five central district of Mersin in 2015-2016 education and training year. The research data were gathered by semi-constructed interview form which was developed for teachers, administrators and students by researchers at the end of a wide body of literature review and open ended questions were involved in. On the research, descriptive analysis method from qualitative research methods was used, the frequency analysis among content analysis types (percentage and rate) was used during the phases to do coding on the period of data analysis and to find appropriate themes for codes. During the analysis; perception of class teachers, school administrators and students' parents related to academic success, their academic success expectations from students, activities and practices that they make in order to increase academic success and their views on what else we would do were taken.

Teachers, schools headmasters and students' parents stated academic success as course success, school success as high-participation. Teachers expect about academic success from students that they study in a plan and program first of all, schools headmasters expect that objectives are to be gained, parents of students expect that school success is to be high and they have a good job.

The attention-grabbing one within the classroom and out of classroom that class teachers do most frequently in order to improve academic success is that they teach on a lesson with visuals. Refresher courses are the most frequently done as practices by school headmasters in order to improve academic success. Parents of students participate often in parents' meetings and feasts on activities and programs that schools do.

School headmasters stated that it needs to strengthen school-family relationships by most frequently participation in order to improve academic success, there is a relation between school culture and academic success related to provide improvement in success, they do parents' meetings and home visits related to provide school-family relationships. Parents of students stated that they provide an appropriate studying environment at home, they want from their children to tell whatever they have during the day as a sharing that they do with their child on school, with most frequently participation to improve academic success.

Key Words: Academic success, teacher, school administrator, students' parents

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	I
TEŞEKKÜR.....	II
ÖZET	III
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER	V
TABLolar DİZİNİ.....	VIII
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ.....	2
1.1. Araştırmanın problemi.....	3
1.2. Alt problemler.....	4
1.3. Araştırmanın amacı.....	4
1.4. Araştırmanın önemi.....	4
1.5. Varsayımlar.....	5
1.6. Sınırlılıklar.....	5
1.7. Tanımlar.....	5
BÖLÜM II.....	7
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Akademik başarıya etki eden faktörler.....	10
2.2. Akademik başarının arttırılmasında öğrenci veli faktörünün boyutları.....	24
2.3. Akademik başarının arttırılmasında okul yönetimi faktörünün boyutları.....	28
2.4. Akademik başarının arttırılmasında öğretmen faktörünün boyutları.....	29
BÖLÜM III.....	32
3. YÖNTEM.....	32
3.1. Araştırmanın modeli.....	32
3.2. Araştırmanın Çalışma grubu.....	32
3.3. Verilerin toplanması.....	35
3.4. Verilerin analizi ve yorumlanması.....	37

3.5. Geçerlilik ve güvenilirlik.....	39
BÖLÜM IV.....	42
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	42
ALT PROBLEMLERE AİT BULGULAR.....	42
Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre;	
4.1. Akademik başarı sizin için ne anlama gelmektedir?.....	42
4.2. Öğrencilerinizden akademik anlamda başarıyı sağlamak için beklentileriniz nelerdir?.....	44
4.3. Öğrencilerinizin akademik başarılarını arttırmak için sınıf içi ve sınıf dışı ne gibi etkinlikler yapmaktasınız?.....	46
4.4. Öğrencilerinizle nasıl bir öğretmen tutum ve davranışıyla iletişim kurmaktasınız?.....	50
4.5. Sınıf öğretmenliği alanında kendinizi geliştirmek için neler yapmaktasınız?.....	52
Okul müdürlerinin görüşlerine göre;	
4.6. Akademik başarı sizin için ne anlama gelmektedir?	55
4.7. Okulunuzdan akademik anlamda başarı beklentiniz nelerdir?.....	56
4.8. Okulunuzda yönetici olarak akademik başarıyı arttırmaya yönelik siz ne tür uygulamalar yapmaktasınız?.....	58
4.9. Sizce akademik başarıyı arttırmada daha başka neler yapılabilir?.....	66
4.10. Okul kültürü ile akademik başarı arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz.....	62
4.11. Okul-aile ilişkisinin sağlanması için ne gibi çalışmalar yürütmektesiniz?.....	68
Öğrenci velilerinin görüşlerine göre;	
4.12. Akademik başarı sizin için ne anlama geliyor?.....	71
4.13. Bir veli olarak çocuğunuzdan başarı beklentiniz nelerdir?.....	73
4.14. Ne gibi okul etkinliklerine ve programlarına katılım sağlıyorsunuz? Katıldığınız bu programların çocuğunuzun başarısına yönelik nasıl bir etkisi olacağını düşünüyorsunuz?.....	75
4.15. Çocuğunuzun öğrenmesini desteklemek ve başarısını arttırmak amacıyla evde ne tür ortamlar hazırlayabilmektesiniz?.....	77
4.16. Okul ile ilgili çocuğunuzla ne tür paylaşımlar yapmaktasınız? Bu tür paylaşımların çocuğunuzun başarısına yönelik nasıl bir etkisi olacağını düşünüyorsunuz?.....	80
BÖLÜM V.....	83
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	83
5.1. Okul müdürlerinin görüşlerine göre akademik başarı.....	83

5.2. Okul müdürlerinin okullarından akademik başarı beklentiler.....	83
5.3. Okul müdürlerinin akademik başarıyı arttırmaya yönelik yaptığı uygulamalar.....	85
5.4. Okul müdürlerine göre akademik başarıyı arttırabilecek başka uygulamalar.....	88
5.5. Okul kültürü ile akademik başarı arasındaki ilişki.....	89
5.6. Okul-aile ilişkisinin sağlanması.....	89
5.7. Sınıf öğretmeni görüşlerine göre akademik başarı.....	90
5.8. Sınıf öğretmenlerinin akademik başarı beklentileri.....	91
5.9. Öğretmenlerin akademik başarıyı arttırmak için yaptığı sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler.....	92
5.10. Öğretmen tutum ve davranışları.....	93
5.11. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik alanındaki gelişimsel uygulamaları.....	94
5.12. Öğrenci velilerinin akademik başarı algıları.....	95
5.13. Öğrenci velilerinin çocuklarından başarı beklentileri.....	96
5.14. Öğrenci velilerinin katıldığı okul etkinlik ve programları.....	97
5.15. Ailelerin çocuklarının başarılarını arttırmaya yönelik oluşturdukları ev ortamları.....	98
5.16. Öğrenci velilerinin okulla ilgili çocuklarıyla yaptığı paylaşımlar.....	99
Öneriler.....	100
Kaynakça.....	102
Ekler:	
- Özgeçmiş.....	103
- Araştırma İzni.....	104
- Görüşme Formu.....	105

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Çalışma Grubundan okul müdürlerinin kişisel ve mesleki özellikleri.....	33
Tablo 2. Çalışma Grubundan Sınıf Öğretmenlerin Kişisel ve Mesleki Özellikleri	34
Tablo 3. Çalışma Grubundan Öğrenci Velilerinin Kişisel ve Mesleki Özellikleri	34
Tablo 4. Nitel Araştırmaların İnanırcılığı İçin Kullanılan Yöntemler	40
Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Akademik Başarı Algıları.....	42
Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerinden Akademik Başarı Beklentiler	44
Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Akademik Başarıyı Arttırmak İçin Yaptıkları Sınıf İçi Ve Sınıf Dışı Etkinlikler.....	47
Tablo 8. Öğretmen-Öğrenci İletişiminde Sınıf Öğretmenlerinin Tutum Ve Davranışları.....	50
Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Alanında Kendilerini Geliştirmek İçin Yaptığı Uygulamalar.....	53
Tablo 10. Okul Müdürlerinin Akademik Başarı Algıları.....	55
Tablo 11. Okul Müdürlerinin Okullarından Akademik Başarı Beklentileri.....	56
Tablo 12. Okul Müdürlerinin Akademik Başarıyı Arttırmaya İçin Okullarında Yaptığı Uygulamalar....	58
Tablo 13. Okul Müdürlerine Göre Akademik Başarının Arttırılması İçin Okullarda Yapılabilecek Uygulamalar.....	61
Tablo 14. Okul Kültürü İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki.....	66
Tablo 15. Okul Müdürlerine Göre Okul-Aile İlişkisinin Sağlanması İçin Yapılan Çalışmalar.....	68
Tablo 16. Öğrenci Velilerinin Akademik Başarı Algıları.....	71
Tablo 17. Öğrenci Velilerinin Çocuklarından Akademik Başarı Beklentileri.....	73
Tablo 18. Öğrenci Velilerinin Katılım Sağladığı Okul Etkinlik Ve Programları.....	75
Tablo 19. Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Başarılarını Arttırmak İçin Oluşturdukları Ev Ortamı.....	78
Tablo 20. Öğrenci Velilerinin Okulla İlgili Çocuklarıyla Yaptığı Paylaşımlar.....	80

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsanoğlunun var oluşundan günümüze gelinceye kadar öğrenme isteği, farklı olanı bulma, yeni keşifler yapma merakı hep süregelenmiştir. Bu ilgi ve merak duygusu insanlar arasında başarılı olma düşüncesini ortaya çıkarmıştır. Tarihsel süreç içerisinde “başarılı insan fikri” göreceli bir durum olsa da teknolojinin hızla geliştiği 21. yüzyılda dünya ile bütünleşmiş, değişime ve gelişime uyum sağlayabilen bedensel, zihinsel, sosyal ve ahlaki yönlerden kendini geliştirmiş insanlar toplumda “başarılı insan” olarak değerlendirilebilmektedir. Bilgi ve bilişim çağını yaşadığımız günümüzde bilginin organize edilebilmesi, aktarılabilmesi yanında toplumsal normların anlaşılması da okullaşmayı kaçınılmaz kılmıştır. Türk milli eğitim sistemi içerisinde en genel anlamda okul, öğrencilerin akademik ve sosyal gelişmelerini, zihinsel, bedensel ve ahlaki açıdan olgunlaşmalarını sağlamaktadır. Bu anlamda okullar hem bilgi yuvası mekânlar hem de sosyal etkinliklerin yapıldığı, dostluk, sevinç ve üzüntülerin paylaşıldığı yerlerdir.

Toplumların gelişmesiyle birlikte iş bölümünün çeşitlenmesi, meslek yaşamında uzmanlaşma gereksiniminin ortaya çıkması, aile ve toplumun gittikçe gelişen ve çeşitlenen teknolojiyi aktaramaz hale gelmesi, vatandaşlık görevlerinin gerektirdiği bilgi, beceri ve değerlerin aktarılması düşüncesi eğitimin okul olarak kurumsallaşmasını ortaya çıkarmıştır (Fidan, 2012: 6). Sarı’ya (2006) göre okullar, öğrencilerin öğrenmelerini maksimum seviyeye yükselttiği, kendisini mutlu ve güvende hissettiği, öğrendiklerinden tatmin olduğu yerlerdir. Okullarda uygulanmakta olan eğitim-öğretim programı çerçevesinde öğrencilere temel bilgi ve beceriler kazandırılmakta ve bunları yaşamda kullanabilecekleri ortamların oluşturulması hedeflenmektedir (Şevik, 2014: 1). Toplumla uyumlu ve ona katkı sağlayacak bireyler yetiştirme hedefinde olan okulların hem birey hem de toplum açısından birçok yararları vardır. Okullar, toplumdaki bireyleri sosyalleştirmek, onlara kültürel mirası aktarmak, yetenek ve ilgileri doğrultusunda eğitim öğretim faaliyetlerini yürüterek onları hayata hazırlamaktadır.

Toplumsal yaşam içerisinde insanın kendisini tanıması, diğer insanlarla çatışmaksızın işbirliği kurarak uyum içerisinde yaşamını sürdürebilmesi, toplumun değer yargılarına ve kültürüne sahip etkin bir iletişim kurması beklenir. Eğitim kurumları bireylerin ihtiyacı olan davranışı kazanabilmesi için hem zihinsel hem duyuşsal hem de bedensel yönlerden gelişimini sağlamak üzere çaba ve faaliyetler içerisine girerler (Erdoğan, 2007: 8-9). Türk Milli Eğitiminin genel amaçları doğrultusunda, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;
2. Beden, zihin, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı, ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;
3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek, hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (MEB, 2000).

Bu amaçlar çerçevesinde öğrencilerin okul, sınıf ve derslere göre belirlenmiş kazanımlara ulaşma, elde edilmek istenen sonuçlara varmada göstermiş olduğu ilerleme onun okul başarısı olarak ifade edilmektedir. Genel anlamda okul başarısı, özelde akademik başarı kavramını akıllara getirmektedir.

Akademik başarıyı etkileyen faktörler, öğrenciye dönük faktörler ve öğrenci dışı faktörler olarak sınıflandırılmaktadır. Başarıya yönelik bugüne kadar yapılan çalışmalar incelendiğinde birçok önemli etkenin var olduğu görülmektedir. Öğrenci başarısını arttırmak amacıyla yapılan çalışmaların merkezinde öğrenci bulunmaktadır (Şeker, 2013).

Wolman'a (1973) göre başarı, istenilen bir sonuca ulaşma yönünde ilerlemedir. Okulda okutulan derslerde, yapılan yazılı ve sözlü sınavlarda, yetenek ve beceri gerektiren derslerde ortaya konan başarılar "akademik başarı" olarak gösterilmektedir. Her türlü eğitim öğretim uygulamalarında dikkat çeken temel nokta, katılımcılarının elde ettiği akademik başarılarıdır. Başarı, akademik başarı, okul başarısı sadece not durumunu akla getirmemelidir. Eğitim sistemimizde öğrencinin akademik başarısı karne notuyla ortaya konulmakta, karne notu en belirleyici akademik başarı kriteri olarak kabul edilmektedir (Güleç ve Alkış, 2003).

İlkokul öğretmenleri, ilkokul müdürleri ve ilkokul öğrenci velilerinin akademik başarı ile ilgili görüşleri ve akademik başarının artırılması ile ilgili yaptıkları veya yapmaları gerekenler, eğitim öğretimin merkezinde bulunan öğrencilerin akademik başarılarının artırılmasında önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim sistemi içerisinde ilkokul öğretmenlerinden, alanlarının gerektirdiği bilgi ve beceriyi kazanmış, uygun öğretim yöntemlerini öğrenmiş, açık ve anlaşılır bir dille iletişim kurabilen, geri bildirimde bulunabilen, cezadan çok ödüle başvuran davranışlar sergilemesi beklenir (Tatar, 2004). İlkokul öğrenimini tamamlayan öğrenciler, hem hayata hem de bir üst öğrenen orta öğretime hazırlanmış olarak yetişirler. Geleceğin mimarı olan öğretmenler, öğrencilerini bir yandan bilgi, beceri ve tutumlarıyla eğitirken diğer yandan samimi, anlayışlı ve sabırlı tutumlarıyla olumlu düşünmeye sevk eder (Güçlü, 2000).

İlkokul öğrencilerinin akademik başarılarının artırılmasında okul yöneticilerinin de etkisi doğrudan ve dolaylı olarak gerçekleşmektedir. Başarı düzeyi yüksek bir okula ulaşmada ilk adım etkili yöneticidir. Birçok araştırma göstermiştir ki akademik başarısı yüksek olan okulların yönetiminde etkili yöneticiler vardır. Okul yöneticisi öncelikli olarak etki oluşturma ve belli bir kontrol mekanizması içerisinde öğrenci başarısının artırılmasını sağlamalıdır (Balcı, 2014).

İlkokul öğrencilerinin akademik başarılarında okul dışı etkenler söz konusu olduğunda aile, en önemli belirleyicilerden birisidir. Ailelerin çocuklarıyla kuracağı iletişimin niteliği, okul ile gerçekleştireceği işbirliğinin düzeyi, öğrencilerin akademik başarılarının oluşmasına büyük katkı sağlayabilir (Aslanargun, 2007). İlkokul öğrencilerinin öğrenmeye yönelik tutum belirleyebilmesinde, ailenin tutum ve davranışları, öğrenmeye bakış açısı son derece önemlidir. Başaran'a (2005) göre, ailenin eğitsel ortamı çocuğun sosyal uyum ve kişilik gelişimine etki ettiği gibi, onun hızlı gelişim yaşadığı ve kişilik özelliklerini geliştirdiği ilk çocukluk evresinden itibaren her evrede çok önemlidir. Dam'a (2008) göre, aile ortamı ve ilişkileri sadece okul başarısında değil tüm yaşam evrelerinde etkili olduğu için çocuğun davranışlarını ve okul başarısını etkileyen nedenler arasında en önemli faktördür.

Akademik başarının artırılması konusunda değerlendirilmesi gereken bir konu da öğrencilerin gerek okul içi ve gerekse okul dışında başarılarına etki edecek faktörlerin belirlenmesidir. Öğrencinin akademik başarısına etki eden birçok faktörden söz edilebilir. Aile faktörü, öğretmen faktörü ve yönetim faktörünün öğrencinin akademik başarısının artışına ve davranışsal becerilerinin kazanılmasında belirleyici nitelikte özelliklerinin var olduğu söylenebilir.

Problem

Öğretmen, okul idaresi ve öğrenci velilerinin ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarının artırılmasına ilişkin görüşleri ve akademik başarıya ilişkin katkıları nelerdir?

Alt Problemler

1. Akademik başarı okul müdürlerine göre ne anlama gelmektedir?
2. Okul müdürlerinin görüşlerine göre okullarından akademik başarı beklentileri nelerdir?
3. Okul müdürleri akademik başarıyı arttırmak için neler yapmaktadır?
4. Akademik başarı sınıf öğretmenlerine göre ne anlama gelmektedir?
5. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinden akademik başarı beklentileri nelerdir?
6. Sınıf öğretmenleri öğrencilerinin akademik başarısını arttırmaya yönelik ne gibi sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler yapmaktadır?
7. Sınıf öğretmenlerinin öğrencileriyle kurduğu iletişimde sahip olduğu tutum ve davranışın öğrencinin akademik başarısına olan yansıması nasıldır?
8. Sınıf öğretmenleri mesleğine yönelik ne gibi gelişmeler yapmaktadır?
9. Akademik başarı öğrenci velilerine göre ne anlama gelmektedir?
10. Öğrenci velilerinin çocuklarından akademik başarı beklentileri nelerdir?
11. Öğrenci velilerinin katıldığı okul etkinlik ve programları öğrencilerin akademik başarılarına ne gibi katkı sağlamaktadır?
12. Öğrenci velileri, çocuklarının akademik başarılarını arttırmak için nasıl bir ev ortamı hazırlamaktadır?
13. Öğrenci velilerin çocuklarıyla yaptığı okula yönelik paylaşımların öğrencilerin akademik başarısına ne gibi etkileri olmaktadır?

Araştırmanın Amacı

İlkokul öğrencilerinin akademik başarılarının artırılmasına yönelik sınıf öğretmenlerinin, ilkokul müdürlerinin ve ilkokul öğrenci velilerinin görüşleri doğrultusunda öğretmen, yönetici ve öğrenci veli boyutlarını incelemek ve elde edilen bulgulara dayanılarak öneriler geliştirmektir. Bugüne kadar yapılan araştırmalar incelendiğinde akademik başarının artırılmasına yönelik etki eden faktörler üzerine çokça çalışma yapıldığı görülmüştür. Bu araştırma, akademik başarıyı etkileyen üç önemli faktörün birlikte incelenmesiyle, diğer çalışmalara göre farklılık oluşturmaktadır. Araştırmaya yönelik alan yazından da faydalanarak araştırma problemi on altı başlık altında on üç alt problem çerçevesinde incelenmiştir.

Araştırmanın Önemi

İlkokul, öğrencilerin eğitim öğretim hayatına başladıkları, öğrenmeye dair temel oluşturacak bilgi, beceri ve kavramların öğrenildiği, birtakım davranışların kazanıldığı dönemdir. İlkokul sürecinde öğrencinin akademik başarısının yüksek olması sonraki dönemlerde de öğrencinin akademik başarısının yüksek olacağına dair bir beklenti oluşturulabilir. Bu yönüyle araştırma ilkokul öğrencileri dikkate alınarak yürütülmüştür. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin belki de en çok üzerinde durulan konusu akademik başarıdır. İlkokul öğrencilerinin akademik başarıları düşünüldüğünde ilkokul programında yer alan sekiz temel becerinin kazandırılması (Eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim becerisi, araştırma-sorgulama becerisi, problem çözme becerisi, bilgi teknolojilerini kullanma becerileri, girişimcilik becerisi, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma becerisi), öğrencilerin dilin öğrenme alanlarına dair becerilerindeki yeterlik, problem çözme becerilerindeki gelişim, eğitim-öğretim etkinlikleriyle elde edilmesi beklenir. İstenilen düzeyde bireylerin eğitim-öğretim gördüğü sistem içerisinde sosyal yaşamın da daha işlevsel olması beklenir (Berberoğlu ve Kalender, 2005).

Öğrenci başarısını arttırmak için başarıyı olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen faktörlerin belirlenmesi ilk adım olarak görülebilir (Şevik, 2014). Öğrencinin akademik başarısını arttıran faktörlerin belirlenmesi, başarı artışını sağlayan faktörlerin eksikliği veya ihmali sonucunda başarının düşeceğinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

İstendik yönde davranış kazandırma süreci olarak tanımlanan eğitim için etkili ve verimli bir çevre yaratmada, başarıyı etkileyen etmenlerin belirlenmesinde hangi şartların önemli olduğu ve ne yönde kontrol edilip uygulanabileceği yönünde eğitimcilere fikir verilebilir (Özgüven, 1974). Bu araştırma, etkili öğretmen, veli ve okul yöneticisine yönelik kaynak teşkil etmektedir. Araştırma, öğrencinin akademik başarısını etkileyen faktörler, öğretmen, veli ve okul yönetimi açısından belirlenmesi ve öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak için alınacak önlemlere ışık tutması açısından son derece önemlidir.

Bu araştırma ile öğrenme-öğretme süreçlerinin öğretmen, okul yönetimi ve öğrenci velisine yönelik düzenlenmesine, öğretim programlarının yapılandırılmasına, öğrencilerin akademik başarılarının artışına yönelik düzenlemelerin yapılmasına katkı sağlayacaktır. Sınıf öğretmeni yetiştiren eğitim fakülteleri için bilimsel taban oluşturması, Milli Eğitim Bakanlığı'nın her türlü Hizmet İçi Eğitim faaliyetlerinde başvurulabilecek, aile eğitim programlarına yönelik veliyi bilgilendirme ve bilinçlendirme için kullanılacak, etkili okul yönetimi için okul müdürlerine yol gösterici bir kaynak olarak düşünülebilir. Araştırma sonunda elde edilmiş bulgular, gerek öğretmen gerek veli gerekse okul yönetimine yönelik olarak nitelik, etkililik ve verimlilik konusunda rehberlik yapabileceği düşünülmektedir.

Varsayımlar

Yapılan araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme sorularına katılımcılar hiçbir etki altında kalmadan, tarafsız olarak düşüncelerini belirterek cevapladıkları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Mersin il merkezi ve ilçelerindeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri, ilkokul müdürleri ve ilkokul öğrenci velileri ile sınırlıdır.
2. Araştırma bulguları 2015-2016 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
3. Veri toplama aracı olarak, öğretmenlere, okul müdürlerine ve öğrenci velilerine yönelik hazırlanmış açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sınırlıdır.

Tanımlar

Başarı: Başarı gelen olarak, kişinin yetenek ve yetismeye bağlı olarak gösterdiği ansal ya da eylemsel etkinliklerinin olumlu ürünüdür (TDK, 2014). Sahip olduğumuz kaynaklar ve yeteneklerimizle hedeflerimizi gerçekleştirebilme, istenilen sonuca varabilme şeklinde de tanımlanan başarı, eğitim açısından düşünüldüğünde, program hedefleriyle tutarlı davranışlar bütünüdür (Demirtaş ve Çınar, 2004). Bir başka açıdan başarı, bireyin isteyerek yapabileceğine kendini inandırması ve planlı programlı çalışarak, çaba göstererek hedefe varması olarak tanımlanabilir (Kurtuldu, 2010). Başarı, “yapamaz” düşüncesini “yapabilirim ve yaptım” düşüncesine dönüştürmektir (Holt, 1999).

Başarısızlık, öğrencinin uzun süreli öğrenim dönemlerinde hemen her dersten, gelişim düzeyinin ve yeteneklerinin altında başarı göstermesi ve bu başarısızlığı bir türlü telafi edememesi durumudur (Balkıs ve Yaşar, 2004). Akademik başarısızlık, karmaşık, birbirine bağlı faktörlerin bir sonucu, eğitsel bir neticesi gibidir (Dimmitt, 2003).

Akademik başarı, öğrencinin bulunduğu okul/sınıf ve derslere göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerleme, akademik başarı olarak ifade edilebilir. Akademik başarı genellikle

öğrencinin psikomotor ve duyuşsal gelişiminin dışında kalan, bütün program alanlarındaki davranış değişmelerini ifade eder (Ahmann ve Glock, 1971, Akt: Erdoğan, 2006).

Okul, “Her türlü eğitim ve öğretimin yapıldığı yer” (TDK, 2016) olarak tanımlanan okul, eğitim amacıyla kurulmuş özel bir ortamdır (Altınkurt, 2008). Bu ortamlarda öğrenciye kazandırılmak istenen bilgi, beceri, tutum ve davranışlar belli bir plan ve program çerçevesinde öğrenciye sunulur.

Öğrenci, TDK (2016) öğrenciyi “Öğrenim görmek amacıyla ders alan kimse” olarak tanımlar. Bu araştırmada “öğrenci” kavramıyla ilkokullarda öğrenim gören öğrenciler ifade edilmektedir.

Veli, öğrencinin anne/babasını veya yasal olarak sorumluluğunu üstlenen kişiyi ifade eder (MEB, 2014). Bu araştırmada “veli” kavramıyla ilkokullarda öğrenim gören öğrencilerin anne babası veya öğrencinin yasal sorumluluğunu üstlenen kişi ifade edilmektedir.

Öğretmen, eğitim-öğretim kurumlarında istenilen seviyede bilgi, beceri ve davranış kazandırmak için belli bir dal veya branşta özel ihtisas sahibi olmuş, genel kültür, özel alan bilgisi ve pedagojik formasyona sahip uzman kişilere denir. Bu araştırmada “öğretmen” kavramıyla ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ifade edilmektedir.

Okul yönetimi, Eğitim yönetiminin sınırlı bir alanda uygulanması olan okul yönetimi, eğitim yönetiminin bir anlamda okula uygulanmasından meydana gelmektedir (Bursalıoğlu, 2013). Eğitim öğretim çalışmalarının düzenlenmesi ve değerlendirilmesi, okul bütçesinin hazırlanması, verilen ödeneğin harcanması, okul binasının bakımı, başarı artışının sağlanması gibi iş ve işlemlerin tümü okul yönetimi ile ilgilidir.

Okul Müdürü, okulun müdür yardımcısı, öğretmen, öğrenci ve diğer personellerini etkili bir şekilde yönetme, okulun fiziki şartlarını düzenleme, çevreyle iyi ilişkiler geliştirme, öğrencilerin her açıdan gelişimini takip etme gibi sorumlulukları yerine getirerek eğitim-öğretim faaliyetlerini etkili bir şekilde sürdüren kişidir (Gürbüz, Erdem ve Yıldırım, 2013). Bir başka tanıma göre ise okul müdürü, devletin eğitim politikalarını, genel ve özel eğitim amaçlarını gerçekleştirmekle yükümlü kişidir (Kaya, 1991). Bu araştırmada “okul müdürü” kavramıyla ilkokullardaki okul müdürleri ifade edilmiştir.

Okul- aile birliği, okul ile aile arasındaki bütünleşmeyi ve iş birliğini sağlamak amacıyla yönetici, öğretmen ve velilerden oluşan birliğe denir (MEB, 2014). MEB Okul Aile Birliği Yönetmeliği’ne (2012) göre okul-aile birliği, okul ile aile arasındaki bütünleşmeyi sağlamak, veli ile okul arasındaki iletişim ve iş birliğini sağlamak, eğitim-öğretim faaliyetlerini desteklemek, okula maddi katkı sağlamak üzere kurulur.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Alan yazın taraması yapıldığında başarı, akademik başarı, okul başarısı başlıkları altında başarıyı etkileyen faktörlere yönelik araştırmaların her dönemde yapıldığı görülmektedir. Başarının her geçen gün daha önem arz ettiği günümüzde, gerek ülkemizde gerekse dünyanın farklı ülkelerinde öğrenci başarısını etkileyen faktörler araştırılır olmuştur. Öğrencinin akademik başarısının artırılmasına yönelik çalışmalar incelendiğinde, öğrenci başarısını etkileyen birçok faktör olduğu görülmüştür. Başarının oluşması ve artışının sağlanmasında hem öğrenci kaynaklı hem de öğrenci harici unsurlardan kaynaklanan birçok faktör bulunmaktadır.

Bu bölümde ilk olarak başarı, başarısızlık ve akademik başarı kavramları üzerinde durulacak, başarı artışına yönelik yapılan araştırmalara yer verilecektir. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin genel olarak daha önce yapılmış araştırmalara değinilecektir. Akademik başarının artırılmasında öğretmen, veli ve okul yönetimine yönelik unsurlara açıklamalı olarak yer verilmiştir. Akademik başarıyı etkileyen öğretmen, veli ve okul yönetimi boyutlarına yönelik alan yazında en çok öne çıkan, sıkça vurgulanan unsurlara yer verilmiştir.

Başarının herkes için farklı şekillerde tanımı yapılabilir de okul ortamında öğrenci odaklı başarı kavramı akıllara ilk olarak akademik başarıyı getirmektedir. Her ne kadar “başarı” kavramı her zaman “akademik başarı” kavramını karşılama da eğitim-öğretim alanında bu iki kavram sıkça birbiri yerine kullanılır olmuştur. Eğitimde başarı, okulda okutulan derslerde geliştirilen, öğretmenlerce takdir edilen bilgi ve beceriler olarak “akademik başarı” kavramı ifade edilmektedir (Demirtaş ve Çınar, 2004; Arıcı, 2007; Karadağ; 2007). Bunun yanında “akademik başarı” kavramı, “okul öğrenme başarısı” (Engin, Özen ve Bayoğlu, 2009), “okul başarısı” (Dam,2008) gibi ifadelerle de literatürde yer almaktadır. Ancak çağdaş anlamda başarı kavramı, akademik başarı ile kısıtlanamayacağı, bilgi, beceri ve bilişsel davranışlar kadar, kişilik özellikleri, ilgiler ve tutumlar gibi bilişsel olmayan davranışları da içermektedir.

İstenilen bir sonucu elde etmek, gösterilen hedefleri gerçekleştirmek, olumlu neticelere ulaşmak, herhangi bir şeyi yapmak, tamamlamak, kazanmak, doğru olarak sonuçlandırmak başarıyı, başarmayı anlatan ifadelerdir. İstenilen sonucu elde edememek, hedefleri gerçekleştirememek, yapamamak, tamamlayamamak, kazanamamak, kaybetmek gibi ifadeler de başarısızlığı, başaramamayı anlatır. İnsan istediği hedefe ulaşabiliyorsa, elde ettiği netice sonucunda huzur ve mutluluğu bulabiliyorsa başarıya ulaşmış demektir (Şeker, 2013). Başarı bireyin yaşamında, kendini tanımlamasında, bakış açısında, özgüveninde, mutluluğunda büyük etki bırakmaktadır. Başarı bir dizi olumlu süreci başlatırken başarısızlık ise olumsuz döngüye sebep olmaktadır (Abalı, 2015).

Bireyin kendini başarılı ya da başarısız olarak algılamasında okul başarısı doğrudan etkilidir. Günümüz okullarında öğrenci başarısını yükseltmek, olumlu davranış kazandırmak için, birtakım etkinlik ve uygulamalarla okul başarısı belirlenmektedir. Eğitim-öğretimin bir ekip işi olduğu düşünüldüğünde okul başarısının oluşması ve artırılması sürecine katılan bireylerin başarılı olması, istenen amaca ulaşmayı sağlayacaktır. Öğrenci başarısı, her ne kadar öğrencinin ortaya koyduğu bir performans olarak görülse de bu başarı aynı zamanda uygulanan öğretim programının ve bu programı uygulayan eğitim iş görenlerinin başarısıdır. Öğrencinin başarısız oluşu da eğitim kurumlarının ve bu kurumlarda yetkili ve görevli iş görenlerin başarısızlığıdır. Etkili okulların yöneticileri öğrenci başarısızlığının altında yatan nedenleri belirlemek ve bu sorunlara karşı etkin çözümler ortaya koymak durumundadır (Balcı, 2014).

Güleç ve Alkış (2003) başarıyı, okul ortamında belli ders veya programlardan öğrencinin ne düzeyde faydalandığının bir ölçüsü ya da göstergesi olarak tanımlar. Öğrenci başarısı, öğrencinin

bulunduğu okul, sınıf ve derse göre önceden ortaya konmuş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerleme olarak, başarısızlığını da, öğrencinin gerçek yeteneği ile okuldaki başarısı arasında görülen farklılık olarak tarif edilebilir (Soydan ve diğerleri, 2012). Eğitimin temel öğelerinden olan öğrenci, öğretmen, veli ve okul yöneticilerinin ortak bir başarı algısı geliştirmesi birçok eğitim sorununun çözülmesine katkı sağlayabilir. Eğitim-öğretim sürecinde yer alan temel bileşenlerin başarı kavramına yükledikleri anlamın ortak olmasıyla doğabilecek iletişim sorunlarının ortadan kalkmasına, bu kavramın farklı biçimde algılanması da bileşenler arasındaki uyumu yok ettiği gibi hedeflere ulaşmayı da engelleyecektir (Demir ve Çınar, 2004).

Keskin ve Yapıcı'ya (2008) göre okul başarısı, akademik açıdan gösterilen birtakım üstünlüğe göre saptanmaktadır. Üstün olarak kabul edilen notlar okul başarısını; bu kriterlerin altında kalan notlar ise okul başarısızlığını ifade eder. Elmacioğlu'na (2000) göre ise başarı, önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda planlı ve programlı bir şekilde çalışarak ve çaba göstererek sonuca ulaşma işidir. Başarılı insan tarifi belirlediği amaçlara belirli bir zaman içinde ulaşmış kişiler için yapılabilir. Akademik başarı ise bir eğitim veya öğretim kurumunda, okutulan derslerde geliştirilen ve öğrenciler tarafından takdir edilen notlarla ya da her ikisi ile belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerdir (Carter ve Good, 1973; Akt: Sıgri ve Gürbüz, 2013).

Başarılı öğrenci, kendi kişilik yapısını bulma sürecinde kendine karşı olumlu kişilik algısı geliştirir. Öğrencinin elde ettiği her bir başarı birçok alanda daha başarılı olmaya doğru attığı önemli bir adımdır. Başarının motive edici, güdüleyici, özgüven geliştirici gücü, bireyin olumlu kişilik yapısı geliştirmesini de sağlamaktadır. Akademik başarısı yüksek öğrenciler kendisini yetenekli, başarılı, önemli gördükleri için özsaygısı da gelişmiş olmaktadır. Bu durumda da kişi toplumun etkin, verimli ve katılımcı bir bireyi olmaktadır. Toplumla bütünleşmiş bireyler kişisel başarıya ve mutluluğa da sahip olmaktadır. Öğrencinin akademik başarısı ile özsaygısı arasında pozitif ilişkinin olduğunu gösteren birçok araştırma yapılmıştır. (Yıldırım, 2000; Güloğlu, 1999; Kenç ve Oktay, 2002; Aslan, 1992; Saracaloğlu ve Karasakaloğlu, 2009). Ayrıca akademik başarısı yüksek olan öğrenciler düşük kaygı düzeyine sahiptir denilebilir.

Başarısızlık, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin altında seyreden başarı performansı olarak ifade edilebilir. Okul ortamında kabiliyetleri ölçüsünde başarı gösteremeyenler başarısız olarak kabul edilmektedir. Okul başarısızlığı ilkokuldan yükseköğretime kadar tüm öğretim kademelerinde görülebilmektedir. Genellikle ilkokulda öğrencilik hayatında başlayan başarısızlık sendromu hayatın birçok alanında yansımaları gösterir. Okul başarısızlığının nedenleri çok boyutlu bir yapı içerisinde incelenmelidir ve başarısızlık nedenleri belirlenmelidir.

Sezer'e (2005) göre, günümüzde yapılmakta olan akademik başarı değerlendirme faaliyetleri incelendiğinde, öğrenci başarısının değerlendirilmesinde yaygın olarak sonucun ya da ürünün ölçüldüğü ve öğrencinin grup içerisindeki yerinin belirlenmeye çalışıldığı bir sisteme sahip olduğumuz görülmektedir. Bu sistemde öğrencinin kendisini tanıması ve gelişmiş zekâ alanlarını keşfetmesini sağlayacak bilgi ve belge yer almamaktadır. Öğrencinin akademik başarısının belirlenmesinde sınıfta uygulanan yazılı sınav sonuçları ve öğretmen kanaatine dayalı olarak verilen notlar birinci derecede belirleyici olmaktadır. Öğrencinin okul başarısı, okulda öğrendiklerini uygun yaşam alanlarında kullanması, tanımlamasıyla bilgiden beceriye, kuramdan uygulamaya doğru bir geçişle ortaya konmalıdır. Okul başarısı öğrenciyi hayatta da başarılı yapacak ipuçları vermelidir. Etkili iletişim kurabilen, olaylara eleştirel bakış açısı geliştirebilen, karşılaştıkları problemlere akılcı çözümler geliştirebilen üst düzey zihinsel özelliklere sahip bireylerin topluma kazandırılması gerekir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'ne (OECD) üye ülkeler bazında her üç yılda bir okuma-anlama, matematik ve fen bilgisi alanlarında başarılı ülkelerin belirlenmesine yönelik PISA raporları yayınlanmaktadır. Türkiye 2012 yılında PISA raporlarına göre toplam 65 ülke arasında genel ortalamada 45. sırada yer almaktadır. Matematik alanında 44., okuma-anlama becerilerinde 42., Fen Bilgisinde 43. sırada yer almaktadır (PISA,2012). OECD şimdiye kadar yaptığı en kapsamlı küresel eğitim

araştırmalarında Türkiye 76 ülke arasında 41. sırada yer almıştır (BBC haber, 2015). Eğitimde başarıyı arttırmak için gerek eğitim araştırmacıları gerekse öğrenciler, öğretmenler, veliler, okullar ve birçok kurum ve kuruluşlar çeşitli projeler geliştirmektedir. Eğitimden beklenen hedeflerin sağlanması, akademik başarının yükseltilmesi ve çeşitli alanlarda nitelikli bireylerin yetişmesi amacıyla gerek bakanlık düzeyinde gerekse il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri düzeyinde projeler uygulanmaktadır. Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, Çankaya Etkili Okul Hareketi Projesi, Erzincan Başarıyı Arttırma Projesi, Artvin Başarıyı Arttırma Projesi...

Kara ve Gelbal'a (2013) göre, hem ülke genelinde hem de PISA ve TIMMS gibi uluslararası sınavlarda başarının sağlanması için başarıyı etkileyen özelliklerin belirlenip gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Eğitimde başarının artırılması, daha kaliteli bir eğitimin verilmesi için yapılan uğraşlar başarılı olmaya duyulan ihtiyacın her geçen gün daha da arttığını göstermektedir. Ülke genelinde kitlesel akademik başarının sağlanması için her öğrencinin bilgiyi algılama, işleme, düzenleme ve anlamlandırma konusundaki yeteneklerinin belirlenmesi, bu yeteneklere göre akademik başarının nasıl oluşacağını ve artışının nasıl sağlanacağını ortaya konması gerekmektedir (Sapancı, 2014).

Ullah'a (2009) göre, bir öğrencinin başarısı, kişisel yeteneklerinden, bireysel özelliklerinden eğitim kurumlarındaki öğrenme aktivitelerinden oldukça etkilenmektedir. Bu durumda akademik başarı ve onu etkileyen faktörler hakkında anlayış oluşturmak ayrı bir önem arz etmektedir. Öğrencilerin akademik başarılarına etki eden faktörler eğitim araştırmacılarının ilgisini çeken en önemli konulardan birisidir. Yapılan çalışmalar, bu faktörlerin de çeşitli boyutlarının olduğunu ortaya koymaktadır. Etkin bir öğrenme ortamının oluşturulması, öğretimi oluşturan unsurların birlikte ele alınması ve düzenlenmesiyle gerçekleşir.

Her sistemde olduğu gibi eğitim sisteminde de başarının değerlendirilmesi, hedeflere ne ölçüde ulaşıldığının tespit edilmesi büyük önem arz etmektedir. Türk eğitim sisteminde de öğrenci başarısı notlarla ifade edilmekte ve öğrenci başarısının değerlendirilmesinde karnedeki notu en belirleyici kriter olarak görülmektedir. Birçok öğretmen, yönetici, maarif müfettişi, veli öğrenciye dair yaptığı değerlendirmede ilk olarak karne notlarını dikkate almaktadır. Berberoğlu (2006), öğrencinin okul başarısının oluşmasında akademik başarı kadar öğrendiği bilgi ve becerileri yaşama aktarabilmesi, kişisel ve kitlesel gereksinimlere yanıt verebilmesi de büyük önem taşımaktadır. Eğitimde temel bilgi ve becerilerin yanında üst düzey zihinsel, sosyal, duyuşsal becerilerin kazandırılması ve bu becerileri kazanan öğrencilerin belirlenmesi amacıyla değerlendirme yapılması gerekmektedir. Öğrenci başarısını belirlemeye yönelik yapılan değerlendirme etkinlikleri, programda yer alan davranışların öğrenilmesini veya öğrenci başarısının artışına engel olan olumsuzlukların belirlenmesini sağlamak amacıyla yapılır (Baykul, 2000). Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri, öğrencilerin öğrenme sürecinde gösterdikleri gelişimi izlemelerini sağladığı gibi, bilgi, beceri, yetenek ve tutumları hakkında düşünce oluşturmak, kazandırılmak istenen davranışları yaşamda ne derece kullandıklarını belirlemek amacıyla da kullanılır (Kumandaş ve Kutlu, 2011).

Keçeli Kaysılı'ya (2008) göre okulların en önemli amacı, öğrencilerinin başarılı olmasını sağlamak ve öğrencilerine eğitim öğretim sürecinde yüksek düzeyde bilgi ve bilinç kazandırmaktır. Akademik başarı, okulların birincil amacı olmakla birlikte okulların performans değerleri de akademik başarı ile eş tutulmaktadır. Öğrencilerin başarılarına etki eden değişkenler üretim işlevi modeliyle açıklanmaktadır. Üretim işlevi modeli eğitsel kaynaklar ve eğitsel sonuçlar arasındaki ilişkiyi göz önünde bulundurmaktadır. Eğitsel kaynaklar birtakım öğrenci özelliklerini içermekte iken, eğitsel sonuçlar, akademik başarı ve yetkinlikteki kazanımlar olarak görülmektedir.

Höçük (2011), akademik başarıyı etkileyen faktörler üzerine yaptığı çalışmada öğrenci başarısının değerlendirilmesinin önemi ve gerekliliği üzerinde durmuştur. Öğrenci başarısının değerlendirilmesi genellikle bir ders, kurs ya da program sonunda öğrenci hakkında geçti-kaldı şeklinde kararlar verilerek veya bir değer yargısına varılarak yapılır. Bu değerlendirmeler yazılı ve sözlü yoklamalar, çoktan seçmeli testler, ödevler, projeler gibi ölçmelerle belli bir ölçüte bakılarak öğrenci

hakkında bir kanaate varılarak yapılır. Öğrencinin akademik başarısı da öğrenciye uygulanan ölçme ve değerlendirme faaliyetleriyle oluşturulmaktadır. Belli bir eğitim programı sonucunda en uygun ölçme ve değerlendirme yapılarak öğrencinin akademik başarısının belirlenmesi gerçekleşmiş olacaktır.

Başarı, akademik başarı, okul başarısı, öğrenci başarısı kavramları nasıl ifadesini bulursa bulsun önemi, değeri, gerekliliği yadsınamaz bir gerçektir. Akademik başarının artırılmasına yönelik yapılan bilimsel çalışmaların, uygulanan projelerin, alana yönelik yazılmış kitap, dergi ve broşürlerin, verilen seminer, konferans türü etkinliklerin fazlalığı konunun önemini ortaya koymaktadır. Eğitim ve öğretim etkinliklerinin temel amacı, her ders için belirlenen kazanımları gerçekleştirmektir. Kazanımların hangi düzeyde ve ne ölçüde gerçekleştiğinin bir göstergesi olarak başarıyı etkileyen faktörlere yönelik araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Hatta öğrenci başarısının nasıl artırılabilceği yönünde araştırmalar yapmak, nasıl daha iyi eğitim yapılabilir sorusuna yanıt aramak, başarısızlığa götüren nedenleri tespit etmek ve bunların nasıl ortadan kaldırılıp başarısızlığın üstesinden gelinebileceğine yönelik çalışmalar yapmak eğitimsel çalışmaların merkezini oluşturmaktadır (Morgil ve Seçken, 2002). Öğrencilerin başarı durumları hakkında geçerli ve güvenilir bilgilere sahip olmak, belirlenmiş hedeflere ulaşma düzeyini tespit etme açısından son derece önemlidir. Ayrıca öğrenmeyi olumlu ve olumsuz yönden etkileyen nedenlerin ortaya konması açısından da çok önemli bir göstergedir (Arıcı, 2008).

Eğitim- öğretim sürecinin merkezini oluşturan öğrenci başarısı okul yaşamının da en çok üzerinde durulan konudur. Öğrenci başarısı bu kadar önem arz ederken yapılan eğitim araştırmalarının ortak amacı da kuşkusuz bu yönde olacaktır. Başarı kavramı birçok eğitim araştırmasının konusu olması başarının artmasını sağlayan faktörlerin analiz edilmesini de bir o kadar önemli hale getirmiştir.

AKADEMİK BAŞARIYA ETKİ EDEN FAKTÖRLER

Öğrencinin akademik başarısında, kendisinden ve kendisi dışından kaynaklanan, bireysel veya çevresel, kontrol edilebilen veya edilemeyen birçok faktör bulunmaktadır. Başarıyı etkileyen değişkenler oldukça karmaşık ve çeşitlidir. Bu değişkenlerin her birini diğerlerinden ayırt etmek oldukça güç bir iştir (Engin, Özen ve Bayoğlu, 2009). Başarıyı hem bireyin özellikleri hem de içinde bulunduğu çevrenin özellikleri etkilemektedir. Öğrencinin bireysel özellikleri; başarı güdüsü, kaygı, motivasyon, zeka, genel yetenekler, kaygı, yaş, duyuşsal özellikler, olgunlaşma, hazır bulunuşluk, özgüven, dikkat gibi birçok özellik söylenebilir. Başarının sağlanmasında etkili olan çevresel faktörler arasında okul, aile ve arkadaş çevresi gelmektedir. Şeker (2013), öğrenci başarısını etkileyen faktörleri; öğrenenle ilgili faktörler, öğretmenden kaynaklanan faktörler, öğrenme-öğretme yönteminden kaynaklanan faktörler, aile ile ilgili faktörler ve dış faktörler olmak üzere beş ana aşlık altında incelemiştir.

Kuramsal ve uygulamaya dayalı araştırmalardan hareketle öğrenci başarısını etkileyen çeşitli faktörler, maddeler halinde sıralanmıştır (Arıcı,2007; Karaaslan, 2010; Şeker 2013; Ulular, 1997).

- Öğrencinin fiziksel ve psikolojik gelişiminden, özellikle de özgüven ve öz değer duygularından kaynaklanabilecek sorunlar.
- Konuşma yetersizliği, bilişsel yetersizlik, problem çözme yeterliliğinin olmaması, kaygı yoğunluğu, motivasyon gibi çeşitli psikolojik beceri donanımlarındaki eksiklikler.
- Derslere hazırlık yapmamak.
- Devamsızlık.
- Planlı ve disiplinli çalışmamak.
- Ders çalışma yöntemlerini bilmemek.
- Düzensiz ve yetersiz uyku.
- Dikkat gücü ve bilişsel dayanıklılıkta yetersizlik.
- İletişim eksiklikleri.
- Çeşitli hormonal değişikliklerin neden olabileceği uyum sorunları.

- Öğrencinin belirli derslere karşı geliştirebileceği olumsuz akademik benlik tasarımı.
- Çocuk ya da gencin fizyolojik ya da psikolojik gelişim kusurları.
- Ailenin ekonomik ve sosyal sorunları, ailedeki birey sayısı.
- Aile içi geçimsizlik, düzensizlik ve iletişim sorunları.
- Gelişim sürecini olumsuz yönde etkileyebilecek, çeşitli ana-baba tutumları.
- Öğrenim için gerekli olabilecek temel gereksinimleri karşılayamamak.
- Kalabalık sınıflar.
- Yönetici, öğretmen ve öğretim elemanlarının yetersizliği.
- Programların, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre düzenlenmemiş olması.
- Öğretimin salt bellek yeterliliğine ya da ezbere dayalı olması.
- Öğretmen tutum ve davranışlarındaki yanlışlık, yetersizlik.
- Çalışma ortam ve olanaklarının yokluğu ya da yetersizliği.
- Göçler sonucunda karşılaşılabilecek uyum sorunları vb.

Arıcı (2007), öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerinin öğrenci başarılarına etkisini incelediği araştırmasında, öğrencinin ders başarısına etki eden birçok faktörden söz etmiştir. Örneğin; başarı güdüsü, kaygı, ailenin nitelikleri, sosyo-ekonomik özellikler, okul ve aile koşullarının yeterli-yetersiz oluşu, genel çevre özellikleri, akran grubunun değer ve normları, eğitim programlarının niteliği, ders türü ve niteliği, televizyon seyretme alışkanlığı öğrenci başarısını etkileyen faktörlerdendir. Öğrencinin okul başarısını etkileyen faktörler, öğrenciyle etkileşime giren, paylaşımda bulunan unsurlar dikkate alınmalıdır. Okul yaşamında ve günlük hayatta öğrencinin başarısına yön veren aile, okul, öğretmen, okul yöneticileri gibi unsurlar bunların başında gelmektedir.

Akbaba Altun ve Çakan (2008), öğrencilerin sınav başarılarına etki eden faktörler üzerine yaptığı araştırmada okuldaki öğrencilerin akademik başarılarına etki eden boyutların; zekâ bilişsel ve öğrenme stilleri, okul yöneticisinin liderliği, kolektif yeterlik, akademik baskı, sosyo-ekonomik statü, akademik vurgu, nitelikli okul öncesi eğitim, ailenin desteği, sınıftaki öğrenci sayısı, öğretmen niteliği, öğretmenlerin öz yeterlik algısı, öğrencinin motivasyonu, öğrenmeye karşı tutumu, etkili okul çalışmaları ve sınıf mevcudu olduğunu belirtmiştir. Aynı araştırmanın veri analizi sonucunda öğrenci başarısını etkileyen makro düzeyde altı faktörün olduğu bulunmuştur. Bu faktörler; sınav, okul öncesi eğitim, fiziki altyapı, işbirliği, okuldaki eğitime destek ve personel yeterliliğidir. Akın (2012), okul içi ve okul dışı öğrenmelerin öğrenci başarısına etkisi konulu araştırmasında, başarı ve başarısızlığın çoğunlukla bireysel ve çevresel farklılaşmalardan kaynaklandığını belirtmiştir. Öğrenci başarısını öğrencinin kişisel ve ailevi özellikleri, öğrencinin yaşadığı çevrenin özellikleri, öğretmenlerin nitelikleri, öğretim programının özellikleri gibi birçok değişken etkilemektedir.

Bakioğlu ve Yıldız (2013), Finlandiya'nın PISA başarısına etki eden faktörler bağlamında Türkiye'nin durumu konulu araştırmasında 20 öğretmen ve eğitim yöneticisiyle Türkiye'nin PISA sınavlarında yaşadığı başarısızlığa rağmen Finlandiya eğitim sisteminin başarısını açıklamada öne çıkan üç unsur öğretmen eğitiminin, öğretmen ve yöneticilerin eğitim sürecindeki rollerinin ve öğrenme ortamı olarak okulların niteliğinin Türkiye'de nasıl geliştiğini araştırmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öğretmen profesyonelliği, müfredat dışı etkinlikler, iç ve dış değerlendirme, destekleyici bir eğitim, öğretmenlerce hazırlanan sınavlar, mevcut ödüllendirme uygulaması, yeniliklere uyum konuları değerlendirilmiştir. Özellikle Türkiye'deki öğretmenlerin profesyonelliği ve eğitim fakültelerinde verilen eğitiminin yeterliliği konusunda katılımcılar olumsuz kanaatte bulunmuşlardır.

Rençber (2012), üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörlerin etkisini araştırdığı çalışmada, başarıyı etkileyen faktörlerin öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel yaşantıları önemli ölçüde etkilediğini belirtmiştir. Öğrenci başarısını etkileyen fiziksel, psikolojik ve toplumsal faktörler yanında okula devamsızlığın öğrenci akademik başarısını olumsuz yönde etkileyen istenmeyen bir öğrenci davranışıdır. Öğrencilerin derslere devamsızlıklarının önlenmesi ve devamsızlık

nedenlerinin araştırılması gerekmektedir. Altinkurt (2008), öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi konulu araştırmasında öğrencilerin akademik performansları ile özürsüz devamsızlıkları arasında ters yönde bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır.

Gökalp (2006), üniversite öğrencilerinin başarılarını etkileyen okul içi faktörleri; okulun fiziksel konumu ve olanakları, sınıfın fiziksel konumu, ders araç gereçleri, okul yönetimiyle ilişkiler, öğretmen-öğrenci ilişkileri, öğretim etkinliklerine yönelik faktörler olarak altı başlık halinde incelemiştir. Okulun, sınıfların fiziksel konumu ve olanakları öğrencilerin başarılarını artırıcı ve etkileyici bir şekilde düzenlenmeli, derslerde kullanılan araç gereçlerin tamamlanması, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin öğrencilere anlayışlı davranmaları gerekmektedir. Aydoğan (2002), öğrencilerin daha nitelikli yetişmesini sağlamak, öğrenci başarısının artışı sağlamak, çağdaş uygarlık seviyesini yakalayabilmek için etkili okul ortamının sağlanması gerekmektedir. Etkili okul; etkili okul yapısı, etkili okul yöneticisi, etkili okul öğretmeni, etkili okul öğrencisi başlıkları altında incelenmiştir. Etkili okulun sağlanması mevcut kaynakların amaçlara uygun olarak etkin kullanımını, örgüt ikliminin oluşturulması ve sürdürülmesini, öğrencilerin sorumluluk sahibi olmalarını ve gizil güçlerinin farkına varmalarını sağlamalıdır.

Yelgün ve Karaman (2015), düşük sosyoekonomik düzeydeki mahallede bulunan bir ilköğretim okulunda akademik başarıyı düşüren faktörler üzerine yaptığı çalışmada ailelerin sosyoekonomik koşullarının en başta geldiğini; daha sonra sırasıyla okulun bulunduğu yerleşim biriminin, öğrencilerin, velilerin, öğretmenlerin, okulun fiziki olanaklarının ve okul yöneticilerinin bazı özelliklerinin olduğu belirlenmiştir. Ailelerin sosyoekonomik olanaklarının akademik başarıyı arttırdığı, sosyoekonomik yoksunluğun ise baskıladığı ifade edilmiştir. Ailelerin sosyoekonomik düzeyinin öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğunun bir göstergesi de Türkiye'nin OECD ülkeleri arasında akademik başarı ile sosyoekonomik düzey arasında en güçlü ilişki bulunan üç ülkeden biri olmasıdır (OECD, 2010).

Dane, Kudu ve Balkı (2009), öğrencinin ders başarısı üzerinde etkili olan pek çok değişkeni "öğrenme değişkeni" olarak adlandırmakta ve bu öğrenme değişkenleri de fizyolojik, psikolojik ve toplumsal durum ve koşullarla ilgisi bulunmaktadır. Öğrencinin okul başarısını etkileyen faktörler arasında; kendisi, okul ve sınıf ortamı, aile, öğretmen, sınıf arkadaşları, öğretim yöntemleri gibi öğrenme değişkenleri bulunmaktadır. Öğrenmenin gerçekleşmesinde bireyin zekâ durumu, gelişim ve olgunlaşma düzeyi, öğrencinin bireysel farklılıkları büyük önem taşır. Öğrenme gücü her insanda farklı olduğu için bazı insanlar güç bazı insanlar da çabuk öğrenir. Öğrenmeyi kolaylaştıran ve güçleştiren bazı koşullara bağlı olarak başarı sağlanır veya güçleşir (Razon, 1987).

Yıldırım'a (2006) göre, akademik başarının çok sayıda faktörle ilişkili olduğu öne sürülmektedir. Akademik başarının zekâ, yetenek, özlük, kişilik ve ailesel nitelikleri, öğrencinin mezun olduğu veya okumakta olduğu okulun özellikleri, çalışma alışkanlıkları, özsaygı, yalnızlık önemli faktörler olarak görülmektedir. Gök (2015), öğrencilerin akademik başarılarını doğrudan ve dolaylı olarak etkileyen faktörlerin başında aile yapısı ve aileye bağlı faktörler gelmektedir. Ailenin temel işlevini yerine getirmemesi veya parçalanması durumlarında öğrenci başarısına dair ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bu durumda da boşanmış ailelerdeki çocukların, aile bütünlüğünü koruyan ailelerdeki çocuklara göre akademik başarılarının daha düşük olması öngörülebilir. Aynı çalışmada ailenin aylık gelir düzeyi, cinsiyet, öğrencilerin karşılaştıkları problemler karşısındaki tutumu, öğrencilerin okuldaki sosyal etkinliklere katılma sıklığı, gelecek hedefleri, öğretmenlerin öğrencilerle ilgilenme düzeyi değişkenlerinin akademik başarı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu ortaya konulmuştur. Altunbulak ve Aydoğan (2015), ilköğretim ikinci kademedeki boşanmış ve tam aileye sahip öğrencilerin okul başarıları ve problemlerinin incelenmesine yönelik yaptığı çalışmada öğrencilerin okul başarısının, aile yapısına, sınıf düzeyine, boşanmadan sonra birlikte kaldığı ebeveynin yeni bir evlilik yapma durumuna, yanında kalmadığı ebeveyni ile görüşme sıklığı değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna varmıştır.

Yılmaz (2012), okuma alışkanlığının okul başarısına etkisi konulu araştırmasında başarı isteği yüksek ve düşük öğrenciler için okuma alışkanlığının anlama, kavrama ve analiz becerisini yükseltme anlamında olumlu katkısının olabileceğini belirtmiştir. Öğrencilerin okuma alışkanlığının öğrencilerin aldığı belgeler ve sınıf not ortalamalarını yükseltme çerçevesinde eğitim başarılarını olumlu yönde etkilediği anlaşılmıştır. Acıyan (2008), orta öğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve akademik başarı düzeyleri konulu tezinde araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu okuduklarının akademik başarılarını arttırdığını ortaya koymuştur.

Şeker (2013), öğrenme gücü her insanda farklılık gösterdiği için öğrenmenin gerçekleşmesinde bireysel farklılıklar oluşmaktadır. Öğrenci başarısını etkileyen öğrenenle ilgili faktörler, olgunlaşma, hazır bulunuşluk, arkadaşlar, özgüven, motivasyon ve dikkat olmak üzere altı başlık altında ele alınmıştır. Akın (2012), başarının oluşabilmesi için öğrencide bazı ön koşul niteliklerin olması gerektiğini belirtmiştir. Öğrenciden kaynaklanan öğrenmeyi etkileyen etkenlerden bazıları normal zekâ düzeyi, düşünme yeteneği, sağlıklı bir biyolojik alt yapı yanında ilgi, dikkat, gelişim düzeyi, inançlar, amaçlar ve deneyimler gelmektedir. Arıcı (2007), öğrenciler arasında kalıtım, çevre ve öğrenme ürünü farklılıklarıyla oluşmuş bireysel faktörleri zihinsel, duyuşsal ve bedensel faktörler olarak adlandırmıştır. Zihinsel faktörlerin en başında zeka gelmektedir. Zeka başarının oluşmasında yegane unsur olarak görülemeyeceği için öğrencinin duyuşsal ve kişilik özelliklerinden olan beden yapısı, mizaç, ilgiler, yetenekler, alışkanlıklar, tutumlar, değer yargıları, sakinlik, çekingenlik, kendine güven gibi duyuşsal özellikler okul başarısını etkilemektedir. Bedensel ve fiziksel özellikler olarak işitme ve görme bozuklukları, ilk konuşma yaşı, konuşma problemleri, doğum ağırlığının normalden düşük olması, emzirme süresinin uzunluğu gibi bedensel ve fiziksel faktörlerin gelişimi de akademik başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir.

Elmacıoğlu (2012), öğrencilerin okul başarısını etkileyen faktörleri yedi ana başlık altında sıralamıştır;

- Okul Faktörü
- Ebeveyn Faktörü
- Kültür Faktörü
- Ailenin Sağlamlığı Faktörü
- Ailenin Sosyo-ekonomik Durumu Faktörü
- Ailenin Öğrenim Durumu Faktörü
- Ailenin Mesleki Durumu Faktörü

Şerefli (2003), ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen zihinsel olmayan etmenler konulu tez çalışmasında akademik başarıyı etkileyen faktörleri beş ana başlık altında ifade etmiştir. Bu faktörler;

- 1- Öğretmen kaynaklı nedenler (öğretmen tutum ve davranışları, iletişim tarzı, öğretmenin bireysel sorunları, kullandığı yöntem teknik ve stratejiler, öğrenci motivasyonunu sağlayabilme durumu...)
- 2- Öğrenciden kaynaklı nedenler (öğrencinin kendine güveni, psikolojik sorunlar, başarı beklentisinin düşük olması, ders çalışma alışkanlıkları, kitap okuma alışkanlıkları, iletişim kurma becerileri...).
- 3- Veliden kaynaklı nedenler (ailenin ekonomik durumu, ebeveynlerin eğitim durumu, kardeş sayısı, anne baba tutum ve davranışları, okul ile ailenin işbirliği...).
- 4- Okuldan kaynaklı nedenler (okulun fiziki şartları, araç-gereç donanımı, okulun disiplin anlayışı, sınıf içi iletişim...).
- 5- Sistemden kaynaklı nedenler (sınav kaygısı, sınıf geçme sistemi, değişen kitaplar, ezbere dayalı bir eğitim sistemi, sistemin öğrenciden beklediği başarı...).

Kuşkusuz ki eğitim ailede başlamaktadır. Okul yaşamı öğrencilere öğrenmelerine dair sayısız fırsatlar sunmasına rağmen, onların yaşamlarının çok büyük bir kısmı ailede geçmektedir. Aile yaşamının kalitesi de çocuğun gelişiminde son derece önemli bir yere sahiptir. Aileler, çocuklarının ilkokulda karşılaşacakları tüm zorluklar için onları hazırlayarak, yaptıkları her olumlu davranışa destek olarak çocuklarının akademik başarısının oluşmasını sağlarlar (Hancock, 2011). Kişiliğin temellerinin büyük ölçüde ailede atıldığı düşünülürse başarıya dönük olarak tembel-çalışkan, doğrucu-yalancı-pısrık-girişken gibi ikilemlerin kazanılması da ailede başlar, gelişir, çoğu zaman da pekişir. Okul sürecinde ise bunların değiştirilmesi güçleşir (Başar, 2001). Çocukların kendileri hakkında geliştirdikleri kanıları, yani benlik tasarımları aile ortamında oluşur. Çocuk ailede önemli gördüğü bireylerin davranışlarından etkilenir ve bu davranışları taklit ederek öğrenmeye başlar. Anne veya baba, çocuklarının başarılarını takdir edebiliyorsa; başarısız oldukları zamanda onu tenkit etme veya cezalandırma yerine, çocukla birlikte başarısızlığın nedenlerini konuşabiliyorsa çocuk olumlu yönde bir benlik tasarımı geliştirir (Arseven, 1986).

Anne ve babalar, çocuklarının akademik başarılarının sağlanmasında dolaylı olarak etki etseler de başarıyı sağlayıcı koşulların hazırlanmasında doğrudan etkilidirler. Düzenli bir aile yaşantısına sahip, aile üyeleri arasında sağlıklı iletişim kurulabilen, velisi bulunduğu öğrencinin çalışma ortamını iyi hazırlamış, okulda öğrenilenlerin evde anne-babalar tarafından desteklenmiş ailelerin çocukları daha başarılı olması beklenmektedir. Oysaki okulda kazandırılan beceriler, öğretilen bilgiler ev ortamında da desteklenmezse eğitimde başarıya ulaşmak güçleşir. Hem okul hem de aile iki farklı kurum olsalar da çocukların eğitimi konusunda çıkar birliği yapmaları beklenmektedir. Bu çıkar birliği ilköğretimin ilk yıllarında yapılması en temel çalışma ve öğrenme becerilerinin oluşturulması açısından da son derece önem arz etmektedir (Şimşek ve Tanaydın, 2001). Çelenk (2003), okul başarısında aile etkisini, ana baba tutumlarını, okul-aile dayanışmasını konu alan araştırmasında aile üyelerinden eğitimsel destek gören ve okulla işbirliği içerisinde olan ailelerin çocuklarının başarı durumunun daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Eğitim-öğretim sadece okullarda değil, yaşamın her alanında ve yerinde gerçekleşebilen bir süreçtir. Öğrenci, yaşamının sadece belli bir kısmını okulda geçirmektedir. Çocuğun gün içerisinde en fazla zaman geçirdiği yer de aile ortamıdır. Türkiye'deki ikili eğitim uygulamaları, teneffüs aralarının kısa olması öğrencinin okulda geçirdiği zamanı azaltmakta ve aileyi daha önemli hale getirmektedir. Bu durumda da öğrencinin akademik başarısının en önemli belirleyicisi aile olmaktadır. Bu durumda okul ve ailenin öğrenci akademik başarısının artışına yönelik işbirliği içerisinde olması beklenir. Öğretim sürecine aktif katılım sağlayan bir aile, öğrenci velisini okulun önemli bir aktörü haline getiren bir okul yönetimi, öğretmen-veli ve okul yönetimi birlikteliğinin sağlandığı bir okul aile birliği akademik başarının oluşması için her zaman beklenen durumlardır. Öğrencinin okul başarısının oluşmasında aile katılımı kaçınılmaz bir hal almaktadır. Aile katılımının sağlandığı okul ortamında öğrencilerin akademik başarılarının artışının yanında olumlu tutum geliştirme, etkileşimsel öğrenme, öğrenmeye yönelik pozitif algı oluşumu, azalan disiplin sorunları, okula gösterilen ilgi düzeyinde artış, öğrenci devamsızlığında azalma gibi olumlu yansımalar görülebilmektedir.

Dam (2008), anne-babaların çocuğa, okula karşı tutum ve davranışları, eğitim durumu, sosyoekonomik düzeyi, aile içi ilişkiler, boşanma, aile üyelerinden birinin ölümü, ailede yaşanan sorunlar, aile yapısının bozulması, aile içinden bir yetişkinin olumsuz kişilik yapısına sahip olması, çocuktan okul başarı beklentileri, çocuğun ders çalışma ortamı gibi durumlar çocuğun okul başarısını etkilemektedir. Düzenli bir aile ortamında yetişmeyen, ailesiyle sorunlu olan öğrencilerin akademik başarıları, düzenli bir ailede yetişen öğrencilerin okul başarısından bir hayli düşüktür. Çocuklarının eğitim öğretimine dair sorumluluklarını bilen aileler hem okulla iletişimlerini güçlü tutmakta hem ev ortamında çocuğuna ders çalışma ortamı hazırlamaktadır. Ailelerin okulla kuracakları iletişimin düzeyi arttıkça öğrenci akademik başarısının artışı beklenmektedir. Gerek aile gerek öğretmen gerekse okul yöneticileri aralarında güçlü bir iletişim ağının oluşması beklenir.

Okul aile birlikleri, okul ile aile arasında bütünleşmeyi, veli ve okul arasında iletişimi ve işbirliğini sağlamak, eğitim öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, maddi olanaklardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak ve okula maddi katkı sağlamak üzere kurulur. Birlik okulun adını alır, okulun amaçlarının gerçekleştirilmesine, stratejik gelişimine, fırsat eşitliğine imkan verir ve öğretmenler kurulunca alınan kararların uygulanmasını desteklemek amacıyla velilerle işbirliği yapar (MEB, 2012). Türk milli eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, eğitim öğretimin amaçlarını gerçekleştirmek için okul ile ailenin işbirliğine ihtiyaç duyulmuştur.

Okul aile birlikleri, 1940'lı yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okullara gönderilen bir genelgeyle kurulmaya başlanmıştır (Bayrakçı ve Dizbay, 2013). Okul aile birliği yönetmeliğinin amacı, okul aile birliğinin kuruluşu, işleyişi, görevi, yetki ve sorumluluklarının usul ve esaslarını düzenlemektir. Bu yönetmelikle okul aile birliğinin oluşturulması, işleyişi, etkinlikleri, sağladıkları maddi kaynaklar, bağışların kabulü, harcanması, işletme, kira yetkileri, harcama ve denetlemeye ilişkin kurallar belirlenmiştir. Okul aile birlikleri; okul müdürü, müdür yardımcısı, öğretmen kurulundan seçilen bir öğretmen ve dört veli olmak üzere yedi kişiden oluşmaktadır (MEB, 2012). 1973 yılında kabul edilen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 14 temel ilkelerinden biri "Okul ile aile arasında işbirliğinin kurulması" şeklinde yer almaktadır.

Eğitim sisteminin istenilen sonucu vermesi için okul-aile ve öğrenci arasında güçlü bir iletişim ve işbirliğinin olması büyük önem taşımaktadır. Özellikle de aile bu süreçte daha katılımcı hale getirilmesi gerekmektedir. Eğitim öğretimde başarıya ulaşmak isteyen okul idaresi, uygulanacak olan programda öğretmen kadar anne ve babaları da katılımcı hale getirebilmek için anne-baba ve öğretmen ilişkisine önem vermelidir (Akbaşlı ve Kavak, 2008). Okul aile işbirliği, çocuğun hem evdeki hem de okuldaki öğrenmesine olumlu yönde katkı sağlamalıdır. Birlik, öğrenci başarısının artışı sağlayan unsurları, yöneticiler, öğretmenler ve ailelerle paylaşarak ortak bir bilinç oluşumunu da sağlamalıdır. Eğitim etkinliklerine katılan aileler, çocuklarının çalışma takiplerini yapmaları, çocuklarını öğrenmeye karşı cesaretlendirecek ve onların okul başarısının artışı sağlayacaktır.

Birçok aile çocuğunun akademik başarısı, zihinsel, duygusal, ruhsal gelişimi hakkında gerek öğretmenlerden gerekse okul idaresinden bilgi edinmek istemektedir. Oysaki gerek ailelerden gerekse okuldan kaynaklanan nedenlerden dolayı karşılıklı etkileşim ve etkin bir iletişim her zaman gerçekleşmemektedir (Argon ve Kızılcı, 2012). Etkili bir okul aile ilişkisi, eğitim-öğretim etkinliklerini zenginleştirecek, kalıcı nitelikte bir eğitimin gerçekleşmesini sağlayacaktır (Seçkin ve Koç, 1997).

Öğretim sürecine ailenin dahil edilmesiyle öğrenci başarısının artışı inanan okul idarecileri ve öğretmenler, ailenin okula katılımını sağlamak için birtakım yollar aramalıdır. Bu düşüncelerle okulda düzenlenecek etkinlikler, yarışmalar, kutlamalar, seminerler, konferans ve toplantılar aracılığıyla ailenin okulla kurduğu iletişim ve etkileşim artırılmalıdır. Aydoğan (2006), eğitime ve okula aile katılımının çeşitli şekillerde olabileceğini belirtmiştir: Öğrenci velileri, çocuklarını cesaretlendirerek, onlara uygun çalışma zamanı ve yeri sağlayarak, istedik davranışların oluşması için rol model olarak, çocuklarının ödevlerini kontrol ederek eğitim-öğretime katılım sağlayabilir. Programlarının yalnızca çocuğu değil aileyi de kapsayacak şekilde düzenlenmesi programın hedeflerine ulaşmasını sağlayıcı önemli bir etken olacaktır. Bu anlamda aile katılımı büyük önem arz etmektedir. Şahin ve Ünver'e (2005) göre aile katılımı, anne-babaların çocukların gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmaları için organize edilmiş, etkinlikler bütünüdür. Aile katılımını gerekli kılan birçok nedenden bahsedilebilir. Epstein (2001) bu nedenleri şöyle sıralamıştır:

- 1- Okul eğitim programlarını geliştirmek.
- 2- Anne-babanın liderliğini arttırmak, becerilerini daha üst seviyelere çıkarmak.
- 3- Ailenin okula destek vermesini sağlamak.
- 4- Çocukların hem bugün, hem de gelecekteki yaşamlarında başarılı bir birey olabilmelerini sağlamak.
- 5- Okuldaki diğer ailelerle iletişim kurmak ve öğretmenlere çalışmalarında yardımcı olmak.

Akal (2010), okul ile çevrenin ilişkisinin, aile ile okul arasında olumlu iletişimin sağlanması çocuğun akademik başarısının sağlanmasında ve artışında önemli bir belirleyici unsur olarak görülmektedir. Son yıllarda ülkelerde eğitim-öğretim sürecine aileleri dahil etmek için birtakım çalışmalar yürütmektedir. Etkili okul-aile iletişiminin kurulmasıyla öğrencinin başarı düzeyinin yükseltilmesi yanında anne-babaların da bireysel gelişimlerini sağlayıcı önemli katkılar gerçekleştirecektir. 1950'li yıllarda Güney Kıbrıs, ailelere yönelik açmış olduğu akşam okullarında gerçekleştirilmesi gereken amaçları şöyle sıralamıştır:

- 1- Ailelerin bilgi dağarcığını geliştirmek.
- 2- Ailelerin bilinçlilik düzeyini yükseltmek.
- 3- Anne-baba davranışları ve becerileri edinmelerine yardım etmek.
- 4- Anne-babaların yararlanabileceği kaynaklara ulaşmasını sağlamak.
- 5- Sahip oldukları inançların ve değerlerin farkında olma ve gerektiğinde gözden geçirmelerini sağlamak.
- 6- Anne-baba olmanın değerini anlamalarına yardımcı olmak.
- 7- Anne-baba olmanın doyumunu yaşamalarına destek olmak.
- 8- Öğretmenlerle ve diğer uzmanlarla katılımcı bir işbirliğinin önemini vurgulamak.

Okulda uygulanan eğitim ile evde yürütülen eğitim uygulamalarının paralel hale getirilmesi ancak velilerin çocuklarının eğitim faaliyetlerine ve okul programlarına sistemli bir şekilde katılımıyla gerçekleşir (Şeker, 2009; Arnas, 2002; Şahin ve Ünver, 2005). Böylelikle istendik yönde olumlu davranış değişikliği oluşumu daha çabuk gerçekleşmiş olur. Şeker (2009) aile katılımının amaçlarını aşağıdaki şekilde ifade etmiştir:

- 1- Öğrenciye yönelik aile ve öğretmenin ortak bir davranış modeli belirlemesi.
- 2- Velinin okulu ve programı tanınması.
- 3- Öğretmenin, öğrencinin ev yaşamı ve geçmiş yaşantıları ile ilgili, velinin bilgi birikiminden faydalanmasının sağlanması.
- 4- Öğretmen-veli işbirliği faaliyetleri yoluyla öğrencinin akademik başarısının artırılması.
- 5- Velilerin evde öğrenciye nasıl yardımcı olacakları konusunda bilgilendirilmesi.

Okul çağına gelmiş bir öğrencinin yaşamında büyük önem arz eden ev ve okul, iki farklı kurum olarak öğrenciyi şekillendirmede etkin bir konum üstlenmektedir. Öğrenci yaşamında evde yaşanmış bir olayın okulda etkisini devam ettirmesi ne kadar doğalsa okulda yaşanan bir olayın da etkisi evde devam edebilmektedir. Bu anlamda toplumsal ve ailevi sorunların okuldaki öğretim sürecini etkilediği söylenebilir. Kolay (2004), öğrencilerin bir kısmının okula yeterince beslenmeden, sağlık sorunları, güvenlik ve sevgi gibi temel gereksinimlerini karşılamadan geldiğini ifade etmiştir. Tüm bu eksikliklerin giderilmesi için ailenin eğitim sürecinin birçok yerinde var olması gerekmektedir. Eğitim öğretim sürecine aile katılımının birçok şekilde gerçekleştiği söylenebilir. Epstein (2002), aile katılımının altı şekilde gerçekleştiğini belirtmiştir:

- 1- Temel aile sorumlulukları hakkında okul ailelere yardım eder.
- 2- Okul ev iletişimi.
- 3- Aile okula yardım eder (öğretmene aile katılımında yardım etmek).
- 4- Evde öğretim etkinliklerine katılma.
- 5- İdare, karar verme ve destek için katılım.
- 6- Toplumla değiş-tokuş ve iş birliği.

Eğitim-öğretim sürecinin çok önemli bir boyutunu oluşturan ailenin, süreç içerisinde aktif olarak yer alabilmesi için, ebeveyn bilincinin oluşturulması, faaliyet alanlarının zenginleştirilmesi, sürecin diğer uygulayıcıları olan öğretmen ve okul yöneticileriyle doğru iletişimin kurulması gerekmektedir. Okul aile birliğinin aktif bir şekilde çalışarak eğitim öğretim sürecine aile katılımının da sağlanması akademik

başarının arttırılmasında hayati bir önem taşımaktadır. Ailenin okulla buluşmasını sağlayacak, okulu temsil eden önemli bir unsur da okul idarecileridir.

Akal (2010), okulu yakın ve uzak çevre olarak iki kategoride ele almış, okulun yakın çevresini aileler, öğrenci velileri, uzak çevresi olarak da okulun etkileşim içerisinde olduğu siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel çevreden söz etmiştir. Okulun hem yakın çevresini hem de uzak çevresini koordine eden, okulun amaç ve çıkarları doğrultusunda yönlendiren okul idarecileridir. Okul idarecileri, okullarının çevreyle kaynaşmasını sağlayarak çevrenin eğitim-öğretim sürecinde aktif yararlanılabileceği bir alan konumunda olmasını sağlamalıdır. Çevreyle etkileşimin ve iletişimin sağlandığı, öğrenci velileriyle okulların kaynaştığı bir okul, sorun çözme yeteneği yüksek olan okul anlamına gelmektedir. Okulların sorun çözme kapasitesi ne kadar yüksek olursa etkililiği o kadar yüksek olacaktır. Etkinlik, verimlilik, okulun yaşamını sürdürebilme anlamlarına gelen etkililik, okullar açısından ekonomik, örgütsel ve pedagojik açılardan ele alınmaktadır (Şimşek, 2002).

Etkili okul kavramı çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Özdemir'e (2001) göre etkili okul, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor, sosyal ve estetik gelişmelerini en uygun bir şekilde desteklediği bir öğrenme ortamının oluşturulduğu okuldur. Balcı (2014) etkili okulu, sosyal bir sistem içerisinde belli kaynak ve araçlarla, amaçlarını ve kaynaklarını boşa harcamaksızın, üyelerine gereksiz sınırlılıklar getirmeden amaçlarını gerçekleştirme derecesidir. Özdemir (2001) etkili okulun bazı özelliklerini şu şekilde sıralamıştır.

- 1- Açık ve belirgin amaçlar ve amaçlar üzerine odaklanmış okul misyonuna sahiptirler.
- 2- Yöneticiler kendilerini sekreterlikten ziyade öğretimin lideri olarak görürler ve bu yönde faaliyet gösterirler.
- 3- Tüm taraflar yüksek beklentilere sahiptirler.
- 4- Her öğrenciye zamanında öğrenme fırsatı ve öğrencilerin öğrenmesini geliştiren öğrenme imkanı sunarlar.
- 5- Öğrenci ilerlemesini takip ederler ve zengin akademik programlara sahiptirler.
- 6- Okul-aile ilişkisini geliştirirler.
- 7- Güçlü yönetsel liderlik stilini benimserler.
- 8- Uygun okul iklimine sahiptirler.
- 9- Temel becerilerin geliştirilmesi üzerinde odaklaşma gözlenir.
- 10- Etkin bir yöneltme sistemi vardır.
- 11- Okul kaynakları temel öğrenci başarısını geliştirmeye yönlendirir.

Okullarda etkililiğin ve verimliliğin sağlanması hiç kuşkusuz eğitim paydaşlarının her birinin niteliğinin ve birbirleri arasındaki etkileşimin maksimum düzeyde olmasını gerektirmektedir. Bu da etkili bir okul yöneticisinin liderliğinde gerçekleşebilir. Bir başka görüşe göre etkili okullarda olması gereken özellikler şu şekilde sıralanmıştır.

- 1- Birleştirici, iyi eğitim görmüş güçlü liderler vardır.
- 2- Çocuklar için başarıyı arttıran, yüksek beklentilere sahip etkili öğretim vardır.
- 3- Atmosfer sıkıcılıktan, ciddiyetten ve sessizlikten uzaktır.
- 4- Basit becerilerin kazanımı tüm diğer aktivitelerden önce gelir.
- 5- Okulun kaynakları gerekirse diğer işlerden ayrılarak temel nesnelerin devamlılığı için kullanılır.
- 6- Öğrencilerin gelişimleri sıklıkla izlenir. Bu geliştirilmiş standart ölçümlerle ya da günlük geleneksel testlerle olabilir. Müdürün ve öğretmenlerin öğrencinin gelişiminin farkında olması gerekmektedir (Edmonds, 1979, Akt: Çelikel, 2014).

Şişman (1996) tarafından yapılan etkili okul yönetimi adlı araştırmada öğretmen görüşlerine göre hem merkez hem de çevre ilkokullarında etkili okul saptamada en etkili bulunan boyut "idareci" boyutudur. İdarecilerin okul ortamında iyi bir çalışma ve eğitim-öğretim ortamı sağlaması, yönetim görevleri yanında öğretim görevlerini de gerçekleştirdiklerinin bir göstergesi olarak ifade edilmiştir.

Balcı (2014), etkili okulun değişkenlerini; okul müdürü, öğretmenler, okul çevresi, öğrenciler ve veliler olarak değerlendirmiştir. Duranay (2005), etkili okulun boyutlarını idareci, öğretmen, öğrenci, okul kültürü ve veliler boyutlarında ele almıştır. Clark ve McCarthy (1983), New York City Okul İyileştirme Projesi kapsamında okul başarısızlığının nedenleri üzerine odaklanmıştır. Bu çalışma sonucunda etkili okulun özellikleri ve öğrenci başarısızlığının nedenleri beş faktöre dayandırılmıştır.

- 1- Yönetim stili.
- 2- Temel beceriler üzerinde öğretim vurgusu
- 3- Okul iklimi
- 4- Öğrenci gelişiminin sürekli izlenmesi
- 5- Öğretmen beklentisi.

Etkili okula ulaşmada okul idarecisinin etkililik özelliği önemli bir boyutu oluşturmaktadır. Etkili okulu oluşturmada, yönetme ve sürdürmede, okul idarecisinin bir lider olarak önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir (Çelikel, 2014).Sheerens (1988), etkili okullarda yönetici davranışlarını şu şekilde ifade etmiştir:

- 1- Başarıyı vurgular.
- 2- Öğretim stratejileri oluşturur.
- 3- Düzgün bir okul atmosferi hazırlar.
- 4- Sıklıkla öğrenci gelişmelerini izler ve değerlendirir.
- 5- Eğitim ve öğretimi koordine eder ve öğretmenleri destekler.

Okul müdürü, öğretmen ve diğer personelleri etkili olarak yönetme, okulun fiziki şartlarını düzenleme, çevreyle iyi ilişkiler kurma ve geliştirme, öğrencilerini gelişimlerini takip etme gibi sorumlulukları yerine getirmekle görevlidir. Eğitim öğretim faaliyetlerinin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesinde okul müdürü son derece önemli bir yere sahiptir (Gürbüz, Erdem ve Yıldırım, 2013). Bir okulun başarısında en büyük pay, türü ve kademesi ne olursa olsun şüphesiz okul müdürünüdür (Balcı, 2014; Buluç, 2009).

Okulda nelere önem verildiği, nelerin değersiz görüldüğü, nasıl uygulamaya geçileceği konusunda personeller arasında ortak değerler oluşturarak, öğretmen ve öğrenciden beklentiler ve vurgulanması gereken durumlar okul kültürünün oluşmasında önemli faktörlerdir. Etkili okullar öğrencilerin eğitim öğretimini destekleyici nitelikte bireysel öğrenme çabalarının özendirilmesiyle gerçekleştirilebilir (Balcı,2014). Öğrenci ve öğretmenlerin okula karşı olumlu bağımlılık geliştirmelerini sağlayan okul kültürünün oluşmasında liderlerin önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Etkili okullarda idareciler, öğrenme kültürü oluşturan ve bunun bütün çalışanlar tarafından paylaşılmasını sağlayan, öğrenmeyi geliştiren ve de sürekli öğrenme ortamı oluşturan aktörlerdir. Bu nedenle okul kültürü, okulun performansını ve öğretimin kalitesini artıran bir rol oynar (Balyer, 2013).

Okul müdürlerinin görev yetki ve sorumlulukları yönetmelikler çerçevesinde incelendiğinde okul müdürü; okulun öğrenci, her türlü eğitim ve öğretim, yönetim, personel, tahakkuk, taşınır mal, yazışma, eğitici ve sosyal etkinlikler, yatılılık, bursluluk, taşınmalı eğitim, güvenlik, beslenme, bakım, koruma, temizlik, düzen, nöbet, halkla ilişkiler ve benzeri görevler ile Bakanlık ve il/ilçe milli eğitim müdürlüklerince verilen görevler ile görev tanımında belirtilen diğer görevlerin yerine getirilmesini sağlar (MEB, 2014). İlköğretim okulları müdürlerinin görev tanımı, 2508 sayılı Tebliğler Dergisinde okul idaresi; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, plan, program ve emirler doğrultusunda palanlar, organizasyon, koordinasyon görevlerini yerine getirir, uygulama ve denetimini yapar (MEB, 2000). Bu bakımdan okul müdürleri, kurul, komisyon, işbirliği içinde öğretmen ve öğrencilerin performanslarını ve öğretimin kalitesini arttırmak için gerekli tedbirleri alırlar.

Okul başarısının sağlanmasında okul müdürlerinin etkili liderlik davranışları, müfredatı değerlendirme, örgütlenme ve planlama, iletişimi sağlama, grup dinamiği ve yönetimi gibi görevlerinin yanında öğretmenlere öğretimsel beceriler konusunda geliştirici, etkili rehberlik yapması beklenir

(Turan, Yıldırım ve Aydoğdu, 2012). Okul m¼d¼rlerinin bir lider olarak g¼revi ¼đrencilerinin sadece akademik anlamda başarı artışını sağlamak değil, sosyal ve k¼lt¼rel alandaki etkinlikleri de takip ederek ¼đrencilerini geliştirmektir (Kuşaksız, 2010). Okul k¼lt¼r¼ oluşmuş etkili okulların ¼đretim programlarını aksatmadan uyguladıkları g¼r¼lmektedir. ¼đretim programlarının başarılı bir şekilde uygulanmasını sağlamak i¼in okul y¼neticisi eğitim ¼đretimin lideri olarak kendisinden beklenen rolleri ger¼ekleřtirmelidir (G¼lbahar, 2013). Okul m¼d¼r¼n¼n eğitim ¼đretimin vizyon sahibi bir lideri olarak şu rolleri yerine getirmesi gerekmektedir (G¼m¼řeli, 2001; G¼lbahar, 2013).

- 1- Okuldaki t¼m ilgililerin katılımıyla ¼đretimi ger¼ekleřtirmeye, ¼đrenci akademik başarısını y¼kseltmeye odaklanmış bir okul k¼lt¼r¼ oluşturmak.
- 2- Hedeflenen ¼đrenci başarısına uygun ¼đretim stratejilerinin uygulanmasına olanak verecek ¼rg¼t yapıları ve program modelleri geliştirmek ve uygulamak.
- 3- Farklı ¼đrenci ihtiya¼ları ve ¼đretim y¼ntemlerine cevap verecek nitelikte ¼đretim malzemesi ve yaşantılarının temin edilmesi ve oluşturulmasını sağlamak.
- 4- D¼ř¼nme ve sorun ¼özme becerilerini geliştiren ve bunları ¼đrenme yaşantılarına uygulayan ¼đretimi teşvik etmek.
- 5- ¼đrenci başarısını s¼rekli ve sistemli olarak ¼l¼mek ve değerlendirmek.
- 6- Başarı ¼l¼m¼nde farklı değerlendirme stratejilerini uygulamaya koymak i¼in ¼đretmenlere destek olmak.
- 7- M¼fredat ve ¼đretimin geliştirilmesi i¼in başarı değerlendirmeye y¼nelik olarak elde edilen verilerden yararlanmak.
- 8- Eğitimle ilgili yeni teknolojileri izlemek ve bunların okulda kullanılmasını sağlamak.
- 9- Eğitime yardımcı ders dışı etkinliklerin ¼đretim programı ile b¼t¼nleřmesinin sağlamak.
- 10- Okul vizyon ve misyonu ile tutarlı, s¼rekli gelişime olanak sağlayacak nitelikte personel geliştirme plan ve programları hazırlamak ve uygulamak.
- 11- Yaşam boyu ¼đrenmeyi ¼zendirme ve bu konuda personele model olmak.
- 12- Okulu başarıya d¼n¼k şekilde ¼rg¼tlemek.
- 13- ¼đrenci ve personelin kendilerine değer verildiğini hissettirmelerine olanak sağlayacak bir iletişim yapısı oluşturmak.
- 14- Kendisi ve diğer ¼alıřanlarla birlikte performans y¼nelik y¼ksek beklenti k¼lt¼r¼ oluşturmak.
- 15- ¼đrenci ve ¼alıřanlarının başarılarını bilmek ve ¼d¼llendirmek.
- 16- İlgililerin katılımı ile okul k¼lt¼r¼ ve iklimini d¼zenli olarak değerlendirmek.
- 17- Karar almada m¼mk¼n olduğunca ¼eřitli bilgi kaynaklarından yararlanmak.
- 18- ¼đrenci ve velilerin ihtiya¼larına cevap verebilecek nitelikte ¼đrenci hizmet programları geliştirmek ve uygulamak.

Okul idarecisi, idareci olmaktan ziyade bir ¼đretimsel lider olarak okulun ama¼larını ger¼ekleřtirmek i¼in ¼alıřmalıdır. Bu anlamda okul y¼neticisi esas g¼revlerinin farkında olmalı, okulun ama¼larını ger¼ekleřtirme gayreti i¼inde olmalı, ¼đretmenlere sınıf ziyareti yapmalı, onlara rehberlik yapabilmeli, denetimsel faaliyetlerini s¼rd¼rmeli, destekçi olmalı, eğitim ¼đretimin aksamaması i¼in ¼nlemler almalıdır (Balcı, 2014). Etkili bir okul idarecisi ¼rg¼t¼n¼n ama¼larına ulaşabilmesi ve ¼rg¼t¼n varlığını s¼rd¼rebilmesi i¼in şu niteliklere sahip olması gerekir (Andersen ve Pigford, 1987, Akt: Saban, 2010).

1. Bir vizyonu olması
2. Vizyonu eyleme d¼n¼řt¼rmesi
3. Destekleyici bir ¼evre oluşturması
4. Okulda neler olup bittiğini bilmesi
5. Bilgili hareket etmesi

G¼d¼l (2007), ¼đretimin en ¼nemli unsurlarından biri olan ¼đretim programlarının sağlıklı bir şekilde y¼r¼t¼lebilmesi i¼in okul idarecilerinin birtakım ¼zelliklere sahip olması gerekir:

1. **Yenilikçi:** Çağın gereklerine uygun gelişime ve değişime ayak uydurabilen yenilik sahibi kişilerdir.
2. **Yetki paylaşımı yapan:** Yetkisini diğer paydaşlarla ortaklaşa kullanan veya yetkisini diğer bireylere devreden kişidir.
3. **Yönlendirici ve cesaretlendirici:** Rehberlikte bulunan ve bir eylemin gerçekleşmesi için güdüleme gibi özelliklere sahip kişilerdir.
4. **Hoşgörülü:** Gerçekleşmiş olayları hoş karşılayan ve olaylara pozitif yaklaşan kişileridir.
5. **Demokratik:** Bireylere özgürlükler tanıyan ve onların fikirlerine değer veren kişidir.
6. **İletişimci:** Duygu, düşünce ve bilgilerini başkalarıyla paylaşan ve paylaşmaya istekli olan kişidir.
7. **Açıklayıcı:** Bilgi sahibi olduğu konularda ayrıntılara girerek açıklayan ve bilgi aktarımı yaptığı bireyin anlamasını ve kavramasını sağlayan kişidir.
8. **Lider:** Herhangi bir eylemde öncülük yapan kişidir. Grup içerisinde diğer bireylere göre daha baskındır.

Yörük ve Akalın Akdağ'a (2010) göre, etkili okul idarecisi, etkisiz okul idarecisinden, iyi okul çevresi oluşturur, öğrenci başarısı ve öğretmen etkililiğini en üst düzeye çıkarmak için gerekli kaynakları sağlar. Öğretmenleri dikkatli biçimde değerlendirme, başarılı olan öğrencileri ödüllendirme ve planlama yapma, öğretmenlerin bireysel işleri daha iyi kavramalarına yardımcı olma, öğrencinin daha iyi yetişmesi için ortam hazırlama okul idarecisinin temel rolleri arasındadır. Öğretimsel lider olan okul idarecilerinin temel görevlerinden birisi de öğretimin niteliğini yükseltmek için öğretmen, öğrenci ve toplumu okulun amaçları doğrultusunda ustalıkla koordine edebilmektir. Okul yöneticilerinin öğretimsel liderliklerine ilişkin bir başka görüş doğrultusunda bir takım maddeler sıralanmıştır:

1. Öğretimsel lider, öğretim stratejileri geliştirme ve öğretmeni değerlendirme yeteneğine sahiptir.
2. Öğretimsel lider, eğitim öğretimin geliştirilmesi amacıyla öğretmenlerin stratejileri ne ölçüde kullandığını denetler.
3. Öğretimsel lider, öğrencilerin başarılarına yönelik öğretimsel konularla ilgili bilgilerden doğrudan yararlanır ve eğitimsel programları değerlendirir.
4. Öğretimsel lider, personel değerlendirme çalışmalarını başarıyla uygular.
5. Öğretimsel lider, programların uygulanmasında, öğrencilerin öğrenme amaçlarının önemini bilir (Çelik, 2015).

Can (2007), akademik başarının daha üst seviyelere çıkaracak öğretim liderlerinin sahip olması gereken dört temel stratejik alan belirlemiştir: Birincisi kaynak sağlayan etkin öğretim lideri olmaktır. En önemli kaynak olarak görülen öğretmenler, eğitim-öğretim uygulamaları konusunda bilgilendirilmesi ve meslektaş etkileşiminin sağlanması için uygun ortam ve zemin hazırlanması gerekir. İkincisi okul yöneticilerinin öğretim kaynağı olmasıdır. Okul idarecileri profesyonel olma yolunda bilgi birikimine sahip ve sürekli üretken olurlar. Üçüncüsü, iletişimci olunmasıdır. Müdür, personeliyle öğrencilere dair paylaşım halinde olursa bütün çocuklar başarı duygusunu tadabilir. Dördüncüsü ise vizyon sahibi olmaktır.

Balyer'e (2012) göre, dünyayı etkileyen ekonomik, teknolojik ve toplumsal olaylar ile küreselleşme sonucunda gerek okul gerekse okul müdürlerinin rolleri giderek değişmektedir. Son yıllarda okul müdürlerinin rollerinin önemli oranda değiştiği ve iş yükünün arttığı görülmektedir. Bir okul müdürünün halen yürüttüğü rollerin yanı sıra öğretim liderliği, öğretmenlerin profesyonel gelişimi, öğrenci ve öğretmenlerin denetimi, karar verme, bütçe, finans, program geliştirme, okul-toplum ilişkisi gibi birçok rolü gerçekleştirmelerinin beklendiğini göstermektedir. Okul müdürleri belli amaçlar belirleme ve bunları gerçekleştirmede, okulun hedeflerine ulaşmasında kaynakları en uygun şekilde organize eder. Günümüzde okulun ötesine taşan okul yönetim rolleriyle, çağdaş okul müdürlerinden beklenen roller şu şekildedir:

- 1- Bir öğretim lideri olarak müdür rolü.

- 2- Bir toplum lideri olarak müdür rolü.
- 3- Bir vizyoner lider olarak müdür rolü.
- 4- Bir örgütsel mimar olarak müdür rolü.
- 5- Bir öğretmen/rehber/mentor olarak müdür rolü.
- 6- Bir destekleyici/güdüleyici/koç olarak müdür rolü.
- 7- Bir sembol/kültürel lider olarak müdür rolü.
- 8- Bir güvenlik uzmanı olarak müdür rolü.
- 9- Bir sosyal hizmet uzmanı olarak müdür rolü.
- 10- Bir denetmen olarak müdür rolü.
- 11- Bir zaman yöneticisi olarak müdür rolü.
- 12- Bir program geliştirme uzmanı/program yöneticisi olarak müdür rolü.
- 13- Bir disiplin figürü olarak müdür rolü.
- 14- Bir ekonomist olarak müdür rolü.

Akbaba Altun ve Çakan (2008), okul müdürlerinin öğrencilerin akademik başarılarını, öğretimsel ve eğitimsel liderliğin okul iklimini etkilediğini ifade etmiştir. Öncelikli olarak okul müdürlerinin etkililiği, tüm öğrencilerinin akademik başarı elde etmelerini sağlamak için gerekli olan sosyal ve duygusal gelişimlerini sağlayıcı bir başarı ve öğrenmeye odaklı okul programı hazırlama, programın uygulama süreçlerini gerçekleştirme garantisini temin etmeye bağlıdır (Karlı, 2004). Olumlu bir okul ikliminin oluşturulduğu okullarda akademik başarıya ve öğrenci öğrenmesine önem verilmektedir. Başta okul idarecisi ve öğretmenler arasında olmak üzere okul toplumunun tüm üyeleri birbirine saygı duyduğu, aile desteğinin ve katılımının sağlandığı okullardaki öğrencilerin başarı düzeylerinin yüksek olması beklenmektedir.

Okulda bulunan öğretmenler ve diğer personeller, lider konumunda olan okul müdürlerinin özverili çalışmasını ve okulun iyileştirilmesine yönelik gayretlerini görme gereksinimi duyar. Eğer okul müdürü çalışmalarını personeline örnek teşkil ederse öğretmenler ve diğer çalışanlar özverili olarak özel gayret sergileyebilir. Bu durumda da teknolojik alt yapıdan yoksun, fiziki şartları yeterince uygun olmayan, ulaşımın güç olduğu, personel sıkıntısının yaşandığı okullar dahi başarıyı yakalayabilir. Netice itibarıyla her başarılı okulda en büyük pay okul müdürünüdür (Gürbüz, Erdem ve Yıldırım, 2013).

Öğretmenlik mesleği genel kültür, özel alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi ile sağlanır. Bu nitelikleri kazanabilmek için hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yükseköğrenim görmesi gerekmektedir. Tatar'a (2004) göre insan yaşamının çok önemli bir bölümü örgün eğitim kurumlarında geçmektedir. İlköğretimi esas aldığımızda, altı yedi yaşlarında başlayan bu süreç uzun yıllar boyunca devam etmektedir. Örgün eğitim kurumlarından, belirlenmiş temel hedefleri gerçekleştirme, öğrencileri bir üst eğitim kurumuna ve hayata hazırlaması beklenir. Eğitim kurumlarının bunu başarabilmesi de büyük ölçüde çalışanlarına bağlıdır. Öğrenci ile birebir iletişim ve etkileşim sağlayan birinci derecede öğretmen olması dolayısıyla öğrenci akademik başarısının sağlanmasında öğretmen çok önemli bir yere sahiptir.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. maddesinde öğretmenlik mesleği, devletin eğitim, öğretim ve bunlarla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği olarak tanımlanmaktadır. Bu ifadelerden de anlaşıldığı gibi devletin öğretmenlerden beklentisi, öğretmenlerin Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak görevlerini ifa etmeleridir.

Etkili okulların oluşmasında önemli bir unsur olan öğretmen etkililiği, eğitim araştırmacılarının uzun zamandır çalıştığı alanlardan birisidir. Etkili öğretmen kimdir? Ne tür özelliklere sahiptir? Bu özellikleri tespit etmek mümkün müdür? Etkililik doğuştan getirilen bir özellik midir yoksa sonradan kazanılabilir mi? gibi soruları eğitimciler hep merak etmiştir. Öğrenme bir etkileşim süreci olarak ele alınıp değerlendirildiği için sınıf içerisinde öğretmenin rolü ile ilgili şunlar söylenebilir:

- Öğrencileri güdülemek

- Sınıf etkinliklerini planlamak
- Öğrencilere bilgi vermek
- Öğrencileri disipline sokmak
- Öğrencilere danışmanlık yapmak (Demirci, 1993).

Eğitim-öğretim etkinliklerinin başarıya ulaşması için başarıyı etkileyen değişkenlerin belirlenmesi gerekmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde başarıyı etkileyen en önemli değişkenlerden birisi de öğretmendir. Öğrencinin akademik başarısının sağlanması ve devamlılık arz etmesi öğretmenlerin hal ve hareketlerine, tutum ve davranışlarına, öğrenciyle kuracağı iletişime bağlıdır. Öğretmenin hem mesleki bilgi ve becerileri hem de kişilik özellikleri öğrenci akademik başarısı üzerinde büyük etki oluşturur. Öğretmenin mesleki birikimi, öğrenci ile olan ilişkileri bir dersin amaçlarının gerçekleşmesi ile doğru orantılıdır. Çünkü öğrenciler, öğretmenin kişiliğine, kendilerine olan yakınlık ve samimiyetine büyük önem vermektedir. Öğrencileri ile yakın ilişki kurabilen öğretmen, eğitim-öğretimin gelişmesinde temel sorunların çözümünü de bulabilir (Bilgin, 1976).

Karaarslan (2010), toplumsal bir sistem olarak eğitimin girdilerini, öğrenciler, öğretmenler, eğitim programı, idareciler, eğitim uzmanları, eğitim teknolojisi, fiziksel ve finansal kaynakların oluşturduğunu, bunlar içinde de en temel öğenin öğretmen olduğunu belirtmiştir. Eğitimin kalitesi ve niteliği öğretmen niteliği ile paralellik oluşturduğu için, öğretmenlerin hizmet öncesinde ve hizmet içinde iyi yetiştirilmesi eğitim hizmetlerinin kalitesinin sağlanması yönünden büyük önem taşımaktadır. Günümüzde öğrenci başarısında artış sağlanması, öğretmen niteliklerinin çağın gereklerine uygun konuma getirilerek öğretmenin özel uzmanlık bilgi ve becerisine sahip olarak yetiştirilmesi gerekir.

Öğretmenin sınıf içerisindeki tüm etkinliklere öğrencilerin katılımını sağlayıp sağlamaması öğrenme-öğretme sürecinin başarısını etkiler. Bu nedenle öğrencilerin katılımının sağlandığı bir sınıf ortamında başarıya ulaşılmaması düşünülemez. Anderson (1991), öğrenci katılımı ve öğretmen etkililiği için şu önerilerde bulunmaktadır:

- 1- Öğretmenler başarı için ölçütler koymalı, bunları öğrencilere işlemeli ve öğrencileri her türlü yaşantı ile karşılaştırmalıdır.
- 2- Öğretmenin gerektirdiği çabayı harcayan ve dikkat eden öğrenciler pekiştirilmelidir.
- 3- Öğrencilerin öğrenme stratejileri geliştirmelerine yardım edilmelidir.
- 4- Öğretmenler sınıfta etkileme gücünü ellerinde bulunduran durumlar yaratmalıdırlar.
- 5- Ders sunumu boyunca öğretmenler öğrencilerin dikkatini ve katılımını sağlayan teknikler kullanmalıdırlar.
- 6- Öğretmenler, jestler, gülümseyen gözler, sürekli dikkat etme gibi sözlü ve sözsüz araçlarla öğrencilere olan ilgisini onlara hissettirmelidir.

Şahin'e (2011) göre etkili okulların oluşması etkili öğretmenlerin varlığıyla mümkündür. Bir örgüt olarak okul başarısının oluşmasında, öğretmenlerin bilgi ve becerinin yanı sıra tutum ve davranışlarının geliştirilmesi de beklenir. Öğretmenlerin etkili bir sınıf yönetimi becerisine sahip olması, öğretmenlerin konularına hakim olması, ders işlerken kullandığı yöntem ve teknikler, demokratik tutum ve davranışlara sahip olması, kullandığı dil öğrenci başarısını artırıcı önemli öğretmen özellikleridir. Öğretmenlerin söz ve davranışları sadece kendini değil bütün toplumu etkilemektedir. Dolayısıyla okulların etkililiği öncelikli olarak öğretmen etkililiğinin sağlanmasıyla gerçekleşebilir. Toplumun eğitimden dolayısıyla da öğretmenlerden beklentilerinin artması eğitim sistemi içerisinde öğretmenlerin rollerini değiştirirse de öğretmenler hala öğretme öğrenme işinin önderi konumundadır.

Öğretmenin sınıftaki etkililiğinin artırılması için eğitim ortamında sergilenmesi gereken öğretmen davranışlarının neler olduğu veya sınıf ortamında öğretmenlerin nasıl davranması ve neler yapması gerektiği belirlenmesi gerekmektedir. Çelikten ve Can'a (2003) göre ideal öğretmen, öğrencilerine karşı güler yüzlü, hoşgörülü, sevecen, güvenilir, dürüst, objektif, sırdaş ve dost olmalı, düşünce ve davranışlarıyla öğrenciler için bir model olmalıdır. Öğretmenin başarıya odaklanması,

öğrencilerden yüksek beklentiler içinde olması çok önemli bulunan öğretmen özellikleridir. Öğrencilerine rol model olan öğretmenin taşıması gereken olumlu davranışları, bilgi ve becerileri ne kadar yüksekse öğrencilerin akademik başarıları da o nispete yüksek olacaktır. İdeal bir öğretmenin görevi öğrencilerine sürekli bilgi ve kavramları aktarmak değil, onların her yönden gelişimlerini sağlayıcı etkinliklere katılımını sağlayarak, doğru yöneltmeyi yaparak öğrencilerine kılavuzluk yapmalıdır. Bilginin hızla arttığı günümüzde öğretmen her şeyi öğrenciye aktaramayacağı için, onlara bilgiye ulaşma yollarını göstermeli bir anlamda öğrenmeyi öğretmelidir. Bilgiye ulaşma yollarının öğrenilmesi gerektiğini anlatan ve halk arasında sıklıkla kullanılan “Balık vermeyi değil, balık tutmayı öğret” sözü de ideal öğretmenin öğretim faaliyetlerinde, rehberlik ve yöneltme çalışmalarında dikkate alacağı bir öğüttür.

İyi bir öğretmenin içinde bulunduğu toplumu tanınması, yaşadığı çevreyi bilmesi, değişime, gelişime, dönüşüme açık olması, teknolojik gelişmeleri takip etmesi, farkı kültürlere duyarlı olması, toplumun isteklerini bilmesi gerekir. Süleymangil (2013), iyi ve etkili öğretmen olmanın çok boyutlu, zor ve nitelik gerektiren bir görev olduğunu, bunu için de öğretmenlerin konu bilgilerini güncellemeleri, öğretim yöntemlerini takip etmeleri ve bunu sınıfa uyarlamaları gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin, motivasyonlarının, özgüvenlerinin artışının sağlanmasını gerektiren yöntemlerin geliştirilmesi gerektiği, bunun en güzel yollarından biri de sınıf içi etkinlik geliştirme ve uygulama çalışmalarının artırılmasıyla olacağı belirtilmiştir. Akyol (2002), sınıf içi öğretim etkinlikleri geliştiren ve uygulayan öğretmenin gelişimini sağlanacağını, meslektaşlarıyla kuracağı iletişim ve etkileşimi de sağlayarak işbirliğini artırıcı bir etki yaratacağını belirtmiştir.

Karataş ve Güleş (2010), bir okulda çalışanların iş tatmininin ve örgütsel bağlılığının, bir örgütteki verimliliği arttırabilmek için önemli öncelikler arasındadır. Bu açıdan da örgüt ve toplum yararını sağlamak, okulların kalite ve başarısını arttırmak adına çalışanlarının özellikle de öğretmenlerin iş tatminlerinin arttırılması ve örgütsel bağlılıklarının sağlanması gerekir. Celep (2000), bir örgütteki çalışanların işinden tatmin olabilmesi için ücret, ödül, terfi gibi dış faktörlerle ödüllendirme yapmanın başarıyı sağlamada etkili olabileceğini belirtmiştir. Bu tür ödüllendirmelerin yapılmasıyla çalışanların örgütsel bağlılıkların oluşması da sağlanabilir. Örgütsel bağlılık bireysel faktörlere bağlı olsa da öğretmenin moral ve motivasyonu, güdülenmesi, iş performansı dışsal faktörlerle sağlanabilir, öğretmen verimliliği arttırılabilir.

Bek'e (2007) göre bir eğitim sisteminin başarısı, o sistemde görev alan öğretmenlerin niteliklerine bağlıdır. Öğretmenlik kendine has özellikleri olan kutsal bir meslek, bir anlamda da peygamberlik mesleğidir. Bu anlamda öğretmenlik mesleği, öğretmen tarafından sadece bir kazanç kapısı olarak görülmemeli, fedakârlık ve gönüllülükle meslek ifa edilmelidir. Bir çocuğun eğitiminde temel eğitim nasıl aile tarafından verilmesi bekleniyorsa, tamamlayıcı eğitim de öğretmen tarafından verilmesi beklenir. Çocuğun bilişsel, duyuşsal, psikomotor ve ahlaki gelişimini sağlayıcı etkinlik ve uygulamaları tam olarak yaptırmak, büyük bir fedakârlık ve özveri ister.

Sünbül (2005), öğretmenlerin mesleki yeterliliğe ulaşabilmesi için kişisel yeterlilik, alan yeterliliği ve eğitsel yeterliliğinin sağlanması gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin kişisel yeterliliği; sorumluluk sahibi olması, eleştirel düşünme gücüne sahip olması, sorun çözme becerisi, grup çalışması yapabilmesi, değişime ve gelişime açık olması, anlayışlı, kibar ve hoşgörülü oluşu gibi niteliklere sahip olması olarak düşünülebilir. Alan yeterliliği; öğretmenin alanı ile ilgili konularda sahip olması gereken mesleki bilginin gerektirdiği nitelik ve nicelikleri bilmesi anlamına gelir. Eğitsel yeterlilik ise öğretmenin öğretme becerisiyle ilgilidir. Konu alanına uygun öğretmenin öğretim stratejileri, yöntem, teknik ve araç-gereçlerini bilmesi ve kullanması, sınıf yönetme becerilerine sahip olması, öğrencilerle iletişim ve etkileşiminin yerinde olması gibi durumlar öğretmenin eğitsel yeterliliği olarak düşünülmelidir. Mesleki yeterliliğe ulaşmış bir öğretmen de öğrencilerinin akademik başarısını sağlama noktasında daha başarılı olması beklenmektedir.

İpşir'e (2002) göre eğitimde istenilen verimin sağlanması, öğrenci başarısının elde edilmesi için, olumlu bir sınıf ortamının oluşturulması gerekir. Sınıfta doğabilecek istenmeyen öğrenci davranışlarının kontrol edilmesiyle öğrenciler kendilerini rahat ve güvende hissedecekler, dikkatlerini derse yöneltebileceklerdir. Öğretmenlerin olumsuz öğrenci davranışlarıyla başa çıkabilmesi, iyi bir iletişim ve olumlu sınıf ortamı oluşturma becerisine sahip olmasını gerektirir. Öğretmenin olumlu bir sınıf ortamı oluşturabilmesi için, sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte oluşturması ve bu kuralların öğrencilere ara ara hatırlatılması gerekir. Sınıf kuralları, öğrencilerin okulda ve sınıfta sergileyeceği davranışları belirler, düzenler ve istenmedik öğrenci davranışlarını önler.

Öğretmenin başarı sağlayabilmesi, belirlenen hedeflere ulaşabilmesi ancak etkin bir sınıf yönetimiyle gerçekleşir. Sınıf yönetimi sınıf içi etkinliklerin yönetimi olarak da düşünülebilir. Gökçe (2014), sınıf yönetimini, öğrenme-öğretme sürecinin yönetimi olarak ele almış ve bu süreci etkileyen tüm değişkenleri dikkate alarak sınıf yönetimini beş boyutta ele almıştır. Bunlar; "Siyasal boyut", "Fiziksel boyut", "Eğitsel boyut", "Zaman boyutu" ve "Psiko-Sosyal boyut" olarak adlandırılmıştır. Siyasal boyutta öğretmenin güç kaynakları, sınıf yönetimi-siyasal sistem ilişkileri, fiziksel boyutta sınıfın fiziksel konumu, oturma düzeni, eğitsel boyutta öğrenme-öğretme kuramları, yöntem, teknik ve stratejileri, plan ve program düzenlemeleri, zaman boyutunda zaman kavramı ve anlamı, zaman yönetimi, eğitim için kullanılan zaman türleri, psiko-sosyal boyutta öğrenci ve öğretmenlerin psikolojik özellikleri ve bu özelliklerin öğrenme-öğretme sürecine etkileri, motivasyon, sınıfta sosyalleşme, değerler, kurallar gibi konular ele alınmıştır.

Öğretmenin olumlu bir sınıf iklimi oluşturması öğrencilerle doğru iletişim kurarak, birtakım olumsuz, kırıcı, yıkıcı öğretmen davranışlarından kaçınarak gerçekleşebilir. Gordon (1993), öğretmenin sınıf içerisinde kaçınması gereken iletişim engellerini şu şekilde sıralamıştır.

- 1- Emir vermek, yönlendirmek.
- 2- Uyararak, gözdağı vermek.
- 3- Ahlak dersi vermek.
- 4- Öğüt vermek.
- 5- Nutuk çekmek.
- 6- Yargılamak, eleştirmek, suçlamak.
- 7- Ad takmak, alay etmek.
- 8- Avutmak, duygularını paylaşmak.
- 9- Soru sormak, sınamak, çapraz sorgulamak.
- 10- Sözümden dönmek, oyalamak, şakacı davranmak, konuyu saptırmaktır.

Can ve Baksi (2014), öğretmen davranışlarının etkili sınıf yönetiminin önemli bir yönü olduğunu belirtmiştir. Öğretmen, sadece öğretimin nasıl yapılacağını, öğretim sırasında karşılaşılan sorunların nasıl çözüleceğini bilmesi değil, bildiklerini ne zaman, nasıl uygulayacağına karar vermesi gerektiği üzerinde durmuştur. Demirtaş'a (2014) göre, daha iyi bir eğitim vermek için öğretmenlerin eğitimciliği yanında yönetici özelliğini de geliştirmesi gerekir. Sınıf yönetiminin başarılı bir biçimde gerçekleşmesi, öğretmenin sınıf yönetimi alanında yetmiş olmasını gerektirir.

Öğrenci başarısının oluşmasında birçok değişken bulunmaktadır. Bu faktörler öğrenciden kaynaklandığı gibi öğrenci harici kişilerden de kaynaklanabilir. Bu çalışmada da akademik başarının oluşmasında öğrenciye dışardan etki eden faktörler olarak değerlendirilen ve eğitim-öğretimin önemli değişkenlerini oluşturan öğretmen, okul idaresi ve öğrenci veli faktörleri incelenmiştir. Akademik başarının oluşmasında ve artışının sağlanmasında gerek öğretmen gerek okul idaresi gerekse veli boyutlarının önemli yönleri, ilgili literatür çalışmalarının doğrultusunda en genel-geçer maddelerle anlatılmıştır.

Akademik Başarının Arttırılmasında Öğrenci Veli Faktörünün Boyutları

İlgi: Ailenin çocuğun akademik başarısının oluşmasına ve artışının sağlanmasına ilgi göstermesi, destekleyici bir tutum içerisinde olması, çocuğuyla yaptığı etkinlik ve faaliyetlerin önemi konusundaki düşünceleri akademik başarının oluşmasında önemli bir aile unsurudur. İlğan ve diğerleri (2012), velilerin öğrencilerin akademik başarısına gösterdikleri ilginin olumlu, yani makul ve yüksek düzeyde etkili olduğunu ifade etmiştir. Velilerin öğrencilerin akademik yaşantısına gösterdikleri ilgi ve farkındalık düzeyinin yüksek olması öğrenci akademik başarısını arttıracaktır.

Aile desteği: Eğitim öğretim sürecinin en önemli unsuru hiç kuşkusuz ailedir. Çocuğun okul ortamında öğrendiği bilgi, beceri ve davranışların aile ortamında da destek bulması gerekir. Çocuğun aileyle geçirdiği zamanın fazlalığı anne ve babayı daha etkili ve önemli bir öğretmen yapmaktadır. Okulda öğrenilenlerin evde de destek bulması başarıyı arttıracak önemli bir etkidir. Dam (2008), öğrencilerin akademik başarısızlığında, ailenin çocuğa karşı ilgisizliği ve eğitimin önemini kavrayamamış olmasının etkisinin büyük olduğunu ifade etmiştir. Ailenin öğrencinin başarılı olması için kendisinden beklenen birtakım koşulları sağlamış olması da önemli bir aile desteğidir.

Uygun ev ortamı (Ailenin eğitsel ortamı): Aile ortamı bir çocuğun sadece okul başarısında değil aynı zamanda tüm gelişim dönemlerinde etkisini göstermektedir. Okul dönemi çocuklarının ders çalışabileceği, içinde sevginin olduğu fiziki, sosyal ve kabul edici uygun bir ev ortamının sağlanmış olması, kendisine ait bir odasının bulunması, ders çalışmasını engelleyici herhangi bir engelin bulunmaması başarının belirleyicilerindedir. Aileler çocukları için verimli ders çalışabileceği ortamlar hazırlamalıdır. Bununla beraber aile ferlerinin ev ortamında yaptığı eğitsel çalışmalar ve konuşmalar da ailenin eğitsel ortamını olumlu hale getirecektir.

Cesaretlendirme: Anne ve babaların çocuklarını olumlu yönde desteklemeleri, onlara karşı hoşgörölü davranmaları ve demokratik olmaları öğrenci akademik başarısını olumlu yönde etkiler. Her çocuk kabul görmek, beğenilmek, desteklenmek, onaylanmak ister. Güven verici ve destekleyici bir ortamda büyüyen çocuk kendine güvenen, yapıcı, yaratıcı, girişimci ve sorumluluk sahibi birey olarak yetişir. Destekleyici ve cesaretlendirici tutumun dengeli verildiği ailede büyüyen çocuklar katılımcı, kendilerini kolay ifade edebilen ve toplumsal problemlere daha duyarlı bireyler olurlar (MEB, 2013). Çocuğun kendine güven duyması ve özsaygısını geliştirmesi, yeteneklerine inanması anne ve baba tarafından çocuğun yüreklendirilmesiyle oluşabilir (Gök, 2010).

Mutlu aile ortamı: Çocukların istedik başarıyı göstermesi için onlara huzurlu, mutlu bir aile ortamı hazırlamalıyız. Evdeki huzursuz ortam başarının en önemli engellerindedir. Aile bireyleri arasında yaşanan sorunlar, çatışmalar, kavgalar, boşanmalar en çok çocukları etkileyecek, dolayısıyla da öğrenci akademik başarısında düşüşe neden olacaktır.

Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi: Çocuğun bütün gelişim dönemlerinde olduğu gibi okul döneminde de sosyo-ekonomik durumun etkisi büyüktür. Eskicumalı ve Eroğlu (2001), ailenin sosyo-ekonomik durumunu incelerken, ailenin gelir düzeyi, aile üyelerinin yaşadığı sosyal çevre, ailenin toplum içerisindeki statüsü, evin bulunduğu muhit dikkat çekmektedir. Orta ve üst sosyal sınıfa mensup ailelerin çocukları sosyal faaliyetlere daha çok katılabilmekte ve liderlik rolleri daha fazla gelişmektedir. Özabacı ve Acat (2005), öğrencilerin çalışma alışkanlıkları bakımından, düşük sosyo-ekonomik düzeydeki okulların öğretmenleri, diğer sosyo-ekonomik düzeydeki öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde bir başarısızlık nedeni olarak görmektedir.

Anne-babanın eğitim düzeyi: Anne babanın eğitim düzeyi, çocuğun okula karşı edindiği tutum ve davranışlarının önemli bir belirleyicisi durumundadır. Eğitim düzeyi yüksek aileler çocukları için örnek bir rol model olmanın yanında eğitim öğretim için gerekli şartların sağlanmasına da öncü olurlar. Öksüzler ve Sürekçi (2010), ailenin eğitim düzeyinin etkisine yönelik olarak en anlamlı etkinin üniversite mezunu annelerde ortaya çıktığını ortaya koymuştur. Yılmaz (2000), ilköğretim dönemindeki çocuklarda, annenin eğitim düzeyi arttıkça çocuğun akademik başarısının da arttığı sonucuna varmıştır.

Uygun çalışma ortamı: Öğrenci başarısının oluşması için etkili çalışma gereklidir. Etkili çalışmanın gerçekleşebilmesi için evin fiziki yapısının uygun, ayrı bir çalışma odası, sakin, gürültüden uzak, ısı ve ışık sorunu olmayan, dikkat dağıtıcı uyarıcıların olmadığı uygun bir ders çalışma ortamı hazırlanmalıdır (Dam, 2008). Çalışma ortamının ders çalışmaya uygun olması çalışmayı daha verimli hale getirecek, başarıyı daha da arttıracaktır.

Anne-babanın tutum ve davranışları: Öğrencinin başarılı ya da başarısız olmasının önemli nedenlerinden birisi de ailenin tutumudur. Okul başarısı yüksek olan çocuklar anne ve babalarını, koruyucu-kollayıcı, yardımsever, destekleyici ve ilgili olarak algılamaktadır. Gökçedağ (2001), akademik başarı, anne baba tutumları ve kaygı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki gözlemlemiştir. Anne-babası otoriter tutumda olan çocukların kaygı düzeyleri yüksek, akademik başarıları düşük olarak görülmüştür. Demokratik tutum içerisinde olan ailelerin çocuklarının da kaygı düzeyleri düşük, akademik başarıları ise yüksek olduğu görülmüştür. Kaya ve diğerleri (2012), eğitim düzeyleri yüksek olan anne ve babaların demokratik tutumlara sahip olduğunu tespit etmiştir. Demokratik tutuma sahip ebeveynlerin çocukları, akademik başarı ve problem çözme yönünden daha başarılı, sosyal kaygılarının ise düşük olduğu belirlenmiştir.

Aile içi ilişkiler: Akademik başarının artırılmasında belirleyici bir unsur da aile içindeki ilişkiler ve davranışlardır. Aslanargun ve Özakça (2015), aile içi ilişkiler söz konusu olduğunda anne-baba ilişkisi, anne-baba ve çocuk ilişkisi, kardeşler arası ilişkiler akla gelmektedir. Çocuklar birçok bilgi ve davranışı, model alma yoluyla öğrenir. Bu anlamda anne ve babanın birbirine olan sevgisi, kurduğu iletişim, tutum ve davranışları çocuklar için önemli bir örnek ve model teşkil etmektedir.

Anne-babanın okula karşı tutumu: Eğitim-öğretimin gerekliliğine ve önemine inanmış anne ve babaların okula karşı olumlu bir tutum ve davranış geliştirmiş olması beklenmektedir. Bu anlayışa sahip ebeveynlerin öğretmenler ve okul yöneticileriyle kurduğu iletişim ve etkileşimin yönü pozitif yönde olacaktır. Okul paydaşlarıyla kurulan sağlıklı iletişim öğrenci başarısının oluşmasında ve artışının sağlanmasında gerekli önceliklerdendir.

Anne babanın çocuktan okul başarı beklentisi (Ailenin beklentisi): Okula yönelik ailenin çocuktan başarılı olmasını beklemesi ve diğer öğrencilerle çocuklarını kıyaslaması çocukta kaygı düzeyini yükseltmektedir. Aşırı ilgisiz, başarı beklentisi olmayan ailelerin çocuklarında da düşük düzeyde bir kaygı görülür. Aile bireylerinin her birinin öğrencinin kaygı düzeyini uygun seviyede tutması için aşırı bir beklenti ve ilgisiz bir tutumdan kaçınması gerekir.

Eğitim-öğretim sürecine aile katılımı: Öğrenci başarısının oluşmasında okul ile ailenin işbirliği içerisinde velinin aktif katılımının sağlanması gerekir. Eğitim-öğretim sürecine aile katılımının sağlanması, öğretmen ve okul yöneticilerinin veliyi okul etkinliklerine dahil etmesi sonucu gerçekleşebilir. Bunun yanında velinin de sürece katılımında duyduğu istek belirleyici olur. Velinin eğitim öğretim sürecine katılımı; ev ortamını düzenleme yoluyla, okul etkinliklerine katılma yoluyla gerçekleşebilir. Gümüşeli (2004), ailenin ev ortamında çocuğuna destek olabilmesi için, üstlenmesi gereken temel rolleri üç başlık altında toplamıştır:

- 1- Etkin bir zaman planlaması ve yönetimi konusunda çocuğa yardımcı olma,
- 2- Ev ödevlerine yardımcı olma,
- 3- Okuldaki etkinlikler konusunda öğrenci ile konuşma, tartışmadır.

Aile katılımının öğrenci akademik başarısına yansımaları, ailenin okulda yaptığı etkinliklere katılım sağlanması ve bu etkinliklere destek olması olarak da değerlendirilir. Ailenin okulda yapılan birtakım eğitsel, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım sağlanması, okul yönetimi ve öğretmenlerle kurduğu iletişim, okulun iyileştirilmesi, güzelleştirilmesi için ailenin eğitim öğretim sürecine katılımı olarak düşünülebilir.

Ailenin öğretmenle kurduğu iletişim: Ailenin ve öğretmenin kuracağı doğru iletişim, okul ve aile ortamında kurulacak eğitsel ve öğretimsel yapının birliktelik oluşturmasını ve çelişkilerin ortadan kalmasını sağlayacaktır. Aile ile öğretmen ne kadar güçlü bir iletişim ve etkileşim halinde olursa eğitim öğretim sürecinde başarının elde edilmesi de o nispette kolay olacaktır. Eğitim öğretim faaliyetleri tek yönlü sürdürülebilmesi çok güçtür. Öğretmen süreç içerisinde yanında ailenin varlığını her zaman hissetmek ister. Okulda öğretilenlerin evde de destek bulması hem öğretmenin işini kolaylaştıracak hem de başarının daha hızlı yakalanmasını sağlayacaktır.

Ailenin okul idaresiyle kurduğu iletişim: Sınıf etkinliklerinin yanında okul genelinde yapılan birtakım faaliyetlerin düzenlenmesinde, okula yönelik iyileştirme çalışmalarında okul idaresi ile öğrenci velileri arasında iletişim kurulması beklenir. Bu anlayışla oluşturulmuş okul-aile birlikleri okul idaresiyle velilerin iletişimi ve etkileşiminde önemli bir yere sahiptir. Çalışkan ve Ayık (2015)'a göre, okul ile veliler arasındaki işbirliği arttıkça okul aile birlikleri daha işlevsel hale gelmekte ve öğrencilere daha nitelikli eğitim sunulabilmektedir.

Okul-aile dayanışması: Okul eğitiminde başarıya ulaşmak, okulda öğrenilenlerin evde anne-babalar tarafından desteklenmesiyle gerçekleşecektir. Aile ve okul kurumu farklı beklentiler etrafında şekillenmiş olsa da bu iki farklı kurumun çocukların eğitimleri konusunda çıkar birliği yapmaları beklenir (Çelenk, 2003). En temel öğrenme ve temel çalışmaların yapıldığı ilkökul dönemi, özellikle de birinci sınıf çok daha önemlidir (Şimşek ve Tanaydın, 2001). Okul ile ailenin iletişim ve işbirliği ne kadar güçlü ise çocukların sosyal, fiziksel, zihinsel ve psikolojik gelişimleri de o ölçüde sağlıklı olacaktır. Güçlü ve etkili bir okul-aile işbirliğinin sağlanabilmesi için öğretmenlerin, okul idaresiyle ve velilerin birbirleriyle samimi bir iletişim kurmaları gerekir (Ceylan ve Akar, 2010).

Ailenin çocukla geçirdiği zaman: İş hayatının yoğunluğu ve yoruculuğu anne ve babaların çocuklarıyla geçirdiği zamanı azaltmaktadır. Çalışan anne ve babalar zamanının çok az bir kısmını çocuklarıyla geçirebilmekte, günlük yorgunlukları da geçirdiği zamanın kalitesini düşürmektedir. Çocuklarına yeterince zaman ayırabilen, onunla birtakım etkinlikler yapabilen, duygu ve düşüncelerini birbirleriyle paylaşabilen, okula yönelik paylaşımlarda bulunabilen aileler başarılı çocuk yetiştirmede önemli bir hız kazanmış olurlar. Çocuklar okul yaşamında öğrendiği bilgi, beceri ve davranışları anne ve babalarıyla paylaşmak istemenin yanında ev yaşamında ve tatil zamanlarında aileleriyle birtakım etkinlikler yapmak isterler. Anne ve babalarının kendileriyle ilgilenilmesinden son derecede hoşnut olan çocuklar bu hoşnutluğu ve iyi ruh halini okulda da sürdürerek eğitim öğretim sürecine olumlu yönde katkıda bulunurlar.

Ailenin yaşam tarzı: Anne ve babaların hayata bakış açıları, yaşam tarzları, öğrenmeye olan ilgi ve istekleri, aile bireylerinin yaptığı işler, birlikte geçirilen zaman, yapılan etkinlik ve faaliyetler ailenin yaşam tarzını oluşturmaktadır. Ailenin öğrenmeye dönük bir yapı içerisinde olması, eğitim öğretim faaliyetlerinin destekçisi olması, seçilen etkinliklerin çocuğun gelişimine yönelik tercihlerde bulunulması başarıyı arttıran bir durumdur. Çocuğun akademik gelişimine yönelik bir aile ortamının oluşturulmuş olması ve bu ortamın o ailenin yaşam tarzına dönüşmüş olması başarıyı destekleyen önemli bir unsurdur.

Özgüveni geliştirici aile ortamı: Öğrencinin okul ortamında öğretmen tarafından desteklenmesi, yüreklendirilmesi, öz güven duygusunun geliştirilmesi ne kadar önemliyse ailenin de çocuğuna güven verici bir ortam oluşturması o nispette önemlidir. Küçük yaşlardan itibaren anne ve babaların çocuğuna birtakım sorumluluklar vermesi gerekir. Çocuğun kendisine verilen sorumlulukları yerine getirmesi başarı duygusunu tatmasına sağlar. Oluşmuş olan bu duygular öğrencinin akademik başarı düzeyini yükseltecektir.

Akademik başarının Arttırılmasında Okul Yönetimi Faktörünün Boyutları

Etkili okul oluşturma: Etkili okul ortamının oluşturulması okul müdürünün öncülüğünde eğitim paydaşlarıyla birlikte öğrenmeye yönelik olumlu bir ortamın oluşturulmasıyla gerçekleşir. Balcı (2014), etkili okulu farklı yetenekteki öğrencilerin sosyal, fiziksel, psikolojik ve duygusal yönden gelişmesine imkan veren okul olarak tanımlamıştır. Etkili okulun oluşması için etkili okul idaresinin oluşması gerekir. Çelik ve Semerci (2002), okul idaresinin etkililiğini, doğabilecek problemlere karşı doğru, etkili ve yerinde çözümler üretebilmeleri ile olduğunu ifade etmiştir. Akan (2007), etkili okul idaresinin en önemli boyutunun etkili idareci boyutu olduğunu belirtmiştir.

Okul kültürü oluşturma: Bir örgüt olarak okullar ortak amaç, değer ve varsayımlar çerçevesinde kültür oluşturur ve okulun üyeleri olan okul müdürü, idari kadro, öğretmenler, öğrenciler ve çalışan hizmetliler ve memurlar bu kültürü devam ettirirler (Kaya, 2014). Etkin ve güvene dayalı okul kültürleri, öğrenci başarısını arttırırken insancıl kontrole dayalı okul kültürleri de öğrencilerin sosyal ve duygusal yönlerden gelişimlerini sağlar (Şişman ve Uysal, 2012).

Demokratik eğitim öğretim ortamı: Eğitim kurumlarında demokrasinin bir yaşam biçimi olması; okul, idaresiyle, öğretmen, öğrenci ve çevre arasındaki ilişkilerin demokratik tutum ve davranışlar çerçevesinde işlemesiyle mümkündür. Bu amaçla topluma fayda sağlayıcı demokratik okullar oluşturmak gerekir (Şişman, Güleş ve Dönmez, 2010). Okullarda demokratik iklimin oluşmasında koordinasyon sağlayıcı konumda bulunan okul idaresinin rolü büyüktür. Demokratik eğitim öğretim ortamının oluştuğu okullarda öğrenci kendini rahatça ifade edebildiği için akademik başarının da artışı göstermesi beklenir.

Koordinasyon sağlayıcı okul idarecisi: Okul idarecisi eğitim öğretimin temel paydaşları arasında eşgüdümü sağlayarak olumlu okul iklimini oluşturmakla görevlidir. Öğretmen, öğrenci, veli, idareciler ve okulun diğer personeli arasında olumlu bir iletişimin kurulması ve birtakım paylaşımların yapılabilmesi için okul idaresi koordinasyon sağlayıcı bir rol üstlenmelidir. Okul idaresiyle sürdürülen öğretim faaliyetlerinde ve yapılan etkinliklerde her zaman öncü olmalı, uyumu sağlamalı ve doğabilecek aksamaları gidermelidir.

Etkili rehberlik ve denetim: Okul idarecilerinin öğretmenlere eğitim öğretim faaliyetlerinde etkili rehberlik yapabilmesi verimliliğin sağlanmasında önemli bir yere sahiptir. Eğitimde amaçlara ne ölçüde ulaşıldığının, hedeflerin ne ölçüde gerçekleştirildiğinin belirlenmesi, okullar için karar ve uygulamalarda, sorunların belirlenip önlemlerin alınması tüm okullar arasında iletişimin ve eşgüdümün sağlanması ve sürecin geliştirilmesi için okullarda denetim gereklidir (Memduhoğlu, 2012). Öğretmenler denetimden ziyade kendilerine yol gösterecek, ışık tutacak bir rehber arayışı içerisinde. Denetim de sadece teftiş etmekten ibaret olmadığı, mesleki gelişimin sağlanması, çağın gerektirdiği eğitim faaliyetlerinin yapılması, akademik anlamda başarının sağlanması, yenilenen programlara uygun etkinliklerin, araç ve gereçlerin sürece uyarlanması ancak öğretmenlere uygulanacak demokratik, etkileşimli, yıkıcı ve kırıcı etkilerden uzak etkin bir rehberlik faaliyetiyle gerçekleşecektir. (Yıldız, Akbaşlı ve Üredi, 2016).

Okulun fiziki ortamının iyileştiricisi, araç ve gereçlerin sağlayıcısı olma: Okul idarecileri eğitim öğretim faaliyetlerini engelleyici durumda bulunan okulun fiziki şartlarını iyileştirmek, eksik olan araç-gereçleri temin etmekle sorumludur. Bu yönde yapılan iyileştirmeler, eksiklerin giderilmesi, öğretmen ve öğrencilerin kendilerini daha rahat olmalarını sağlayacak ders işleme sürecinde daha verimli ders anlatımı gerçekleşecektir.

Yeniliğe açık okul idarecisi: Okulların gelişen ve değişen teknoloji karşısında kendilerini yenileyebilmesi, zamanın gerektirdiği şartlarda ve koşullarda eğitim yapabilmesi yenilikçi bir okul müdürü öncülüğünde olacaktır. Zamana uygun teknolojinin, araç ve gerecin okullara uyarlanması, uygun yöntem, teknik ve stratejinin uygulanması, okul paydaşlarının her an mesleki gelişimlerini sağlayıcı fırsatların sunulması gerekir. Yeniliğe açık okul idarecisi, öğrenci akademik başarısını da etkilemektedir.

Okul-aile birliğinin işlevselliği: Öğrenci başarısının okul-aile işbirliği ile artış gösterdiği, ailenin okula ve öğrenciye gösterdiği ilgi ile onun motivasyonunu sağladığı görölmektedir. Aileler, okul-aile işbirliği ile okulun yapısını, değerlerini ve standartlarını daha iyi tanıdığı için çocuklarına doğru yönlendirmeler yapabildiği görölmektedir (Akal, 2010). Daha işlevsel hale getirilmiş okul-aile birlikleri, okul ve ailenin işbirliğinin doğru yönde ilerlemesini gerektirir. Okulun çevreyle bütünleşmesini kolaylaştırdığı gibi okul başarısının artışıında vazgeçilmez bir yere sahiptir. Okul-aile birliğinin işlevsel kılınmasında okul idarecilerinin rolü büyüktür.

Okul-çevre etkileşimini sağlama: Okulun çevre ile işbirliğini sağlayabilmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürebilmesi ve çalışmalarında verimli ve başarılı olması okul ile çevre arasında uyumlu ilişkilerin kurulmasına bağlıdır. Okulun çevresiyle olumlu düzeyde ilişkiler kurması, çevrenin olanaklarından yararlanması, çevresindeki kurum ve kuruluşlarla bağlantı sağlamanın yanında çevrenin de okulun olanaklarından yararlanması, günümüzdeki çağdaş eğitimin gerekliliklerinden sayılmaktadır.

İdarenin yönetimsel etkililiği: Bir örgüt olarak okul, amacına ulaşmak için etkili yönetilmesi gerekir. Bunu sağlamak için de okul yöneticilerinin yönetimde yeterli olması gerekir. Başaran'a (1991) göre okul yöneticilerinin yeterliliği, yönetim teknolojilerinde, insan ilişkilerinde bilgili, becerili olmayı, olumlu tutum ve davranış göstermesini gerektirir. Yönetimsel etkililiğin yüksek olduğu etkili okullarda öğrenci akademik başarısının da artış göstermesi beklenmektedir.

Kararlı ve cesaretli lider: Okul müdürlerinin olumlu kişilik özellikleri eğitim öğretimde verimliliğin sağlanmasında ve başarının artışıında önemli bir yere sahiptir. Başarıya odaklanmış bir okul idaresi, aldığı kararlarda ve uyguladığı programlarda, yaptığı etkinlik ve faaliyetlerde okul başarısının sağlanacağına dair kararlı bir tutum sergiler. Günlük hayatta ortaya çıkan bir takım olumsuzluklar karşısında cesaretini kırmayan okul müdürü de sürdürülebilir başarının sağlanmasında önemli bir davranış sergilemiş olur.

İletişimci bir okul idarecisi: Okul idaresinin öğretmen, öğrenci ve öğrenci velileriyle pozitif yönde bir iletişim kurması eğitim öğretimde bütünlüğün sağlanmasında önemli bir yere sahiptir. Okul müdürleri, öğretmenler, öğrenciler ve aileler hep birlikte çalışabilir, düşünüp üretebilir, uygulama sonuçlarını değerlendirebilir anlayışını benimser ise takım halinde çalışma anlayışı ortaya çıkar. Eğitim öğretimde kalitenin arttırılması, olumlu ve başarılı çalışmalar yapılabilmesi, idarecilerin eğitim öğretimin paydaşlarıyla kurduğu iletişime bağlıdır (Araç, 2014).

Vizyon sahibi okul idarecisi: Okul müdürünün önemli görevlerinden birisi de okula dair vizyon, misyon geliştirmek ve bunların gerçekteşmesi için okul toplumundaki herkesi bunlara inandırmak ve yönlendirmektir (Balyer, 2012). Her okul idarecisinin geleceğe yönelik bir vizyonu olmalıdır. Vizyon sahibi olmayan okul idarecisi, örgütün geleceği hakkında net bir görüşe sahip olamaz (Çelik, 1995). Böylesi okullarda da okul başarısının oluşması beklenemez.

Okulun akademik başarıya verdiği önem: Günümüz okullarında eğitim-öğretim faaliyetlerinin rutin işleminin yanında okul yöneticileri, okulun akademik başarısının sağlanması için özel bir önem göstermelidir. Okul müdürlerinden, akademik başarıyı sağlamak için öğretmen, öğrenci ve öğrenci velisinin iletişim ve etkileşimini kurarak okulun başarı hedeflerinin belirlenmesi ve hedeflerin ne düzeyde gerçekteştiğinin de takipçisi olması beklenir. Okul başarısını arttırmaya yönelik sınıf içi ve sınıf dışı etkinlik ve faaliyetlerin düzenlenmesi de okul idarecisinin denetimi doğrultusunda yapılabilir.

Etkili öğretim lideri: Okulun eğitim öğretim politikasını belirten açık bir misyon ve vizyonun tanımlanması, öğretim etkinliklerinin yönetilmesi, olumlu bir öğrenme ortamının oluşturulması, öğretmen performanslarının arttırılması, programın uygulanması ve değerlendirmelerin yapılması etkili öğretim liderinin görevlerindedir (Özdemir ve Sezgin, 2002).

Akademik Başarının Arttırılmasında Öğretmen Faktörünün Boyutları

Öğretmenin motivasyonu: Eğitim kurumlarında verimliliğin sağlanması öğretmen faktörüyle gerçekleşmektedir. Öğretmenlerin motivasyonlarını sağlamak için kendileri için gerekli olan birtakım temel istek ve ihtiyaçlarının karşılanması, gelişimlerini sağlayabilmeleri için fırsatlar verilmesi gerekir. Koçak (2002), mesleki gelişim, takdir edilme, öğrenci ve okul idarecilerinin olumlu tutum ve davranışları öğretmenin motivasyonunda artış gösteren unsurlardır. Öğretmenlerin iş tatmini ve motivasyonu hem öğretmenler için hem de öğretmenlerin görev yaptığı eğitim kurumları için gereklidir. Öğretmenlerin motivasyonlarının düşük ya da yüksek olması onların ortaya koyacakları hizmetin kalitesini etkilemektedir (Yavuz ve Karadeniz, 2009).

Sınıf yönetimi: Öğretmenlerin istedik yönde davranış değişikliği meydana getirebilmesi için etkili sınıf yönetim becerisine sahip olması gerekir. Kalıcı öğrenmenin sağlanabilmesi nitelikli bir öğrenme ortamının oluşturulup sürdürülebilmesi, öğrenci akademik başarılarının arttırılması, öğretmenlerde sınıf yönetimi becerilerinin gelişmiş olmasına bağlıdır (Akın ve Koçak, 2007).

Öğretimi planlama ve uygulama: Öğretimin planlanması, belirlenmiş olan hedeflere ulaşmak için ne gibi etkinliklerin seçileceği, nasıl uygulanacağı, uygulama esnasında gerekli araç ve gereklilerin belirlenmesi, uygulama sonunda da değerlendirmenin yapılması olarak ifade edilir. MEB (2009), etkili öğretimin gerçekleşmesi için öğretmenlerin dersi planlaması, materyalleri hazırlaması, öğrenme ortamını düzenlemesi, ders içi ve ders dışı etkinliklerini belirlemesi, bireysel farklılıkları dikkate alması, zaman yönetimi sağlaması gibi durumları dikkate almalıdır.

Öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini uygulama: Nitelikli öğrenme-öğretme sürecinin oluşturulması açısından öğretmenlerin hangi konuda hangi yöntem, teknik ve stratejiyi belirleyeceğini bilmesi gerekir. Uysal (2010), öğrenme-öğretme süreci düzenlenirken belirlenmesi gereken en temel öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin seçimi ve kullanımı olduğunu ifade etmiştir.

Öğrenmeyi sağlama: Gerek öğrenme-öğretme sürecinde gerek sınıf dışı faaliyetlerde hatta aile ortamında dahi öğretmen öğrenci için öğrenmeyi sağlayıcı fırsatlar geliştirebilir. Öğrenmenin gerçekleşebilmesi, öğretmenin öğretim sürecini iyi kullanması ve süreç sonunda ölçme ve değerlendirme yaparak sınıfın büyük çoğunluğunun anlatılanları anlamış olduğundan emin olması gerekir. Öğretmenin öğrenme- öğretim sürecini iyi kullanmasının yanı sıra öğrencilerine kitap okuma, düzenli ders çalışma, her an yeni bir şeyler öğrenme alışkanlığını kazandırmalıdır.

Güven veren öğretmen: Öğretmenin öğrencilerini cesaretlendirmesi, öğrenmeye dair güven verici bir ortam oluşturması başarıyı yakalamanın temelidir. Yeterliliği sağlamış bir öğretmen, öğrencilerini öğrenmeye sevk etmesi, her öğrencinin başarılı olabileceğine inanması ve öğrencilere de inandırması gerekir.

Genel kültür: Genel kültür, öğretmen yeterliliği ve niteliği konusunda öğretmenin, mesleki rollerini etkili bir şekilde yerine getirmesine yardımcı olan ve öğretmenin eğitim sürecinde disiplinler arası deneyim ve birikimlerini kapsayan bir boyuttur (MEB, 2011). Genel kültür sahibi bir öğretmen öğrenciye kazandırmak istediği bilgi ve becerileri kolaylıkla aktarır.

Alan bilgisi: Alan bilgisine sahip bir öğretmenin alanındaki kavram ve olguların bilgisine sahip olması beklenir. Etkili bir öğretimin gerçekleştirilebilmesi, öğretmenin alanına ilişkin yeterli düzeyde bilgiye sahip olmasına ve bu bilgiyi uygun yöntem, teknik, strateji, uygun araç ve gereçlerle öğrencilere aktarabilmesine bağlıdır. Öğrenci akademik başarısının sağlanması kendisi için rol model konumunda olan öğretmenin iyi bir alan bilgisine sahip olması gerekir.

Öğrenciyi tanıma: Eğitim öğretimin temeli öğretmen-öğrenci ilişkisine dayanır. Öğretmen-öğrenci ilişkisinin istenen düzeyde olması sağlıklı bir eğitim öğretimin ön koşuludur. Öğretmen kalıcı öğrenme yapabilmesi için öğrencilerinin bireysel farklılıklarını, içsel ve dışsal motivasyonunu, çalışma

ve öğrenme alışkanlıklarını bilmesi gerekir (Aktepe, 2005). Öğretmen öğrencilerini ne kadar iyi tanırsa eğitim öğretim sürecini bireysel farklılıkları da dikkate alarak planlar ve başarı oranını artırır.

Öğrenciye rehberlik etme: İlkokul çağındaki öğrenciler için sınıf öğretmeni rol model alacağı önemli bir kişidir. Öğrenciler üzerindeki etki gücü yüksek olan öğretmenlerin öğrencilere birtakım rehberlik faaliyeti yürütmesi, ders çalışma alışkanlığı kazandırması, öğrencilerinin kişisel ve duygusal yönünü belirlemesi, yaşadığı olumsuzlukların üstesinden gelmesi için yardımcı olması gerekir. Etkin ve doğru yürütülen bir rehberlik çalışmasıyla, öğrencilerin hem yaşadığı sorunlar giderilecek hem de bu öğrencilerin akademik başarılarında artış görülecektir.

Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme: Öğretmen, öğrencilerin gelişim ve öğrenmelerini izler ve süreç sonunda değerlendirmede bulunur. Ayrıca öğrencilerin kendilerini ve diğer öğrencileri de değerlendirmelerini ister. Öğretmen, elde ettiği ölçme ve değerlendirme sonuçlarını daha iyi bir öğretim için kullanır, sonuçları öğrenci, öğrenci velisi, okul idaresi ve diğer öğretmenlerle paylaşır.

Kendini geliştiren ve yenileyen kişilik özelliği: Öğretmenlerin çağın gerektirdiği bilgi ve teknolojiyle donanmış olması, değişime ayak uydurabilen kişiler olması gerekir. Öğretmenlerin mesleki ve kültürel açıdan gelişimlerini sağlayabilmeleri öğrenmeye açık olmalarına bağlıdır. Ayrıca öğretmenler aldıkları eğitimin yanı sıra bilgi ve becerilerini çağın gerektirdiği şartlar altında güncelleyebilmeleri için zengin bir öğrenme alanı oluşturmalıdır (Ertürk, 2009).

Mesleğine adanmışlık: Bir öğretmenin mesleğe adanmışlığı, gayretli, özverili, işine kendini vermesi, çaba sarf etmesi gibi özellikler göstermesiyle olur. Öğretmenlerin mesleğe adanmışlık düzeyleri onların yaptıkları işte gösterdikleri çaba ve gayret ile yakından ilgilidir (Turhan, Demirli ve Nazik, 2012). Öğretmenlerin mesleğine kendilerini adanmış olmaları ile öğrenci akademik başarısı arasında olumlu yönde ilişki olması beklenir. Zöğ (2007), ilköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki adanmışlığı ile iş doyumları arasında pozitif bir ilişkinin varlığını tespit etmiştir.

Eğitim teknolojilerini kullanma: Teknolojinin hızlı gelişimi eğitim alanında da birtakım yenilikleri ve değişimleri beraberinde getirmektedir. Öğretmenlerin sınıf ortamında eğitim teknolojilerinden faydalanması öğretimi daha verimli hale getirmesi beklenir. Öğrenilenlerin daha kalıcı olması ve konuların daha iyi kavranması için eğitim teknolojileri eğitim öğretim sürecine uyarlanmalıdır. Böylece dersin kalitesi artar, öğrenciler daha iyi motive olur, öğrenme daha kolay ve çabuk gerçekleşir (Sadi ve diğerleri, 2008).

İletişim becerisi: Etkili iletişim becerisine sahip öğretmenler öğrenciler üzerinde her yünden olumlu etki bırakmaktadır. Eğitim amaçlarının en üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi ve bireysel farklılıkların gözetilebilmesi için öncelikle öğretmenlerin öğrencileriyle sağlıklı ve etkili bir iletişim kurması gerekmektedir (Erdem ve Okul, 2015). Öğretmen sadece eğitim öğretim faaliyetlerini gerçekleştiren kişi değil, aynı zamanda sınıfa örnek olan kişi olduğu için, öğrencileriyle gerçekleştirdiği sözlü ve sözsüz iletişim öğrenciler üzerinde son derece etkilidir (Şahin, 2012; Uğurlu, 2013).

Olumlu kişilik özellikleri: Öğretmenlerin dış görünüşü, giyinişi, espri anlayışı, zeki, bilgili ve araştırmacı olması eğitim öğretime olumlu katkı yapmaktadır. Demirbolat (1999), öğretmenlerin olumlu kişilik özelliklerini, sınıf içi demokratik tutum ve davranışlar edinmiş, öğrencilerin birey olarak varlığına saygı duyan, öğrenciden gelen eleştiriye olumlu tepki veren, öğrenci ile ilişkilerinde nazik olmaya özen gösteren ve önyargılardan kurtulmuş olması olarak belirtmiştir.

Okul içi ve okul dışı faaliyetler düzenleyen öğretmen: Öğretmenin öğrenmeyi etkin kılabilmesi için gerek sınıf ortamında gerekse sınıf dışında birtakım faaliyetler düzenlemesi gerekir. Sınıf içerisinde öğrencilerin dikkatini çekebilecek farklı etkinlikler planlanması öğrenmeyi aktif hale getirici bir uygulamadır. Sınıf dışında birtakım gezi, gözlem, araştırma yapma gibi faaliyetlerle de öğrenmenin sürekliliği ve kalıcılığı sağlanacaktır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, izlenen yöntem, veri toplama aracı, veri toplama aracının uygulanması, elde edilen verilerin analiz yöntemleri, geçerlik ve güvenirlik üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, ilkökul öğrencilerinin akademik başarılarının arttırılmasına etki eden öğretmen, okul idaresi ve aile boyutlarına ilişkin sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ve öğrenci velilerinin akademik başarı, akademik başarıya yönelik katkıları ve akademik başarıyı arttırmak için yapılması gerekenlere ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla nitel bir araştırma çalışması yürütülmüştür.

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Kafadar'a (2014) göre, nitel araştırmada amaç; insanların kendi toplumsal dünyalarını nasıl oluşturmakta olduğunu anlamak ve içinde yaşadığı toplumsal dünyayı nasıl algıladıklarını yorumlamaya çalışmaktır. Genellemenin öncelikli amaç olmadığı, nitel ölçme yöntemlerinin kullanıldığı, kavram ve kuram oluşturmaya yönelik modellerdir. İnsan ve grup davranışlarının "Niçin" ini anlamaya yönelik araştırmalara niteliksel araştırma denir.

Bu araştırmada nitel araştırma metotlarından betimsel analiz yöntemi kullanılmış, veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış soru formu ile birlikte görüşme yapılarak veriler toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme formu, soru formu niteliğindedir. Araştırma, nitel araştırmanın fenomenolojik deseninde ilerlemiştir. Fenomenolojik araştırma yöntemi, her katılımcıdan kendi fenomenal dünyasına odaklanmasını ve deneyimlerini kendi terimleriyle tanımlamasını ister. Bu yöntemde kullanılan öncelikli veri toplama yöntemi, açık uçlu sorularla derinlemesine görüşme yaparak katılımcıların kendi deneyimlerini yazmaları biçiminde kullanılır (Christensen, Johnson ve Turner, 2015).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini Mersin ili ve merkez ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenleri, ilkökul müdürleri, mersin ili ve merkez ilçe ilkökullarında okuyan öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Mersin il merkezi ve merkeze bağlı ilçelerindeki ilkökullarda görevli 35 sınıf öğretmeni, 35 ilkökul müdürü ve 35 ilkökul öğrenci velisi oluşturmaktadır.

Bu araştırmada örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme ve küme örnekleme birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Mersin ilindeki Mezitli, Akdeniz, Toroslar, Yenişehir, Erdemli ilçeleri oluşturmaktadır. Buna göre araştırma örneklemine, evreni temsil edecek nitelikte her bir ilçe için yedi okul belirlenmiş her bir okuldaki bir sınıf öğretmeni, bir ilkökul müdürü, bir ilkökul öğrenci velisi belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleminde yer alan okullar, küme örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Tabakalı örnekleme, evrendeki alt grupların evrendeki ağırlıkları oranında örnekleme temsil edilmelerini amaçlarken küme örnekleme, birim sayısı az küçük kümelerin tespit edilmesi ve her kümeden ne kadar birimin örnekleme alınacağına karar verilmesini amaçlar (Büyüköztürk ve diğerleri, 2016). Kümelerin küçük olması küme sayısını arttıracak, böylece değişik özellikteki kümelerin örnekleme girme şansı artmış olacaktır.

Çalışma grubunu oluşturan okul idarecileri, öğretmen ve öğrenci velilerinin kişisel ve mesleki özellikleri tabloda sunulmuştur. Okul müdürlerinin kişisel ve mesleki özellikleri tablo 1 de cinsiyet, memuriyet kıdemi, idarecilik kıdemi ve yaş özelliklerine göre betimlenmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubundan Okul Müdürlerinin Kişisel ve Mesleki Özellikleri

Çalışma Grubunun Özellikleri		f	%
Cinsiyet	Kadın	2	5.71
	Erkek	33	94.28
	Toplam	35	100
Memuriyet Kıdemi	0-5 yıl	-	-
	6-10 yıl	-	-
	11-15 yıl	10	28.57
	16-20 yıl	13	37.14
	21-25 yıl	5	14.28
	26-30 yıl	7	20
	31 yıl ve üstü	-	-
	Toplam	35	100
İdarecilik Kıdemi	0-2 yıl	-	-
	2-4 yıl	2	5.71
	4-6 yıl	2	5.71
	6-8 yıl	5	14.28
	8-10 yıl	7	20
	10-12 yıl	8	22.85
	12 yıl ve üstü	11	31.42
	Toplam	35	100
Yaş	20-25 yaş	-	-
	25-30 yaş	-	-
	30-35 yaş	5	14.28
	35-40 yaş	6	17.14
	40-45 yaş	5	14.28
	45-50 yaş	7	20
	50-55 yaş	8	22.85
	55 yaş ve üzeri	4	11.42

Görüşme yapılan okul müdürlerinin 33'ü % 94.28 ile erkek, 2'si % 5.71 ile kadındır. Araştırmaya katılan okul müdürlerinin 0-5 yıl, 6-10 yıl ve 31 yıl ve üstü memuriyet kıdeminde olduğu görülmüştür. Okul müdürlerinin memuriyet kıdemi; 11-15 yıl olanlar % 28.57 ile 10 kişi, 16-20 yıl olanlar % 37.14 ile 13 kişi, 21-25 yıl olanlar % 14.28 ile 5 kişi, 26-30 yıl olanlar % 20 ile 7 kişiden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan 35 okul müdürünün idarecilik kıdemine bakıldığında 0-2 yıllık mesleki kıdemde hiçbir okul müdürü bulunmamaktadır. 2-4 yıl olanlar % 5.71 ile 2 kişi, 4-6 yıl olanlar % 5.71 ile 2 kişi, 6-8 yıl olanlar % 14.28 ile 5 kişi, 8-10 yıl olanlar % 20 ile 7 kişi, 10-12 yıl olanlar % 22.85 ile 8 kişi, 12 yıl ve üstü olanlar % 31.42 ile 11 kişiden oluşmaktadır.

35 okul müdürünün yaş özelliği incelendiğinde 20-25 yaş ve 25-30 yaş grubu aralığında hiçbir okul müdürü bulunmamaktadır. 30-35 yaş grubu aralığında olanlar % 14.28 ile 5 kişi, 35-40 yaş grubu aralığında olanlar 17.14 ile 6 kişi, 40-45 yaş grubu aralığında olanlar % 14.28 ile 5 kişi, 45-50 yaş grubu

aralığında olanlar % 20 ile 7 kişi, 50-55 yaş grubu aralığında olanlar % 22.85 ile 8 kişi, 55 yaş ve üzeri yaş grubu aralığında olanlar % 11.42 ile 4 kişiden oluşmaktadır.

Tablo 2. Çalışma Grubundan Sınıf Öğretmenlerin Kişisel ve Mesleki Özellikleri

Çalışma Grubunun Özellikleri		f	%
Cinsiyet	Kadın	11	31.43
	Erkek	24	68.57
	Toplam	35	100
Memuriyet Kıdemi	0-5 yıl	-	-
	6-10 yıl	3	8.57
	11-15 yıl	10	28.57
	16-20 yıl	8	22.85
	21-25 yıl	9	25.71
	26-30 yıl	3	8.57
	31 yıl ve üstü	2	5.71
	Toplam	35	100
Mezun Olunan Program	Eğitim Fakültesi	26	74.28
	Açık Öğretim Fakültesi	6	17.14
	Öğrt. Yüksek Okulu	-	-
	Eğitim Enstitüsü	3	8.57
	Toplam	35	100
Eğitim Durumu	Ön Lisans	5	14.28
	Lisans	27	77.14
	Yüksek Lisans	3	8.57
	Toplam	35	100

Görüşme yapılan 35 sınıf öğretmenden % 31.43 ile 11'ini kadın, % 68.57 ile 24'ünü de erkek oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin memuriyet kıdemi incelendiğinde 0-5 yıl memuriyet kıdeminde hiçbir öğretmen bulunmamaktadır. 6-10 yıl memuriyet kıdeminde % 8.57 ile 3 kişi, 11-15 yıl aralığında % 28.57 ile 10 kişi, 16-20 yıl aralığında % 22.85 ile 8 kişi, 21-25 yıl aralığında % 25.71 ile 9 kişi, 26-30 yıl aralığında % 8.57 ile 3 kişi, 31 yıl ve üstü kıdemde bulunan öğretmen sayısı da % 5.71 ile 2 kişiden oluşmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin mezun olduğu program incelendiğinde en yüksek değer % 74.28 ile 26 kişi Eğitim Fakültesi mezunu olduğu, % 17.14 ile 6 kişinin Açık Öğretim Fakültesi, % 8.57 ile 3 kişinin Eğitim Enstitüsü mezunu olduğu görülmektedir. Mezun olunan programlar bazında Öğretmen Yüksek Okulu mezunu olan hiçbir katılımcı bulunmamaktadır. Sınıf öğretmenlerinin eğitim durumu incelendiğinde Ön lisans mezunu % 14.28 ile 5 kişi, Lisans mezunu 77.14 ile 27 kişi, Yüksek Lisans mezunu % 8.57 ile 3 kişi olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Çalışma Grubundan Öğrenci Velilerinin Kişisel ve Mesleki Özellikleri

Çalışma Grubunun Özellikleri		f	%
Cinsiyet	Kadın	20	57.14
	Erkek	15	42.85
	Toplam	35	100
	İlkokul	12	34.28

Eğitim Durumu	Ortaokul	6	17.14
	Lise	12	34.28
	Üniversite	5	14.28
	Toplam	35	100
Gelir Durumu	0-500 lira	6	17.14
	500-1000 lira	8	22.85
	1000-1500 lira	9	25.71
	1500-2000 lira	5	14.28
	2000-2500 lira	5	14.28
	2500 lira ve üstü	3	8.57
	Toplam	35	100
Oturduğu ev	Ev Sahibi	18	51.42
	Kiracı	17	48.57
Öğrencinin Çalışma Odası	Var	16	45.71
	Yok	19	54.28

Görüşme yapılan 35 öğretmenden % 57.14 ile 20 kişi kadın, % 42.85 ile 15 kişi de erkek öğretmenden oluşmaktadır. Öğrenci velilerinin eğitim durumu incelendiğinde ilkokul mezunu veliler % 34.28 ile 12 kişiden, ortaokul mezunu veliler % 17.14 ile 6 kişiden, lise mezunu veliler % 34.28 ile 12 kişiden, üniversite mezunu veliler % 14.28 ile 5 kişiden oluşmaktadır.

Velilerin gelir durumu incelemesi yapıldığında 0-500 lira arasında olanlar % 17.14 ile 6 kişi, 500-1000 lira arasında olanlar % 22.85 ile 8 kişi, 1000-1500 lira arasında olanlar % 25.71 ile 9 kişi, 1500-2000 lira arasında olanlar 14.28 ile 5 kişi, 2000-2500 lira arasında olanlar % 14.28 ile 5 kişi, 2500 lira ve üstü arasında olanlar ise % 8.57 ile 3 kişiden oluşmaktadır. Görüşmeye katılan velilerin % 51.42'si ile 18 kişi ev sahibi, % 48.57'si ile 17 kişi de kiracıdır. Öğrenci velilerinin % 45.71'i ile 16 velinin çocuğunun çalışma odası varken, % 54.28 ile 19 velinin çocuğunun çalışma odası yoktur.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada nitel araştırma metotlarından biri olan betimsel analiz yöntemi kullanılmış, verilerin toplanmasında ise açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Betimsel analizde görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Görüşme, temelde soru sorma ve yanıt alma ile ilgilidir. Görüşmenin en çok bilinen türü bireysel, yüz yüze, söz alışverişidir. Fakat yüz yüze grup görüşmesi, posta yoluyla, kendi başına yanıtlanan soru formu veya telefon görüşmesi şeklinde de olabilir (Punch, 2005). Yapı bakımından görüşme metodu; yapılandırılmış görüşme, yarı-yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmamış görüşme olarak sınıflandırılır. Katılımcı bakımından ise görüşme metodu, bireysel ya da grupsal görüşme olarak ikiye ayrılır (Ekiz, 2003).

Kılıçaslan ve Adıgüzel'e (2016) göre, görüşmeler, amacına, katılımcıların sayısına, görüşülmek istenen kişi ile belirlenen kuralların katılığına bağlı olarak sınıflandırılabilir. Görüşmeye katılanların sayısına göre görüşmeler; bireysel ve grupça olmak üzere iki sınıfta incelenebilir. Bireysel görüşmede görüşmeci ile kaynak kişi dışında kimse bulunmaz. Grupça görüşmede ise çok sayıda kaynak kişi konuyu birlikte konuşup tartırırlar. Bu araştırmada da katılımcılarla bireysel görüşmeler gerçekteşirilmiş, yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formunu katılımcıların doldurması istenmiştir. Katılımcılar seçilirken tamamen gönüllülük esası gözetilmiştir. Görüşme esnasında katılımcının anlamakta güçlük çektiği bazı sorular araştırmacı tarafından açıklanmıştır.

Standartlaştırılmış açık uçlu sorular, belirli bir düzeyde sıralanmış bir dizi soru yer almakta ve bu sorular katılımcılara aynı sıra ile sorulmaktadır. Patton'a (2014) göre standartlaştırılmış açık uçlu mülakat, önceden her sorunun tam olarak kurgulandığı ve mülakata katılan her katılımcıya soruların aynı biçimde aynı sırada sorulduğu bir görüşme tekniğidir.

Araştırmacı tarafından sınıf öğretmenleri, okul müdürleri ve öğrenci velileri için ayrı ayrı hazırlanmış açık uçlu sorular katılımcılarla yüz yüze görüşme gerçekleştirilerek katılımcıların görüşleri alınmıştır. Araştırmacı görüşme formunun uygulanacağı hedef kitleye ulaşmış, gerekli açıklamaları yaptıktan sonra katılımcılardan görüşme formunu doldurmalarını istemiştir. Veri toplama sürecinde katılımcıların iş yeri, evi, vb. yerlerde görüşme formu uygulanmıştır. Bu yöntemle uygulanan anketlerin geri dönüşüm oranı oldukça yüksektir ve yanıtlanmamış görüşme formu maddelerinin kalma olasılığı oldukça azdır (Metin, 2014).

Araştırmanın verilerinin toplanma aşamasında görüşme formunun birinci bölümünde katılımcılardan öğretmenlere, cinsiyet, memuriyet kıdemi, mezun olunan fakülte ve eğitim durumu; okul müdürlerine cinsiyet, memuriyet kıdemi, idarecilik kıdemi ve yaş; öğrenci velilerine ise cinsiyet, eğitim durumu, gelir durumu, oturduğu ev, öğrenci çalışma odası gibi demografik bilgiler ve özellikler sorulmuştur.

Görüşme formunun ikinci bölümünde ise, araştırmanın alt problemlerine yönelik hazırlanmış olan üç farklı katılımcının her birine yönelik beşer soru yöneltilmiştir. Yöneltilen bu sorular araştırmanın verileri olarak kabul edilmiştir. Görüşme formundaki sorular, konuyla ilgili alan yazın taraması sonucunda çalışmanın amacına ve alt amaçlarına uygun olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Görüşme öncesi geniş bir alan yazın taramasının yanında öğretmenlerle ön görüşmeler gerçekleştirilip konuya yönelik görüşleri alınmıştır. Görüşme formu uygulanmadan önce görüşleri alınan öğretmenler çalışmaya dahil edilmemiştir. Üç gruba yönelik hazırlanan görüşme formunun her birindeki sorular Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki üç eğitim bilimlri uzmanının görüşleri alınarak düzenlenmesi yapılmıştır. Ayrıca görüşme formunda yöneltilecek soruların yapı ve anlamlılığı bakımından incelenmesi iki farklı Türkçe Öğretmeni tarafından yapılmıştır.

Görüşmelerin yapılması için gerekli araştırma izinleri İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınmış ve kurumnet üzerinden tüm mersin il sınırları içerisindeki ilkokullara ilgili yazı gönderilmiştir. Görüşmelerin gerçekleştirilmesinde aksama yaşanmaması için önceden belirlenen öğretmenlerden, okul müdürlerinden ve öğrenci velilerinden randevu alınarak görüşme yapılmıştır. Okul müdürleri ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler okul ortamında gerçekleşirken, öğrenci velileriyle yapılan görüşmelerin bir kısmı ev ortamında bir kısmı da okul ortamında gerçekleştirilmiştir.

Görüşme esnasında yansız, tarafsız ve objektif bir ortamda görüşmenin sürebilmesine azami önem verilmiştir. Görüşmeler yaklaşık 20-25 dk. aralığında sürmüştür. Görüşme sorularının dışında katılımcıların deneyimine veya görüşüne dayanan eklemek istedikleri görüş ve önerilerini de yazmaları istenmiştir. Görüşme sırasında katılımcıların görüşlerini anlaşılır biçimde yazmasına özen gösterilmiş, görüşlerinin doğru, açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesine dikkat edilmiştir.

Görüşme formunun ikinci bölümü, her bir katılımcı grubuna yönelik hazırlanmış açık uçlu sorular ve katılımcıların eklemek istediği öneri ve görüşlerden oluşmaktadır.

Görüşme formunda sınıf öğretmenlere yöneltilmiş açık uçlu sorular şunlardır:

1. Akademik başarı sizin için ne anlama geliyor?
2. Öğrencilerinizden akademik anlamda başarı beklentiniz nelerdir?
3. Öğrencilerinizin akademik başarılarını arttırmak için sınıf içi ve sınıf dışı ne gibi etkinlikler yapmaktasınız?
4. Öğrencilerinizle nasıl bir öğretmen tutum ve davranışıyla iletişim kurmaktasınız?

5. Sınıf öğretmenliği mesleğinize yönelik ne tür gelişimsel bir süreç izlemektesiniz?

Bir sınıf öğretmeni olarak öğrencilerinizin akademik başarısına yönelik eklemek istediğiniz veya öneriniz varsa paylaşabilirsiniz.

Görüşme formunda okul idarecilerine yöneltilmiş açık uçlu sorular şunlardır:

1. Akademik başarı sizin için ne anlama geliyor?
2. Okulunuzdan akademik anlamda başarı beklentiniz nelerdir?
3. Okulunuzda idareci olarak akademik başarıyı arttırmaya yönelik siz ne tür uygulamalar yapmaktasınız?

4. Sizce akademik başarıyı arttırmada daha başka neler yapılabilir?

5. Okul kültürü ile akademik başarı arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz?

6. Okul-aile ilişkisinin sağlanması için ne gibi çalışmalar yürütmektesiniz?

Bir okul idarecisi olarak öğrencilerinizin akademik başarısını arttırmaya yönelik eklemek istedikleriniz veya önerileriniz varsa paylaşabilirsiniz.

Görüşme formunda öğrenci velilerine yöneltilmiş açık uçlu sorular şunlardır:

1. Akademik başarı sizin için ne anlama geliyor?
2. Bir veli olarak çocuğunuzdan başarı beklentiniz nelerdir?
3. Ne gibi okul etkinliklerine ve programlarına katılım sağlıyorsunuz? Katıldığınız bu programların çocuğunuzun başarısına yönelik nasıl bir etkisiniz olacağını düşünüyorsunuz?
4. Çocuğunuzun öğrenmesini desteklemek ve başarısını arttırmak amacıyla evde ne tür ortamlar hazırlayabilmektesiniz?

Okul ile ilgili konularda çocuğunuzla ne tür paylaşımlar yapmaktasınız? Bu tür paylaşımların çocuğunuzun başarısına yönelik nasıl bir etkisi olacağını düşünüyorsunuz?

Öğrenci velisi olarak çocuğunuzun akademik başarısına yönelik eklemek istediğiniz veya önerileriniz varsa paylaşabilirsiniz.

Verilerin Analizi Ve Yorumlanması

Nitel veri analizi, araştırmacının verileri düzenlediği, analiz birimlerine ayırdığı, sentezlediği, biçimleri ortaya çıkardığı, önemli değişkenleri keşfettiği ve hangi bilgileri rapora yansıtacağına karar verdiği süreçtir (Bogdan ve Biklen, 1992). Nitel analiz yapan araştırmacı toplamış olduğu verilerden hareket ederek bu veriler içerisinde bulunan bilgiyi keşfedip ortaya çıkarmaya çabalamaktadır. Veri analizinde verilerin ayıklanması, özetlenmesi ve dönüştürülmesiyle belirli sonuçlar çıkarmaya dönük bir biçimde örülmesi amacıyla veriler görsel hale getirilir (Özdemir, 2010).

Araştırma deseni, araştırmanın yaklaşımını belirleyen ve aşamaların tutarlı olmasına rehberlik eden stratejidir. Başlıca nitel araştırma desenleri, kültür analizi, olgu bilim (fenomenoloji), durum (örnek olay) çalışması, eylem araştırması, gömülü teori (kuram oluşturma-temellendirilmiş kuram) olarak ifade edilmektedir (İlgar ve Coşkun İlgar, 2013). Betimsel analiz dört aşamadan oluşur: Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması, bulguların yorumlanması olarak sıralanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Nitel veri analiz tekniklerinden birisi olan betimsel analiz tekniği ile elde edilen veriler, önceden belirlenen başlıklar altında özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularına göre sınıflandırılabilir veya veri toplama aşamalarında elde edilen ön bilgiler ışığında da düzenlenebilir. Betimsel analizin

amacı ham haldeki verilerin okuyucuların anlayabileceği ve isterlerse kullanabileceği bir şekle sokulmasıdır.

Bu araştırmada elde edilen veriler nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiş ve betimsel analiz yönteminin basamakları takip edilmiştir. Öncelikli olarak araştırmanın hedefleri belirlenmiştir. Hedefler doğrultusunda Mersin il merkezi ve merkeze bağlı ilçelerde görev yapan 35 sınıf öğretmeni, 35 ilkokul müdürü ve 35 ilkokul öğrenci velisinin görüşlerinin alınmasına karar verilmiştir.

Analiz sürecine katılımcıların doldurduğu görüşme formlarının kodlanması işlemiyle başlanmıştır. Sınıf öğretmenleri Ö1, Ö2, Ö3,.....Ö35 şeklinde, okul müdürleri M1, M2, M3.....M35 şeklinde, öğrenci velileri ise V1, V2, V3....V35 şeklinde numaralandırılarak görüşme formları kodlanmıştır. Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplardan toplanan veriler tanımlanmaya ve içinde saklı olan gerçekleri ortaya çıkarmaya çalışılmış, elde edilen cevaplardan katılımcıların görüşme formundaki ifadeleri belirlenerek kavramlar form üzerinde bir kelime veya cümle ile ortaya çıkarılmıştır (Şevik, 2014). Kodlanan verilerden ortaya çıkan kavramlardan temalar ortaya çıkmış, bulgulara da bu doğrultuda ulaşılmıştır. Benzer ya da aynı anlamı taşıyan ifadeler, frekanslara göre sıralanarak elde edilen cevaplar sayısal veriler ve yüzdeler ile anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir.

Veri analiz sürecinde görüşme formlarında elde edilen bulgulara yönelik temalar bilgisayar ortamında Excel programına aktarılmıştır. Bulguların excel programına aktarılması, analizi kolaylaştırmak için yapılmıştır. Excel programı bilgilere ulaşmada kullanım kolaylığı sağlayan, verilerin düzenlenmesinde, benzerlik gösteren verilerin bir arada görülmesine yardımcı olduğu için tercih edilen bir programdır (Işık, 2010).

Bu araştırmada, verilerin analizinde kodlama yapılması, kodlara uygun temaların bulunması aşamalarında içerik analizi türlerinden frekans analizi (yüzde ve oran) kullanılmıştır. Frekans analizi, kodlanmış verilerin yüzdelerinin, oranlarının, sayılarının görülme sıklığını ortaya koyar. Analiz yapılan materyalde mesaj öğelerinin hangi sıklıkla görüldüğünün sayılması amaçlanmışsa sayılabilecek nitelikte birimler frekans türünde ifade edilir. Bu da belirli bir öğenin yoğunluğunu ve önemini anlamayı sağlar. Frekans analizi sonucunda, öğeler önem sırasına konulabilmekte ve sıklığına dayalı olarak sınıflandırma yapılabilmektedir (Bilgin, 2006; Karadağ, 2010).

Araştırma problemi, ilgili literatürden faydalanarak, araştırmanın alt problemlerine göre kategorize edilerek on altı başlık ve on üç alt problem altında incelenmiştir. Bu alt başlıklara ilişkin alt problemler sırayla: Okul müdürlerinin görüşlerine göre okullarının akademik başarı beklentileri nelerdir?, Okul müdürleri akademik başarıyı arttırmak için neler yapmaktadır?, Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinden akademik anlamda başarı beklentileri nelerdir?, Sınıf öğretmenleri öğrencilerinin akademik başarısını arttırmaya yönelik ne gibi sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler yapmaktadır?, Sınıf öğretmenlerinin öğrencileriyle kurduğu iletişimde sahip olduğu tutum ve davranışın öğrencinin akademik başarısına olan yansıması nasıldır?, Sınıf öğretmenleri mesleğine yönelik ne gibi gelişmeleri izlemektedir?, Velilerin çocuklarından başarı beklentileri nelerdir?, Velilerin katıldığı okul etkinlik ve programları öğrencilerin akademik başarılarına ne gibi katkı sağlamaktadır?, Veliler öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak için nasıl bir ev ortamı hazırlamaktadır?, Velilerin çocuklarıyla yaptığı okula yönelik paylaşımların öğrencilerin akademik başarısına ne gibi etkileri olmaktadır? şeklindedir.

Araştırmaya yönelik her katılımcıdan elde edilen verilerin kodlanması yapılmış, sonrasında kodlar arasındaki ilişkiler dikkate alınarak kodlanan veriler gruplarına göre ayırt edilmiştir. Oluşturulan her bir grup sayı ve yüzde ile de ifade edilmiş ve elde edilen sayı ve yüzdeye göre de sıralamalar yapılmıştır. Tüm kavramlar tablolar halinde sunulmuştur. Elde edilen kavramsal gruplar bulgular ışığında geniş olarak yorumlanmıştır. Katılımcıların görüşleri sunulurken bazı katılımcı görüşlerinden de örnekler seçilmiştir.

Geçerlik Ve Güvenirlik

Nitel araştırma yöntemleri ile veri toplayan araştırmacılar, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yaptıkları taktirde araştırmalarının değeri artar ve konuları anlamlı bir şekilde hak ettiği değeri bulur (Yıldırım, 2010). Araştırma sürecinde karşılaşılan güçlükleri ve problemleri göstermek, araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini ortaya koymanın en iyi yollarından birisidir (Daymon ve Holloway, 2003). Araştırma sürecindeki tüm yaşanmışlıkların en iyi şekilde yansıtılması ve elde edilen sonuçlara hangi şartlar altında ulaşıldığının belirtilmesi ile okuyucuların yapılan çalışmaya olan güvenlerinde artış olacağı söylenebilir. Araştırma sürecinin detaylı olarak ifade edilmesi, benzer çalışmaları yürütecek araştırmacılar için de ışık tutması bakımından ayrı bir öneme sahiptir.

Özdamar ve diğerleri'ne (1999) göre, nitel araştırmalarda verilerin güvenilirliği, olayların oluşuyla onun verilerinin birbirine uyumudur. Geçerlik ise araştırma sonuçlarının araştırmacının araştırdığını belirttiği durumları gerçekten araştırıp araştırmadığının ölçütüdür. Verilerin zengin oluşu niteliksel araştırmaların geçerliğini etkileyen önemli etmenlerdir. Bu nedenle araştırmacı, araştırma sürecinde katılımcılara sürekli olarak irdeleyici sorular sorar. Geçerlik ve güvenilirlik, araştırma sonuçlarının inandırıcılığını sağlamak veya arttırmak için kullanılan en önemli unsurlardır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Nitel araştırmalarda araştırmacılar, davranıştaki tutarlılığa bakmak yerine daha çok yaptıkları gözlemin doğruluğuna bakarlar. Nitel bir araştırmada detaylı alan kayıtlarının alınması, araştırma ekibi tarafından doğru ve kapsamlı bilgi sağlanması, ses ve görüntü kayıtlarının tutulması, fotoğrafların çekilmesi, katılımcılardan alıntılar yapılması, alıntıların ekleme yapılmadan olduğu gibi verilmesi güvenilirliği artırır. Ayrıca araştırmacıların notlarını katılımcılara vermesi, katılımcıların da kayıtların yanlış ve eksiksiz olduğunu doğrulaması, araştırmanın her bir aşamasının ve izlenen yolun detaylı olarak tanımlanması nitel araştırmalarda güvenilirliği artırmanın önemli yollarındandır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2016).

Geçerlilik, kullanılan ölçüm aracının ölçülmek istenen özelliğe uygun olması, verilerin ölçülmek istenen özelliğin niteliğini tam olarak yansıtması ve aynı zamanda verilerin amaca yönelik olarak yararlı olmasıdır. Geçerlilik ile ilgili genel olarak üç unsur vurgulanır: Birincisi kullanılan ölçüm aracının ölçülmek istenen özelliğe uygun olması, ikincisi ölçümün kurallara uygun olarak doğru yapılar yapılmadığı, üçüncüsü ölçüm verilerinin gerçekten ölçülmek istenen özelliği yansıtmayı yansıtmadığıdır (Şencan, 2005). Nitel araştırmalarda nitel verilerin geçerlilik boyutunun sağlanabilmesi, her şeyden önce araştırmacının kendisine ve sorduğu sorulara bağlıdır (Ataseven, 2012).

Şencan'a (2005) göre nitel bir araştırmada güvenilirlik kavramıyla dört kural ifade edilir:

- 1- Bir ölçüm aracındaki maddelerin aynı kavramsal yapıyı hatasız bir biçimde ölçmesi
- 2- Farklı zamanlarda yapılan ölçüm sonuçlarının aynı çıkması
- 3- Bir ölçüm aracına ait sonuçların aynı kavramsal yapıyı ölçen diğer ölçüm araçlarının sonuçlarıyla tutarlı olması
- 4- Farklı gözlemciler tarafından yapılan değerlendirme sonuçlarının benzer çıkması.

Guba ve Lincoln (1982; Akt: Başkale, 2016), nitel araştırmaların geçerli ve güvenilir olmasından ziyade inandırıcı olması gerektiğine dikkat çekmiş ve bazı şartlar belirlemiştir. Bu şartlar, inanılabilirlik, güvenilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik olmak üzere dört ana başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar dört başlığı açıklar nitelikte sorular ve uygun yöntemler tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Nitel Araştırmaların İnanırıcılığı İçin Kullanılan Yöntemler

Faktörler	Nitel Versiyon	Yöntemler
		Uzun süreli etkileşim

İç geçerlik	İnanılrlık: Sonuçlar inandırıcı mı?	Araştırmacı önyargılarını azaltma Katılımcı teyidi Üçgenleme
Dış geçerlik	Aktarılabirlik: Sonuçlar diğerk işi ve durumlara aktarılabirir mi?	Amaçlı örneklem Dahil etme/dışlama kriterleri Ortamın ayrıntılı tanıtımı Katılımcıların ayrıntılı tanıtımı
Güvenirlik	Güvenilebilirlik: Çalışma benzer koşullarda benzer katılımcılarla tekrarlandığında sonuçlar benzer mi?	Denetleme yolu Literatür Araştırma yöntemlerinin ayrıntılı tanıtımı Üçgenleme Başka bir araştırmacının süreç ve sonuçları incelemesi
Objektiflik	Onaylanabilirlik: Önyargılar azaltılarak objektiflik artırıldı mı?	Araştırmacı önyargılarını azaltma

Nitel araştırmalarda genelliği sağlamak zordur. Bundan dolayı nitel araştırmalarda “genelleme” yerine “aktarılabirlik” kullanımı daha doğrudur (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Aktarılabirliği sağlamak için araştırmacının araştırdığı duruma ilişkin ayrıntılı betimleme yapması gerekir (Negiş Işık, 2010).

Genel anlamda nitel araştırmada geçerlik araştırma sonuçlarının doğruluğunu ifade eder (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmanın geçerliğini sağlamaya yönelik yapılanlar aşağıda maddelerle sıralanmıştır.

- 1- Öğrenci akademik başarısının artırılmasında öğretmen, okul idaresi ve öğrenci veli boyutunun etkilerini araştırmak için sınıf öğretmenlerinden, okul idarecilerinden ve öğrenci velilerinden elde edilen verilerin anlamı değiştirilmeden, araştırmacının kendi görüşleri doğrultusunda, araştırılan konu, bütün gerçekliğiyle ayrıntılı olarak ortaya konulmuş ve rapor edilmiştir
- 2- Araştırmanın verileri toplanırken, verilerin kaydedilmesi, yorumlanması ve sonuçlara nasıl ulaşıldığı detaylı olarak açıklanmıştır (Şevik, 2014).
- 3- Araştırma bulgularının anlamlılığını sağlayabilmek için, verilerin elde edildiği ortam ve şartlar sağlanmış, araştırma detaylı olarak anlatılmıştır.
- 4- Elde edilen bulgular, araştırma öncesi oluşturulmuş kavramsal çerçeve ve kuramla uyumluluğu dikkate alınmış, bu çerçevenin veri toplamada rehber olması sağlanmıştır.
- 5- Araştırmanın bulgularından yola çıkarak yapılan tahminler ve genellemeler elde edilen verilerle tutarlılığı sağlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).
- 6- Araştırma örnekleme, ortamı ve süreci başka örneklerle karşılaştırma yapabilecek düzeyde ayrıntılı olarak tanımlanmıştır.
- 7- Örneklem, genellemeye izin verecek ölçüde çeşitlendirilmiş, araştırma, olası genellemelere olanak verecek şekilde kapsamlı tanımlamalara yer vermiştir.

- 8- Araştırma sonuçları, araştırma sorusu ile ilgili kuramlarla tutarlıdır, araştırma bulgularının başka araştırmalarda test edilebilmesi için gerekli açıklamalar yapılmıştır. Araştırma bulguları benzer ortamlarda kolaylıkla test edilebilmektedir (Miles ve Huberman, 1994).
- 9- Araştırmacının alana yakın olması, ilkokulda sınıf öğretmeni olarak çalışması, verilerin gerçeği ve ortamı ne kadar yansıttığını kontrol edebilmesine önemli katkı sağlamıştır.
- 10- Araştırmacı görüşmeleri yüz yüze yapmıştır, katılımcılardan ek bilgi toplamıştır.
- 11- Araştırmada katılımcıların gönüllülüğü sağlanmıştır. Araştırmaya gerekli özeni göstermeyen katılımcılar çalışma dışı bırakılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırma sonuçlarının inandırıcılığını sağlamak önemli olmakla birlikte, güvenilirlik konusu nitel araştırmalar için farklı bir anlamı vardır. Araştırmada kullanılan yöntem ne olursa olsun sosyal olaylarla ilgili bir araştırmanın aynen tekrarı mümkün değildir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için dikkat edilen bir takım özellikler aşağıda maddelerle sıralanmıştır:

- 1- Bu araştırmada araştırmacı konumu gereği katılımcılarla görüşme yapıp, görüşme formunun eksiksiz, tarafsız ve gerçekçi düşüncelerle doldurmasını sağlayan bir anketör konumundadır. Ayrıca sürecin aktif gözlemcisidir. Araştırmacının araştırma sürecindeki konumu açıkça tanımlanarak, benzer araştırma yapan araştırmacıların rolleri karşılaştırılabilir durumdadır.
- 2- Bu araştırmada veri kaynağı olan sınıf öğretmenleri, ilkokul müdürleri ve ilkokul öğrenci velileri açıkça tanımlanmıştır.
- 3- Araştırma süreci ve süreç içerisinde oluşan sosyal ortamlar açıkça tanımlanmıştır.
- 4- Elde edilen verilerin toplanması ve analiz yöntemleri ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Görüşme ve gözlemlerin nasıl yapıldığı, verilerin nasıl kaydedildiği, elde edilen sonuçların nasıl birleştirildiği ve sunulduğu gibi durumların ayrıntılı olarak anlatılması büyük önem arz etmektedir (LeCompte ve Goetz, 1982).
- 5- Araştırmada toplanan verilerin inandırıcılığını arttırmak için veri kaynakları olarak görüşleri alınan katılımcı gruplarının çeşitlendirilmesine gidilmiştir. Bu nedenle çalışma grubu belirlenirken, öğrencilerin akademik başarılarının arttırılmasında etkili olan sınıf öğretmenleri, ilkokul müdürleri ve ilkokul öğrenci velilerinin görüşleri alınmıştır.
- 6- Araştırma soruları, katılımcıların anlayabileceği dilde anlaşılır şekilde ifade edilmiştir. Sorular görüşme formunda belirtildiği gibi katılımcılara sunulmuş, katılımcıların kendilerinin soruları yanıtlanması istenmiştir. Böylece tüm katılımcılara aynı sorular, aynı sırada sorulmuş bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

BÖLÜM VI

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda öğrenci akademik başarısının arttırılmasında etkili olan sınıf öğretmenlerinin, ilkokul müdürlerinin ve ilkokul öğrenci velilerinin görüşlerini ortaya koymak amacıyla geliştirilmiş olan anket formlarının uygun yöntemlerle analizi, ortaya çıkan bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Alt Problemler

1. Akademik başarı sizin için ne anlama gelmektedir?

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre akademik başarıya ilişkin düşünceleri belirlenmek istenmiştir. Akademik başarının, sınıf öğretmenlerine göre farklı anlamlar taşıdığı görülse de öğretmenler genel anlamda akademik başarıyı okul başarısı, ders başarısı olarak değerlendirmektedirler. Sınıf öğretmenlerinin akademik başarıya ilişkin görüşleri incelenmiş, değerlendirmesi yapılmış, ortaya çıkan görüşler kavramsallaştırılarak gruplandırmalar yapılmıştır.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Akademik Başarı Algıları

	Algılar	f	%
1.	Okul başarısı	14	40
2.	Ders başarısı	6	17,14
3.	Hedef ve dav. Kazanılması	5	14,28
4.	Ahlaki değerlerin kazanılması	5	14,28
5.	Bilimsel başarı	3	8,57
6.	Kabiliyetleri geliştirme	3	8,57
7.	Sınav başarısı	2	5,71
8.	Sosyal hayata hazırlanma	2	5,71
9.	Çevreye faydalı olma	2	5,71
10.	İşbirlikçi olma	2	5,71
11.	Meslek edinme	2	5,71
12.	Mesleki başarı	2	5,71
13.	Kendini ifade edebilme	2	5,71
14.	Sosyal statü kazanma	2	5,71
15.	Duyarlılık	1	2,85
16.	Hayatın tamamında başarı	1	2,85
17.	Mutlu olma	1	2,85
18.	Yüksek puan alma	1	2,85

Sınıf öğretmenlerine yöneltilen “Akademik başarı sizin için ne anlama gelmektedir?” sorusuna 18 farklı görüş (okul başarısı, ders başarısı, hedef ve davranışların kazanılması, ahlaki değerlerin kazanılması, bilimsel başarı, kabiliyetleri geliştirme, sınav başarısı, sosyal hayata hazırlanma, çevreye faydalı olma, işbirlikçi olma, meslek edinme, mesleki başarı, kendini ifade edebilme, sosyal statü kazanma, duyarlılık, hayatın tamamında başarı, mutlu olma, yüksek puan alma) ortaya konmuştur. Katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 40 ile 14’ü akademik başarı olarak *okul başarısını*, % 17,14 ile 6’sı da *ders başarısını* algıladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derslere göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerleme olarak tanımlanan akademik başarıya yönelik, sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu tarafından da benzer anlamda düşünce belirtilmiştir.

“Öğrencinin bulunduğu sınıfta derslere göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerlemedir.”(Ö2).

Akademik başarının tanımıyla aynı doğrultuda bir anlayış ortaya konulmuştur.

“Akademik başarı okul düzeyinde bir başarıdır. Akademik anlamda başarılı olmak demek hayatta başarılı olmak değildir. Fakat öğretim açısından gerekliliği bulunmaktadır.” (Ö20).

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 14,28 ile 5’i akademik başarıyı hedef ve davranışların kazanılması % 14,28 ile 5’i de ahlaki değerlerin kazanılması olarak algılamaktadır. Eğitim öğretimin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda belirlenen bilgi, beceri ve davranışların kazandırılması, hedeflerin gerçekleştirilmesi doğrultusunda akademik başarı oluştuğu düşünülmüştür.

“Akademik başarı benim için, kişinin uygulanan programda belirlenen hedeflere ulaşma oranıdır.”(Ö19).

Bazı sınıf öğretmenleri akademik başarıyı okul başarısı, ders başarısı, sınıf başarısı olarak görmenin yanında birtakım ahlaki değerlerin kazandırılması, milli ve manevi değerlerin öğretilmesi olarak da görülmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

“Akademik başarı, eğer vatan, millet, insan ve hayvan sevgisiyle taçlandırılmıyorsa hiçbir anlam taşımıyor.”(Ö10).

Akademik başarıyı okul başarısının yanında temel insani değerlerin yerine getirilmesi olarak gören bir başka anlayış “Başarılı, dürüst öğrenciler yetiştirmektir.” (Ö1). düşüncesiyle ortaya çıktığı görülmektedir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 8,57 ile 3’ü akademik başarıyı bilimsel başarı, % 8,57 ile 3’ü ise kabiliyetleri geliştirme olarak düşünmektedir. Bazı sınıf öğretmenleri, öğrencinin okul yaşamında bilimsel olarak sahip olduğu başarılarını akademik başarı olarak görmektedir. Öğrenciler, içinde yaşadığı dünyaya ait bilgilerin pasif alıcısı değil, gelişim ve değişimin yaratıcısı ve aktif biçimde kullanıcısı durumundadır. Sınıf öğretmenleri de yeni yapılanmaya uygun olarak öğrencilerini bilimsel başarı elde etmeye dönük çalışmalar sergilemesi gerekir.

“Akademik başarı, alınan eğitimin daha güncel ve bilimsel olmasıdır.” (Ö14).

Öğrenciler birçok yönüyle kendini geliştirip yetiştirebiliyorsa akademik anlamda öğrencilerin başarılarının yüksek olması beklenmektedir.

Çalışmaya katılan 35 sınıf öğretmenin akademik başarıya ilişkin olarak % 5,71 ile 2’si sınav başarısı, % 5,71 ile 2’si, sosyal hayata hazırlanma, % 5,71 ile 2’si, çevreye faydalı olma, % 5,71 ile 2’si işbirlikçi olma, % 5,71 ile 2’si, meslek edinme, % 5,71 ile 2’si, mesleki başarı, % 5,71 ile 2’si, kendini ifade edebilme, % 5,71 ile 2’si, sosyal statü kazanma şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin sınavlarda elde ettiği başarılar onların akademik başarılarını göstermektedir. Yeni uygulamada ders içi performansları da öğrencilerin akademik başarılarını göstermektedir.

“Akademik başarıyı arttırmak için sınavlarda zorlanılan soruların konularına dönmek, yeniden anlatmak gerekir.”(Ö15).

Her eğitim öğretim kurumu, mezun ettiği öğrencilerin sosyal hayata uyum sağlamasını, çevresine faydalı bir birey olmasını, iyi bir meslek sahibi olarak mesleğinde başarı gösterip sosyal anlamda statü elde etmesini ister.

“Bireyin kendini çevresindekilere daha iyi şekilde ifade edebilmesi, ileriye dönük sosyal statüsü yüksek bir meslek sahibi olabilmesi, toplumla iç içe uyumlu bir birey olmasıdır.”(Ö24).

Bazı öğretmenlerce akademik başarı meslek edinme olarak görülürken bazı öğretmenlerce de mesleki başarı elde etme, sosyal statü sahibi olma olarak değerlendirilmiştir. Kendini ifade edebilen öğrenci akademik anlamda başarılı öğrenci sayılabileceği de ayrı bir öğretmen görüşü olarak dikkat çekmektedir.

Akademik başarıya farklı açıdan bakan diğer görüşlerin dağılımı ise, % 2,85 ile 1 sınıf öğretmeni duyarlılık, % 2,85 ile 1 sınıf öğretmeni hayatın tamamında başarı, % 2,85 ile 1 sınıf öğretmeni mutlu

olma, % 2,85 ile 1 sınıf öğretmeni *yüksek puan alma* olarak akademik başarıyı ifade etmişlerdir. Öğrenci hayatın her alanında ve her yerinde duyarlılık kazanmış olması akademik başarısını belirlemektedir. Bu yönüyle akademik başarı sadece okulda kazanılan bir başarı değildir. Başarılı olmak sadece okul ve dersle ilgili değil öğrencilerin tüm hayatlarına başarıyı yaymak demektir. Bir sınıf öğretmeni görüşüne göre ise akademik başarı sınavlardan yazılılardan alınan yüksek puan olarak değerlendirilmiştir.

Öğrencilerinizden akademik anlamda başarıyı sağlamak için beklentileriniz nelerdir?

Katılımcı sınıf öğretmenlerinden öğrencilerinden, akademik başarı beklentilerine dair görüşler alınmıştır. Sınıf öğretmenlerinin her bir görüşü kodlanmış, benzer görüşler kavramsallaştırılarak gruplanmış ve tablo 6'da sunulmuştur. Bir sınıf öğretmeni aynı soruya birden fazla farklı cevap vermiş, öğrenciye dair akademik başarı beklentilerini çeşitlendirmiştir.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerinden Akademik Başarı Beklentileri

	Beklentiler	f	%
1.	Planlı-programlı ders çalışma	13	37,14
2.	Kitap okuma	8	22,85
3.	Kazanımların kazandırılması	6	17,14
4.	Yeteneklerini geliştirme	5	14,28
5.	Öğrenmeye açık olma	5	14,28
6.	Kendini ifade edebilme	4	11,42
7.	Araştırmacı olma	4	11,42
8.	Hayatta başarıyı elde etme	2	5,71
9.	Meslek edinmeleri	2	5,71
10.	Kurallara uyma	1	2,85
11.	Öğrencinin istediği okula gidebilmesi	1	2,85
12.	İyi bir dinleyici olma	1	2,85
13.	Öğrenci motivasyonunun sağlanması	1	2,85
14.	Topluma faydalı bir birey olma	1	2,85

Sınıf öğretmenlerinin “Öğrencilerinizden akademik anlamda başarıyı sağlamak için beklentiniz nelerdir.” sorusuna 14 farklı görüş (planlı-programlı çalışma, kitap okuma, kazanımların kazandırılması, yetenekleri geliştirme, öğrenmeye açık olma, kendini ifade edebilme, araştırmacı olma, hayatta başarıyı elde etme, meslek edinmeleri, kurallara uyma, öğrencinin istediği okula gidebilmesi, iyi bir dinleyici olma, öğrenci motivasyonunun sağlanması, topluma faydalı bir birey olma) ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenleri, öğrencilerinin akademik başarılarının sağlanması ve artışının gerçekleşmesi için düzenli olarak planlı-programlı ders çalışması, tekrar yapması gerektiğini ifade etmişlerdir. 35 sınıf öğretmenin % 37,14 ile 13’ü, öğrencilerinin *planlı-programlı ders çalışma* yapmalarını istediği görülmektedir.

“Öğrencilerimden akademik anlamda başarıyı sağlamak için öğrenilen konuları tekrar etmelerini beklemekteyim.” (Ö15).

Öğretmenler, anlatılan konuların öğrenciler tarafından iyi dinlenmesi, düzenli tekrar yapılması beklentisi içerisinde.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 22,85 ile 8’i, öğrencilerinin akademik başarı sağlayabilmeleri için düzenli *kitap okumaları* gerektiğini belirtmiştir. Sınıf öğretmenleri öğrencilerinin periyodik olarak kitap okumalarını, bunun sonucunda da okuyan bir toplum inşa etmek istemektedirler.

“Günlük düzenli olarak kitap okumaları, evde konu tekrarı yapmaları beklentisindeyim.” (Ö3).

Planlı-programlı çalışmak, düzenli ders tekrarı yapmak, kitap okumayı alışkanlık haline getirmek, kendisine verilen görevleri yerine getirmek bir sınıf öğretmenin öğrencisinden beklediği en temel başarı öncüllerindedir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 17,14 ile 6’sı, öğrencilerinden akademik anlamda başarı beklentilerini, verilmek istenen *kazanımların kazandırılması* olarak ifade etmişlerdir. Yürütülen eğitim-öğretim faaliyetlerinin istenilen kazanımlara dönüşmesi, program dahilinde belirlenen temel konuların verilmek istenen kazanımlara ulaşması hedeflenmektedir.

“Öğrencilerimden akademik anlamda başarı beklentim, verilmek istenen hedef ve davranışların öğrenci üzerinde gözlenmesidir.” (Ö31).

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 14,28 ile 5’i, öğrencilerinden akademik başarı beklentisini öğrencilerinin *yeteneklerini geliştirmesi*, % 14,28 ile 5’i, *öğrenmeye açık olma* olarak ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenlerce öğrencilerin ilgi duydukları, başarılı oldukları alanlarda daha donanımlı hale gelmesi, yeteneklerini geliştirmesi amaçlanmaktadır.

“Önce özgür düşünce ve davranışların ardından okuyan ve araştıran bir insan olma imkanlarının verilmesi gerekir.” (Ö18).

Bazı sınıf öğretmenleri de öğrencilerinin başarılı olabilmeleri için öğrenmeye açık olması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler araştırma, inceleme, sorgulama yaptığı sürece akademik başarılarının artışının gerçekleşeceği düşüncesi ortaya çıkmaktadır.

“Planlı-programı çalışmaları, kitap okumaları, araştırma yapmaları, yorum yapmaları, olumlu anlamda meraklı olmaları ve gözlem yapmaları (bilimsel anlamda) ve böylece akademik benlikleri olan bireyler olmalarını beklemekteyim.” (Ö27).

Akademik başarıyı arttırmada bazı sınıf öğretmenleri, öğrencilerinin öğrenme potansiyelini kaybetmemesi, öğrenmeye açık almasını beklemektedir. Öğrencilerin öğrenmeye açık olması, öğretmenin sağlayacağı başarı ortamını çok daha güçlü kılacağı yönünde görüş ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 11,42 ile 4’ü, öğrencilerinden *kendini ifade edebilmelerini*, % 11,42 ile 4’ü de *araştırmacı olma* yönünde beklentileri bulunmaktadır.

“Planlı ve düzenli çalışan, derste kendini ifade edebilen, okul ve sınıf kurallarına uyan başarılı öğrencidir.” (Ö21).

Öğrencilerin kendini ifade edebilmesi, duygu ve düşüncelerini aktarabilmesi başarılı öğrencilerin önemli özelliklerinden biri olarak görülmektedir. Bir diğer öğretmen beklentisi ise öğrencilerinin araştırmaya açık olması, teknolojiye, değişim ve dönüşüme açık olması, her an kendini geliştiren bir öğrenci kişiliğine sahip olmasıdır.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 5,71 ile 2’si, öğrencilerinden akademik anlamda başarı beklentilerini, *hayatta başarıyı elde etme*, % 5,71 ile 2’si, *meslek edinmeleri* olarak ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan iki sınıf öğretmenine göre, akademik başarı olarak öğrencilerinin sadece belli

derslerde, sınıflarda, sınavlarda başarılı olması değil, asıl başarının hayatın tamamında gerçekleşme gerektiği yönünde beklentileri bulunmaktadır. “

Öğrencilerin akademik başarıdan önce hayatta başarılı olmalarını isterim. Akademik başarı ikinci planda gelir benim için.” (Ö10).

Bir diğer öğretmenin akademik başarı beklentisi, öğrencinin ailesine, çevresine, vatanına, milletine faydalı bir insan olması şeklinde ifade etmiştir. Araştırmaya katılan iki sınıf öğretmeni de öğrencilerinden akademik başarı beklentisi olarak meslek sahibi olmalarını ve hayatını idame ettirmelerini istemektedir.

“Bir köy okulunda görev yapmaktayım. 10 yıla yakın süredir aynı okuldayım. Buradaki öğrencilerin dışarıdan öğretim anlamında bir destek olma durumları yok denecek kadar az. Benim beklentim temelleri sağlam bir biçimde atmak ve en azından bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır.” (Ö20).

Araştırmaya katılan 35 sınıf öğretmenin % 2,85 ile 1’i, kurallara uyma, % 2,85 ile 1’i, öğrencinin istediği okula gidebilmesi, % 2,85 ile 1’i, iyi bir dinleyici olma, % 2,85 ile 1’i, öğrenci motivasyonunun sağlanması, % 2,85 ile 1’i, topluma faydalı bir birey olma düşüncesinde akademik anlamda başarı beklentileri bulunmaktadır. Öğretmenlerin öğrencilerinden akademik başarı beklentileri olarak, gerek sınıf gerekse okul kurallarına uyan, okuldan mezun olduktan sonra istediği okula gidebilen, iyi bir dinleyici olan, motivasyonu sağlanmış, topluma faydalı bir birey olma gibi farklı şekilde beklentiler ortaya çıkmıştır. Okuldan mezun olan öğrenci için

“Kaliteli okullara gidebilmesi” (Ö4).

“Derste motivasyonun üst düzeyde olması” (Ö12). düşüncesinde görüşler ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerinizin akademik başarılarını arttırmak için sınıf içi ve sınıf dışı ne gibi etkinlikler yapmaktasınız?

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine “Öğrencilerinizin akademik başarılarını arttırmak için sınıf içi ve sınıf dışı ne gibi etkinlikler yapmaktasınız?” sorusu yöneltilmiş, bu soruya sınıf öğretmenlerinin düşünceleri analiz edildiğinde 32 farklı etkinlik ve uygulama (Görsellerle ders işleme, teknolojik araç-gereç kullanımı, gezi-gözlem-araştırma, öğrenci motivasyonunu sağlama, ödevler verme, öğretmen-veli işbirliği, kitap okuma, farklı yöntem ve teknikler kullanma, sosyal etkinlikler, teknolojiyi kullanmayı öğretme, ölçme ve değerlendirme çalışmaları, kurs çalışmaları, yarışmalara katılma, öğrencilerin derse katılımı, evde tekrar yapma, kaynak kullanımını sağlama, sorumluluk geliştirici çalışmalar, deneyler, deneme sınavları, dersi eğlenceli hale getirme, çevre incelemesi, uygulamalı eğitim, 5N 1K tekniği, proje ve performans görevleri, öğrenci takibi yapma, test çözme, film izleme, öğretmen-öğrenci etkileşimi, planlı ders çalışma alışkanlığı, dergi üyeliği, ev ziyaretleri, ödüllendirme) yaptıklarını ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan bazı sınıf öğretmenleri birden fazla etkinlik ve uygulama belirtirken bazı sınıf öğretmenleri de sadece bir etkinlik ve uygulama belirterek cevap vermişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin verdiği cevaplardan en sık görüldenen en az görülene doğru bir sıralama yaparak tablolarda sunumu yapılmıştır. Öğretmenlerin akademik başarıyı arttırmak için sınıf içi ve sınıf dışı yaptığı etkinlik ve uygulamaların frekans ve yüzdeleri verilmiş, her bir etkinlik ve uygulama, öğretmen görüşlerinden doğrudan veya dolaylı alıntılar yaparak değerlendirilmiştir. Öğretmenlerce yapılan sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Akademik Başarıyı Arttırmak İçin Yaptıkları Sınıf İçi Ve Sınıf Dışı Etkinlikler

	Etkinlikler	f	%
1.	Görsellerle ders işleme	10	28,57
2.	Teknolojik araç-gereç kullanımı	9	25,71
3.	Gezi-gözlem-araştırma	9	25,71
4.	Öğrenci motivasyonunu sağlama	8	22,85
5.	Ödevler verme	7	20
6.	Öğretmen-veli işbirliği	6	17,14
7.	Kitap okuma	5	14,28
8.	Farklı yöntem ve teknikler	4	11,42
9.	Sosyal etkinlikler	4	11,42
10.	Teknolojiyi kullanmayı öğretme	3	8,57
11.	Ölçme-değerlendirme çalışmaları	3	8,57
12.	Kurs çalışmaları	3	8,57
13.	Yarışmalara katılma	3	8,57
14.	Öğrencilerin derse katılımı	3	8,57
15.	Evde tekrar yapma	3	8,57
16.	Kaynak kullanımını sağlama	3	8,57
17.	Sorumluluk geliştirici çalışmalar	2	5,71
18.	Deneyler	2	5,71
19.	Deneme sınavları	2	5,71
20.	Dersi eğlenceli hale getirme	2	5,71
21.	Çevre incelemesi	2	5,71
22.	Uygulamalı eğitim	1	2,85
23.	5N 1K tekniği	1	2,85
24.	Proje ve performans görevleri	1	2,85
25.	Öğrenci takibi yapma	1	2,85
26.	Test çözme	1	2,85
27.	Film izleme	1	2,85
28.	Öğretmen-öğrenci etkileşimi	1	2,85
29.	Planlı ders çalışma alışkanlığı	1	2,85
30.	Dergi üyeliği	1	2,85
31.	Ev ziyaretleri	1	2,85
32.	Ödüllendirme	1	2,85

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, akademik başarıyı arttırmak için sınıf içi ve sınıf dışı yapılan etkinlikler incelendiğinde en sık görülen etkinlik, % 28,57 ile 10 öğretmenin ifade ettiği *görsellere ders işleme* etkinliğidir. Anlatılan konuların görsellerle desteklenmesi, sık sık görsel okuma yaptırılması öğrenmenin kalıcılığını sağlamaktadır.

“Yeni yapılan çalışmalar görsellere dayalı olduğu zaman başarı kaçınılmazdır.”(Ö22).

Konuların görsellerle desteklenmesi, görsel izlenimler edinilmesi öğrencilerin dersle olan ilgi düzeylerini de arttırması beklenir.

Araştırmaya katılan 35 sınıf öğretmenin % 25,71 ile 9'u, *teknolojik araç-gereç kullanımı* yaparak akademik başarıyı arttırmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler, sınıf içi etkinlikleri düzenlerken teknolojik araç-gereçlerden faydalanma, akıllı tahtayı kullanma, birtakım eğitim öğretim portalları eşliğinde ders işleme gibi uygulamalar yürütmektedir.

“Sınıf içinde derslerin birçoğunda teknolojiyi kullanıyoruz (bilgisayar, projeksiyon vb.). Şimdilerde ise akıllı tahta kullanıyoruz, kullandırıyoruz.” (Ö11).

Araştırmaya katılan bazı sınıf öğretmenleri görsel ve işitsel araçlarla öğretimi destekleyecek etkinlikler yaptıklarını da ifade etmişlerdir. Katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 25,71 ile 9'u, *gezi-gözlem-araştırma* yaparak akademik başarıyı arttırmak istediklerini ifade etmişlerdir. Sınıf dışı öğretim tekniklerinden olan gezi-gözlem-araştırma, öğretmenlerin sıklıkla yöneldiği etkinliklerdir.

“Çalışmalarımı müfredata uygun bir şekilde yürütüyorum. Araştırma ödevleri vererek sunumlar yaptırıyorum.” (Ö27).

Sınıf ortamında verilmek istenen kazanımlar, gezi, gözlem ve deneylerle daha gerçekçi bir ortamda kazandırılabilir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 22,85 ile 8'i, öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak için *öğrenci motivasyonunu sağlamaya* yönelik uygulamalar yürüttüklerini belirtmişlerdir.

“Akademik başarıyı arttırmak için sınıf içinde öncelikle öğrencileri yüreklendirecek sözlerle başlar, sonrasında da vermek istediğim davranışı kazandırmaya çalışırım.” (Ö17).

Sınıf öğretmenleri, öğrencilerinin derse olan dikkatini çekmek, moral ve motivasyonunu sağlamak için eğlenceli etkinlikler düzenlemektedirler. Katılımcıların % 20 ile 7'si, *ödevler vererek* akademik başarıyı arttırmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

“Araştırma yapabilecekleri farklı kaynaklardan etkinlik ve ödevler veririm. Kitap okuma ve test çözmeleri için ödevler vermekteyim.” (Ö30).

Akademik başarıyı arttırmak için katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 17,14 ile 6'sı, *öğretmen-veli işbirliğini* sağlamaya çalıştığını, % 14,28 ile 5'i, *kitap okuma* yaptırdığını, % 11,42 ile 4'ü, *farklı yöntem ve teknikler* kullanarak ders işlediği, % 11,42 ile 4'ü, *sosyal etkinlikler* yaptığını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler, veli-öğretmen işbirliğinin sağlanması için velilerle sürekli irtibat halinde olduklarını, sık sık ev ziyaretleri ve telefon görüşmeleri yaptıklarını belirtmişlerdir. Veli-öğretmen işbirliğinin sağlanmasıyla hem başarı sağlanmakta hem de davranış ve uyum problemi olan çocukların davranışlarında istenilen durumlar görülmektedir. Bazı sınıf öğretmenlerine göre, akademik başarının sağlanması için, öğrencilerin kitap okumayı bir alışkanlık haline getirmesi gerektiğini, buna yönelik öğrencilerine sınıf içi ve sınıf dışı okuma uygulamaları yaptırdıklarını ifade etmişlerdir.

“Haftalık ders programına göre en az 3 ders saati kadar kitap okuma ve 1 saat okuduğu kitapları arkadaşlarıyla paylaşarak kendisini ifade etmesini istemekteyim.” (Ö24).

Bazı sınıf öğretmenleri okumanın alışkanlık haline gelebilmesi için, düzenli olarak okuma ödevleri verdiklerini ifade etmişleridir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin birkaçına göre, eğitim öğretimi zenginleştirecek, öğrenci ilgi ve dikkatini arttıracak konulara uygun farklı yöntem ve teknikleri kullanarak başarıyı arttırmak istediklerini belirtmişlerdir.

“Öğrencilerin başarısını arttırmak için yaparak yaşayarak, gözlemleyerek, deney yaparak inceleme gibi yöntem ve teknikleri uyguluyorum.” (Ö15).

Öğrenciyi merkeze alan yöntem, teknik ve stratejilerin kullanılması öğretimi daha eğlenceli ve kalıcı hale getirmesi beklenmektedir. Katılımcı öğretmenlerin birkaçı da başarı artışı için sosyal etkinlikler düzenlediklerini belirtmişlerdir. Sosyal etkinlik olarak öğretmenler, bazı kurum ve kuruluşlara ziyaretlerde bulunma, piknikler, geziler, oyunlar, sinema ve tiyatro izleme vb. gibi etkinliklerle düzenlenmektedirler.

Akademik başarıyı arttırmaya yönelik katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 8,57 ile 3'ü *teknolojiyi kullanmayı öğretme*, % 8,57 ile 3'ü *ölçme-değerlendirme çalışmaları*, % 8,57 ile 3'ü *kurs çalışmaları*, % 8,57 ile 3'ü *yarışmalara katılma*, % 8,57 ile 3'ü *öğrencilerin derse katılımı*, % 8,57 ile 3'ü *evde tekrar yapma*, % 8,57 ile 3'ü *kaynak kullanımını sağlamaya* yönelik etkinlik ve uygulamalar yapmaktadırlar. Sınıf öğretmenleri, teknolojik araç-gereçlerin sınıf ortamında kullanılması kadar öğrencilerin de bu araç-gereçlerin kullanabilmesini sağlamak için uygun ortam hazırladıkları ve teşvikte bulduklarını belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler, ölçme ve değerlendirmeye özel önem vermekte ve bu doğrultuda etkinlikler yürütmektedir.

“Ölçme araçlarını zamanında kullanma gibi etkinlikler yapmaktayım.” (Ö13).

Ölçme-değerlendirme çalışmaları olarak bireysel değerlendirmeler, akran değerlendirmeleri, öz değerlendirmeler, kazanım değerlendirme çalışmaları, ders içi performans değerlendirme ölççekleri, yazılılar, testler, deneme sınavları akla gelmektedir.

Öğretmenler akademik başarıyı arttırmaya yönelik derslere teşvikte bulunacak kurslar açılmaktadır. Gerek hafta sonu gerek ders sonrası açılan kurslarla öğrencilerin anlamakta güçlük çektiği konular tekrar anlatılma olanağı bulunmaktadır.

“Öğrencilerin test çözme yeteneğini geliştirmek için sınıf dışında ek kurslar uyguluyorum.” (Ö32).

Açılan ek kurslarla öğrencilerin test çözme yeteneği geliştirilmekte, hazırlanacağı sınavlara hazırlık yapmayı sağlamaktadır. Bazı sınıf öğretmenleri öğrencilerinin derse katılımını sağlamak için daha çok öğrenci merkezli bir takım etkinlikler düzenlediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenler, sınıf içi etkinliklerinin tamamında öğrencilerin derse katılım sağlamasına büyük önem vermektedirler. Akademik başarıyı arttırıcı bir diğer uygulama ise evde düzenli tekrar yapmaktır. Öğretmenler, sınıf ortamında anlattıkları konuları, öğrencilerinin ev ortamında düzenli tekrar yapmaları için önerilerde bulduklarını belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler ise özellikle öğrencilerinin kendi seviyesine uygun kaynakları kullanabilmesini istemekte ve bu doğrultuda sınıf içi ve sınıf dışı etkinlik ve uygulamalarla öğrencilerinin bu davranışı kazanmasını istemektedir.

“Kendi düzeylerine uygun kaynakları yeterince ve uygun şekilde kullanmasını istiyorum.” (Ö21).

Akademik başarıyı arttırmak için araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerin % 5,71 ile 2'si *sorumluluk geliştirici çalışmalar*, % 5,71 ile 2'si *deneyler*, % 5,71 ile 2'si *deneme sınavları*, % 5,71 ile 2'si, *dersi eğlenceli hale getirme*, % 5,71 ile 2'si *çevre incelemesine* yönelik etkinlik ve uygulamalar yaptıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin sorumluluk geliştirici çalışmalar yapmasıyla öğrencilerin derse olan ilgilerinde artış olması beklenmektedir.

“Öğrencilerin kendisine, ailesine, çevresine karşı sorumluluk almasına yönelik görevler vermekteyim.” (Ö13).

Öğretmenlerin dersi aktif kılabilmek için birtakım deneysel çalışmalar yürüttükleri, deneme sınavlarıyla kazanımların ne düzeyde kazandırıldığı, dersi eğlenceli hale getirecek etkinlikler, oyunlar geliştirdiklerini ve çevreye yönelik incelemelerde bulduklarını görülmektedir.

“Planlı ders çalışma alışkanlığı kazandırıyorum. Dersleri eğlenceli işleyerek sevmelerini sağlıyorum. Kitap okumayı zevkli hale getiriyorum.” (Ö2).

Akademik başarıyı arttırmak için katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 2,85 ile 1’i uygulamalı eğitim yaptığını, % 2,85 ile 1’i 5N 1K tekniği uyguladığını, % 2,85 ile 1’i proje ve performans görevleri verdiğini, % 2,85 ile 1’i öğrenci takibi yaptığını, % 2,85 ile 1’i test çözme uygulaması yaptığını, % 2,85 ile 1’i film izlettirdiğini, % 2,85 ile 1’i öğretmen-öğrenci etkileşimini sağladığını, % 2,85 ile 1’i planlı ders çalışma alışkanlığı kazandırdığını, % 2,85 ile 1’i dergi üyeliği yaptığını, % 2,85 ile 1’i ev ziyaretlerinde bulunduğu, % 2,85 ile 1’i ödüllendirmeler yaptığını belirtmişlerdir. Bir öğretmen,

“Sınıf içi etkinliklerde en sık kullandığım 5 N 1K tekniği ve yaparak yaşayarak öğrenme anlayışıyla ders işlemektir.” (Ö16) şeklinde görüş belirtmiştir.

Öğrencilerinizle nasıl bir öğretmen tutum ve davranışıyla iletişim kurmaktasınız?

Bu alt problemin çözümlenmesinde katılımcı sınıf öğretmenlerine beşinci soru olarak “Öğrencilerinizle nasıl bir öğretmen tutum ve davranışıyla iletişim kurmaktasınız?” sorusu yöneltilerek sınıf öğretmenlerinin hangi tutum ve davranışlarıyla öğrencilerine yaklaştığını ortaya koymak istenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin görüşme formları ayrı ayrı ele alınmış, incelenmiş ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Soruya ilişkin cümleler karşılık bulduğu ifadelerle kavramsallaştırılmıştır. Kavramsallaştırılmış ifadeler de tablolaştırılmıştır. Kavramlar tablolaştırılırken en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru frekansları ve yüzdeleri verilerek sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmen-Öğrenci İletişiminde Sınıf Öğretmenlerinin Tutum Ve Davranışları

	Öğretmen tutum ve davranışları	f	%
1.	Sevgiye dayalı iletişim	10	28,57
2.	Dengeli bir iletişim	6	17,14
3.	Saygı ve kurallar çerçevesinde iletişim	6	17,14
4.	Samimi bir tutuma dayalı iletişim	5	14,28
5.	Arkadaşça bir iletişim	5	14,28
6.	Eğitim-öğretime dönük iletişim	4	11,42
7.	Empati kurmak	4	11,42
8.	Etkileşime dönük bir iletişim	4	11,42
9.	Demokratik ve adil bir yaklaşım	2	5,71
10.	Değer verdiğini hissettirme	2	5,71
11.	Paylaşımçı bir iletişim	2	5,71
12.	Sorgulayıcı eğitim olanağı	1	2,85
13.	Hoşgörü ve anlayışa dayalı iletişim	1	2,85
14.	Eğlence dolu bir iletişim	1	2,85
15.	Seviyeye uygun bir dil kullanımı	1	2,85

Sınıf öğretmenlerinin öğrencileri ile nasıl bir öğretmen tutum ve davranışları ile iletişim kurdukları sorusu yöneltilmiş ve bu sorudan elde edilen veriler doğrultusunda 15 farklı öğretmen tutum ve davranışı (Sevgiye dayalı iletişim, dengeli bir iletişim, saygı ve kurallar çerçevesinde iletişim, samimi bir tutuma dayalı iletişim, arkadaşça bir iletişim, eğitim-öğretime dönük bir iletişim, empati kurmak, etkileşime dönük bir iletişim, demokratik ve adil bir yaklaşım, değer verdiğini hissettirme, paylaşımcı bir iletişim, sorgulayıcı eğitim olanağı, hoşgörü ve anlayışa dayalı iletişim, eğlence dolu bir iletişim, seviyeye uygun bir dil kullanımı) ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 28,57 ile 10'u, en sık ifade ettikleri tutum ve davranış olarak, öğrencileriyle *sevgiye dayalı bir iletişim* kurmakta olduklarını belirtmişlerdir.

“İletişimin temeli sevgi olmalıdır. İletişim kurmada elle, gözle temas, bire bir konuşarak, onun güzel yönlerini ön plana çıkararak iletişim kurarım.” (Ö31).

Bazı sınıf öğretmenlerine göre güler yüzlü olmak, öğrencilerin başarılarını sağlamada, sorunların çözümünde etkin bir öğretmen davranışı olarak görülmektedir. Öğrenciler kendilerine sevgisini gösteren öğretmenlerle daha samimi iletişim kurmakta bu durum da öğretmenin öğrencilerini daha rahat anlamasını ve tanınmasını sağlamaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin % 17,14 ile 6'sı, öğrencileri ile *dengeli bir iletişim* kurduklarını ifade etmişlerdir. Ne çok sert ve kuralcı ne de çok yumuşak ve esnek bir tutum içerisinde buldukları ifade etmişlerdir.

“Öğrencilerime bizim tabirimiz ile tatlı-sert bir yaklaşım içerisindeyim. Sorunlarının kaynağına inmeye çalışırım. Genellikle ilkokul dahi olsalar yanımda rahat ve güvende hissetmelerini sağlarım.” (Ö20).

Katılımcı öğretmenlerin % 17,14 ile 6'sı ise öğrencileriyle *saygı ve kurallar çerçevesinde iletişim* kurduklarını belirtmişlerdir.

“Belli kurallar ve saygı çerçevesinde severek, sorunlarını dinleyerek, aileleri ile iletişim kurarak, güzel hitaplarda bulunarak iletişim kurmaktayım.” (Ö6).

Bazı öğretmenler, öğrenci-öğretmen iletişimde öğrencilere sevgi ile yaklaşılmasının yanında sınıf ve okul için gerekli kuralların uygulanması gerektiğini ifade etmişlerdir.

% 14,28 ile 5 sınıf öğretmeni, öğrencileriyle *samimi bir tutuma dayalı iletişim* kurduklarını belirtmişlerdir. Öncelikli olarak öğrencileri yargılamadan, suçlamadan, eleştirmeden önyargısız yaklaşmak, samimi bir anlayışla hareket etmek gerekir. Katılımcı bir sınıf öğretmeni öğrencileriyle kurduğu samimi iletişimi

“İlk derse girdiğimde öğrencilerimle selamlaşırım. Her öğrenciye ismi ile hitap ederek, gözlerine bakarak halini hatırını sorarım. Derse dikkatini çekerim. Onlara söz hakkı verdiğim zaman onların yüzüne bakarak konuşmalarını dinlerim. Onlara verdiğim önemi hissettiririm. Her çocuğun çok başarılı yönlerinin olduğunu söylerim.” (Ö3) şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 14,28 ile 5'i de öğrencileriyle *arkadaşça bir iletişim* kurduklarını ifade etmişlerdir. Arkadaşça bir iletişim kurduğunu ifade eden bir sınıf öğretmeni,

“Bu yaşlardaki çocuklar zaten kendilerine oyun arkadaşı ararlar ve zeka seviyeleri daha fazla oyunla çalışır. Bir oyun içinde gibi, oyun arkadaşı gibi tutum ve davranış sergiler, iletişimimi bu şekilde kurarım.” (Ö17) şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Sınıf öğretmenleri öğrencilerine karşı öğretmen gibi değil arkadaş gibi, anne-baba gibi yaklaştıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerinin sadece dersleriyle değil beslenme, temizlik, düzen gibi konularda da bilgiler verdiklerini, onların sevinçlerini ve üzüntülerine paylaştıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 11,42 ile 4'ü, *eğitim-öğretime dönük bir iletişim* kurarak, % 11,42 ile 4'ü *empati kurarak*, % 11,42 ile 4'ü *etkileşime dönük bir iletişim* kurarak

öğrencilere yaklaştıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler, öğrencilerin akademik ve sosyal başarılarını sağlayacak şekilde bir denge kurarak, her bir öğrencinin farklı kişilik ve yeteneklerini anlayarak iletişim kurmaktadır.

“Öğrencilerimin her birinin ayrı birer kişilik olduğunu kabul ederek onların akademik ve sosyal başarılarını destekleyerek bir denge kurmaya çalışıyorum.” (Ö2).

Aynı yaklaşımla hareket eden bir diğer öğretmen ise,

“Öğretmen, öğrenci için özdeşim kurulan bir idoldür. Bu bilinçle her an bütün davranışlarımın incelendiğini varsayarak örnek tip özelliklerine uygun iletişim kurarım.” (Ö16). şeklinde görüş belirtmiştir.

Bir diğer öğretmen grubu ise empati yaparak öğrencilerle iletişim kurmaktadır. Öğretmenler, öğrencilerini anlamaya, düşündüklerini, duygularını hissetmeye yönelik bir dil kullanmaktadır. Bazı öğretmenler de öğrencileriyle etkileşime dayalı bir iletişim geliştirdiklerini ifade etmişlerdir.

“Öğrenciyi merkeze alarak, onları sonuna kadar dinleyen ve onların ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarım gibi gören bir anlayışla iletişim kuruyordum. İnsanı sosyal bir varlık olarak değerlendiren ve onlara güvenerek iletişim kuruyordum.” (Ö24).

“Öğrencilerle iletişimi iyi kuruyorum. Birlikte oyun oynuyor, şarkı söylüyorum. Onların sorunlarıyla birebir ilgileniyorum.” (Ö15).

Öğretmen-öğrenci iletişiminde katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 5,71 ile 2'si *demokratik ve adil bir yaklaşımla*, % 5,71 ile 2'si *değer verdiğini hissettirerek*, % 5,71 ile 2'si *paylaşımçı bir iletişim kullanmaktadır*. Daha açık daha şeffaf bir öğretmen yaklaşımıyla öğrencileriyle iletişim kurduğunu belirten bir sınıf öğretmeni

“Genellikle demokratik yaklaşımları ön planda tutarım. Özellikle fikirlerin ifade edilmesinde, birlikte karar vermede öğrencileri sürece dahil ediyorum.” (Ö12) şeklinde görüş belirtmiştir.

Bazı öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin kendisini değerli hissetmesi, karşılıklı olarak anlamaya, dinlemeye, konuşmaya dayalı bir anlayışla iletişim kurulması uygun görülmektedir. Öğrencilerin kendisini rahat hissetmesi, duygu ve düşünce paylaşımının daha kolay olması, akademik başarının da artışına katkı sağladığı belirtilmektedir.

Araştırmaya katılan 35 sınıf öğretmenin % 2,85 ile 1'i *sorgulayıcı eğitim olanağı sunarak*, % 2,85 ile 1'i *hoşgörü ve anlayışa dayalı iletişim* ile, % 2,85 ile 1'i *eğlence dolu iletişim* ile, % 2,85 ile 1'i *seviyeye uygun bir dil kullanarak* öğrencileriyle iletişim kurmaktadır.

“Birebir eğitim, anlayışlı yaklaşım, öğrencileri araştırma, soru sorma, merak etme, inceleme yönüne sevk ederek iletişim kuruyordum.” (Ö21).

Bir sınıf öğretmeni görüşüne göre, öğrencilere oyunla eğitim öğretim yapılması gerektiğini, buna yönelik olarak da eğlenmeye dayalı bir yaklaşımla öğrencileriyle iletişim kurduğunu belirtmiştir. Bir diğer öğretmen tutumu ise öğrencilerin anlayacağı seviyesine uygun bir dil kullanarak öğrencileriyle iletişim kurduğunu yönündedir.

Sınıf öğretmenliği alanında kendinizi geliştirmek için neler yapmaktasınız?

Katılımcı sınıf öğretmenlerine, “Sınıf öğretmenliği alanında kendinizi geliştirmek için neler yapmaktasınız?” sorusu yöneltilmiş, alana ilişkin sınıf öğretmenlerinin kendilerini geliştirmeye yönelik neler yaptıkları belirlenmek istenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin görüşme formları ayrı ayrı ele alınmış, incelenmiş ve değerlendirmesi yapılmıştır. Soruya ilişkin cümleler karşılık bulduğu ifadelerle kavramsallaştırılmıştır. Kavramsallaştırılmış ifadeler de tabloleştirilmiştir. Kavramlar tabloleştirilirken

en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru frekansları ve yüzdeleri verilerek sunulmuştur.

Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Alanında Kendilerini Geliştirmek İçin Yaptığı Uygulamalar

	Uygulamalar	f	%
1.	Kitap okumak	14	40
2.	İnternet ve sosyal medyayı kullanmak	13	37,14
3.	Meslektaşlarıyla fikir alış verişinde bulunmak	11	31,42
4.	Alana ilişkin gelişmeleri takip etmek	8	22,85
5.	Alana ilişkin yayınları takip etmek	7	20
6.	Aktif iletişim kurmak	5	14,28
7.	Hizmet içi eğitim kurs ve seminerlerine katılmak	5	14,28
8.	Sosyal etkinliklere katılmak	4	11,42
9.	Planlama yapmak	3	8,57
10.	Haber kaynaklarını takip etmek	1	2,85
11.	Film izlemek	1	2,85
12.	İkinci üniversite okumak	1	2,85

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, sınıf öğretmenliği alanında öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye yönelik yaptığı uygulamalar incelendiğinde en sık görüleni, % 40 ile 14 sınıf öğretmenin ifade ettiği *kitap okumak* etkinliğidir. Sınıf öğretmenliği alanına yönelik formasyon bilgi ve becerilerini içeren kaynakların yanında genel kültür geliştirici kitaplar okunarak bilgiler edinilmektedir.

“Sadece sınıf öğretmenliği alanı olarak değil genel anlamda hayatımda kendimi geliştirmek için kitap okuyordum. İyi bir kitap okuyucusuyum. Bunun alanıma da büyük katkısı olduğunu düşünüyorum.” (Ö17).

“Alanla ilgili yazılmış kitapları okuyorum. Özellikle pedagojik alanda yazılmış yayınları okuyarak değişen dünyada öğrencilere yaklaşımlarımı anlatan kitaplar okuyorum.” (Ö12).

Sınıf öğretmenliği alanına yönelik öğretmenler, kendilerini geliştirebilmek için birincil olarak kitap okuduklarını ifade etmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin % 37,14 ile 13’ü, kendini geliştirmek için *internet ve sosyal medyayı kullanarak* öğretmenlik mesleğine katkı sağlamaktadırlar. Teknolojik bilgiye sahip olmak ve teknolojik araçları kullanabilmek gelişim, değişimin ve eğitim-öğretimi aktif yürütebilmesi büyük önem arz etmektedir. Sınıf öğretmenleri internet ve sosyal medyayı kullanmakla, bilgiye hemen ulaşabildiklerini, çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerini yürütebildiklerini, alana yönelik eğitim portallarını takip edebildiklerini, birtakım sosyal paylaşım sitelerini kullandıklarını ifade etmişlerdir.

“Bilim ve teknoloji alanında yapılan yenilikleri ve değişiklikleri takip ediyorum. İnternette dünyadaki diğer ülkelerdeki öğretmen davranışlarını inceliyorum.” (Ö21).

Sınıf öğretmenleri, gelişen teknolojiye karşı kayıtsız kalınmayacağını, sınıf içinde ve sosyal yaşamda teknolojik araç-gereçlerin hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline geldiğini, bundan dolayı teknolojiden en iyi şekilde yararlanmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 31,42 ile 11'i, alanına ilişkin kendisini geliştirmek için *meslektaşlarıyla fikir alış verişinde bulunduğunu* ifade etmişlerdir. Bazı sınıf öğretmenleri, sınıf öğretmenliği mesleğinde tecrübeli öğretmenlerin deneyimlerinden faydalanmak için sürekli aktif bir iletişim kurduklarını ifade etmişlerdir.

“Meslektaşlarımın uygulamalarını, düşüncelerini dikkate alıyorum. Sıkıntı yaşadığım konularda meslektaşlarımdan yardım istiyorum.” (Ö17).

Bir diğer öğretmen grubu görüşüne göre ise *alana ilişkin gelişmeleri takip etmek* olarak dikkat çekmektedir. % 22,85 ile 8 sınıf öğretmeni kendi alanlarına ilişkin gelişmeleri takip ederek kendilerini geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri, alan ilişkin gelişmeleri, değişimleri takip edebilmek, zamanın gerisinde kalmamak için bilgi kaynaklarını takip ettiklerini ifade etmişlerdir.

“Mesleki kitaplar okuyorum. Her yıl bir önceki yıldaki eksiklerim olduğunu bilir ve o eksiklikleri gidermeye çalışırım. Araştırmalar yaparım. Mesleğimle ilgili yenilikleri uygulayım.” (Ö3).

Sınıf öğretmenleri, bilim ve teknoloji alanında yenilikleri, haber kaynaklarını, süreli yayınları, farklı alanları takip ederek mesleğe yönelik yeniliklerden haberdar olmaktadır.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 20 ile 7'si, *alana ilişkin yayınları takip ederek gelişimlerini sağlamaya çalıştıklarını* ifade etmişlerdir. Öğretmenler, alana ilişkin çıkan dergileri, kitapları, yazılan makaleleri takip edip okuduklarını belirtmişlerdir.

“Sınıf öğretmenliği ile ilgili gelişmeleri ve yayınları takip ediyorum. Bol bol okuyorum. Nasıl daha iyi, verimli bir öğretmen olabilirim araştırıyorum.” (Ö15).

Sınıf öğretmenlerinin % 14, 28 ile 5'i, *aktif iletişim kurarak* kendilerini gelişimlerini sağlamaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri eğitimin bütün paydaşları ile aktif bir iletişim kurarak gelişimlerini sağladıklarını, çevre ile kaynaştıkları, okul ile aile arasındaki iletişimi güçlendirdiklerini belirtmişlerdir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin % 14,28 ile 5'i *hizmet içi eğitim kurs ve seminerlerine katılarak*, % 11,42 ile 4'ü *sosyal etkinliklere katılarak*, % 8,57 ile 3'ü *planlama yaparak* gelişimlerini sağlamaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Hizmet içi eğitim kurslarıyla kendilerini yenilediklerini belirten sınıf öğretmenleri, alanlarına yönelik seminerler, kurslar, konferanslara katıldıklarını ve öğrencilerinin gelişimlerine katkı sağladıklarını ifade etmişlerdir.

“Eğitim-öğretim adına açılan seminer ve kurslara katılıyorum. Verimli ders çalışma yöntemlerini araştırıp öğrenciler için kullanıyorum.” (Ö32).

Bir grup sınıf öğretmeni görüşüne göre ise sosyal etkinliklere katılım sağlayarak gelişim sağladıkları yönünde görüş ortaya çıkmıştır. Bir diğer öğretmen grubu, belli bir plan ve program çerçevesinde eğitim öğretim faaliyetlerini yürüttüklerini, başarılı olmanın temel öncüllerinden biri olarak planlı çalışmayı gördüklerini belirtmişlerdir. Bu yönde bir öğretmen:

“Planlamaya büyük önem veriyorum” (Ö21). şeklinde görüş bildirmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 2,85 ile 1'i *haber kaynaklarını takip ederek*, % 2,85 ile 1'i *film izleyerek*, % 2,85 ile 1'i *ikinci üniversite okuyarak* alanlarına katkı sağladıklarını belirtmişlerdir. Bir sınıf öğretmenine göre, günlük olaylardan haberdar olmak, yurtda ve dünyadaki gelişmeleri izlemek, genel kültürünü arttırmak için bazı haber kaynaklarını takip ettiğine yönelik görüş ortaya çıkmaktadır. Bir sınıf öğretmeni film izleyerek sınıf öğretmenliği alanına katkı sağladığını belirtirken bir diğer sınıf öğretmeni ikinci bir üniversite okuyarak alanına katkı sağladığını belirtmiştir.

Okul Müdürlerinin Görüşlerine İlişkin Alt Problemler

Bu bölümde akademik başarının artırılmasında okul idaresi boyutuna ilişkin okul müdürlerinin görüşlerinin incelenmesine ilişkin iki alt problemin çözümlenmesine yönelik sonuçlara yer verilmiştir. Okul müdürlerinin görüşlerine göre okullarının akademik başarı beklentileri nelerdir? Okul müdürleri akademik başarıyı arttırmak için neler yapmaktadır? Alt problemlere ilişkin bir değerlendirme yapılmıştır.

Akademik başarının artırılmasında okul idare boyutunun incelenmesine yönelik hazırlanmış bu alt problemlerin çözümlenmesi için okul müdürlerine, “Akademik başarı sizin için ne anlama gelmektedir?”, “Okulunuzdan akademik anlamda başarı beklentiniz nelerdir?”, Okulunuzda idareci olarak akademik başarıyı arttırmaya yönelik siz ne tür uygulamalar yapmaktasınız?, “Sizce akademik başarıyı arttırmada daha başka neler yapılabilir?”, “Okul kültürü ile akademik başarı arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz?”, “Okul aile ilişkisinin sağlanması için ne gibi çalışmalar yürütmektesiniz?”, soruları yöneltilerek okul müdürlerinin okullarından akademik başarı beklentilerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Ayrıca okul idarecilerinin akademik başarıyı arttırmaya yönelik eklemek istedikleri ve önerileri de alınmıştır.

Okul müdürleriyle yapılan görüşme formları ayrı ayrı incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Maddeler tablolaştırılırken en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru frekansları, toplamları ve yüzdeleri verilmiştir. Okul müdürlerinin okul idarecisi olarak okullarında akademik başarıyı arttırmada dikkat çektikleri ifadeler kavramsallaştırılarak tablolarla sunulmuştur. Okul müdürlerinin görüşlerine göre ortaya çıkan maddeler gruplandırılarak ayrı ayrı yorumlanmıştır.

1. Akademik başarı sizin için ne anlama gelmektedir?

Okul müdürlerinin akademik başarıya bakışları genel olarak paralellik gösterse de akademik başarıyı farklı şekilde yorumlayan idareciler de vardır. Okul idarecilerinin akademik başarıya yönelik görüşleri incenmiş, değerlendirilmiş, ortaya çıkan görüşler kavramsallaştırılarak gruplandırmalar yapılmıştır.

Tablo 10. Okul Müdürlerinin Akademik Başarı Algıları

	Görüşler	f	%
1.	Ders başarısı	14	40
2.	Belirlenen hedeflere ulaşma	7	20
3.	Zihinsel gelişim sağlama	6	17,14
4.	Kariyer ve mutluluk	3	8,57
5.	Üst öğrenime geçme	3	8,57
6.	Mesleki başarı	2	5,71
7.	Sevgi	1	2,85

Okul müdürlerine yöneltilen “Akademik başarı sizin için ne anlama geliyor?” sorusuna 35 müdürden % 40 ile 14’ü ders başarısı olarak ifade etmiştir. Müdürlerin % 20’si ile 7’si de akademik başarıyı belirlenen hedeflere ulaşma olarak görmüştür.

“Akademik başarı, öğrencinin derslerde istenen, belirlenen sonuçlara ulaşmasıdır.” (M14),

“Öğrencinin bulunduğu sınıf düzeyinde derslere göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerlemedir.” (M28).

Akademik başarıyı, okul müdürlerinin % 17,14’ü ile 6’sı belirlenen hedeflere ulaşma, 8,57 ile % 3’ü kariyer ve mutluluk, % 8,57 ile 3’ü üst öğrenime geçme, % 5,71 ile 2’si mesleki başarı, % 2,85 ile 1’i de sevgi olarak görmüştür.

“Her yaş grubunda, her sınıf düzeyinde belirlenen hedeflerin ve kazanımların öğrencilere kazandırılmasıdır.”(M27).

Akademik başarı, her ne kadar öğrencinin bulunduğu okul, sınıf veya derslere göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerleme olarak tanımlansa da katılımcılar tarafından farklı şekillerde de algılanmaktadır. Akademik başarıyı, kariyer ve mutluluk, mesleki başarı, bir üst öğrenime geçme, hatta kaynağını sevgi olarak ifade edenler de vardır. Her ne kadar akademik başarı farklı şekillerde algılsa da genel itibarıyla katılımcılar, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, fiziksel, sosyal gelişimini sağlayarak kendilerinden beklenen hedeflerin gerçekleştirilmesi olarak görmektedir.

2. Okulunuzdan akademik anlamda başarı beklentiniz nelerdir?

Okul müdürlerinin okullarının akademik başarı beklentilerine dair görüşler alınmıştır. Okul müdürlerinin her bir görüşü kodlanmış, benzer görüşler kavramsallaştırılarak gruplanmış ve tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Okul Müdürlerinin Okullarından Akademik Başarı Beklentileri

	Beklentiler	f	%
1.	Kazanımları kazandırma	12	34,28
2.	Öğrencilerin her yönden gelişimini sağlama	9	25,71
3.	Sınavlarda başarıyı yakalama	8	22,85
4.	Okullar arası dereceye girme	5	14,28
5.	Bir üst sınıfa hazırlanma	4	11,42
6.	Milli ve evrensel değerlerin öğretimi	2	5,71
7.	Özgüven kazandırma	2	5,71
8.	Orta düzeyde bir başarı	2	5,71

“Okul müdürlerinin okullarından akademik başarı beklentileri nelerdir?” sorusuna; okul müdürlerinin verdiği cevaplar analiz edildiğinde, sekiz faktör (kazanımları kazandırma, öğrencilerin her yönden gelişimini sağlama, sınavlarda başarıyı sağlama, okullar arası dereceye girme, bir üst sınıfa hazırlanma, milli ve evrensel değerlerin öğretimi, özgüven kazandırma, orta düzeyde bir başarı) belirlenmiştir. Eğitim öğretimin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda belirlenen her bir derse ait kazanımların gerek sınıf düzeyinde gerekse okul düzeyinde yapılan eğitim-öğretim faaliyetleriyle kazandırılmak istendiği görülmektedir.

Okul müdürlerinin okullarından akademik başarı beklentileri; % 34,28 ile 12 kişi kazanımların kazandırılması, % 25,71 ile 9 kişi öğrencilerin her yönden gelişimini sağlama, % 22,85 ile 8 kişi sınavlarda başarıyı yakalama, % 14,28 ile 5 kişi okullar arası dereceye girme, % 11,42 ile 4 kişi bir üst sınıfa hazırlanma, % 5,71 ile 2 kişi milli ve evrensel değerlerin öğretimi, % 5,71 ile 2 kişi özgüven kazandırma, % 5,71 ile 2 kişi orta düzeyde bir başarı isteğinde bulunmuşlardır. Okul müdürleri birden fazla görüş belirtmişler ve belirttiği her bir görüşe katılım sağlamışlardır. Okul müdürlerinin okullarından akademik başarı beklentileri içerisinde en önemli faktör olarak *kazanımların kazandırılması* beklentisi içerisinde olduğu görülmektedir. 35 katılımcının 12’si (%34,28), akademik

başarıya ilişkin belirlenmiş hedef davranışları öğrencilere kazandırılması, bilişsel, duyuşsal ve bedensel yönden belirlenmiş kazanımların verilmesi büyük önem arz etmektedir.

“Okula gelen bütün öğrencilerin belirlenen hedeflere ulaşmış olmasını beklemekteyim.”(M2).

“Farklı sosyo-kültürel ve etnik yapıdaki aile çocuklarına Milli Eğitim Müfredatının yanı sıra kendi becerilerine yönelik kazanımlar edindirebilme çabası içerisindeyim.” (M28).

Öğrenci akademik başarısını arttırmak için öğrencinin bir bütün olarak gelişim sağlaması gerekir. Bedensel, zihinsel, duygusal, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali oluşturulmuş öğrencilerin başarı olabilmeleri için önünde engel bulunmamaktadır. Öğrencinin başarı gösterebilmesi, sadece zihinsel halin uygunluk göstermesiyle yeterli olmamaktadır. Bu çalışmada da okul müdürlerinin en çok üzerinde durduğu ikinci beklentileri öğrencilerin her yönden gelişini sağlaması olarak ifade edilmiştir. % 25,71 oranla 9 okul müdürü öğrencilerinin bütüncül olarak her yönden gelişim sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan okul müdürleri;

“Öğrencilerin kendilerinin farkına varması ve buna göre plan yaparak kendilerini her yönden geliştirmeyi sağlamaktır.”(M7).

“Öğrencilerin zihinsel, fiziksel ve başarı yönünden daha iyi bir seviyeye gelmesidir.”(M24). Şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Akademik başarısı yüksek okulların gerek merkezi sınavlarda gerekse yerel düzeyde yapılan sınavlarda başarı elde etmesi hatta derece yapması beklenir. Bu yönüyle okul müdürleri, öğretmenler, öğrenci velileri öğrencilerinin sınavlarda başarı elde etmesini bekler. Bu çalışmada da okul müdürleri akademik anlamda öğrencilerinden % 22,85 ile 8 kişi sınavlarda başarıyı yakalaması, % 14,28 ile 5 kişi okullar arası dereceye girmesini beklemektedir. Her ne kadar ilkokulda öğrenci başarısını ölçecek şekilde merkezi bir sınav olmasa da müdürler, öğrencilerin gelecek zamanlarda sınav başarısını elde etmesini istemektedir. İlkokullarda öğrenci akademik başarısının değerlendirilmesi küçük adımlarla yapılır. Bu değerlendirmeler, ilk sınıflarda yazma, okuma, konuşma, dört temel işlem gibi yeteneklerin kazandırılmasıyla gerçekleştirilmektedir.

“Okulumuz öğrencilerinden yeteneklerini ortaya çıkaran, zihinsel becerilerini sınavlarda kullanan öğrenci potansiyelinin oluşmasını beklerim.”(M25).

“İl ve ilçe genelinde yapılan deneme sınavlarında ve okullar arası yapılan yarışmalarda dereceye giren öğrencilerimizin sayısının artmasını istiyorum.”(M29).

“Okul öğrencilerimizin gerek sınıf içerisinde yapılan yazılı sınavlarda başarılı olması gerekse okullar arası yapılan sınavlarda, müsabakalarda dereceye girmesi hedefindeyiz.” (M35).

İlkokulun her bir sınıfında yapılan eğitim öğretimin bir amacı da öğrencileri bir üst sınıfa hazırlamaktır. Neticede de orta öğretime hazırlamaktır. Bu doğrultuda okul müdürleri öğrencilerini bir üst sınıfa hazırlamak için etkin bir yönetim anlayışını sürdürmesi gerekmektedir. Bu çalışmada % 11,42 ile 4 okul idarecisi öğrencilerinden akademik başarı beklentisi olarak *bir üst sınıfa hazırlanması* olarak düşünmüşlerdir.

“Öğrencilerin bir üst kuruma okur-yazar bir birey olarak geçmesini sağlamaktır.”(M16).

“Öğrencilerimizin bir üst öğretimde en cazip ve kaliteli okullara gitmesini sağlayabilmektir.”(M5).

“Okulumuzdan mezun ettiğimiz öğrencilerin bir üst öğrenimde daha başarılı olmasıdır” (M1).

Akademik başarının öğrencilerin ders başarısının yanında milli ve manevi değerlerin kazandırılması, evrensel değerlerin öğretilmesi, ahlaki anlamda uygun bir birey yetiştirilmesi olarak da

değerlendirilmektedir. Araştırma kapsamında % 5,71 ile 2 okul müdürleri okullarından akademik başarı beklentileri olarak, “*Milli ve evrensel değerlerin öğretimi* şeklinde ifade etmişlerdir.

Öğrencilerimizin ders başarısı kadar ahlaki gelişimlerini tamamlamış, olgun ve karakter sahibi bir kişilik kazanmalarını beklemekteyim.”(M34).

Okul müdürlerinin % 5,71’i ile 2’si, öğrencilerinden başarı beklentisi olarak özgüvenlerini geliştirmiş olmalarını beklemektedir.

“Özgüveni sağlam, ben yaparım diyebilen öğrenciler yetiştirmektedir.”(M8).

Okullarından başarı olarak beklentisini en üst düzeyde olmasını isteyen okul müdürleri olduğu gibi orta düzeyde bir başarı isteğinde bulunanlar da olmuştur. Katılımcı okul müdürlerinin % 5.71’i ile 2’si öğrencilerinin de potansiyelini düşünerek orta düzeyde bir başarı isteğinin olduğunu belirtmişlerdir.

3. Okulunuzda idareci olarak akademik başarıyı arttırmaya yönelik ne tür uygulamalar yapmaktasınız?

Bu alt problemin çözümlenmesi için katılımcılara, görüşme formunda üçüncü soru olarak okul müdürlerine “Okulunuzda idareci olarak akademik başarıyı arttırmaya yönelik ne tür uygulamalar yapmaktasınız? “ sorusu yöneltilerek, okul müdürlerinin akademik başarının artırılması için yapmış oldukları faaliyetlerin belirlenmesi istenmiştir. Okul müdürlerinin görüşme formları ayrı ayrı ele alınmış, incelenmiş ve değerlendirmesi yapılmıştır. Soruya ilişkin cümleler karşılık bulduğu ifadelerle kavramsallaştırılmıştır. Kavramsallaştırılmış ifadeler de tablolandırılmıştır. Kavramlar tablolandırılırken en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru frekansları ve yüzdeleri verilerek sunulmuştur.

Tablo 12. Okul Müdürlerinin Akademik Başarıyı Arttırmaya Yönelik Okullarında Yaptığı Uygulamalar

	Yapılan uygulamalar	f	%
1.	Takviye kursları	13	37,14
2.	İletişim	11	31,42
3.	Ölçme ve değerlendirme	11	31,42
4.	Sanatsal ve sportif faaliyetler	9	25,71
5.	Personel motivasyonu	8	22,85
6.	Araç-gereç temini	8	22,85
7.	Bireysel eğitim	7	20
8.	Veli eğitimi	6	17,14
9.	Okul iklimi oluşturma	5	14,28
10.	Ödüllendirme	5	14,28
11.	İşbirliği yapma	5	14,28
12.	Hedeflerin uygulayıcısı olma	4	11,42
13.	Kılavuzluk etme	4	11,42
14.	Veli ziyaretleri	4	11,42
15.	Okulun alt yapı eksiklerinin giderilmesi	4	11,42

16.	Koordinasyonu sağlama	3	8,57
17.	Okulu geliştirme	3	8,57
18.	Teknolojinin kullanımı	2	5,71
19.	Kendini geliştirme	2	5,71
20.	Yarışmalar düzenleme	2	5,71
21.	Projeler yapma	2	5,71
22.	Değerler eğitimi	2	5,71
23.	Rehberlik ve denetim	1	2,85
24.	Kitap okuma faaliyetleri	1	2,85

“Bir okul müdürü olarak akademik başarıyı arttırmaya yönelik okulunuzda ne tür uygulamalar yapmaktasınız?” sorusuna okul müdürlerinin verdiği cevaplar analiz edildiğinde, 24 uygulama (Takviye kursları, iletişim, ölçme ve değerlendirme, sanatsal ve sportif faaliyetler, personel motivasyonu, araç-gereç temini, bireysel eğitim, veli eğitimi, okul iklimi oluşturma, ödüllendirme, işbirliği yapma, hedeflerin uygulayıcısı olma, kılavuzluk etme, veli ziyaretleri, okulun alt yapı eksiklerinin giderilmesi, koordinasyonu sağlama, okulu geliştirme, teknolojinin kullanımı, kendini geliştirme, yarışmalar düzenleme, projeler yapma, değerler eğitimi, rehberlik ve denetim, kitap okuma faaliyetleri) belirlenmiştir.

Okul müdürleri okullarının akademik başarısını arttırmak için okullarında bir takım uygulamalar yapmaktadır. Bu uygulamalar içerisinde en çok yapılanı % 37,14'lük bir oranla 13 okul müdürü *takviye kurslarını* ifade etmiştir. Hafta içi ve hafta sonu yetiştirme ve destekleme amaçlı açılan takviye kursları Türkçe, matematik, hayat bilgisi, fen bilimleri, sosyal bilgiler, İngilizce gibi dersler olabileceği gibi, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönelik kurslar da takviye kursları olarak görülmektedir.

“Hem derslerine yönelik hem de çocukların gelişimine uygun jimnastik, satranç, halkoyunları, akıl oyunları, takım oyunlarına yönelik takviye kursları açıyoruz.”(M15).

Okul müdürleri eğitimin paydaşları arasında etkin bir iletişim kurarak akademik başarının artırılmasını sağlayabilir. Bu araştırmada da % 31,42'lik bir oranla 11 okul müdürü okullarında akademik başarının artırılmasına yönelik öğretmenler, veliler, öğrenciler ve diğer personellerle güçlü bir iletişim ve işbirliği kurması gerekir. Okul müdürlerinin % 14,28 ile 5'i işbirliğinin önemine dikkat çekmiştir. Güçlü bir iletişimle beraber güçlü bir işbirliği de beraberinde gelir.

“Diğer okul yöneticisi arkadaşlarla, öğretmenler ve öğrenci velilerimizle uyum içerisinde ve karşılıklı bilgi alışverişi içerisinde bulunmaktayım. Daha iyi bir eğitim öğretim için istişare içerisindeyim.”(M9).

“Ekip çalışmasını gerektirecek faaliyetler düzenlemekteyim. Zümre toplantıları gibi öğretmenler arasında işbirliği ve paylaşmayı sağlayacak çalışmalara özel önem vermekteyim.”(M20).

Okullarda okul müdürleri tarafından akademik başarının artırılmasına yönelik üçüncü önemli uygulama ise *ölçme ve değerlendirme* uygulamalarıdır. Okul müdürlerinin % 31,42 ile 11'i okullarında akademik başarının sağlanmasında ve artışında ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini önemsemekte ve bunun çalışmasını yürütmektedir. Katılımcı okul müdürleri ölçme ve değerlendirme etkinlikleri olarak; haftalık, aylık, dönemlik yapmış oldukları sınıf ve okul geneli deneme sınavlarını, kazanım değerlendirme sınavlarını, yapılan yazılıların kontrollerini görmektedir.

“Sınıflarda uyguladığım rehberlik ve denetim faaliyetlerinde özellikle kazanımların değerlendirilmesinin yapıp yapılmadığını sorgulamaktayım. Öğretmenlerin öğrencileri hangi ölçüğe göre nasıl değerlendirdiğini özellikle istemekteyim.”(M33).

Okullarda en çok yapılan uygulamalardan dördüncüsü de sanatsal ve sportif faaliyetlerin yapılmasıdır. Akademik başarının artışının sağlanmasında sanatsal ve sportif faaliyetlerin önemine değinen okul müdürleri, akademik başarının sadece ders başarısıyla sağlanamayacağını belirtmişlerdir. Bu araştırmada da % 25,71 ile 9 okul müdürü okullarında akademik başarıyı arttırmak için sanatsal ve sportif faaliyetler düzenlemekte olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin akademik başarısının illaki ders başarısıyla oluşmayacağını, kendi yeteneğine özgü alanlarda da akademik başarının sağlanabileceği görülmektedir. Bunun için,

“Öğrencilerin farklı yeteneklerinin keşfedilmesi gerekir.”(M4) görüşü ortaya çıkmaktadır.

“Her öğrencinin algı ve yeteneği doğrultusunda ilgi duyduğu sanatsal ve sportif faaliyetlere yöneltme çalışması yürütmekteyiz.”(M30).

Okul başarısının sağlanmasına yönelik okul müdürlerinin yaptığı uygulamalardan beşincisi de *personel motivasyonunun sağlanması* ve okul ve sınıf için gerekli *araç-gereçlerin temin edilmesi* olarak ifade edilmiştir. Katılımcıların % 22,85 ile 8 okul müdürü, personel motivasyonunun öğrenci akademik başarısını artırılması için gerekliliğine dikkat çekmişler, öğretmenlerin, öğrencilerin ve diğer okul personellerinin motivasyonunun sağlanmasına yönelik azami gayret göstermektedirler.

“Öğrencilerimizin motivasyonunu rehber öğretmen yardımıyla yükseltmeye çalışıyoruz. En önemlisi de öğrencilerimize ders veren değerli öğretmenlerimizin derinliklerini çözebilmek, isteklerini yerine getirebilmek için elimizden geleni yapıyoruz.”(M13).

Katılımcı okul müdürlerinin % 22,85 ile 8’i, sınıf ve okul için gerekli araç-gereci sağlayarak akademik başarının artışını sağladığını düşünmektedir. Akademik başarının artırılmasına yönelik,

“Öğretmenlerimin ihtiyaç duyduğu araç-gereçleri temin etmeye çalışıyorum.”(M23).

yönünde görüşler ifade edilmiştir.

Katılımcıların % 20’lik bir oranla 7 okul müdürü *bireysel eğitimi* uygulamakta olduğunu belirtmişlerdir. Her öğrencinin kendine göre olumlu ve olumsuz, başarılı ve başarısız taraflarının ortaya konması ve bu doğrultuda eğitim öğretim faaliyetlerinin düzenlenmesi gerekir. Bu araştırmada da okul müdürleri bireysel eğitimin gerekliliğini ifade eden açıklamalarda bulunmuşlardır.

“Her öğrenci bireysel olarak değerlendirilerek yetersiz olduğunu gözlemlediğimiz alanlarda, ders düzeyinde belirle saat dilimlerinde uygulanan Bireysel Akademik Destek Programı (BADP) uygulaması yapılmaktadır.” (M28).

Okul müdürleri, öğretmenlerin öğrencilerinin bireysel farklılıklarını dikkate alarak plan ve programlarını düzenlemelerini istemektedir. Müdürler, öğrencilerin kendilerini tanımaları, bireysel farklılıklarını keşfetmeleri yönünde eğitim öğretim faaliyetlerinin sürdürülmekte olduğu ifade edilmiştir. Öğrencilerden öğrenmeyi öğrenerek, eğitim öğretimin okul dışında da devam etmesi yönünde sürdürülebilir olması istenmektedir.

Akademik başarının artışının sağlanmasında önemli faktörlerden biri de ailenin eğitim görmüş olmasıdır. Ailelerin eğitim düzeyinin yüksek olması öğrencilerin de akademik başarılarının artmasında önemli bir belirleyici unsurdur. Bu araştırmada da okul müdürleri akademik başarının sağlanması ve artışının gerçekleşmesi için aile eğitiminin gerekliliğini düşünmüşler ve okullarında aile eğitime yönelik uygulamalar başlatmışlardır. Okul müdürlerinin %17,14 ile 6’sı veli eğitimi yapmakta olduğunu belirtmişlerdir.

“Akademik başarının artırılması için öğrenci velisini bilinçlendirerek, eğitim öğretim faaliyetlerinde aktif hale getirmeye çalışmaktayız.”(M6).

Öğrenci velilerini bilinçlendirmeye yönelik bazı okul müdürleri seminer, konferans, toplantılar düzenlemekte ve veli ile okulu kaynaştırmaya yönelik bir takım etkinlikler düzenlemektedir.

“Velilerin eğitim öğretim sürecinde aktif kılabilme, başarıyı arttırabilmek için okul genelinde sık sık veli toplantıları düzenlemekteyiz. Öğrenci başarısının sağlanması için rehber öğretmenimizle birlikte veli bilinçlendirme görüşmeleri yapmaktayız.” (M31).

35 katılımcı okul müdüründen % 14,28 ile 5’i akademik başarının artırılması için okullarında okul iklimi oluşturma, % 14,28 ile 5’i ödüllendirme uygulaması yapmakta, % 14,28 ile 5’i işbirliği yapma uygulamaları yürütmektedir. Okul iklimi, okul kültürü oluşturma akademik başarının sağlanması, okulların kendinden beklediği hedefleri gerçekleştirilmesinde önemli bir yer oluşturmaktadır.

“Öğrenme ortamının verimli hale getirilmesine yönelik okulda öğretmen ve öğrencileri okulun gerektirdiği şekilde davranışlar göstererek iyi bir okul iklimi oluşturmaya çalışıyorum.” (M29).

Öğrencilerin akademik başarılarını teşvik etmeye yönelik okullarda ödüllendirme uygulamaları da yürütülmektedir.

“Okulumuzda çeşitli sınavlarda veya müsabakalarda dereceye giren, dönem sonlarında karne notları yüksek öğrencileri ödüllendirmekteyiz.” (M25).

Katılımcı okul müdürlerinin % 11,42 ile 4’ü, öğrenci akademik başarısının artırılması için belirlenen hedeflerin uygulanması, amaçların gerçekleştirilmesi için azami gayret göstermektedir. Her okul gerek akademik başarının sağlanması gerek sosyal ve kültürel aktivitelere katılım gerekse okulun iyileştirilmesi ve güzelleştirilmesi için yaptığı stratejik planlarla 4 yıllık hedeflerini belirler. Okul müdürleri de belirlenen hedeflerin uygulanması için yapılan iş ve işlemlerin takipçisi olmalıdır. “Okulumuz için hazırladığımız stratejik plan çerçevesinde başarının artırılması için bazı hedefler belirmemiş durumdayız.

“Hedeflerin gerçekleştirilmesi için öğretmenlerimize ve idareci arkadaşlarımızla birtakım görev paylaşımı yaptık. Ben de okul müdürü olarak planın uygulanmasına büyük önem veriyorum. Her hangi bir aksama olmaması için personellerimle periyodik olarak toplantılar yapıyorum.”(M32).

Okul müdürlerinin % 11,42 ile 4’ü, okullarındaki akademik başarının artırılması için hem öğretmenlere, hem öğrencilere hem de öğrenci velilerine kılavuzluk yapmakta olduklarını belirtmişlerdir.

“Günümüz eğitim modeline uygun eğitim yapabilmek için öğrencilerimizin hedef ve amaçlarına ulaşmada onlara kılavuzluk yapmaktayım.”(M1).

Bazı okul müdürleri de öğretmenlere de rehberlik yapabilmek için kendisini geliştirdiğini ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan % 11,42 ile 4 okul müdürü, başarı artışının sağlanması için evlere veli ziyaretleri gerçekleştirmektedir.

“Öğrenci başarısı için öğrenciyi ev ortamında görmek, çalışma ortamını belirlemek, bu konuda veli ile istişarede bulunmak için veli ziyaretleri yapmaktayız.”(M34).

Başarı arttırmaya yönelik bir diğer uygulama da okulun alt yapı eksiklerinin giderilmesine yönelik uygulamalardır. Okul müdürlerinin % 11,42 ile 4’ü okulun alt yapı eksikliklerinin giderilmesiyle başarı artışını sağlamaya çalıştıklarını belirtmiştir. Okul müdürleri okullarında düzenli bir çalışma ortamı hazırlayarak eğitim öğretimin kalitesini yükseltmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Eğitimin paydaşları arasında *koordinasyonu sağlayarak* başarıyı yükseltme gayreti içerisinde olduğunu ifade eden % 8,57'lik bir oranla 3 okul müdürü bulunmaktadır. Aynı şekilde okul müdürlerinin % 8,57'lik bir oranla 3'ü *okulu geliştirmek* için çalıştıklarını belirtmişlerdir.

“Okulun teknik, fiziki ve sosyal alt yapısının maksimum düzeyde geliştirilmesine önem vermekteyim.”(M5).

Alt yapı eksikleri giderilmiş, araç gereç donanımı sağlanmış okullar, kendinden beklenen işlevi yerine getirecektir.

İlkokul müdürlerinin % 5,71 ile 2'si *teknolojinin kullanımını*, % 5,71 ile 2'si *kendini geliştirme*, % 5,71 ile 2'si *yarışmalar düzenleme*, % 5,71 ile 2'si *projeler yapma*, % 5,71 ile 2'si de *değerler eğitimi* yapmaya yönelik uygulamalarla öğrencilerinin akademik başarısını arttırmaya yönelik faaliyetler yürütmektedirler.

“Öğrencilerin kendilerini daha iyi görebilmesi için deneme sınavı yapmaları yönünde öğretmenlere yönlendirme yapmaktayım.”(M3).

Bazı okul müdürleri okullarının teknolojiden en üst düzeyde yararlanması için birtakım teknolojik eğitim öğretim araçlarını okula kazandırmak için girişimde bulduklarını ifade etmişlerdir. Okul genelinde ve okullar arası yapılan yarışmalarda derece elde edebilmek için çalışıldığı, bunun yanında değerler eğitimine, milli, ahlaki ve evrensel değerlerin öğretimine özel önem verildiğini söylenmektedir.

Katılımcı okul müdürlerinin % 2,85'i (1) rehberlik ve denetim faaliyetleri ile, % 2,85'i (1) okulunda kitap okuma faaliyetleri yürüterek akademik başarıya katkı sağladığını ifade etmiştir. Rehberlik ve denetim faaliyetlerinin tamamen okul müdürleri tarafından yapılması müdürlerin öğretmenler üzerindeki görev ve sorumluluklarını artırmıştır.

“Öğretmenlerin rehberlik ve denetim faaliyetlerini zamanında yapıyor, bu tür çalışmalarımı da baskıcı yollarla değil, dostane yürütmeye çalışıyorum.”(M16).

Okul müdürünün yaptığı rehberlik ve denetim uygulamalarının kalitesi ne kadar yüksek olursa akademik başarı da o nispette yüksek olması beklenmektedir. Okul geneli yapılan bir diğer başarı uygulaması ise öğrencilere kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasıdır.

“Okul genelinde her gün tüm sınıflarda ilk dersin ilk 20 dakikasında öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler kitap okumaktadır.”(M14).

4. Sizce akademik başarıyı arttırmada daha başka neler yapılabilir?

Bu alt problemin çözülmesi için katılımcılara, görüşme formunda dördüncü soru olarak okul müdürlerine, “Sizce akademik başarıyı arttırmada daha başka neler yapılabilir?” sorusu yöneltilerek, okul müdürlerinin okullarında akademik başarıyı arttırmak için daha başka neler yapabileceklerinin belirlenmesi istenmiştir. Okul müdürlerini görüşme formları ayrı ayrı ele alınmış, incelenmiş ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Soruya ilişkin cümleler karşılık bulduğu ifadelerle kavramsallaştırılmıştır. Kavramsallaştırılmış ifadeler de tablolaştırılmıştır. Kavramlar tablolaştırılırken en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru frekansları ve yüzdeleri verilerek sunulmuştur.

Tablo 13. Okul Müdürlerine Göre Akademik Başarının Arttırılması İçin Okullarda Yapılabilecek Uygulamalar

	Yapılabilecekler	f	%
1.	Okul-aile ilişkilerini güçlendirme	11	31,42

2.	Daha fazla okul içi etkinlikler	9	25,71
3.	Ödüllendirme	9	25,71
4.	Sosyal ve fiziksel aktiviteler	7	20
5.	Güçlü iletişim	6	17,14
6.	Ders araç-gereçlerinin zenginliği	6	17,14
7.	Uygulamalı ders işleme	4	11,42
8.	Veli eğitimi yapma	3	8,57
9.	Sevgi iklimi	3	8,57
10.	Bireysel eğitim olanakları sunma	3	8,57
11.	Öğrenciyi yakından tanıma	2	5,71
12.	Yetenek alanlı çalışma	2	5,71
13.	Öğrenci yönlendirmesi	2	5,71
14.	Sorumluluk geliştirme	2	5,71
15.	Öğrencinin kendini ifade etmesi	2	5,71
16.	Kazanım değerlendirme sınavı	1	2,85
17.	Destek eğitim sınıfları	1	2,85
18.	Kurumlarının özelleştirilmesi	1	2,85
19.	Çağdaş öğretim yaklaşımları	1	2,85
20.	Disiplin	1	2,85
21.	Normal eğitime geçme	1	2,85

Çalışmaya katılan 35 ilkökul müdürüne okullarının akademik başarılarını arttırmak için ne gibi uygulamalar yapabileceklerini dair soruya % 31,42'lik bir oranla 11 okul müdürü, *okul-aile ilişkilerini güçlendirme* şeklinde görüş belirtmişlerdir. Okul ile aile arasındaki işbirliği, iletişim ne kadar güçlü olursa, eğitim öğretimden elde edilen verim de o nispette yüksek olacaktır.

“Okul ile ailenin işbirliği ile çocuğun duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarının yeterince karşılanması sağlanabilir.”(M28).

Bir başka okul müdürü okul ile ailenin işbirliğine yönelik olarak,

“Okulumda veli ile okul arasındaki ilişkinin düşük olduğunu görüyorum. Okul ile aile arasında sağlıklı ilişkiler kurularak okul başarısı artırılabilir.” (M12). şeklinde görüş bildirmiştir.

Katılımcı % 25,71'lik oranla 9 okul yöneticisi, *daha fazla okul içi etkinlikler* yapılarak akademik başarıda artış sağlanabileceğini düşünmektedirler. Okul geneli kutlanan belirli gün ve haftalara yönelik etkinlikler, tiyatro gösterileri, okuma bayramları, sanatsal ve sportif faaliyetler okulların akademik başarı düzeyini arttırabileceğine dair görüşler sunulmuştur. Gerek sınıf düzeyinde gerekse okul düzeyinde yapılan etkinlikler, konularla ilişkilendirilerek verilmek istenen bilgi, beceri ve davranışın öğretimi daha kalıcı hale gelebilir.

“Sosyal aktivitelerin daha fazla olması, yeri geldiğinde de esnek olarak eğitim öğretimin devam ettirilmesi gerekir.”(M9).

“Öğrencilerin sanatsal ve sportif faaliyetlere katılımı teşvik edilebilir.”(M11).

Okul müdürleri okullarında daha fazla sanatsal, sportif, kültürel etkinliklerin yapılmasıyla akademik başarının artışının sağlanabileceğini belirtmişlerdir. 35 okul müdürünün % 25,71 ile 9’u okullarındaki akademik başarının artırılması için hem öğretmenlere hem de öğrencilere daha çok ödüllendirme yapılabileceğini belirtmişlerdir.

“Öğretmen ve öğrencilerin derse olan motivasyonunu artırıcı ödüllendirmeler yapılabilir.”(M22).

% 20 ile 7 okul müdürü daha fazla sosyal ve fiziksel aktiviteler yapılarak başarının artırılabilceğini ifade etmişlerdir. Sosyal ve fiziksel aktivitelerle, öğrenci seviyelerine uygun takım oyunları, akıl oyunları, okul gezileri, piknikler, ziyaretler gibi ders dışı etkinliklerle de başarının sağlanabileceği belirtilmiştir.

“Okulun çevreyle olan etkileşimi daha da güçlü hale getirilerek okul dışında yapılan etkinliklere katılım sağlanabilir. Okullar arası müsabakalara daha ciddi bir hazırlık yapılabilir.”(M31).

Okulun çevreyle olan etkileşimi sağlanarak yapılan etkinlikler (kurum ziyaretleri, kütüphaneler, huzurevleri gibi) eğitim öğretimi daha etkili kılacaktır. Okullar arası yapılan müsabakalarda, yarışmalarda elde edilecek başarı öğrencinin başarabilirim algısını oluşturmasını sağlayacaktır.

Okul müdürlerinden % 17,14 ile 6’sı eğitimin paydaşları arasında daha güçlü iletişim kurularak akademik başarının daha da artırılabilceğine inanmaktadır. Öğretmen, öğrenci, veli, okul yöneticilerinin her biri arasında kurulan sağlıklı iletişimin öğrencinin başarısına yansması olumlu yönde olması beklenir.

“Öğretmenlerin ve öğrenci velilerinin öğrenciler ile kurduğu etkili bir iletişim, akademik başarıyı artırır. Güçlü bir iletişimle öğrencinin sorunları giderilir, ilgi ve yetenekleri keşfedilir.”(M20).

Okul müdürlerine göre, ders araç ve gereçlerinin zenginleştirilmesi de başarıyı arttıracak bir başka uygulamadır. 35 ilkökul müdüründen % 17,14 ile 6’sı ders araç ve gereçlerinin zenginliğini, sınıf düzeyinde ve okul düzeyinde gerekli ders araç ve gereçlerinin varlığı, teknolojik alt yapının olması ve işlerliği, farklı ders materyallerinin okulda bulunması olarak düşünmüştür.

“Teknolojik alt yapısı sağlanmış ve teknolojiyle buluşmuş, çağdaş öğretim materyallerinin var olduğu okullarda yapılan eğitimin kalitesi hiç şüphesiz daha yüksek olacaktır.”(M35).

Ders araç ve gereçlerinin okullarda eksiksiz bulunması, modern eğitim öğretim materyallerinin okula kazandırılması da bu anlamda büyük önem arz etmektedir.

Başarı artışını sağlayacak bir diğer görüş ise uygulamalı der işleme çalışmalarınıdır. Okul müdürlerinin % 11,42 ile 4’ü, uygulamalı ders işleme çalışmalarının önemini ifade etmişlerdir. Öğretmenler her eğitim öğretim yılının başında konuların uygulamaya dönük etkinlikleri yıllık plana almaları ve bu doğrultuda eğitim öğretim faaliyetleri yürütmeleri beklenir. Uygulamalı ders işleme, konuların hayatla ilişkilendirilmesi, yerinde incelemeler yapma, deneysel çalışmalar, kazanımlara yönelik birtakım geziler ve etkinliklerle konuların işlenmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır.

“Öğrenci başarısını arttırmak için, uygulamalı derslerin sayısı artırılmalı, dersler uygulamalı olarak işlenmelidir.”(M24).

Bazı okul müdürleri uygulamaya yönelik aktivitelerin artırılması gerektiğini, her okulun bir kütüphanesi, müzik ve resim sınıfı, fen laboratuvarı, kapalı bir spor alanı ve kullanışlı bir sahnesinin olması uygulamalı derslerin işlenişini kolaylaştıracaktır.

Okul başarısını arttırmaya yönelik okullarında daha başka neler yapılabileceğine dair okul müdürlerinin % 8,57 ile 3'ü *veli eğitimi yapma*, % 8,57 ile 3'ü okulda *sevgi iklimi oluşturma*, % 8,57 ile 3'ü öğrencilere *bireysel eğitim olanakları sunma* uygulamalarının yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Okul müdürleri, aileyi eğitim öğretimin aktif bir unsuru olarak görmekte, aile sürecin içerisinde olmadığı sürece başarının yakalanabilmesinin çok güç olduğunu belirtmektedirler. Veli eğitimine yönelik olarak, öğrenci başarısını sağlayıcı ve artırıcı ailelere seminerler, konferanslar düzenlenebileceği ifade edilmiş, anne ve babaların çocuklarına sunacağı ev ortamını olumlu hale getirmek için öğretmenlerle yoğun bir iletişim ve işbirliği içerisinde olunabileceği belirtilmiştir. Öğrencilerin okulu, öğretmeni sevmesi öğrenci başarısının sağlanmasında önemli bir kriter olarak görülmektedir. Öğrenciler okul ortamında sevildiğini hisseder ve mutlu olursa derslerine karşı daha ilgili olacağı ve bu durumunda akademik başarıyı arttıracığına dair görüşler bulunmaktadır. Yapılabilecek bir diğer başarı uygulaması ise öğrencilere bireysel eğitim olanakları sunmaktır. Her öğrencinin kendine ait yetenekleri, ilgileri, hangi zeka alanlarında daha gelişmiş olduğu tespit edilerek öğrencilere bireysel eğitim olanakları sunulabilir.

“Öğrencilerin yakından tanınması sağlanarak, onlarla birebir ilgilenilmeli, eksikleri giderilmeli, güçlü yanlarına yönelik etkinlikler oluşturulmalıdır.” (M14).

Bu araştırmaya yönelik 35 okul müdürünün görüşleri incelendiğinde % 5,71 ile 2'si *öğrenciyi yakından tanıma*, % 5,71 ile 2'si *yetenek alanlı çalışma*, % 5,71 ile 2'si *öğrenci yönlendirmesi*, % 5,71 ile 2'si *öğrencilerde sorumluluk geliştirme*, % 5,71 ile 2'si *öğrencinin kendini ifade etmesi* gibi etkinlik ve uygulamalarla akademik başarının arttırılabileceğini ifade etmiştir. Öğrencilerin yakından tanınması, güçlü ve zayıf yanlarının tespit edilmesi açısından önemlidir.

“Akademik başarıyı arttırmak için öğrencilerin daha yakından tanınması gerekir.” (M8).

Öğrenciler daha yakından tanınmasıyla yetenek alanlarına göre çalışma alanı oluşturularak daha hızlı ve yüksek bir başarı elde edilebilir.

“Öğrencilerin kendilerini tanıyıp geliştirebilmesi açısından olumlu-olumsuz yanlarının farkına varması ve başarı alanlarına göre doğru yönlendirmeler yapılması gerekir.” (M7).

Öğrencilerin doğru yönlendirilmesi, onlarda başarı olanaklarının sağlanmasını güçlü kılacaktır. Bir diğer yönetici görüşü de öğrenci başarısının sağlanması için sorumluluk duygusunun geliştirilmesidir. Sorumluluk bilinci oluşmuş öğrenciler üzerine düşün görevleri yapmak için gayret sarf edeceklerdir.

“Okulların başarı düzeylerinin düşük olmasının temel sebebi, küçük yaşlardan itibaren öğrencilerde sorumluluk bilincinin gelişmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Başarının yakalanabilmesi için ilkökul öğrencilerinde sorumluluk anlayışı geliştirilmelidir.” (M32).

Başarı artışının sağlanmasında ortaya çıkan bir diğer görüş, öğrencilerin yazılı ve sözlü olarak kendilerini ifade edebilmesidir. Okul müdürleri görüşlerine göre, öğrenciler kendilerini ifade ettiği ölçüde başarıyı da yakalayabileceklerini ifade etmişlerdir.

“Başarının sağlanmasının için sınıflarda sözlü ve yazılı anlatıma daha çok önem verilmelidir.” (M27).

Okullarda akademik başarının arttırılmasına yönelik neler yapılabileceğini ortaya koymak için 35 okul müdürüyle yapılan bu araştırmada sadece % 2,85'lik bir oranla birer okul müdürünün ifade ettiği görüşler şu şekildedir; *kazanım değerlendirme sınavları, destek eğitim sınıfları, eğitim kurumlarının özelleştirilmesi, çağdaş öğretim yaklaşımlarının kullanılması, okul ve sınıf disiplini, normal tekli öğretime geçiş uygulamaları* ifade edilmiştir.

Okul müdürleri, öğretmenlerin derslere, haftalara, temalara, aylara göre kazanım değerlendirme sınavları yaparak öğretimi sağlayabilir.

“Öğrencilere belli zaman aralıklarıyla hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için deneme sınavları veya farklı ölçe değerlendirme uygulamaları yürütülebilir.” (M30).

Sınavlar sonucu ortaya çıkan başarı ve başarısızlık durumuna göre öğrenciler değerlendirmeye tabi tutularak eksiklerin giderilmesi sağlanabilir. Gerek sınıf ortamında gerekse okul ortamında disiplinin sağlanması başarıya olumlu katkı sağlayacağına dair görüş belirtilmiştir.

“Disiplin pozitif yönde başarıya katkı sağlamaktadır. Öğretmen ve okul yöneticilerinin yeri geldiğinde disiplin uygulayabilmesi için ellerinde yaptırım uygulayacak güçlerin olması gerekir.” (M29).

Bir başka katılımcı okul müdürü,

“Okul binalarındaki eksikliklerin giderilmesi, gerekirse yeni dersliklerin yapılması ve tekli normal eğitime geçilmesi gerekir.” (M23).

Normal öğretime geçilmesiyle ders ve teneffüs saatlerinin daha rahat ayarlanabileceği, öğrencinin okulda geçirdiği zamanın daha fazla olacağı bu da başarı artışını sağlayabileceği ifade edilmiştir.

5. Okul kültürü ile akademik başarı arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz?

Bu alt problemin çözümlenmesinde katılımcı okul müdürleri beşinci soru olarak “Okul kültürü ile akademik başarı arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz?” sorusu yöneltilerek akademik başarıyla okul kültürünün oluşması arasındaki ilişki ortaya konulmak istenmiştir. Okul müdürlerinin görüşme formları ayrı ayrı ele alınmış, incelenmiş ve değerlendirmesi yapılmıştır. Soruya ilişkin cümleler karşılık bulduğu ifadelerle kavramsallaştırılmıştır. Kavramsallaştırılmış ifadeler de tablolatırılmıştır. Kavramlar tablolatırılırken en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru frekansları ve yüzdeleri verilerek sunulmuştur. Okul kültürü ile akademik başarı arasında nasıl bir ilişki olduğu katılımcı okul müdürlerinin görüşleri alınarak değerlendirilmiş ortaya çıkan değerler de tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14. Okul Kültürü İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki

	Kavramsallaştırılmış ilişkiler	f	%
1.	Başarı artışını sağlama	32	91,42
2.	İşbirlikçi çalışma	12	34,28
3.	Okul-çevre ilişkisini sağlama	7	20
4.	Mutlu bir okul ortamı	7	20
5.	Hedeflerin gerçekleşmesi	6	17,14
6.	Okula bağlılığı sağlama	4	11,42
7.	Motivasyonu sağlama	3	8,57
8.	Kaliteli bir yaşam sürme	1	2,85
9.	Bir üst öğrenime hazırlanma	1	2,85
10.	Evrensel değerlerin öğretimi	1	2,85

Okul kültürü ile akademik başarı arasında nasıl bir ilişki olduğuna dair okul müdürlerinin görüşleri incelendiğinde 10 farklı olumlu görüş (başarı artışını sağlama, işbirlikçi çalışma, okul-çevre ilişkisini sağlama, mutlu bir okul ortamı, hedeflerin gerçekleşmesi, okula bağlılığı sağlama, motivasyonu sağlama, kaliteli bir yaşam sürme, bir üst öğrenime hazırlanma, evrensel değerlerin öğretimi) ortaya çıkmıştır. Okul müdürleri, okul kültürü ile akademik başarı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu

ifade etmişler ve belli bir okul kültürünün oluştuğu okullarda akademik başarı artışının sağlanacağını belirtmişlerdir. Toplumsal bir kurum olan okullarda belli bir eğitim öğretim kültürünün oluşması akademik başarının sürekliliğini de sağlayacaktır.

“Öğrenci iyi motive edilirse, bir kurum kültürü oluşturulabilirse akademik başarı daha iyi seviyelerde olacaktır. Kurum kültürü oluşturulamayan bir okulda akademik başarı sürekli olmaz.”(M19).

35 okul müdürünün % 91,42 ile 32’si belli bir okul kültürünün başarı artışını sağladığını belirtmişlerdir. Okul kültürü ile akademik başarı arasındaki ilişkinin sorulduğu bu maddede hiçbir okul müdürü olumsuz yönde görüş belirtmemiştir.

“Okul kültürü oluşmuş bir okulda başarı kaçınılmazdır. İlk iş olarak okul kültürünü oluşturmak gerekir.” (M29).

Okul kültürü yerleşmiş bir okulda akademik başarının oluşmasıyla birlikte birtakım olumlu yansımaları olmaktadır. Okul kültürü oluşmuş bir okulda işbirlikçi çalışma anlayışı gelişmiştir. Okul müdürlerinin % 34,28 ile 12’si okul kültürünün işbirlikçi çalışmayı sağladığını ifade etmişlerdir. Öğretmen, öğrenci, aile ve okul yönetimi arasında kurulacak güçlü bir iletişim ve işbirliği güçlü okul kültürünün oluştuğunun bir göstergesidir.

“Okulun kendi içerisinde yani idareci ve öğretmenlerle, aynı zamanda veli ve öğrencilerle olumlu ilişkiler içerisinde olması akademik başarıyı önemli ölçüde etkileyeceğini düşünüyorum.” (M21).

Okul kültürü oluşmuş okullarda birliktelik, çok çalışma ve kendini geliştirme paydaşlar tarafından kabul görmüştür.

35 okul müdüründen % 20 ile 7’si okul çevre ilişkisinin sağlanabilmesi için okul kültürünün oluşmuş olması gerektiğini savunmuştur.

“Okulun bulunduğu sosyal çevre ile akademik başarı arasında doğru orantı vardır. Eğitimimizde yakından uzağa ilkesi başarıda her zaman katkı sağlar.” (M9).

Sosyal çevre okul ile ne kadar bütünleşme sağlarsa çevrenin imkan ve olanakları da okula o nispette yansıyacaktır. Okul kültürü oluşmuş bir okulda eğitimin paydaşları arasında daha insani bir ilişkinin kurulacağı ve daha mutlu bir okul ortamının olacağı düşünülmektedir. Okul müdürlerinin % 20 ile 7’si belli bir eğitim öğretim kültürünün oluştuğu okullarda mutlu bir okul ortamının sağlanacağını düşünülmektedir.

“Güçlü bir okul kültürü olan okullarda kalite bir alışkanlık haline gelmiştir. İnsanlar kendini daha iyi motive edilmiş hisseder. Mutlu bir aile havası vardır. Meslek aşkı ve şevki örgüte yayılmıştır.” (M6).

Katılımcı % 17, 14 ile 6 okul müdürü okul kültürü oluşmuş bir okulda hedeflerin gerçekleşmesinin daha kolay olacağını ifade etmişlerdir.

“Okul kültürünün akademik başarı üzerinde olumlu bir etkisi vardır. Okul kültürünün olumlu olması, öğrencilerin okulun amaçlarını daha iyi bilmelerini ve okula daha fazla bağlanmalarını sağlar. Bunun sonucunda da akademik başarı yüksek olur.” (M3).

Oluşmuş bir okul kültürü öğrenciye iyi yansıtılırsa eğitim öğretimde hedeflerinin gerçekleşmesine öğrenciler daha iyi motive edilebilir. % 11,42 ile 4 okul müdürleri okul kültürünün oluşmasıyla öğrencilerin okula olan bağlılığının sağlanabileceğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin okula olan bağlılığının sağlanmasıyla öğrenci devamsızlığının azalacağı, öğrencilerin görev ve sorumluluklarını yerine getireceğini ve sonuçta da başarının artacağı düşünülmektedir.

“Kurum kültürü oluşmuş okullarda öğrencilerin okula olan devamlılığı sağlanmıştır.” (M35).

Katılımcı okul müdürünün % 8,57 ile 3’ü, okul kültürünün oluşmasıyla eğitimin paydaşlarına yönelik motivasyonun sağlanacağına büyük katkı yapacağını belirtmişlerdir.

“Okulda belli bir kültürün oluşması öğrenciyi motive etmede olumlu bir etkidir. Okulun geçmiş dönemdeki başarısı veya başarısızlıkları öğrenciyi olumlu ya da olumsuz etkiler.”(M20).

Okulun akademik başarısının süreklilik kazanması, başarıya dönük yerleşmiş bir okul kültürünü gerekli kılmaktadır. Öğrenci akademik başarısının oluşması geçmiş dönemde okulda başarıyla gelen bir

anlayışın oluşmuş olması beklenir. Okul kültürü oluşmuş okulda 2,85 ile 1 okul müdürü, öğrencilerin sonraki yaşamlarında *kaliteli bir yaşam sürebileceklerini* ifade etmiştir. % 2,85 ile 1 okul müdürü, okul kültürünün sağlandığı okullarda öğrencilerin *bir üst öğrenime hazırlanmasının* daha kolay olacağını belirtmiştir. % 2,85 ile 1 okul müdürü, okul kültürünün sağlanmasıyla *evrensel değerlerin öğretiminin* daha kolay gerçekleşeceğini söylemiştir.

“Okul kültürünün evrensel değerleri içerecek şekilde veli ve öğrenciye kazandırılması akademik başarıyı olumlu şekilde arttıracaktır.” (M14).

6. Okul-aile ilişkisinin sağlanması için ne gibi çalışmalar yürütmektesiniz?

Bu alt problemin çözümlenmesi için katılımcı okul müdürlerine, görüşme formunda altıncı soru olarak “Okul-aile ilişkisinin sağlanması için ne gibi çalışmalar yürütmektesiniz?” sorusu yöneltilerek, okul müdürlerinin okul-aile ilişkisinin sağlanmasına yönelik neler yaptıkları belirlenmiştir. Okul müdürlerinin görüşme formları ayrı ayrı ele alınmış, incelenmiş ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Soruya ilişkin cümleler karşılık bulduğu ifadelerle kavramsallaştırılmıştır. Kavramsallaştırılmış ifadeler de tablolastırılmıştır. Kavramlar tablolastırılırken en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru frekansları ve yüzdeleri verilerek sunulmuştur.

Tablo 15. Okul Müdürlerine Göre Okul-Aile İlişkisinin Sağlanması İçin Yapılan Çalışmalar

	Çalışmalar	f	%
1.	Veli toplantıları	18	51,42
2.	Ev ziyaretleri	17	48,57
3.	Sosyal ve kültürel faaliyetler	15	42,85
4.	Veli seminerleri	15	42,85
5.	İletişim ve işbirliğine dayalı bir ilişki	11	31,42
6.	Veli görüşmeleri	9	25,71
7.	Velilere rehberlik hizmeti sunma	7	20
8.	Geziler	6	17,14
9.	Öğrenciler hakkında veli bilgilendirmesi yapma	5	14,28
10.	Velinin de derse katılımı	3	8,57
11.	Okul-aile birliğinin aktifleştirilmesi	3	8,57
12.	Velileri etkinliklere katma	2	5,71
13.	Okul kültürü oluşturma	2	5,71
14.	Ailelerin özel günlerine okul desteği	1	2,85
15.	Velilere hoşgörülü yaklaşım	1	2,85
16.	Hiçbir şey	1	2,85

Okul müdürlerinin okul-aile ilişkisinin sağlanması için ne gibi çalışmalar yürüttüğünü belirlemeye yönelik görüşleri incelendiğinde 16 farklı uygulama (Veli toplantıları, ev ziyaretleri, sosyal ve kültürel faaliyetler, veli seminerleri, iletişim ve işbirliğine dayalı bir ilişki, veli görüşmeleri, velilere rehberlik hizmeti sunma, geziler, öğrenciler hakkında veli bilgilendirmesi yapma, velinin de derse katılımı, okul-aile birliğinin aktifleştirilmesi, velileri etkinliklere katma, okul kültürü oluşturma, ailelerin özel günlerine okul desteği, velilere hoşgörülü yaklaşım, hiçbir şey) ortaya çıkmıştır. Eğitim öğretim için önemli bir gereklilik olan okul-aile ilişkisinin sağlanması için % 51,42 ile 18 ilkokul müdürü, *veli toplantıları* yaptıklarını belirtmiştir. Okul müdürü görüşlerine göre, ilkokullarda akademik başarının oluşması için okul ile ailenin ilişkisini güçlendirmeye yönelik en çok yapılan uygulama veli toplantıları olarak dikkat çekmektedir.

“Her sınıf döneminde en az iki defa veli toplantısı yapmaktadır.” (M2).

“Velilerin veli toplantılarına mutlaka katılımlarını sağlıyoruz.” (M27).

Okul müdürleri, okul ile ailenin ilişkisine yönelik en temel ve gerekli uygulama olarak veli toplantıları yapmakta olduğu görülmektedir.

Katılımcı okul müdürlerinin % 48,57 ile 17’si, okul ile ailenin ilişkisini güçlendirmek için ev ziyaretleri yapmaktadır. Ev ziyaretleri ile okul ile aileyi kaynaştırmak, öğrenci velisini okulun aktif bir unsuru haline getirmek ve neticede de akademik başarıyı sağlamak hedeflenmektedir.

“Aile çocuğun hayata ve insanlara bakışını şekillendiren, ilk ve en önemli unsurdur. Aileyi tanımadan çocuğu anlamak imkansızdır. Bunun için ailelerimizin büyük çoğunluğunu evlerinde ziyaret ederek onları tanımaya çalışıyoruz.” (M6).

Okul ile ailenin kaynaşabilmesi, ailenin okula geldiği, okul etkinliklerine katıldığı kadar öğretmenin, okul yönetiminin de aileyi evde ziyaret etmesi, öğrenciyi ev ortamında görmesi, çalışma alanını görmesi önemli bulunmaktadır.

“Ev ziyaretleri ile öğrenci velilerini daha yakından tanımak ve öğrencinin çalışma alanını görmek okul ile aileyi daha yakın konuma getirmektedir.” (M32).

35 okul müdürünün % 42,85 ile 15’i sosyal ve kültürel faaliyetler ile okul ile aile ilişkisini sağlamaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Okul müdürleri sosyal ve kültürel faaliyet olarak piknikler, geziler, veli çayları, kermes, sinema günleri, kahvaltı programları gibi etkinlikler yapılmaktadır.

“Veliler çeşitli etkinliklerle okula yaklaştırıldı ve okul benimsetildi. Okul aile birliği aktif hale getirildi.” (M20).

Okul ve sınıf düzeyinde yapılan sosyal ve kültürel etkinliklerin birçoğunda öğrenci velilerinin de bulunmasına büyük önem verilmektedir. % 42,85 ile 15 okul müdürü, okul ile aile arasındaki ilişkiyi birtakım veli seminerleri düzenleyerek sağlamaktadır. Öğrenci davranışları, öğrenci başarısı, aileye dönük bilgilendirici seminerler, yapılarak hem öğrenci velileri bilinçlendirilmekte hem de aile ile okul kaynaştırılmaktadır.

“Okulumuzda imkanlar ölçüsünde seminerler düzenliyoruz.” (M19).

“Okul aile birliğinin aktif çalışmasını destekliyoruz. Ailelere yönelik bilgilendirme seminerleri düzenliyoruz.” (M28).

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin % 31,42’si daha aktif bir okul aile birliğini sağlayabilmek için iletişim ve işbirliğine dayalı bir ilişki geliştirdiklerini ifade etmişleridir.

“Veli, öğrenci, öğretmen, idareci ve okul aile birliği başkanı daima birbiri ile irtibat içerisinde çalışmalar yapmaktadır.” (M9).

Öğrenci velisi ve okul arasında kurulan güçlü bir iletişim ve işbirliği ile okul ile ailenin kaynaşması kaçınılmaz olur. Öğrenci velisi ile işbirliği içerisinde olan okullarda yapılan iş ve işlemler daha hızlı ve verimli olabilmekte bu burumda öğrenci başarısına olumlu katkı sağlamaktadır. Araştırmaya katılan okul müdürlerinin % 25,71 ile 9’u veli görüşmeleri yaparak okul ile aile ilişkilerini aktif hale getirmektedir. Öğrenci velilerinin istek ve şikayetlerini dinlemek, okul hakkında görüşlerini almak, yapabileceği katkıları belirlemek, velileri eğitim öğretim sürecinde aktif kılabilmek için veli görüşmeleri yapılmaktadır.

“Bireysel veli toplantıları ile aileyi daha yakından tanıma imkanı buluyoruz.” (M28).

Aileyi daha yakından tanıyan okul müdürleri öğrenci velileri ile öğrenci hakkında daha rahat bir iletişim kurabilmektedir.

“Veli toplantıları yapılmakta ve sorunlu öğrencilerin velileri çağırılıp konuşulmaktadır.” (M22).

Okul müdürlerinin % 20 ile 7’si velilere rehberlik hizmeti sunarak okul ile aile ilişkilerini güçlü kılmaktadır.

“Öğrencilerin okul başarısını arttırmak hem ailenin hem de okulun ortak sorunudur. Mümkün olduğunca okul veli işbirliği içerisinde olmaya çalışmaktayız. Bu konuda özellikle rehberlik servisimiz aktif çalışmaktadır. Bu çalışmalarda çocukların okul ve öğretmenlere ilişkin olumlu tutumlar geliştirmeleri sağlanmaktadır.” (M21).

Okul müdürleri rehber öğretmen aracılığıyla velilere yönelik bilgilendirmeler yapıldığını, rehberlik toplantıları düzenlendiğini ifade etmişlerdir. Bazı okul müdürleri rehber öğretmenin okul ile ailenin iletişim ve işbirliğinde oneli bir rol oynadığı düşüncesindedirler.

Katılımcı okul müdürlerinin % 17,14 ile 6'sı *geziler* düzenlediklerini, % 14,28 ile 5'i *öğrenciler hakkında veli bilgilendirmesi yaptıklarını* ifade etmişlerdir. Öğrenci velileri, sınıf ve okul düzeyinde yapılan gezilere katılmakta, bu gezilerde sorumluluk almaktadır. Birtakım kurum ve kuruluşlar, kütüphane, huzurevi, gezi, piknik ve eğlence yerlerine yapılan gezilerde öğrenci velilerinin de bulunması okul ile ailenin işbirliğini sağlayacaktır. Yapılan bu tür etkinlik ve uygulamalarla okul aile birliği daha aktif hale getirilmiş olacaktır. Bazı okul müdürleri öğrenciler hakkında yapılacak veli bilgilendirmesi ile aileyi okula alıştıracağını ifade etmişlerdir.

“Öğrenciyi geliştirmek için velilerle birlikte çalışınca öğrencinin başarı durumu daha iyi olacaktır.” (M7).

Öğretmenin velilerle kurduğu iletişim ve işbirliği, öğrenciler hakkında yaptığı veli bilgilendirmesi, öğrenci velisini okula daha yakın hale getirecektir.

Katılımcı % 8,57 ile 3 okul müdürü, *velinin de derse katılımının sağlanması gerektiğini* belirtmiştir.

“Öğrenci velilerini, öğrenci etkinliklerine ve sunumlarına davet ediyoruz. Yalnızca akademik değil sosyal durumlarına da velilerimizi dahil ediyoruz.” (M27).

Okul müdürlerinin % 8,57 ile 3'ü, okul-aile birliğinin aktifleştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Okul-aile birliği sadece yönetmeliğe bağlı olarak formalite gereği kurulan bir birlik olarak görülmemelidir. Okul ile aileyi kaynaştıracak, iletişim ve işbirliğini geliştirecek faaliyetlerle okul aile birliği aktifleştirilebilir.

“Okul-aile birliğini sadece yönetmelik gereği yapılan bir uygulama olmaktan çıkardık. Eğitim öğretim sürecine aileyi katmak için yoğun bir çaba içerisine girdik.” (M33).

Bazı okul müdürleri de okul aile ilişkilerinin daha işlerlik kazanacağı bir yönetmelikle yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Katılımcı okul müdürlerinin % 5,71 ile 2'si, *velileri etkinliklere katarak eğitim öğretimde aileyi etkin kıldıklarını* belirtmişlerdir. Öğrenci velileri, etkinliklere katılmakla sadece eğitim öğretim süreci hakkında detaylı bilgi sahibi olmakla kalmayacak aynı zamanda sürecin bizzat içinde yer alacaklardır. Öğrenci velilerinin sınıf içerisinde yapılan etkinliklerde, tiyatrolarda, oyunlarda, yarışmalarda yer almasıyla okul ile kaynaşmış bir veli profilinin oluştuğu düşünülmektedir. Okul müdürlerinin % 5,71 ile 2'si okul ile ailenin kaynaşabilmesi için belli bir okul kültürü oluşturmak gerektiğini ifade etmişlerdir.

“Velilerle iyi ilişkiler kurarak onlara değerli olduklarını hissettirmeliyiz. Benim okulum yerine bizim okulumuz kültürünü oluşturmalyız.” (M4).

Bir okulda belli bir süreç içerisinde yerleşmiş bir eğitim öğretim kültürünün var olması ve bunun sürdürülmesi öğrenci velisinin okula yönelik görev ve sorumluluklarını bilmesini sağlayacaktır.

Katılımcı okul müdürlerinin % 2,85 ile 1'i *ailelerin özel günlerine de okulun destekte bulunduğunu*, % 2,85 ile 1'i *velilere hoşgörülü yaklaşım* sergilendiğini, % 2,85 ile 1'i velilere yönelik *hiçbir şey yapmadığını* belirtmiştir.

“Öğrenci velileriyle ilişkileri daha sıkı tutarak velileri hoşgörü ile karşılamaktayız.” (M10).

Bir başka okul müdürü velilere yönelik her hangi bir çalışma içerisinde bulunmadığını, velilerin eğitim öğretim etkinliklerine katılımının doğru olmadığına inanmaktadır.

“Her hangi bir çalışma içerisinde değilim. Velilerin okul işlerine karışmalarını doğru bulmuyorum.” (M16).

Öğrenci velilerinin görüşlerine göre;

Akademik başarı sizin için ne anlama geliyor?

Katılımcı öğrenci velilerinin görüşlerine göre velilerin akademik başarı algıları, akademik başarıya yönelik beklentileri, okul etkinlik ve programlarına olan katılımları, öğrencinin akademik başarısının artırılmasına ilişkin görüşleri ve okula yönelik paylaşımları belirlenmek istenmiştir. Akademik başarının öğrenci velileri için de farklı anlamlar taşıdığı görülse de öğrenci velileri genel anlamda akademik başarıyı okul başarısı, ders başarısı olarak değerlendirmektedirler. Öğrenci velilerinin akademik başarıya ilişkin görüşleri incelenmiş, değerlendirilmesi yapılmış, ortaya çıkan görüşler kavramsallaştırılarak gruplandırılmalar yapılmıştır. Ortaya çıkan görüşler en çok sık belirtilen görüşlerden en az belirtilen görüşlere doğru frekans ve yüzdeleriyle birlikte sunulmuştur.

Tablo 16. Öğrenci Velilerinin Akademik Başarı Algıları

	Algılar	f	%
1.	Ders başarısı	10	28,57
2.	Parlak bir gelecek	7	20
3.	Meslek sahibi olmak	6	17,14
4.	Hedeflerin gerçekleşmesi	6	17,14
5.	Daha iyi bir eğitim	3	8,57
6.	Öğrencinin kendini ifade etmesi	3	8,57
7.	Sosyal ve kültürel gelişimi sağlama	2	5,71
8.	Eğitimli olmak	2	5,71
9.	Faydalı insan olmak	1	2,85
10.	Öğrencinin gurur vermesi	1	2,85
11.	Birey olmak	1	2,85
12.	Takdir edilmek	1	2,85
13.	Her şeye sahip olmak	1	2,85

Katılımcı öğrenci velilerine yöneltilen “Akademik başarı sizin için ne anlama geliyor?” sorusuna veliler 13 farklı görüş (Ders başarısı, parlak bir gelecek, meslek sahibi olmak, hedeflerin gerçekleşmesi, daha iyi bir eğitim, öğrencinin kendini ifade etmesi, sosyal ve kültürel gelişimi sağlama, eğitimli olmak, faydalı insan olmak, öğrencinin gurur vermesi, birey olmak, takdir edilmek, her şeye sahip olmak) belirtilmiştir. Öğrenci velilerinin görüşleri incelendiğinde akademik başarıya ilişkin en fazla görüş birliği % 28,57 ile 10 öğrenci velisinin ifade ettiği *ders başarısı* düşüncesi ortaya çıkmıştır. Öğrencinin ders başarısı, okul başarısı olarak ortaya çıkan bu görüş akademik başarının ortaya koyduğu anlamla bütünlük oluşturmaktadır.

“Derslerine kat ve kat çalışarak daha başarılı olması anlamına gelir.” (V25).

“Akademik başarı, kişinin bilimsel anlamda ilerlemesi, eğitim, öğretimde daha başarılı olunması anlamına gelir.” (V26).

Katılımcı % 20 ile 7 öğrenci veli görüşlerine göre akademik başarı *parlak bir gelecek* elde edebilmek, % 17,14 ile 6'sı iyi bir meslek sahibi olmak olarak ifade edilmiştir. Bazı öğrenci velileri akademik başarıyı çocuklarının geleceğinin parlak olması, iyi bir meslek edinmeleri olarak düşünmektedirler.

“Akademik başarı benim için çocuğumun kendini geliştirmesi, iyi bir gelecek ve meslek edinmesidir.” (V33).

Akademik başarı, bazı velilere göre çocuklarının ileri yaşamlarında üst seviyelere gelmesi, mesleki yaşamlarında doyuma ulaşmasıdır.

“Geleceğidir, kendi başarısıdır. Parlak bir meslek demektir.” (V9).

Katılımcı öğrenci velilerinin % 17,14 ile 6'sı akademik başarıyı, belirlenen *hedeflerin gerçekleşmesi* olarak görmektedir. Bu durum gerek öğrencinin kendisi için belirlediği hedefleri gerçekleştirmesi gerekse öğretmenin ve ailenin belirlediği hedefleri gerçekleştirmesi olarak düşünülebilir.

“Yaptığımız, uğraştığımız, hedeflediğimiz iş için çalışarak başarıyı elde etmektir. Kafamda yapmak istediğim işi ve hedefi tasarlayarak ona ulaşmaktır.” (V30).

Akademik başarıyı katılımcı öğrenci velilerinin % 8,57 ile 3'ü, *daha iyi bir eğitim* olarak düşünmektedir. Öğrencinin niteliklerini arttırması, farkı alanlarda becerilerini geliştirmesi, eğitim olanaklarının iyileştirilmesiyle eğitimin kalitesinin arttırılması akademik başarıyı arttıracaktır.

“Çocuğumun her yönden başarı göstermesi, aktif olması, dil becerisi, yorumlama ve istediği bölümde başarı göstermesi benim için akademik başarıdır. Yani daha iyi bir eğitim görmesidir.”

Katılımcı öğrenci velilerinin % 8,57 ile 3'ü akademik başarıyı *öğrencinin kendini ifade etmesi* olarak yorumlamıştır. Bu düşünceye yönelik bir öğrenci velisi görüşünü,

“Akademik başarı sadece okumak ve yazmak değildir. Akademik başarı nerede nasıl davranacağını ve kime nasıl davranacağını, nasıl konuşacağını bilmek demektir.” (V23) şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Öğrenci velilerinin % 5,71 ile 2'si akademik başarıyı *sosyal ve kültürel gelişimi sağlamak* olarak yorumlarken, % 5,71 ile 2'si de *eğitilmiş olmak* olarak yorumlamıştır. Akademik başarı toplumda birey olarak kabul görmek, içinde yaşadığımız toplumla bütünleşmek, sosyal becerileri geliştirmek, o toplumun kültüründen kopuk olmamak yönünde görüşler ortaya çıkmıştır.

“Akademik başarı, çocuğumun eğitim ile paralel olarak sosyal ve kültürel gelişimi, başarısı ve toplum içinde uyumlu yaşamasıdır.” (V22).

Akademik başarıyı çocuğun eğitilmiş olması olarak gören öğrenci velileri, birçok alanda öğrencinin gelişmiş ve yetişmiş olmasını beklemektedir.

“En üst düzeyde eğitim alması, görgülü bilgili olması, cahil kalmaması, hedeflerini gerçekleştirmesidir.” (V1).

Akademik başarıyı katılımcı öğrenci velilerinin % 2,85 ile 1'i *faydalı insan olmak*, % 2,85 ile 1'i *öğrencinin gurur vermesi*, % 2,85 ile 1'i *birey olmak*, % 2,85 ile 1'i *takdir edilmek*, % 2,85 ile 1'i *her şeye sahip olmak* olarak yorumlamışlardır. Bir veli görüşüne göre öğrenci, çevresine, vatanına, milletine faydalı bir birey olduğu sürece akademik başarısını gerçekleştirmiş demektir. Bir veli görüşüne göre ise öğrencinin akademik başarısı ona gurur vermektedir. Veliye göre, çocuğunun gurur verici olması akademik başarıyı sağladığını göstermektedir.

“Başarılı olması gurur veriyor.” (V3).

Öğrencinin birey olarak toplumda kabul görmesi, kendi hayatını idame ettirebilmesi de akademik başarıya dair bir başka öğretmen görüşüdür.

“Kendi ayakları üzerinde durabilecek bir birey olmasıdır.” (V4).

Akademik başarıyı öğrencinin gerek okulda gerekse çevresinde takdir görmesi olarak ifade eden bir öğretmen görüşü

“Akademik başarı, bir öğrencinin arkadaşlarının, öğretmenlerinin ve de okuldaki diğer kişilerce takdir edilmesidir.” (V14).

Bir başka öğretmen görüşüne göre ise akademik başarı, öğrencinin yaşamında üst seviyelere çıkması, zirvelere ulaşması ve de her şeye sahip olması anlamına gelmektedir.

“Üst seviyelerdeki başarıdır. Yani hedefe ulaşabilmek için zirveye çıkmak. Her şeye sahip olmak anlamına geliyor.” (V15).

Bir veli olarak çocuğunuzdan başarı beklentiniz nelerdir?

Katılımcı öğrenci velilerine, “Bir veli olarak çocuğunuzdan başarı beklentiniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiş, velilerin çocuklarından akademik başarı beklentileri ortaya konulmak istenmiştir. Öğrenci velilerinin görüşme formları ayrı ayrı ele alınmış, incelenmiş ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Soruya ilişkin cümleler karşılık bulduğu ifadelerle kavramsallaştırılmıştır. Kavramsallaştırılmış ifadeler de tablolaştırılmıştır. Kavramlar tablolaştırılırken en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru frekansları ve yüzdeleri verilerek sunulmuştur. Araştırmada bir öğrenci velisi birden fazla görüş belirtmiş, belirttiği görüş kadar farklı düşünce grubunda yer almıştır.

Tablo 17. Öğrenci Velilerinin Çocuklarından Akademik Başarı Beklentileri

	Öğrenci velilerinin çocuklarından beklentileri	f	%
1.	Okul başarısının yüksek olması	11	31,42
2.	İyi bir meslek sahibi olma	11	31,42
3.	Topluma faydalı bir birey olma	9	25,71
4.	İyi bir ahlak sahibi olma	5	14,28
5.	İyi bir geleceğinin olması	4	11,42
6.	Üstün bir başarı	3	8,57
7.	Sorumluluk sahibi olma	3	8,57
8.	Kendini geliştirme	3	8,57
9.	Her yönüyle mükemmel olma	2	5,71
10.	Özgüven sahibi olma	2	5,71
11.	Sosyal becerisi gelişmiş olması	2	5,71
12.	Mutlu olması	1	2,85
13.	İyi bir okul kazanması	1	2,85
14.	Kitap okuması	1	2,85

Katılımcı öğrenci velilerine yöneltilen “Bir veli olarak çocuğunuzdan başarı beklentiniz nelerdir?” sorusuna veliler 14 farklı düşünce (Okul başarısının yüksek olması, iyi bir meslek sahibi olması, topluma faydalı bir birey olma, iyi bir ahlak sahibi olma, iyi bir geleceğinin olması, üstün bir başarı, sorumluluk sahibi olma, kendini geliştirme, her yönüyle mükemmel olma, özgüven sahibi olma, sosyal becerisi gelişmiş olması, mutlu olması, iyi bir okul kazanma, kitap okuması) belirtmişlerdir. Öğrenci velilerinin % 31,42 ile 11’i en yüksek katılımıla çocuklarının *okul başarısının yüksek olmasını* istediklerini belirtmişlerdir. Öğrenci velileri çocuklarının derslerde başarı göstermelerini, ders çalışmalarını, sınavlarda da başarılı olmalarını beklemektedirler. “

Kızımın derslerine sınıksız sarılıp bütün derslerinde başarılı olmasını isterim.” (V34).

“Öğretmenimizin anlattığı konuları anlaması ve kavrayıp konuya hakim olmasını isterim. Verilen ödevleri doğru yapmasını, testlerde başarılı sonuçlar elde etmesini isterim.” (V27).

Katılımcı öğrenci velilerinin % 31,42 ile 11’i çocuklarından başarı beklentisi olarak, *iyi bir meslek sahibi olmaları* yönündedir. Öğrenci velilerinin önemli bir kısmı akademik başarı olarak, çocuklarının ileri yaşamlarında iyi bir meslek sahibi olmaları yönünde görüş belirtmişlerdir.

“Başarının bir sınırı yok. İmkanın sınırını görmek için imkansız denemek lazımdır. Ben de kızımdan imkansız denemesini beklemiyorum tabiki. Ama kendisini ispat etmesini, kendinin sevdiği bir mesleği seçip onda ihtisas yapmasını bekliyorum.” (V24).

Öğrenci velilerinin % 25,71 ile 9’u çocuklarının *topluma faydalı bir birey olma* yönünde beklentileri olduğunu belirtmişlerdir. Veliler çocuklarının ileri yaşamlarında içinde yaşadığı topluma karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmesini, vatanına, milletine bağlı birey olmasını istemektedir.

“Çocuğumdan beklediğim okulda başarı sağlaması, sonrasında kariyer sahibi olmasını ve vatana, millete faydalı bir insan olarak yetişmesini bekliyorum.” (V12).

Öğrenci velilerinin % 14,28 ile 5’i çocuklarından akademik başarı olarak *iyi bir ahlak sahibi olmasını*, % 11, 42 ile 4’ü *iyi bir geleceğinin olması* şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bazı öğrenci velilerine göre çocuklarının ders başarısı yanında ahlaki davranışlarını edinmiş olmasını da beklemektedir.

“Çocuğumun başarılı olmasını isterken önce iyi bir ahlak, doğru, dürüst, mütevazı ve hayırlı bir evlat olmasını dilerim ve beklerim.” (V25).

Öğrenci velileri, çocuklarının gelecek yaşamlarında rahat edebilmesi, geleceklerinin sağlam bir zemine oturması yönünde beklentileri bulunmaktadır.

“Çocuğuma iyi bir eğitim aldırarak. Onun geleceğini garanti altına alabileceği bir meslek sahibi olmasını isterim.” (V20).

Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin çocuklarından akademik başarı beklentileri olarak % 8,57 ile 3’ü *üstün bir başarı*, % 8,57 ile 3’ü *sorumluluk sahibi olma*, % 8,57 ile 3’ü de *kendini geliştirme* yönünde beklentileri olduğu ortaya çıkmıştır. Üstün bir başarı beklentisinde olan velilerden biri çocuğunun yüzde yüz bir başarı gerçekleştirmesini beklerken bir diğeri de yüksek bir başarı beklentisi içerisindeydi.

“Bütün velilerin istediği gibi üstün bir başarı bekliyorum.” (V15).

Bazı öğrenci velileri, çocuklarının sorumluluk sahibi olmasını, kendisine verilen görevi yerine getirmek için gayret göstermesini beklemektedirler.

“Çocuğumun derslerine düşkün olması, kendi sorumluluğunu üstlenmesi, ana-baba ve öğretmenlerden korktuğu için değil gerçekten çalışmanın önemini bildiği için çok çalışıp iyi yerlere gelmesini çok istiyoruz.” (V28).

Bazı öğrenci velilerinin görüşlerine göre ise çocuklarının yaşamının her alanında ve zamanında kendini geliştirmek için çaba harcamasını beklemektedirler.

Akademik başarı beklentisi olarak öğrenci velilerinin % 5,71 ile 2'si çocuğunun *her yönüyle mükemmel olmasını*, % 5,71 ile 2'si *özgüven sahibi olma*, % 5,71 ile 2'si de *sosyal becerisinin gelişmiş olmasını* istemektedir. Bazı öğrenci velilerinin beklentileri, çocuklarının her yönüyle mükemmel bir öğrenci olmaları yönündedir. Veliler, hem akademik hem de sosyal başarıları yüksek olması yönünde bir beklenti içerisindedirler. Bazı öğrenci velileri çocuklarının özgüven sahibi olmalarını, başarı olacağına yönelik inancını her zaman koruması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bazı veliler de çocuklarının sosyal becerilerinin gelişmiş olmasını yönünde bir beklenti içerisindedirler.

“Çocuğumun daha iyi yerlere gelebilmesi için ondan hem akademik başarı, hem de sosyal olarak iyi bir birey olma başarısını göstermesini umuyorum.” (V11).

Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin % 2,85 ile 1'i *çocuklarının mutlu olmasını*, % 2,85 ile 1'i *iyi bir okul kazanmasını*, % 2,85 ile 1'i *kitap okuması* yönünde beklentileri bulunmaktadır. Bir öğrenci velisi akademik başarı olarak, çocuğunun yaşamında mutlu olmasını beklemektedir.

“Potansiyelini kullanarak elde edebileceği başarıları gerçekleştirmesini beklemekteyim. Bu başarının kendini tatmin edecek ve mutlu olacağı seviyede olmasını umuyorum.” (V33).

Bir öğrenci velisi, çocuğunun iyi bir lise ve üniversite kazanmasını beklemektedir. Bir diğer öğrenci velisi de çocuğunun kitap okuma alışkanlığı kazandığı zaman, akademik başarısının gerçekleşeceğini düşünmektedir.

Okulun ne gibi etkinlik ve programlarına katılım sağlıyorsunuz? Katıldığınız bu programların çocuğunuzun başarısına yönelik nasıl etkisi olacağını düşünüyorsunuz?

Bu alt problemin çözümlenmesi için katılımcı öğrenci velilerine görüşme formunun üçüncü sorusu olarak, “Ne gibi okul etkinliklerine ve programlarına katılım sağlıyorsunuz? Katıldığınız bu programların çocuğunuzun başarısına yönelik nasıl bir etkisi olacağını düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilerek, velilerin okul ile ilgili ne tür etkinlik ve programlara katıldıklarını ve bunların öğrenci başarısına yapacağı katkıyı belirtmeleri istenmiştir. Öğrenci velilerinin görüşme formları ayrı ayrı ele alınmış, incelenmiş ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Soruya ilişkin cümleler karşılık bulduğu ifadelerle kavramsallaştırılmıştır. Kavramsallaştırılmış ifadeler tabloda frekans ve yüzdeleriyle birlikte verilmiştir. Kavramlar verilirken en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru sunulmuştur.

Tablo 18. Öğrenci Velilerinin Katılım Sağladığı Okul Etkinlik Ve Programları

	Etkinlik ve programlar	f	%
1.	Veli toplantıları	14	40
2.	Bayram programları	11	31,42
3.	Hiçbir etkinliğe katılmıyorum	7	20
4.	Bütün etkinliklere katılıyorum	6	17,14
5.	Anneler ve öğretmenler günü gibi etkinlikler	5	14,28
6.	Okuma bayramı	3	8,57
7.	Kermes	3	8,57

8.	Yerli malı haftası	2	5,71
9.	Geziler	2	5,71
10.	Okul gösterileri	1	2,85
11.	Sportif faaliyetler	1	2,85
12.	Piknik	1	2,85
13.	Şenlikler	1	2,85

Katılımcı öğrenci velilerine yöneltilen “Ne gibi okul etkinliklerine ve programlarına katılım sağlıyorsunuz? Katıldığımız bu programların çocuğunuzun başarısına yönelik nasıl bir etkisi olacağını düşünüyorsunuz?” sorusuna veliler 13 farklı etkinlik ve programa (Veli toplantıları, bayram programları, hiçbir etkinliğe katılmıyorum, bütün etkinliklere katılıyorum, anneler ve öğretmenler günü gibi etkinlikler, okuma bayramı, kermes, yerli malı haftası, geziler, okul gösterileri, sportif faaliyetler, piknik, şenlikler) katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci velilerin önemli bir kısmı (%40 ile 14 veli) okul etkinlik ve programları olarak birinci derecede *veli toplantılarına* katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci velileri, gerek sınıf düzeyinde gerekse okul genelinde veli toplantılarına katıldıklarını ifade etmişlerdir.

“Veli toplantılarına katılarak öğrencimizin başarılı ve başarısız olduğu durumları tespit ederek başarısızlığı ortadan kaldırmaya çalışıyoruz.” (V22).

Veliler, okul toplantıları ve sınıf toplantılarına katılarak çocuğunun okul ve sınıf ortamındaki durumu hakkında bilgiler edindiklerini, bu toplantıların oluşabilecek sorunlara karşı önlem almada faydalı olacağını düşünmektedirler.

Öğrenci velilerinin % 31,42 ile 11’i ikinci sırada okullarda yapılan *bayram programlarına* katılımında bulduklarını ifade etmişlerdir. İlkokullarda önemli bir yeri olan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramına yönelik velilerin önemli bir kısmı katılımında bulduklarını belirtmişlerdir.

“Okulda yapılan bütün etkinliklere katılmaya çalışıyorum. Özellikle milli bayramlarımıza katılıyorum. Bu durumun çocuğum üzerinde olumlu bir etki sağladığını düşünüyorum. Çünkü onu bu tür etkinliklere katılmaya teşvik ediyorum. Bu da onun milli bayramlarda milli bilincinin uyanmasını sağlıyor.” (V11).

Bir diğer veli bayram programlarına ilişkin düşüncesini,

“Katıldığımız bayram etkinlikleriyle öğrencimiz sahipsiz olmadığını, veli olarak kendisini desteklediğimizi ve okul hayatında yalnız olmadığını hissettirdiğine inanıyorum.” (V15).

Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin % 20 ile 7’si, *okulun yaptığı hiçbir etkinliğe katılmadığını*, % 17,14 ile 6’sı ise okulun yaptığı *bütün etkinliklere katıldığını* belirtmiştir. Okulun yaptığı hiçbir etkinliğe katılmadığını belirten veliler, işlerinin yoğunluğundan, okulda herhangi bir etkinlik yapılmadığından, yapılan etkinliklerin niteliğinin düşük olmasından yakınmaktadır.

“Okulun biz velilere sağladığı herhangi bir etkinlik olmadığı için bu soruya cevap veremiyorum.” (V20).

“Babası olarak işi gereği çoğu etkinliklere katılamıyorum. Bu durumdan dolayı üzgünüm. Ancak annesi hemen hemen her etkinliğe katılıyor. Bu katılımlar, çocuğun yalnız olmadığı hissini uyandırıyor.” (V8).

Bazı öğrenci velileri ise okulun yaptığı bütün etkinliklere katılımında bulduklarını belirtmişlerdir. Her türlü sosyal faaliyetlere, sportif faaliyetlere katılım sağladıklarını, bu tür etkinliklerin gerekliliğini ifade etmişlerdir.

“Okul etkinliklerinin tamamına katılmaya çalışıyorum. Bu tür etkinliklerin olması öğrencilerimizin çevresine ve arkadaşlarına karşı daha girişken olmalarını sağlamaktadır.” (V35).

Öğrenci velilerinin % 14,28 ile 5’i, *anneler ve öğretmenler günü gibi etkinliklere* katılım sağladıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci velileri, belirli gün ve haftalarla ilgili yapılan kutlamalara katılımında bulduklarını, bu programlarda çocuklarının daha sık görev almalarını istediğini belirtmiştir.

“Anneler ve öğretmenler günü gibi etkinliklere katılıyorum.” (V25).

Bazı öğrenci velileri, okulda yapılan etkinlik ve faaliyetlere hem maddi hem de manevi olarak katkıda bulduklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin % 8,57 ile 3’ü okulda düzenlenen *okuma bayramına*, % 8,57 ile 3’ü *kermes* etkinliklerine, % 5,71 ile 2’si yerli malı haftasına, % 5,71 ile 2’si de yapılan gezilere katıldıklarını belirtmişlerdir.

“Okulda yapılan tek etkinlik her sene yapılan okuma bayramı, kermes ve 23 Nisan kutlamalarıdır. Başka etkinlik yapıp da davet edildiğimi hatırlamıyorum.” (V18).

Veliler, okulda yapılan kermes, okuma bayramı, yerli malı gibi etkinliklere katılarak çocuğuna yalnızlık hissi yaşatmadıklarını ve onları mutlu ettiklerini belirtmişlerdir. Velilere ve öğrencilere yönelik yapılan okul gezilerine katılan veliler, bu geziler aracılığıyla öğretmenlerle daha samimi bir ortam paylaştıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcı öğrenci velilerinin % 2,85 ile 1’i düzenlenen *okul gösterilerine*, % 2,85 ile 1’i okulda düzenlenen *sporatif faaliyetlere*, % 2,85 ile 1’i sınıfça yapılan *pikniklere*, % 2,85 ile 1’i de yapılan *şenliklere* katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci velileri, sınıfça ve okulca yapılan gösterilere (sinema, tiyatro, dinletiler, müsabakalar, yarışmalar) katıldıklarını bu etkinliklerle çocuklarının daha çok sosyalleştiklerini ifade etmişlerdir.

“Okul gezileri, piknikler, şenlikler, kutlamalara katılıyorum. Bütün bunlar çocuğun başarısına yönelik kendine olan güvenini sağlar. Yeni bilgiler öğrenmesinin yolunu açar.” (V12).

“Okul etkinlik ve programlarına katılmamız çocuğumuzun kendisini önemseyişimizin farkına varmasını sağlar.” (V14).

“Okulun yapmış olduğu birçok etkinliğe kendim gidemesem de çocuğumu göndermeye çalışıyorum. Çocuklarımız için hem bilgi yönünden hem de sosyal açıdan büyük faydalarının görüyoruz.” (V1).

Araştırmaya katılan öğrenci velileri, okulda yapılan etkinlik ve faaliyetlere yeterince katılamasalar da yapılan bu tür etkinlik ve programların çocuklarının gelişimi açısından büyük önemi taşıdığı düşüncesindedirler.

Çocuğunuzun öğrenmesini desteklemek ve başarısını arttırmak amacıyla evde ne tür ortamlar hazırlayabilmektesiniz?

Katılımcı öğrenci velilerine, “Çocuğunuzun öğrenmesini desteklemek ve başarısını arttırmak amacıyla evde ne tür ortamlar hazırlayabilmektesiniz? sorusu yöneltilmiş, velilerin çocuklarının akademik başarılarına destek olmak için nasıl bir ev ortamı hazırladıkları tespit edilmek istenmiştir. Öğrenci velilerinin görüşme formları ayrı ayrı ele alınmış, incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Soruya ilişkin cümleler karşılık bulduğu ifadelerle kavramsallaştırılmıştır. Kavramsallaştırılmış ifadeler

de tablolaştırılmıştır. Kavramlar tablolaştırılırken en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru frekansları ve yüzdeleri verilerek sunulmuştur. Araştırmada bir öğrenci velisi birden fazla görüş belirtmiş, belirttiği görüş kadar farklı düşünce grubunda yer almıştır.

Tablo 19. Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Başarılarını Arttırmaya Yönelik Oluşturdukları Ev Ortamı

	Başarı sağlayıcı uygun ev ortamı	f	%
1.	Uygun ders çalışma ortamı sağlama	19	54,28
2.	Derslerinde yardım sağlama	11	31,42
3.	Zengin bir kütüphane oluşturma	5	14,28
4.	Beslenme	4	11,42
5.	Planlı-programlı ders çalışma	4	11,42
6.	Ödüllendirme yaparak motivasyonu sağlama	4	11,42
7.	Ailecek TV izlemiyoruz	4	11,42
8.	Çocuklarla oyun oynama	3	8,57
9.	İsteklerini karşılama	3	8,57
10.	Kitap okunacak bir ev ortamı	3	8,57
11.	Sevgi dolu bir ev ortamı	2	5,71
12.	Aile içi etkin iletişim	2	5,71
13.	Araştırma yapacağı kaynakları sağlama	2	5,71
14.	Ailecek kitap okuma saati belirleme	2	5,71

Katılımcı öğrenci velilerine, “Çocuğunuzun öğrenmesini desteklemek ve başarısını arttırmak amacıyla evde ne tür ortamlar hazırlayabilmektesiniz?” sorusuna 14 farklı uygulama (Uygun ders çalışma ortamı sağlama, derslerinde yardım sağlama, zengin bir kütüphane oluşturma, beslenme, planlı-programlı ders çalışma, ödüllendirme yaparak motivasyonu sağlama, ailecek televizyon izlemiyoruz, çocuklarla oyun oynama, isteklerini karşılama, kitap okunacak bir ev ortamı, sevgi dolu bir ev ortamı, aile içi etkin iletişim, araştırma yapacağı kaynakları sağlama, ailecek kitap okuma saati belirleme) yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci velilerinin % 54,28 ile 19’u *uygun ders çalışma ortamı sağlayarak* çocuklarının öğrenimini desteklediklerini belirtmişlerdir.

“Çocuklarım için ders çalışma odaklı sessiz bir ortam oluşturuyorum.” (V31).

“Ona daha iyi ders çalışabilmesi için ayrı bir oda, genel kültürünün ve diksiyonunun gelişmesi için birçok kitabın bulunduğu bir kitaplık oluşturdum.” (V11).

Öğrenci velileri, çocuklarının rahatça çalışabileceği uygun bir ev ortamı hazırladıklarını, ders çalışılan odanın ısınmasına, temizliğine özen gösterdiklerini, çalışma masası, kitaplık oluşturdıklarını belirtmişlerdir.

Öğrenci velilerinin % 31,42 ile 11’i çocuklarının başarısına katkı sağlamak için onların *derslerine yardım sağladığını* belirtmişlerdir. Veliler, çocuklarının bilemediği sorularda yardımcı olduklarını, okumasını dinlediklerini belirtmişlerdir.

“Ailece derslerinde çocuğumuza yardımcı oluyoruz. Bilemediği soruları beraber çözüyoruz. Test çözdürüyoruz. Okumasını düzeltmesi için hikaye kitabı okutuyoruz.” (V27).

Katılımcı öğrenci velilerinin % 14,28 ile 5’i zengin bir kütüphane oluşturarak öğrencilerinin başarısına katkı sağladıklarını belirtmişlerdir. Veliler, çocuklarının rahatça ulaşabilecekleri kaynak kitaplarının, hikayelerinin, testlerinin bulunduğu bir kitaplık oluşturmuşlardır. Katılımcı velilerin % 11,42 ile 4’ü çocuklarının öğrenmesini ve başarısını sağlamak için beslenmesine özellikle dikkat etmektedirler.

“Çocuğumun dengeli ve düzenli beslenmesine dikkat ediyorum. Kahvaltı yapmadan okula asla göndermiyorum. Ders çalışırken zihnini açacak yiyecekler yemesini sağlıyorum.” (V28).

Çocuklarının öğrenmesini desteklemek ve başarısını arttırmak için öğrenci velilerinin % 11,42 ile 4’ü çocukları için *planlı-programlı ders çalışma yaptırıldıklarını*, % 11,42 ile 4’ü *ödüllendirme yaparak motivasyonu sağladıklarını*, % 11,42 ile 4’ü *ailecek TV izlemediklerini* belirtmişlerdir. Bazı öğrenci velileri, çocuklarının akademik başarılarına katkı sağlamak için planlı ve programlı bir yaşam sürmesi gerektiği düşüncesiyle çocuklarının yaptığı her şeyi belli bir zaman çerçevesine oturttuklarını ifade etmişlerdir. Çocukların başarı gösterdiği durumlarda ödüllendirmeler yapmak onların motivasyonlarını yüksek tutacak, başarılarını arttıracaktır.

“Elimden geldiği kadar yardımcı olmaya çalışıyorum. Başarısını arttırabilmek için küçük hediyelerle motive etmeye çalışıyorum. Kendisinin istediği şeyleri gücümüz yettiğinde yapmaya çalışıyorum.” (V15).

Bazı öğrenci velileri de çocuğunun başarısını sağlayabilmek için evde televizyon izlemeyi bıraktıklarını veya azalttıklarını belirtmişlerdir.

“Televizyonu kapatırız, sessiz bir ortam hazırlarız, dikkatini dağıtacak şeyleri ortadan kaldırıyorum.” (V10).

Katılımcı öğrenci velilerinin % 8,57 ile 3’ü *çocuklarla oyun oynadıklarını*, % 8,57 ile 3’ü *çocuklarının isteklerini karşıladıklarını*, % 8,57 ile 3’ü de *kitap okunacak bir ev ortamı oluşturarak onların başarılarına katkıda bulduklarını* ifade etmişlerdir.

“Başarısını desteklemek için okuldan geldiği zaman beyni dinlensin diye oyun oynuyoruz. Ders bitince pasta yapıyoruz, PC oynuyoruz, en önemlisi de çocuğumla sürekli konuşuyoruz.” (V1).

Veliler, çocuklarının öğrenmesini desteklemeye yönelik birtakım ihtiyaçlarını karşıladıklarını, eksik araç ve gereçlerini aldıklarını, hafta sonları dinlenmesi için farklı yerlere gezmeye götürdüklerini belirtmişlerdir.

“Öğrenmesini desteklemek için istediği araç gereçleri alıyorum. Çok sevdiği etkinlikleri birlikte yapıyoruz.” (V26).

Öğrenci velilerinin bir kısmı da çocuklarının rahatça kitap okuyabileceği sessiz, sakin, dikkat dağıtıcı uyarıcıların olmadığı bir ev ortamı oluşturmuşlardır.

Çocuklarının akademik başarısına katkı sağlamak amacıyla katılımcı öğrenci velilerinin % 5,71 ile 2’si *sevgi dolu bir ev ortamı oluşturduklarını*, % 5,71 ile 2’si *aile içi iletişimi sağladıklarını*, % 5,71 ile 2’si *çocuğun araştırma yapacağı kaynakları sağladığını*, % 5,71 ile 2’si *ailecek kitap okuma saati belirlediklerini* belirtmişlerdir.

“Benim çocuğuma örnek olabilmem için bazen gazete, dergi ve kitap okumaktayım. Onun okuma alışkanlığını edinmesi için ailecek akşam belli bir saatte kitap okuyoruz.” (V11).

Çocukların kendini güvende hissedebileceği, mutlu olabileceği, anne-baba ve kardeşler arasında güçlü bir iletişim kurulduğu bir ev ortamı oluşturulduğunda öğrencinin öğrenmesine büyük katkı sağlanacağı görüşü belirtilmiştir.

Okul ile ilgili çocuğunuzla ne tür paylaşımlar yapmaktasınız? Bu tür paylaşımların çocuğunuzun başarısına yönelik nasıl bir etkisi olacağını düşünüyorsunuz?

Katılımcı öğrenci velilerine, “Okul ile ilgili çocuğunuzla ne tür paylaşımlar yapmaktasınız? Bu tür paylaşımların çocuğunuzun başarısına yönelik nasıl bir etkisi olacağını düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş, veliler, çocuklarının akademik başarılarına destek olmak için okula yönelik ne tür paylaşımlarda buldukları ve bu paylaşımların veli görüşlerine göre başarıya olan katkıları belirlenmek istenmiştir. Öğrenci velilerinin görüşme formları ayrı ayrı ele alınmış, incelenmiş ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Soruya ilişkin cümleler karşılık bulduğu ifadelerle kavramsallaştırılmıştır. Kavramsallaştırılmış ifadeler de tablolaştırılmıştır. Kavramlar tablolaştırılırken en çok sıklıkla belirtilen faktörden en az sıklıkla belirtilen faktöre doğru frekansları ve yüzdeleri verilerek sunulmuştur. Araştırmada bir öğrenci velisi birden fazla görüş belirtmiş, belirttiği görüş kadar farklı düşünce grubunda yer almıştır.

Tablo 20. Öğrenci Velilerinin Okulla İlgili Çocuklarıyla Yaptığı Paylaşımlar

	Öğrenci velilerinin paylaşımları	f	%
1.	Günlük okulda yaşananları anlatmasını isteme	11	31,42
2.	Nasihah etme	9	25,71
3.	Ödev takibi yapma	6	17,14
4.	Günlük ders tekrarı	4	11,42
5.	O gün okulda öğrendiklerini sorma	4	11,42
6.	Kitap okuma takibi	3	8,57
7.	Farklı kaynak kullanımını sağlama	2	5,71
8.	Arkadaşlarıyla olan yaklaşımlarını değerlendirme	2	5,71
9.	Okul düzenini sağlamaya yönelik paylaşımlar	2	5,71
10.	Hiçbir şey	2	5,71
11.	Okul etkinlik ve faaliyetleri	1	2,85
12.	Okulda öğrendiklerini pekiştirme	1	2,85

Katılımcı öğrenci velileri, “Okul ile ilgili çocuğunuzla ne tür paylaşımlar yapmaktasınız? Bu tür paylaşımların çocuğunuzun başarısına yönelik nasıl bir etkisi olacağını düşünüyorsunuz?” sorusuna 12 farklı paylaşımda bulduklarını (Günlük okulda yaşananları anlatmasını isteme, nasihat etme, ödev takibi yapma, günlük ders tekrarı, o gün okulda öğrendiklerini sorma, kitap okuma takibi, farklı kaynak kullanımını sağlama, arkadaşlarıyla olan yaklaşımlarını değerlendirme, okul düzen ve disiplinini sağlamaya yönelik paylaşımlar, hiçbir şey, okul etkinlik ve faaliyetleri, okulda öğrendiklerini pekiştirme) belirtmişlerdir. Öğrenci velilerinin % 31,42 ile 11’i en çok ortak görüş belirttikleri paylaşım, çocuklarının *günlük okulda yaşananları anlatmasını isteyerek* okula yönelik paylaşımda bulduklarını belirtmişlerdir.

“Okulda gününün nasıl geçtiği ile ilgili sohbetler ediyoruz. Bu şekilde okul yaşantılarından haberdar olarak sorunları varsa ne şekilde çözülebileceğini beraber tartışarak sonuca ulaşmaya çalışıyoruz. Bu şekilde başarısını engelleyecek durumları ortadan kaldırmaya çalışmaktayız.” (V33).

“Çocuğum okuldan geldiğinde hangi dersleri işlediklerini soruyorum. Kendisinin derse katılıp katılmadığını soruyorum. Çocuğum okulda yaptığı her şeyle ilgilendiğim için çok mutlu oluyor ve derslerine daha çok çalışıyor.” (V34).

Veliler, günlük olarak çocuklarının nasıl bir gün geçirdiğine, derslerinde hangi konuları gördüklerine dair sorular sormaktadır.

Öğrenci velilerinin % 25,71 ile 9’u okula yönelik çocuklarıyla nasihat ederek paylaşımlarda bulunmaktadır.

“Öğrencimizin başarısını arttırmak için, derslerine, okuluna daha da bağlanması için onunla konuşuyorum. Okumanın önemini, okuyanın saygınlığını anlatıyorum.” (V1).

Nasihatte bulunmaya yönelik paylaşımlarda bulunan öğrenci velileri çocuklarına, eğitim-öğretimin öneminden, okumanın gerekliliğinden ve güzelliklerinden anlatımlar yaptığı görülmektedir.

“Derslerini iyi dinlemesi gerektiğini söylüyorum. Anlamadığı yerleri öğretmenine sorması söylüyorum. Bu durumun derslerini anlamasına ve öğrenmesine daha iyi katkısı olacağını düşünüyorum.” (V27).

Katılımcı öğrenci velilerinin % 17, 14 ile 6’sı ödev takibi yaparak, % 11,42 ile 4’ü günlük ders tekrarı yaptırarak, % 11,42 ile 4’ü o gün okulda öğrendiklerini sorarak çocuklarıyla okula dair paylaşımlarda bulunmaktadır. Bazı veliler günlük ödev takibi yaparak çocuklarıyla ilgilendiklerini ifade etmişlerdir.

“Çocuğumun ödevlerini, sınavlarını takip ederek onunla ilgileniyorum.” (V17).

Bazı öğrenci velileri ise okulda öğrenilenlerin günlük olarak tekrarını çocuklarına düzenli olarak yaptırdıklarını, bu şekilde kalıcı bir öğrenme sağladıklarını belirtmişlerdir.

“Çocuğum okuldan gelince o gün ne ders işlediklerini, ne öğrendiğini sorarım, öperim, severim, yemeğini hazırlarım. Öğretmenini iyi dinlemesini, öğrendiğini tekrar etmesini söylerim.” (V28).

Bir diğer öğrenci velisi ise

“Günlük okulda işlenen derslerin tekrarını yaptırarak gün içerisinde yaptığı faaliyetleri kendinden dinlerim.” (V19).

Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin % 8,57 ile 3’ü kitap okuma takibi yaparak, % 5,71 ile 2’si farklı kaynak kullanımı sağlayarak, % 5,71 ile 2’si arkadaşlarıyla olan yaklaşımlarını değerlendirerek, % 5,71 ile 2’si okul düzen ve disiplinini sağlamaya yönelik paylaşımlar yaparak çocuklarıyla okula yönelik paylaşımlarda bulunmuşlardır. Katılımcı öğrenci velilerinin % 5,71 ile 2’si ise okula yönelik çocuklarıyla hiçbir paylaşımda bulunmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci velileri çocuklarının düzenli olarak kitap okumasını sağlamaya yönelik takipte bulduklarını, çalışmalarında farklı kaynakları kullanmalarını sağladıklarını belirtmişlerdir.

“Derslerini yaparken değişik fikirler sunuyorum. Yani farklı kaynaklardan araştırmalar yapmalarını öneriyorum.” (V14).

Veliler çocuklarıyla bir günün değerlendirmesini yaparken arkadaşlarıyla olan ilişkilerini de sormakta, çocuğun arkadaşlarına olan yaklaşımlarından da haberdar olmak istemektedirler.

“Arkadaşlarıyla olan sorunlarını çözmeye yönelik konuşmalar yapıyoruz. Arkadaşlarına karşı daha yardımsever olmasını, onlarla daha işbirlikçi olmalarını istiyorum.” (V21).

Öğrenci velilerinin % 2,85 ile 1'i çocuklarının *okul etkinlik ve faaliyetlerine katılımı* konusunda paylaşımlarda bulunmaktadır.

“23 Nisan gibi bayramlarda çocuklarımızın sergileyeceği oyunlarda, okuyacağı şiirlere yönelik yardımda bulunuyoruz. Okul etkinlik ve faaliyetlerine çocuğumuzun katılımını sağlamaya çalışıyoruz.” (V2).

Katılımcı öğrenci velilerinin % 2,85 ile 1'i de çocuğunun *okulda öğrendiklerini pekiştirme* yaparak öğrenmede kalıcılığı sağladıklarını belirtmişlerdir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları doğrultusunda elde edilen yorumlar, sonuçlar ortaya konmuş, öğrencilerin akademik başarılarının artırılmasına için öğretmene, okul yönetimine ve öğrenci velilerine yönelik öneriler geliştirilmiştir. Sonuçların sunumunda araştırmanın alt problemleri esas alınmış, her bir sonuç ile ilgili ayrıntılı sonuç verilmiştir. Bütün bulgu ve sonuçlara dayanarak uygulayıcılara ve araştırmacılara öneriler geliştirilmiştir.

Okul Müdürlerinin Görüşlerine Göre Akademik Başarı

Okul müdürlerinin akademik başarıya ilişkin en yoğun algısı öğrencilerin *ders başarısına* yöneliktir. Okul müdürlerinin akademik başarıya ilişkin düşünceleri, algılayış biçimleri incelendiğinde öğrencinin ders başarısı, okul başarısı, hedeflerini gerçekleştirmesi, bir üst öğrenime geçebilmesi şeklinde farklı ifadelerle karşılık bulmaktadır. Eğitim öğretim sistemi içerisinde öğrencilerin amacı başarılı olmak ve bulunduğu eğitim seviyesinden bir üste çıkarak mezun olmaktır. Başarı ile bir üst öğrenime geçen bir öğrenci, yeni bulunduğu seviye için ön yeterliliğe sahiptir ve bulunduğu seviyenin öğrenimine açıktır (Bilge, 2013). Öğrencinin bilgi, beceri ve davranışlarında göstermiş olduğu ilerlemeyle ortaya çıkan ders başarısı da, etkili okulların temel önceliklerindedir. Koçak ve Helvacı (2011), ilk amacı öğretmek olan okulların eğitim öğretim süreci içerisindeki başarısı, öğrencilerinin bilgi ve becerilerindeki ilerlemenin ölçülmesiyle mümkündür. Etkili okullar verimliliğini akademik başarıları ölçülmüş ve başarı elde etmiş öğrencilerle sağlaması beklenmektedir.

Okul müdürlerinin akademik başarıya ilişkin ikinci önemli algıları ise öğrencilerin *belirlenen hedeflere ulaşması* yönündedir. Eğitim öğretim faaliyetlerinin planlı olarak yürütüldüğü okullarda milli eğitimin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda her ders için belirlenmiş hedeflerin gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesiyle birlikte öğrenci akademik başarısının oluşması beklenir. Arı (2010) başarıyı, “Standartları belirlenmiş hedeflere ulaşmaktır.” şeklinde tanımlamıştır. Bir başka benzer tanıma göre ise, “Bireyin standardı belirlenmiş hedeflere ulaşabilmesi için, tüm zamanını ve enerjisini kullanabilmesidir.” (Ülgen, 1995).

Akademik başarıyı, *zihinsel gelişimi sağlama* olarak gören bir grup okul müdürü, akademik başarının sağlanmasında bilişsel gelişimin öğrenme alanlarına dikkat çekmektedir. İnsan gelişimini zihinsel gelişimle açıklayan Piaget, değişik yaşlardaki çocukların birbirinden farklı olduğunu, bu farklılığın bireyin dünyayı algılamasında ve yorumlamasında bilişsel süreçlerin etkili olduğunu ifade etmiştir (Senemoğlu, 2005). Öğrencinin akademik başarısının sağlanabilmesi için öğrencinin bilişsel bilgi ve becerilerinin, algı düzeyinin bilinmesi büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda eğitim öğretim olanaklarının sunularak öğrencinin bilişsel bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Okul müdürlerinin akademik başarıya yönelik düşünceleri, *kariyer ve mutluluk, mesleki başarı, sevgi* yönünde kanaatler oluşturmuştur. Akademik başarının doğrudan hayat başarısı, mutluluk, kariyer, mesleki başarı olarak görülmesi, kavramın tanım alanını genişletmektedir. Tatlılıoğlu ve Korkmaz (2015), okul başarısı ile hayat başarısının birbirinden bağımsız kavramlar olamayacağını, başarıyı insan değeriyle denk sayan bir anlayışın var olduğunu belirtmiştir.

Okul Müdürlerinin Okullarından Akademik Başarı Beklentileri

Her okul müdürü, okullarının akademik başarısına dair birtakım beklenti içerisinde olması beklenir. Bu araştırmada okul müdürlerinin okullarından akademik başarı olarak en çok ifade ettiği görüş, *kazanımların kazandırılması* olarak dikkat çekmektedir. Sezer (2005), tüm derslerin kapsamında

bir işin başarıyla yapılmasını gerektiren hedefler bulunmaktadır. Ulaşılması gereken hedeflerin karşılığı olarak da kazanımların verilmesi gerekmektedir. Tüm öğrencilerin belirlenmiş olan hedef-davranışlara en yüksek seviyede ulaşması, kazanımları elde edilebilmesi akademik başarının oluşmasını sağlayacaktır. Her ders için belirlenmiş bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alana yönelik kazanımların edinilmesi okul müdürlerinin akademik başarı beklentilerini oluşturmaktadır.

Okul müdürleri, öğrencilerin *her yönüyle gelişimini sağlamaya* yönelik önemli bir beklenti içerisinde. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda, Türk Milli Eğitiminin uzak hedeflerinde Türk toplumunun fertleri için kazandırılması belirtilen nitelikler ifade edilmiştir. “Türk milletinin bütün fertlerini beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı; kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmektir.”maddesi her yönden gelişimin sağlanmasının gerekliliğini göstermektedir.

Okul müdürlerinin başarı beklentileri arasında bulunan, akademik başarının ölçülmesinde ve değerlendirilmesinde en büyük göstergelerden biri olan sınavlarda öğrencilerin istenilen başarıyı yakalaması istenir. Ulusal ve uluslararası yapılan sınavlarda elde edilen başarı ve başarısızlıklar, öğrencinin bir anlamda akademik başarılarını ortaya koymaktadır. Her ne kadar ilkokullarda öğrenci başarısını ölçecek ulusal düzeyde bir sınav yapılmasa da, öğrencilerin sonraki eğitim öğretim dönemlerde sınavlarda elde edeceği başarılar önemsenmiştir. 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda ve sonraki yıllarda öğrencilerin liselere, üniversitelere ve başka okullara yerleşmelerini sağlayan sınav sonucunda aldıkları puanlar öğrencilerin başarılarının göstergesi olarak değerlendirilir (Akın, 2012).

Öğrencinin girmiş olduğu sınavlar doğrultusunda istediği başarıyı elde etmesi ve bir üst kurumu kazanmasının yanında her bir yıl içerisinde bir üst sınıfa hazırlıkta bulunması beklenir. Öğrencinin yıl içerisinde edindiği kazanımları değerlendirmeye yönelik yapılan yazılılar ve sınavlar, onun bir üst sınıfa geçmesini ve o sınıf için hazır bulunuşluk düzeyini ortaya koyması bakımından ayrı bir öneme sahiptir. Okul müdürlerinin okullarından başarı beklentileri olarak ifade ettikleri kazanımların kazandırılması ve sınavlarda başarıyı yakalama, okullar arası dereceye girme ve bir üst sınıfa hazırlanma durumlarının temelinde öğrenme bulunmaktadır. Öğrenci akademik başarısının sağlanmasının temelinde de öğrenme vardır. Okul müdürlerinin tüm bu beklentilerinin temelinde sınavlar, yazılılar, yarışmalar vb. doğrultusunda okulların başarılı veya başarısızlığı ortaya konulmaktadır.

Bazı okul müdürleri, okullarından akademik başarı beklentisi olarak, milli, manevi, insani ve evrensel değerlerin öğretiminin yapılmasını istemektedirler. Son yıllarda değerler eğitimi üzerine gerek ülkemizde gerekse dünyada birçok faaliyet ve projeler yapılmaktadır. Değerler eğitimi, Türkiye’de 2011-2012 eğitim öğretim yılında başlatılan bir projeye tüm okullarda uygulamaya başlanmıştır. “Toplumsal hayatı oluşturan, insanları birbirine bağlayan, gelişmeyi, mutluluğu ve huzuru sağlayan, risk ve tehditlerden koruyan ahlaki, insani, sosyal, manevi değerlerimizin tüm bireylere kazandırılmasında en önemli etken eğitimidir. Bu kazanımların öğrencilerimize aktarılması da değerler eğitimi oluşturmaktadır.” (MEB TTKB, 2010). UNESCO tarafından desteklenen ve “Yaşayan Değerler Eğitimi Programı” adı altında “Daha iyi bir dünya için değerlerimizi paylaşalım” yaklaşımından yola çıkarak; iş birliği, özgürlük, mutluluk, dürüstlük, sevgi, alçakgönüllülük, barış, saygı, sorumluluk, sadelik, hoşgörü, birlik olarak 12 evrensel değere odaklanmış bir proje geliştirilmiştir. Değerler eğitimi üzerine başlatılan tüm bu çalışmalar, okul müdürlerinin akademik başarı algılarını değerler eğitiminin başarıyla uygulanması noktasına taşımaktadır.

Cihan’a (2014) göre eğitim, yalnızca akılcı bilginin, teknik becerilerin geliştirilmesi değil, kültürel değerlerin, ahlaki ve insani değerlerin aktarılmasıdır. Eğitim bu denli geniş ve genel bir anlam taşırken, akademik başarıyı da sadece öğrencilerin derecelerini belirleyecek sınavlarda, yazılılarda elde edilen başarı olarak görmek yanlış olacaktır. Her toplum eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütülme alanı olan okullardan değer ve normlarını öğretmesini bekler. (Giesecke, 2004; Akt: Cihan, 2014), değerlerin bireyin içinde gerçekleşeceğini, okulun değerler eğitiminde sadece destekleyici bir rolünün olduğunu

ifade etmiştir. Bu yönüyle de okullar toplumsal değerlerin öğretilmesinde sadece yardımda bulunma ve destekleme durumundadır. Bazı okul müdürleri de öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmelerini, özgüven kazanmalarını, kendini ifade edebilmelerini istemektedir. İlkokul dönemi, çocukların eğitim-öğretime başlangıç dönemi olmasından dolayı özgüven geliştirmede önemli bir yere sahiptir. Okullar öğrencilerin özgüvenlerini, farklılıklarını ve yeteneklerini diğer insanlar tarafından kabulü yoluyla geliştirebilir. Kendine güvenen öğrenciler, deneyimlerini doğru değerlendirir, karşılaştığı olaylara olumlu ve gerçekçi açıdan bakabilir, kendisi için doğru kararlar alabilir (Yurtseven, 2014).

Okul müdürlerinin okullarından akademik başarı beklentisi olarak milli eğitimin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda hedef-davranışların gerçekleştirilmesi, kazanımların verilmesi, merkezi sınavlarda başarının sağlanması ve okullar arası derece elde edilmesi, öğrencinin eğitim öğretim yılı içerisinde yapılan yazılı, sözlü sınavlarda başarı sağlayıp bir üst sınıfa geçmesi gibi öğretimsel alandaki başarıların yanında toplumun değer ve normlarının öğretilmesine yönelik faaliyetlerin de yapılmasını istemektedirler.

Okul Müdürlerinin Akademik Başarıyı Arttırmaya Yönelik Yaptığı Uygulamalar

Okul müdürlerinin okullarında akademik başarıyı arttırmak için yaptığı uygulamalar içerisinde en sık ifade ettikleri *takviye kurslarıdır*. Ortaokul öğrencilerine yönelik okullarda destekleyici ve yetiştirici kurslar verilmekle birlikte ihtiyaç duyulması halinde ilkokullar için de bu kurslar verilmektedir. Yetiştirme kurslarının amacı, öğrencilerin Türkçe ve matematik derslerinde başarısızlığı asgariye indirmektir. Bu başarısızlığın ortaya konması ve bu açıdan kurs açılmasına tamamen öğretmenler kurulu karar verir. Bu kurslar haftada iki saatten az olamaz ve normal eğitim öğretimi engellemeyecek şekilde planlanır (Köse, 2013). Okullarda derslere takviye olması amacıyla açılan kurslar, egzersiz kursları, sanatsal ve kültürel içerikli kurslar da okullarda yaygın olarak açılmakta, öğrenci gelişimine önemli katkı yapmaktadır.

Okul müdürlerinin üzerinde durduğu ikinci önemli uygulama, öğrenci, öğretmen veli ve eğitimin diğer paydaşları arasında güçlü bir iletişim ağı kurarak başarıyı arttırmak istediği yönündedir. Okullarda iletişimin merkezi konumunda olan okul müdürlerinin öğretmenlerle, öğrencilerle, öğrenci velileriyle kurduğu iletişim kadar, öğretmen-öğretmen, öğretmen-öğrenci, öğretmen-veli ve hatta öğrenci-veli iletişiminin sağlayıcılığından sorumludur. Girdisi ve çıktısı insan olan okullar için iletişim önemli bir rol oynamaktadır. Eğitim-öğretim faaliyetleri iletişim yoluyla gerçekleştiği için, eğitimin bütün paydaşları arasında kurulan sözlü ve sözsüz eylemler okulda iletişimin kapsamı içerisine girmektedir (Bolat, 1996). Okul içi iletişimin yanında, sosyal bir örgüt olan okulun çevreyle iletişimi de başarının sağlanmasının gereklerindedir. Okulda iletişimin hem yönetsel hem de eğitim-öğretim sürecinin etkililiği ve verimliliği boyutu gereğince okul müdürlerinin gerek okul içi gerekse okul dışı çevre ile kurduğu ilişki ve iletişim büyük önem arz etmektedir (Araç, 2014).

Okul müdürlerinin okullarında akademik başarıyı arttırmak için en sık yaptıkları üçüncü uygulama *ölçme ve değerlendirme* çalışmalarıdır. Ölçme değerlendirme çalışmaları olarak, sınıf düzeyinde ve okul genelinde yapılan sınavlar, yazılılar, kazanım değerlendirme ölçekleri, alternatif ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmaktadır. Öğrencinin eğitim-öğretim sürecinde sergilediği performansı hakkında bilgi sahibi olmak (Anıl ve Acar, 2008), çeşitli ölçme araçları kullanarak öğrencilerin performansları hakkında karar verebilmek (Linn ve Gronlund, 1995) için birtakım ölçme ve değerlendirme etkinlikleri yapılmaktadır. Yapılan bu uygulamalar, öğrencinin akademik başarısının süreç içerisinde durumunu belirlemekte ve bu doğrultuda başarı artışını sağlayacak önlemlerin alınmasında önemli bir katkı sağlayacaktır.

Okulda akademik başarının artışını sağlamak için yapılan bir diğer uygulama ise *sanatsal ve sportif faaliyetlerdir*. Ders dışı yapılan sanatsal, kültürel, sportif etkinlikler doğrudan derslerle ilgili olmasa da, öğrencinin derste edindiği bilgileri uygulayabileceği, kendisini geliştirebileceği, sosyal çevre

ile kaynaşabileceği olanaklar sunmaktadır. (Köse, 2013)'ye göre yapılan bu tür sanatsal ve sportif faaliyetler, öğrencilere birlikte iş yapma, yardımlaşma, başarıyı paylaşma, davranışlarını ve duygularını kontrol etme, dikkatini yoğunlaştırma, genel kültürlerini geliştirme, okuma alışkanlığı kazandırma gibi olumlu katkılar sağlamaktadır. Yalçın ve Balcı (2013), 7-14 yaş grubu çocuklarının sportif faaliyetlere katılmasıyla okul başarılarında, fiziksel ve sosyal davranışlarında olumlu değişme ve gelişmelerin olduğu sonucuna varmıştır.

Okul müdürlerinin akademik başarıyı arttırmaya yönelik dikkat ettikleri bir diğer uygulama *personel motivasyonunu sağlamaktır*. Yapılan araştırmalar motivasyon ile başarı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu belirlemiştir. Motivasyonu sağlanmış öğretmen, öğrenci ve diğer personelin okuldan daha çok haz duyması beklenir (Öncü, 2004). Güdülenmiş bir bireyin görevine daha yoğun odaklandıkları, yoğun çaba sarf ettikleri ve bunu devam ettirdikleri görülmektedir (Yıldırım, 2011). Okulda yaşanan sorunları ortadan kaldırmak, okul personelinin moral ve motivasyonunu yüksek tutacak ve bunu başarıya yansıtacak etkili, yaratıcı, bilgili, ilkeli okul yöneticilerinin varlığı okulun hedeflere ulaşma olanağını arttıracaktır (Cerit, 2007). Okulun belirlediği hedeflere ulaşılması, akademik başarının sağlanması, eğitimin bütün paydaşlarının motivasyonunun sağlanmasıyla gerçekleşmesi beklenir.

Okul müdürleri, akademik başarıyı arttırmak için okulları için gerekli araç-gereçleri temin etmek, okulun fiziki yapısının eğitim-öğretime hazır konuma getirmekle görevlidir. Bu araştırmada da bazı okul müdürleri başarıyı sağlamak için okulları için gerekli araç-gereçleri sağlamaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Kurtde Fidan (2008), ilköğretimde araç-gereç kullanımına ilişkin öğretmenlerle yaptığı araştırmasında, derslerde araç-gereç kullanmak hem öğretmenler açısından hem de öğrenciler açısından oldukça yararlı sonuçlar doğurduğunu, ancak okulun ve çevrenin sosyo-ekonomik durumuna göre öğretmenler ve öğrencilerin araç-gereç teminine ilişkin problem yaşamakta olduğunu belirtmiştir. Okul müdürlerinin öğretim dersleri için gerekli olan araç-gereçleri temin etmekle ders anlatımlarının daha etkili ve verimli olması beklenmektedir.

Okulların başarı artışını sağlayacak bir diğer uygulama ise *bireysel eğitimidir*. Her öğrencinin birbirinden farklı olmasından dolayı eğitim-öğretimde bireysel farklılıklar dikkate alınması gerekir. Her birey, farklı ilgiye, yeteneğe, zekaya, öğrenme biçimine, hazır bulunuşluğa ve güdülenmeye sahip olduğu için, bireyin yetenek, ilgi ve zeka alanlarına yönelik eğitim yapılması gerekmektedir. Eğitimde bireysel farklılıkları ön plana alarak etkinlikleri ve uygulamaları yürütmek öğrenci başarısını arttıracaktır (Aktepe, 2005). Eğitimde her öğrencinin bireysel farklılıklarını keşfetmek ve bu farklılıklara göre planlama yapmak, öğrencilerin yetenek gelişimini sağlayacak, birçok öğrencinin başarı duygusunu tatmasını sağlayacaktır.

Eğitim-öğretimde öğrenci akademik başarı artışını sağlayacak bir diğer yönetici uygulaması *veli eğitimidir*. Başarının oluşması için velinin eğitim-öğretim sürecine aktif dahil edilmesi ve aile eğitiminin sağlanması gerektiğine dair birçok araştırma yapılmıştır. Aile eğitiminin yapılmasıyla velilerin çocuklarına daha yararlı olabildikleri (Varol, 2005), eğitim-öğretim sürecine daha aktif ve bilinçli bir katılım sağlayabilecekleri (Yıldırım, 2012) görülmektedir. Bu amaçla ailenin eğitimi için gerekli birtakım kurslar, konferanslar, bilgilendirici toplantılar, görüşmeler yapılarak ailenin sürece olumlu katılım sağlaması beklenmektedir. Bu tür aile eğitim kurslarıyla anne ve babaların, iyi anne baba olmalarının sağlanması, çocuk gelişimi ve eğitimi, sağlık, beslenme, olumlu davranış kazandırma, aile içi iletişimi sağlama, sorunlara makul çözümler geliştirme konularında eğitim verilerek daha sağlıklı ve başarılı nesiller yetiştirilmesi sağlanabilir (Ay, 2015).

Okul müdürlerinin okullarında akademik başarı artışını sağlamak için *okul iklimi oluşturmaya* çalıştıklarını belirtmişlerdir. Okul iklimi, bir okulu diğer okuldan ayıran ve okulun paydaşlarının her birinin davranışını etkileyen okul içi çevreyle ilgili niteliklerdir (Hoy ve Miskel, 2010; Akt: Bektaş ve Nalçacı, 2013). Öğretmenler, öğrenciler, veliler, okul yöneticileri ve diğer okul personelleri, okul iklimini oluşturur ve bundan doğrudan ve dolaylı olarak etkilenir. Okulun paydaşları arasında kurulacak etkin bir iletişim ve ilişki, okulun genel işlerliğinin sağlanması ile okul ikliminin oluşması ve bunun

öğrenci başarısını etkilemesi beklenir. Bu amaçla okul müdürlerinin en önemli görevleri sağlıklı ve güvenli bir okul oluşturmaktır. İyi bir okul iklimi okulda çalışanların performanslarını arttırmakta ve bu da öğrenci yetiştirmekte doğrudan olumlu yönde etkilemektedir (Bektaş ve Nalçacı, 2013).

Akademik başarının artışı sağlamaya yönelik bir diğer uygulama *ödüllendirme* yapmaktır. Okul müdürlerinin, gerek öğrencilere gerekse öğretmenlere yönelik yaptığı ödüllendirmeler, onların güdülenmesini sağlayarak performanslarında artış sağlayacaktır. Öğretmen ve öğrenci motivasyonunun dışsal ve içsel etkilerle sağlanması okulun amaçlarının gerçekleşmesinde, akademik başarının sağlanmasında, etkili okul oluşturulmasında önemli bir yere sahiptir. Yaptığı hizmet karşılığı takdir gören, alkışlanan, örnek gösterilen öğretmenin morali yüksek olacağı için mesleğine olan bağlılık da artar (Silah, 2007). Öğrenciler, başarılı olduğu durumlarda önemsenmeyi, takdir görmeyi ve ödüllendirilmeyi beklemekte, bu yapıldığı zaman öğrencilerin motivasyonu artacağı görülmektedir (Engin, Özen ve Bayoğlu, 2009). Etkili okul yöneticisi, hem öğretmen hem de öğrencinin motivasyonunu yüksek tutmak için ödülü bir araç olarak kullanmalıdır (Yıldırım, 2008).

Araştırma sonunda akademik başarının artırılmasına yönelik ortaya çıkan bir diğer uygulama *işbirliği yapmaktır*. Öğretmen, öğrenci velisi ve okul yöneticileri arasında kurulacak güçlü bir işbirliği, doğabilecek sorunların ve başarısızlıkların engellenmesinde, daha kısa sürede daha yüksek başarıların elde edilmesinde büyük önem arz etmektedir. Okul-aile-çevre işbirliğini sağlamaya yönelik okul müdürlerinin girişimci tutumları, okulla aileleri ve çevreyi bütünleştirecektir. Gerek okul içi gerekse okul dışı işbirliğini geliştirmekle sağlıklı bir okul ikliminin oluşumu da sağlanmış olacaktır. Okul başarısını sağlayabilmek için okuldan veya aileden kaynaklanan sorunların ortadan kaldırılması gerekir (Aslanargun, 2007). Bunun yolu da okul-aile iletişimini canlı tutmak ve eğitim-öğretim sürecinin paydaşlarıyla işbirliği yapmaktan geçmektedir.

Okul müdürleri, okul-aile işbirliğini sağlamaya yönelik olarak *veli ziyaretleri* yaptıklarını ifade etmişlerdir. Ev ziyaretleri okulun aile ile kaynaşmasını sağlayan etkili bir uygulamadır. Okul müdürleri ve öğretmenin yapacağı ev ziyaretleri ile ailenin eğitimden beklentilerini öğrenmek, aileyi tanımak, aile içi ilişkilerini yerinde görmek için en iyi yöntemlerden birisidir (Çelik, 2005). Ev ziyaretlerinin amacı, öğrenci ve ailenin var olan potansiyelini eğitim-öğretim sürecine kazandırmaktır. Bu amaçla öğretmen ve okul yöneticilerinin yaptığı ev ziyaretlerinin, öğrencinin okula uyumu ve ders başarısı üzerinde olumlu etkisi vardır (Gülcan ve Taner, 2011).

Okul müdürleri okullarında başarıyı artırmanın sağlanması için belirlenen *hedeflerin aktif uygulayıcı olduklarını* belirtmişlerdir. Bir öğretim lideri olarak okul müdürleri, öğrenci başarısını arttırmak için hedef-davranışlar belirlemeli, herkesi belli amaçlara yönlendirmelidir (Balyer, 2012). Okul müdürleri, okulun belirlediği hedefleri etkili bir şekilde gerçekleştirmeye kendini adanması, okulun amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli kaynakları sağlaması, toplumun beklentisini karşılayacak olumlu bir okul iklimi oluşturması, okulun amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik vizyon sahibi olması gibi öğretimsel liderlik davranışları belirlenmiş olan hedeflerin gerçekleştirilmesini kolaylaştıracaktır (Yörük ve Akalın Akdağ, 2010). Okul müdürlerinin asıl üzerinde durduğu öğretimsel liderlik, öğretmenlere *kılavuzluk etmeleri* yönündedir. Okul müdürleri, öğretimsel liderlik yönlerini geliştirmiş ve okulundaki her bir öğretmen için eğitim-öğretim sürecinin her aşamasında onlara rehberlik yapması beklenir.

Okul müdürlerinin akademik başarıyı arttırmaya yönelik *okullarının alt yapı eksikliklerini giderdiklerini ve okulu geliştirmek* için uğraş verdiklerini belirtmişlerdir. Son yıllarda okul stratejik plan çerçevesinde her 4 yıl için okul geliştirme ve alt yapı eksikliklerini gidermeye yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Şahin'e (2006) göre okul geliştirme, planlı, programlı, sistemli ve sürekli olmalı, temelde öğrenme-öğretme sürecine odaklanmalı ve bu süreci destekleyen koşullar içerisinde öğrenci başarısını arttırmalıdır. Okul geliştirme, okulun kapasitesini güçlendiren ve öğrencinin akademik başarısını arttıran bir uygulamadır.

Eğitim retimin işlerliğini sağlamaya yönelik okul müdürlerinin yaptığı bir diğer uygulama *koordinasyon sağlamaktır*. Bir okulda okul idarecilerinin görevleri analiz edildiğinde bunlar, bürokratik işler ve kültürel işler olmak üzere temelde iki başlık altında toplanabilmektedir. Bürokratik görevler olarak, okulun bağlı bulunduğu st yönetimle ilişkiler, okulda bilgi akışını ve paylaşımını sağlama, okul etkinliklerini koordine etme, finansal kaynakları yönetme, bina ve tesislerle ilgili prosedürler geliştirme, okul ğrenci hizmetleri ve destek sistemlerinin yönetimi, okul kadrosuyla ilgili işlemler biçiminde sıralanırken, kültürel görevler başlığı altında da ğretim için gerekli atmosferi hazırlama, başarıya ilişkin yüksek beklentiler oluşturma, okul amaçlarını belirleme, örgütsel iletişim, ğretim liderliği, aile ve toplum desteğini sağlama gibi görevler sıralanmaktadır (şişman, 2002: 136-137).

Okul müdürlerinin düşük katılımlı olarak ifade ettikleri, okul başarısını arttırma yönelik yaptığı uygulamalar *teknolojinin kullanımı, kendini geliştirme, okullarında yarışmalar düzenleme, projeler yapma, değerler eğitimi verme, rehberlik ve denetim çalışmaları ve kitap okuma faaliyetleri* yapmaktadırlar. Okul müdürleri yaptıkları tüm bu faaliyet ve uygulamalarla ğrenci akademik başarılarının artacağına dair bir düşünce taşımaktadırlar.

Okul Müdürlerine Göre Akademik Başarıyı Arttırabilecek Başka Uygulamalar

Katılımcı okul müdürlerine, akademik başarıyı arttırmak için yaptıkları uygulamaların yanında daha başka nelerin yapılabileceğine dair görüşleri alınmıştır. Okul müdürleri, akademik başarıyı daha da arttırmak için *okul-aile ilişkilerini daha da güçlendirmek* gerektiğini ifade etmişlerdir. Okul ile aile öğrencinin yaşamını sürdürdüğü birbirinden bağımsız iki farklı kurumdur. Bu kurumlar arası pozitif yönde kurulan bir ilişki, ğrenci akademik başarısını katkı sağlayacaktır. Okul ile aile ne kadar etkili işbirliği içerisinde olursa ailenin ve okulun eğitimle ilgili görüş ve tutum farklılıkları en az düzeye inecek ve ortak bir paydada buluşmalarını sağlanacaktır (Porsuk, 2010).

Okul müdürlerine göre, akademik başarının arttırılması için *daha fazla okul içi etkinlik yapmak* gerektiğini, *sosyal ve fiziki aktivitelerin arttırılması* gerektiğini, *dllendirmelerin* sık sık yapılması gerekmektedir. Öğrencilerin ders gelişime yönelik farklı etkinliklerin yapılması, ilgi ve dikkat çekici etkinliklerle derslerin daha zevkli hale getirilmesi gerekir. Sosyal ve fiziki aktivitelerle öğrencinin farklı boyutlarda da gelişim sağlayacağıını, bunun da akademik başarıya olumlu yansımaları olacaktır. Öğrencinin sergilediği başarı, olumlu tutum ve davranış, hal ve hareket ödüllendirildiği taktirde akademik başarı daha kolay sağlanacaktır.

Daha güçlü bir iletişim kurulması, ders araç-gereçlerinin zenginleştirilmesi, derslerin daha çok uygulamalı olarak işlenmesi başarı artışını sağlayabilecek yönetici grşlerindedir. Okul müdürleri, okul paydaşları ile iletişim kurmaya önem verdikleri fakat başarının arttırılması için iletişim kanallarının daha açık tutulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Daha güçlü bir iletişim için öğretmenler, öğrenciler, ğrenci velileri ve okul yöneticileri arasında güçlü bir iletişim kurulması beklenir. Tuncel ve diğerleri (2011), eğitim-öğretimde araç kullanmakla, etkili bir ortam sağlanarak, öğrencilere kazandırılmak istenen amaçlara daha kısa ve kolay yoldan ulaşıldığı görülmektedir. Okul müdürlerine göre, sınıf ortamında derslerin ağırlıklı teorik olarak işlemesi değil pratiğe dönük, uygulamalı olarak derslerin yoğunlaştırılması gerekir. Taşdelen (2003), uygulamanın teori ile teorinin de uygulama ile denetlendiği, yönlendirildiği bir ğretim etkinliği, en zor durumlarda bile kendi yolunu bulabilecektir.

Akademik başarı artışını sağlayabilecek okul müdürü görüşleri, *veli eğitimi yapma, sevgi iklimi oluşturma, öğrencilere bireysel eğitim olanakları sunma* yönünde uygulamalar bulunmaktadır. Öğrenci akademik başarısının arttırılması, eğitime ailelerin de dahil edilmesiyle mümkündür. şahin ve Kalburan (2009), çocuğu tanımak ve eğitiminde yeni stratejiler geliştirmek, okulda verilen eğitimin okul dışındaki hayatta da sürdürmek, eğitimin kalıcılığını arttırmak için aile eğitimi önemi bir gerekliliktir. İlkokul ğrencilerinin okula bağlılık kazanmasıyla, severek, isteyerek okul gelmeleri, okulda da hoş vakit geçirmeleri, başarı artışının sağlanacağına yönelik bir etki yapması beklenmektedir.

Akademik başarıyı arttırmaya yönelik okul müdürlerinin düşük katılımı olarak ifade ettikleri; *öğrenciyi yakından tanımak, yetenek alanlı çalışmak, öğrenci yönlendirmesi yapmak, sorumluluk geliştirmek, öğrencinin kendini ifade etmesi, kazanım değerlendirme sınavları, destek eğitim sınıfları, kurumların özelleştirilmesi, çağdaş öğretim yaklaşımları, disiplin sağlama, normal eğitime geçme yönünde uygulamaların yapılabilmesini* belirtmişlerdir.

Okul Kültürü İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki

Okul müdürleri, okul kültürü ile akademik başarı arasındaki ilişkiye yüksek katılım sağlayarak, başarı artışını sağlamaya yönelik bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Sistematik olarak belli bir süreç içerisinde okul kültürü oluşmuş okullarda öğrencinin akademik başarısı artış göstermektedir. Çelik'e (2000) göre okul kültürü okulun temel kişiliğini oluşturur ve okullar arasında başarı farklılığını ortaya çıkarır. Okul kültürünün sağlandığı okullarda, okul paydaşları ve okul-çevre arasında işbirliği sağlanmış, belirlenen hedeflere odaklanılmış, okula bağlılık ve motivasyon sağlanarak daha mutlu bir okul ortamı oluşturulmuş, akademik başarının yanında evrensel değerler işlenerek daha kaliteli bir okul ortamı oluşturulmuş ve öğrenciler bir üst öğrenime ve kuruma hazırlanarak eğitim-öğretim süreklilik kazanmıştır. Son yıllarda okulun kimliğini yansıtan normlar, değerler, gelenekler, alışlagelmiş durumlar için kültür ve iklim terimleri kullanılır olmuştur (Demirkol ve Savaş, 2012). Okul kültürü olarak; öğretmenlerin iletişim tarzları, tavır ve davranışları, beklentileri, öğrenci tavır ve davranışları, okul müdürlerinin ve öğrenci velilerinin beklentileri, düşünceleri sıralanabilir. Akademik başarıya değer verilen, başarı beklentisi yüksek ve işbirlikçi ilişkilerin oluşmasına dikkat edilen bir okul kültürünün oluşması gerekir (Balcı, 1993).

Güçlü okul kültürüne sahip kurumlarda öğrencilerin öğrenmeye daha fazla motive edilmiş olduğunu görülmektedir (Fyans and Maehr, 1990; Akt: Yeniçeri Alemdar ve Köker, 2013). Okul kültürü sağlanmış okulların gerek öğrencileri gerekse öğretmenlerinin motivasyonu daha yüksek düzeyde olması beklenmektedir. Bu durumda okul müdürlerinin öğretmen ve öğrenci motivasyonunu sağlayıcı bir tutum ve davranış içerisinde olması gerekir. Olumlu ve etkili bir okul kültürüyle öğrenci velileri, okula karşı olan güveni artmakta, olumsuz durumların önüne geçilmekte ve öğrenci okul başarısında artış gözlenmektedir. Öğrencilerin öğrenmesine yardımcı olacak olumlu bir okul kültürüne sahip olan okullarda öğrenci başarısı artar. Özdemir'e (2012) göre, etkili okulların özelliklerinden biri de öğrenmeyi teşvik edici ve olumlu bir okul kültürü olduğu ve öğrenmeyi engelleyici unsurların da ortadan kaldırıldığı belirtilebilir.

Okul kültürünün oluşmasıyla eğitimin paydaşları tarafından ortak hedeflere yönelim sağlanarak daha kısa zamanda hedeflerin gerçekleştirilmesi ve nelerin başarılabilmesine dair başarının oluşması sağlanmaktadır. Okul kültürünün sağlanmasıyla öğrenciler okula olan bağlılıkları artacak ve daha mutlu bir okul ortamında eğitim görmesi sağlanacaktır. Okul ortamında mutlu olan öğrencilerin beraberinde okulu sevmesi, onun bir üst öğrenime olan hazırlığını yapmakta daha rahat olması beklenmektedir.

Okul-Aile İlişkisinin Sağlanması

Akademik başarı artışının sağlanması için okul ile aile ilişkilerinin sağlanmasına yönelik okul müdürlerinin en sık olarak yapmış olduğu çalışmalar *veli toplantıları* olarak dikkat çekmektedir. Veli toplantılarının yanında okul müdürlerinin ve öğretmenlerin yapmış olduğu ev ziyaretleri, veli görüşmeleri, velilere yönelik yapılan seminerler, rehberlik hizmetleri, sosyal ve kültürel faaliyetler ve geziler de yoğun olarak yapılan okul-aile ilişkilerini güçlendirmeye yönelik çalışmalardandır. İpek (2011), okul aile ilişkilerini sağlamaya yönelik genelde okullarda veli toplantıları ya da okul-aile birliği toplantıları yapıp, bu toplantılara velilerin katılım sağlayıp sağlamaması ölçüsünde değerlendirmeler yapılmaktadır. Okul aile ilişkilerinin sağlanması için sadece ailelerin veli toplantılarına katılımı olarak

düşünülmemelidir. Öğrenci velilerinin okulun düzenlediği sosyal ve kültürel etkinlikleri, gezilere katılmaları, okulla sağlıklı bir iletişim ağı kurmaları ve bunu her daim açık tutmaları, okuldaki eğitsel çalışmaların içerisinde yer almaları, okul için alınan kararlarda söz sahibi olmaları da düşünülmemelidir (Çalık, 2007).

Okul-aile ilişkilerinin sağlanmasına yönelik veliler de yöneticiler de yapılması gereken işleri önemli görmekte, okul-aile ilişkileri, öğrencinin okul yaşantılarının başarıya ulaşmasında zorunlu bir etkileşim süreci olarak görülmektedir (Özbaş, 2009). Gerek okul yöneticileri gerekse öğretmenlerin öğrenci velileriyle kurduğu etkili iletişim ve işbirliğiyle aileler eğitim-öğretim sürecinin aktif bir unsuru haline gelmesi beklenmektedir. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği ile her okulda okul-aile birlikleri kurulmuştur. Birliğin kuruluş amacı olarak, “Okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve okul arasında iletişimi ve işbirliğini sağlamak, eğitim-öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, maddi imkanlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak ve okula maddi katkı sağlamak” olduğu ifade edilmiştir (MEB, 2005).

Akademik başarı için büyük önem arz eden okul-aile ilişkilerinin sağlanmasına yönelik okul müdürleri, öğrencileri hakkında veli bilgilendirmesi yaptıklarını, öğrenci velisinin de derse katılım sağladığını, okul aile birliğini daha aktif kılmaya çalıştıklarını, velileri okul etkinliklerinin bir parçası haline getirdiklerini, ailelerin özel günlerine okul olarak destekte bulduklarını, tüm velilere karşı saygılı ve hoşgörülü bir yaklaşımla hareket ederek okul kültürünün oluşmasına, okul aile işbirliğinin aktif konuma getirilmesine büyük önem verdiklerini belirtmişlerdir. Erdoğan ve Demirkasımoğlu’na (2010) göre, ailelerin eğitim sürecine katılımı konusunda isteksiz ve pasif olduğu sonucuna varmıştır. Veli katılımı ise, çoğunlukla ailenin okula gelerek bilgi alış verişi yapması, öğretmenlerin tavsiyelerini alması, toplantılara katılması ile sınırlı görülmektedir. Şahin ve Ünver (2005), kaliteli bir eğitimi yakalayabilmek için, okul ile ailenin işbirliğine ve okul-aile ve çevre arasındaki koordinasyonu sağlayarak birbiriyle bütünleşmiş ve birbirini destekler nitelikte bir eğitim yaklaşımı oluşturulmalıdır.

Ailelerin eğitim-öğretim sürecine katılımlarına sağlamak için toplantı, konferans, seminer, geziler vb. etkinlikler ile ev ziyaretleri ve aileyi içine alan eğitsel-soysal faaliyetler düzenlenmelidir. Ailelere yönelik yapılan eğitsel, sosyal, kültürel etkinliklerle ailenin eğitim-öğreti sürecine katılımı sağlanarak öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyip, öğrencinin bir bütün olarak gelişimi sağlanmakta ve akademik başarısını da arttırmaktadır (Argon ve Kıyıcı, 2012).

Beydoğan’a (2006) göre, akademik başarının sağlanmasına yönelik veli öğretmen beklentisinin örtüştüğü durumlarda öğrenci başarısının oldukça yüksek olması beklenir. Akademik başarıyı arttırmak için okulların aile ile kuracağı işbirliği sürecini daha iyi işletebilmek için, yetişkin eğitim programları düzenleme, sevgi temelli eğitim sunma, çocukla birebir iletişim ve etkileşim sağlama, eğitime destek sağlayan organizasyonlara velilerin de dahil edilmesi, okul için alınan kararlarda velilerin katılım sağlaması gerekmektedir.

Çetin ve diğerleri (2016), veli liderliği bağlamında veli temsilcileri üzerine yaptığı nitel çalışmada velinin eğitim sürecine katılımı ile ilgili olarak veli desteği, öğrencinin özgüven gelişimi, öğrencinin başarısına katkısı ve öğrenci kapasitesi olmak üzere 4 farklı kod ortaya çıkmıştır. Okul-aile ilişkilerinin güçlendirilmesiyle aile katılımının sağlanması ve başarı artışının gerçekleşmesiyle birlikte birtakım sosyal, ve duygusal gelişim de sağlanmış olacaktır.

Sınıf Öğretmeni Görüşlerine Göre Akademik Başarı

Sınıf öğretmenlerinin akademik başarı algıları en yoğun olarak okul başarısı ve sonrasında ders başarısı düşüncesine yönelik bir algı oluşturmuştur. Sınıf öğretmenleri akademik başarı olarak, okul başarısı, ders başarısı, hedef ve davranışların kazandırılması, ahlaki değerlerin öğretilmesi, bilimsel başarı gösterme, kabiliyetlerini geliştirme, sınav başarısı, sosyal hayata hazırlık ve çevresine faydalı

olabilme düşünceleri ön plana çıkmaktadır. Erdem'e (2008) göre akademik başarı, öğrencilerin derslerdeki başarı ya da başarısızlığına bakılarak elemek değil, programdaki derslerde ve sosyal etkinliklerde öğrencilerin ilgi ve yetenekleri ölçüsünde yetiştirilmesiyle ortaya çıkan bir durumdur.

Sınıf öğretmenlerinin akademik başarı algıları dikkate alındığında öğrencilerin derslerde sergilemiş olduğu performans, kazanımların elde edilmiş olması, hedef davranışların gerçekleşmesine yönelik beklentileri dikkat çekmektedir. Bazı sınıf öğretmenlerinin akademik başarı algıları; işbirlikçi olma, meslek edinme, mesleki başarı gösterme, kendini ifade etme, sosyal statü kazanma, duyarlı bir birey olma, başarıyı hayatın tamamında gösterebilme, mutlu bir yaşam sürme, yüksek puan alma gibi görüşler üzerine odaklanmıştır. Başarı algısı kişiden kişiye değişiklik gösterdiği gibi akademik başarı da eğitimin paydaşları arasında dahi birtakım farklılık oluşturmaktadır. Öğretmenler, idareciler arasında dahi akademik başarıyı farklı yorumlayan, eğitim-öğretim faaliyetlerini de bu doğrultuda yürüten eğitimciler bulunmaktadır. Bazı sınıf öğretmenleri akademik başarıyı okul başarısı, ders başarısı, hedeflerin gerçekleştirilmesi olarak görürken bazı sınıf öğretmenleri de meslek edinme, mutlu olma, kendini ifade etme, hayatta başarıyı elde etme yönünde kanaatler taşımaktadırlar.

Sınıf öğretmenlerinin genel olarak başarı algıları 2 grup altında değerlendirilebilir. Birinci grup akademik başarıyı, derslerde öğrenci performansını belirlemeye yönelik ortaya konan bütün kriterlerin yerine getirilmesi olarak değerlendirmektedir. Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu akademik başarıyı bu doğrultuda değerlendirmektedir. İkinci grup olarak ise akademik başarı, sadece okul ortamında değil, hayatın tamamında bireyin yüksek performans göstermesi durumudur. İkinci grup sınıf öğretmenlerinin akademik başarı algıları daha çok sosyal çevreye uyum, sosyal statü ve mesleki başarı, mutlu bir yaşam sürme üzerine düşünceler ortaya koymaktadır.

Demirezen ve Akhan (2013), başarılı olabilmek için, iyi bir liseye devam edebilmek, üniversiteyi kazanıp iyi bir meslek sahibi olabilmek için öğrencilerin derslerine düzenli çalışmaları gerektiğini ifade etmektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Akademik Başarı Beklentileri

Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinden akademik başarı beklentileri incelendiğinde en yoğun olarak dikkat çeken öğrencilerin *planlı ve programlı ders çalışmalarıdır*. Başarılı olmak için çok çalışmaktan ziyade etkili ders çalışmak, planlı ve programlı hareket etmek daha doğru olmaktadır. Verimli ders çalışmaya yönelik öğretmenlerin yaptığı rehberlik çalışmaları, öğrencilerin akademik başarılarını ve çalışma alışkanlıklarını olumlu yönde etkilemektedir (Avcı ve Nazlı, 2006). Ders çalışma becerileri genellikle planlı programlı çalışma, etkili okuma, ders dinleme, not tutma, etkili yazılı anlatım, derse aktif katılma, ödev yapma, sınavlara hazırlanma ve sınavlara girme olarak değerlendirilmektedir (Kesiktaş, 2006). İlköğretimin ilk yıllarından itibaren verimli ders çalışmayı, zamanını etkili ve verimli kullanmayı öğrenen bir öğrenci, eğitim-öğretim hayatı boyunca ve yaşamında başarıyı elde etmede önemli bir şartı yerine getirmiş olacaktır.

Sınıf öğretmenleri öğrencilerinden akademik başarı beklentileri olarak kitap okumalarını ve kitap okumayı bir alışkanlık haline getirmelerini istemektedir. Sünbül ve diğerlerine (2010) göre okuma, anlama ve anlatma becerilerinin temelini oluşturan, sadece ana dil için değil, diğer bütün derslerin de vazgeçilmezidir. Okuma ve okuduğunu anlama becerisi gelişmemiş bir öğrencinin başarı elde etmesi mümkün değildir. Öğrenci akademik başarısının sağlanmasına yönelik yapılan araştırmaların temelinde kitap okuma ve okuduğunu anlama becerisi bulunmaktadır (Yılmaz, 2012; Acıyan, 2008).

Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinden akademik başarı beklentileri olarak kazanımların kazandırılması, yeteneklerin geliştirilmesi, öğrenmeye açık olma, kendini ifade edebilme, araştırmacı olma, hayatta başarıyı elde edebilme ve meslek edinmeleri yönündedir. Kazanım merkezli yaklaşım olarak da bilinen öğrenci merkezli yaklaşım, bir eğitim-öğretim programı sonrasında öğrencilerin

kendilerinden beklenen yeterlilikleri ne düzeyde yerine getirebildikleri ile ilgilenmektedir (bologna.ankara.edu.tr). “Bir öğrenme kazanımı, öğrencinin öğrenme dönemi sonunda ne bilmesini, ne anlamasını ve ne yapabildiğinin belirlendiği ifadedir (Donnelli ve Fitznaurice, 2005). Bazı sınıf öğretmenleri akademik başarı beklentilerini, uyguladıkları eğitim-öğretim programında belirlenmiş olan hedef-davranışların, kazanımların verilmesi olarak değerlendirmişlerdir. Sınıf öğretmenleri kazanımların verilmesiyle birlikte öğrencilerinin bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmek istemektedir. Demir (2004), öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirmeye yönelik öğrencilerin ilgi ve yetenekleri göz önünde bulundurduklarını, bu amaçla drama, oyun, gezi, ev ödevi gibi etkinlik ve uygulamalar yaptıklarını belirtmiştir.

Sınıf öğretmenleri, öğrencilerin akademik başarılarında artış sağlanabilmesi için onların öğrenmeye açık olmaları gerektiğini belirtmiştir. Öğrencinin dikkatini dağıtacak bir dış uyarıcının olmaması, doğrudan öğretmenin anlatacaklarına yönelmesi öğrencinin daha kolay anlamasını ve anlamlandırma sağlayacaktır. Sınıf öğretmenleri öğrencilerin ders başarısı kadar kişisel gelişim de sağlamalarını istemektedir. Öğrencinin kendini ifade edebilmesi, rahat iletişim kurabilmesi, arkadaşları ile işbirliği kurabilmesi, sorunlarına çözümler bulabilmesi beklenmektedir.

İlkokul öğrencilerinin araştırmacı olmaları, bilgiye ulaşma yollarını öğrenmeleri, başarının sürekliliği açısından büyük önem arz etmektedir. Bir grup sınıf öğretmenine göre, araştıran, sorgulayan, düşünen öğrencilerle ders işleminin daha keyifli olmaktadır. Öğretmenler, bütün bilgileri öğrencilere anlatmaları düşünülemez. Öğrencinin öğrenmeyi öğrenmesiyle, bilgiye ulaşacağı yolları öğrenmiş olacak, böylece başarı durumunu yükseltecektir. Öğrenmeyi öğrenen bir öğrenci, sadece okul hayatında değil, hayat boyu öğrenmeyi bir alışkanlık haline getirecektir. Son yıllarda gerek ülkemizde gerekse dünyada büyük önem verilen yaşam boyu öğrenmeye dair, Güleç ve diğerleri (2012), hayat boyu öğrenmeyle bireylerin kişisel gelişimi, toplumsal bütünleşme ve ekonomik büyüme sağlanmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinden akademik başarı beklentileri olarak kurallara uyması, öğrencinin istediği okula gidebilmesi, iyi bir dinleyici olması, öğrenci motivasyonunun sağlanması, topluma faydalı bir birey olması yönünde beklentiler taşımaktadır. Gerek sınıf kuralları gerekse okul kuralları, düzenliliği sağlamada, zamanı verimli kullanmada, öğretim etkinliklerinden bütün öğrencilerin faydalanmasını sağlamada büyük önem taşımaktadır. Öğrencilerin kurallara olan bağlılığı ve uyumu, onun başarıya ulaşabilmesini ve öğretmenin beklentilerine istendik yönde karşılık verebilmesini sağlamaktadır (Atıcı, 2014). Bir sınıf öğretmeni, öğrencisinin 8. sınıf sonrası istediği liseye gidebilmesini, sonrasında istediği üniversitede istediği bölümü okuyabilmesini istemektedir. Topluma faydalı bir birey olma, toplumun beklentilerini karşılama, motivasyonu yüksek, iletişim becerileri gelişmiş öğrenciler istenmektedir.

Öğretmenlerin Akademik Başarıyı Arttırmak İçin Yaptığı Sınıf İçi Ve Sınıf Dışı Etkinlikler

Sınıf öğretmenlerinin akademik başarı artışını sağlamak için en sık yaptıkları etkinlik, görsellerle ders işlemektir. Akkaya (2013), resim, fotoğraf, grafik, karikatür, çizgi roman, resimli kart, afiş gibi görsel öğelerin öğrenmeyi kolaylaştıracağını ve öğrencilerde öğrenme isteğini uyandıracığını ifade etmiştir. Ders içerisinde kullanılan görsel materyallerin olması, yapılan etkinliklerin görsellerle desteklenmesi öğrenci başarısı üzerinde önemli ölçüde etkilemektedir. Arıkan (2009), görsel araçlarla desteklenmiş derslerin öğrenci başarısını arttırdığı, derslerin işlenmesine önemli katkı sağladığı görülmüştür.

Sınıf öğretmenleri başarı artışını sağlamaya yönelik teknolojik araç-gereç kullanımı yaptıklarını, öğrencilerin de teknolojiyi kullanma becerisini geliştirici uygulamalar yaptıklarını ifade etmişlerdir. Yeni eğitim-öğretim programıyla öğretmenlerden teknolojiyi yeterince öğrenmeleri ve derslerinde aktif olarak kullanmaları beklenmektedir. Demir ve diğerleri (2011), yaptığı araştırmada öğretmenlerin teknolojiyi genel olarak düşük düzeyde kullandıklarını belirtmiştir. Eğitim teknolojilerinin sınıf ortamına

aktarılması ve eğitim sürecine uyum sağlamasıyla, eğitimin kalitesini arttırmada önemli bir rol oynayacağı düşünülebilir (Karaman ve Kurfalı, 2008).

Başarı artışını sağlamaya yönelik sınıf dışı uygulamalardan gezi-gözlem-araştırma yapma, ödevler verme, sosyal etkinlikler yapma, çevre incelemesinde bulunma etkinlikleri yapılmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin önemli bir kısmı öğrenci başarısını sağlamaya yönelik ders dışı etkinlikler yaptıklarını ifade etmişlerdir. Ders dışı etkinlikler, eğitimin amaçlarına uygun, öğrenci ilgi ve isteklerine yönelik planlı, programlı çalışmalardır (Binbaşıoğlu, 2000). Ders dışı etkinliklerin öğrencinin akademik başarısına, sosyal ve ahlaki gelişimine, olumlu katkı yapmaktadır (Köse, 2004). Sınıf öğretmenleri öğrenci motivasyonunu sağlayacak, sorumluluk geliştirecek çalışmalara yer verdiklerini belirtmişlerdir. Vatansız Bayraktar (2015), sınıf ortamında etkili öğrenme-öğretme sürecinin gerçekleşebilmesi için motivasyonu sağlanmış öğrencilerin olması hem öğrenme-öğretme faaliyetlerini kolaylaştırmakta, hem de sınıfta istenmeyen davranışlar azalmaktadır.

Bazı sınıf öğretmenleri de okul idarecileri gibi akademik başarının artırılması için okul-aile işbirliği geliştirici etkinlik ve uygulamalar yürüttüklerini ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri gerek sınıf içi gerekse sınıf dışı yaptıkları etkinliklerde öğrenci velilerini sürece dahil ettiklerini, öğrenci velisi ile olan ilişkilerini güçlü tutmaya çalıştıklarını, ev ziyaretleri ile aileyi ve öğrenciyi yerinde gördüklerini belirtmişlerdir. Öğrencinin okul başarısını önemli ölçüde etkileyen öğretmen-veli işbirliği öğrenci başarısını artırır, öğrencileri öğrenme konusunda cesaretlendirir ve okula olan devamlılığı sağlar (Ceylan ve Akar, 2010).

Sınıf öğretmenleri farklı ders anlatım yöntem ve teknikleri kullanarak öğrencilerin akademik başarılarını arttırmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin derste farklı yöntem ve teknik kullanmaları, dersin öğrenciler tarafından daha anlaşılır ve öğrenilebilir duruma gelmesini sağlar. Taşkaya ve Bal (2009), sınıf içerisinde farklı özelliklere sahip öğrencilerin öğrenme biçimleri de farklılık gösterir. Öğretmenler öğretim yöntemlerini seçerken öğrencilerin farklılıklarını dikkate almalıdır. Bu durumda da öğretmenlerin zengin bir yöntem, teknik bilgi ve becerisi olması ve bunu ders ortamında kullanması gerekir.

Bazı sınıf öğretmenleri, başarı artışını sağlamaya yönelik kitap okuma, kurs çalışmaları, yarışmalara katılma, deneme sınavları yapma, test çözme, film izleme, faydalı dergilere üyelikte bulunma gibi etkinlik ve uygulamalar yürütmektedirler. Bu etkinliklerin yanında bazı ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapma, öğrencilerin derse katılımını sağlama, ders tekrarı, kaynak kullanımını ve deneyler yapma, 5N 1K tekniğini kullanma, proje ve performans görevleri, öğretmen-öğrenci etkileşimi, ödüllendirme çalışmaları yürütülmektedir.

Öğretmen Tutum Ve Davranışları

Öğretmen-öğrenci iletişimde sınıf öğretmenlerinin öğrencilerine karşı sergilediği tutum ve davranışlarından en sık ifade edilen, sevgiye dayalı bir iletişim kurdukları yönündedir. Öğretmenlerin sık ifade ettikleri, dengeli bir iletişim, saygı ve kurallar çerçevesinde iletişim, samimi bir tutuma dayalı iletişim, arkadaşça bir iletişim kurdukları yönünde görüşler ortaya çıkmıştır. Şahin'e (2011) göre, etkili bir öğretmenin öğrencilere karşı tutumlarıyla ilgili olarak, öğrencileri her yönüyle tanımaları, sevmeleri ve sevdiğini hissettirmeleri, onlara bilgi aktaran değil, bilgiye ulaştıran olmaları gerekir. İyi bir sınıf öğretmeni, eleştirme, kınama, küçük düşürücü sözler söyleme yerine neşeli, sempatik, ahlaken dürüst, sıcak, hevesli, heyecanlı, işe yönelik ve düzenli olma yönünde özelliklere sahip olmaları gerekir (Sünbül, 1996). Sınıf öğretmenlerinin tutum ve davranışları, öğrencilerin gelişimini olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir. İyi ve nitelikli bir öğretmen, dinamik, neşeli, güler yüzlü, mutlu ve kendine güven doludur (Gurbetoğlu ve Tomakin, 2011).

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bir kısmı öğrencileriyle eğitim-öğretime dönük bir iletişim içerisinde olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerle kurulan ilişki ve iletişimde amaç, öğrenme ve öğretme süreçlerinin aktif olarak işletilmesini gerekli kılar. Selimhocaoglu (2004), iyi bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için temelde iyi bir iletişimin kurulması gerekir. Öğretmenlere karşı, sevgi, saygı, hoşgörü ve güvene dayalı bir iletişim ortamı oluşturmakla, öğrenciler başarılı, mutlu, girişken, kendisiyle barışık bireyler olarak yetişir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerine karşı sergilediği tutum ve davranışları eğitim-öğretime yönelik sürdürmeleri, öğretmen-öğrenci ilişkisini sınıf ve okul sınırları içerisinde kalmasına neden olur.

Bir grup sınıf öğretmeni, etkileşime dönük, empatik bir dille, hoşgörülü, anlayışlı, demokratik ve adil bir yaklaşım içerisinde, öğrencilere değer verdiğini hissettirerek iletişim kurduklarını ifade etmişlerdir. İletişimde önemli bir yeri olan empati, kişinin kendisini, karşısındaki kişinin yerine koyarak değerlendirmede bulunması durumudur. Öğretmen, öğrencisinin düşündüklerini ve hissettiklerini ancak kendisini onun yerine kayarak anlayabilir. Aydın (2009), öğrenme-öğretme sürecinin etkili olabilmesi için öğretmen ve öğrenci arasında empatik bir düşünceye dayalı özel bir bağ kurulmalıdır. Empatik düşünce ve davranışlar, öğretmenin anlayışlı, sıcak, cana yakın ve öğrenciyi önemseyen bir kişi olarak görülmesini sağlar. Empatik bir yaklaşım sergilemenin yanında demokratik ve adil bir yaklaşım, tüm öğrencilerin birlikte öğrenmesine olanak veren öğretmen davranışlarındanır. Hotaman'a (2010) göre demokratik bir eğitimle öğrencilerin tamamına fırsat ve imkan eşitliği sağlanacak ve kendilerinin öğrenme gücünü oranında geliştirilmesi için gayret sarf edilecektir.

Sınıf öğretmenlerinin bir kısmı öğrencileri ile kurdukları iletişimde paylaşımcı ve sorgulayıcı bir iletişim kurduklarını bir kısmı da hoşgörü ve anlayışa dayalı eğitim olanakları sunarak seviyeye uygun bir dille, öğrenciyi sıkmadan, eğlenceli bir iletişim dili kullandıklarını ifade etmişlerdir. Gerek sınıf içerisinde gerekse sınıf dışında öğretmen-öğrenci iletişiminin sorgulayıcı bir anlayışla işlemesi, öğrencinin öğrenme, anlama, araştırma yönünün gelişmesi beklenmektedir. Öğretmenlerin iletişimde hoşgörülü olması, bazı olumsuz öğrenci davranışlarını tolere edebilmesi, kırıncı, yıkıcı bir dil kullanmaması öğretmen-öğrenci ilişkilerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır.

Genel olarak öğretmenler, sevgiye dayalı, hoşgörülü bir anlayışla ve de saygı ve kurallar çerçevesinde otoriter bir anlayışla iletişim kurduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen tutum ve davranışlarının öğrencinin kişisel, duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimine olumlu ve olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Öğrenci, demokratik, adil, huzurlu, mutlu, paylaşımcı bir ortamda kendisini daha iyi hissetmesiyle akademik başarısının artışına yönelik önemli bir ivme kat edecektir.

Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenlik Alanındaki Gelişimsel Uygulamaları

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik alanına yönelik kendilerini geliştirmek için en sık yaptıkları kitap okumaktır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir kısmı alana yönelik kitap, dergi, makale gibi yayınları takip ettiklerini, en iyi mesleki gelişimin okuyarak olacağını düşünmektedirler. Yalman ve diğerleri (2015), öğretmenlerin kitap okumasıyla kültürlerini geliştirmelerine, toplum içerisinde takdir edilmelerine ve kendine güven duymalarına katkı sağladığını, kelime hazinesini ve hayal dünyasını zenginleştirdiğini ifade etmiştir. Karaşahin (2009), öğretmenlerin okuma kültürleri üzerine yaptığı değerlendirmede öğretmenlerin yarıdan fazlasının bilgi edinmek, mesleki gelişimini sağlamak ve kendilerini yetiştirmek için kitap okumaktadırlar.

Bir grup sınıf öğretmeni, internet ve sosyal medyayı kullanarak mesleki alanda kendilerini geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Son yıllarda internet ve sosyal medya hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Öğretmenler kişisel gelişimlerini sağlamak, bilgi edinmek, haberleri takip etmek, eğitim süreçlerinde sosyal ağları kullanmak için interneti kullanmak durumundadır. Öğretmenlerin gerek eğitim-öğretim sürecinde gerekse günlük hayatlarında bilgisayar ve internet kullanmaları, mesleki hayatlarının niteliği açısından son derece önemlidir. Aktepe (2011), öğretmenlerin bilgisayar kullanması

ve dersleri bilgisayar destekli eğitimle sürdürmesi, öğrencilerin derse karşı olan ilgisini, dikkat süresini ve akademik başarısını arttırmaktadır.

Öğretmenlerin meslektaşları ile fikir alış-verişinde bulunması, eğitime dair paylaşımlar yapması, pozitif bir iletişim kurmaları öğretmenlerin gelişimini sağlamaktadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri, mesleki gelişimlerini sağlamaya yönelik en sık yaptıkları üçüncü uygulama, meslektaşlarıyla fikir-alış verişidir. Okulda bulunan öğretmenler arası iletişimin niteliği, eğitim-öğretimin niteliği ile paralellik oluşturması beklenmektedir. Ayrıncı sınıf öğretmenleri, alana ilişkin yazılı ve görsel yayınları takip ederek, gelişimleri, değişimleri, dönüşümleri daha yakından ve ivedi olarak takip edebilmektedir. Bir takım eğitim içerikli dergilere üye olmak, kitaplar okumak, eğitim etkinlik ve uygulamaları takip etmek, eğitim bilgi ve teknolojilerini kullanmak, alana yönelik kaynaklardır.

Sınıf öğretmenleri mesleksel gelişimlerini sağlamak için ayrıca, aktif bir iletişim kurmak, hizmet içi eğitim kurs ve seminerlerine katılmak, sosyal etkinliklere katılım sağlamanın yanında planlama yapmak, haber kaynaklarını takip etmek, film izlemek, ikinci bir üniversite okumak gibi etkinlik ve uygulamalar yürüttüklerini belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri hem öğrencileriyle hem de meslektaşlarıyla hem de yöneticilerle kurduğu aktif iletişim kendi mesleki gelişimlerine olumlu yönde katkı sağlaması beklenmektedir. İletişim ve işbirliğinin sağlandığı okullarda akademik başarının da oluşması beklenmektedir. Öğretmenlere mesleki anlamda gelişim sağlayacak önemli bir uygulama da hizmet içi eğitim kurs ve seminerleridir. Kayabaş (2008), öğretmenlere bilgi ve becerileri kazandıracak, eğitim teknolojilerinden faydalanacak, eğitimsel yenilikleri ve değişimleri takip etme imkanı sunacak hizmet içi eğitim kursları verilmelidir.

Sosyal ve kültürel etkinliklerin, sportif faaliyetlerin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağladığı düşünülmüştür. Sınıf öğretmenleri mesleğine ve genel kültürlerine katkı sağlayacak, seminerler, konferanslar, her türlü kurslar, geziler, oyunlar, yaptığı sportif faaliyetlere zaman ayırması gerekmektedir. Sınıf öğretmenleri mesleki gelişimlerine yönelik birçok çalışma olmasına rağmen bu alanda söylenebilecek net bir düşünce bulunmamaktadır. İlğan (2013), öğretmenlerin alan bilgisine yönelik gelişim sağlayacak, yeterli zaman ve kaynağın olduğu, öğretmenlerin işbirliği ile mesleki gelişim faaliyetlerinin düzenlenmesi yönünde uzlaşa olduğu söylenebilir.

Öğrenci Velilerinin Akademik Başarı Algıları

Öğrenci velilerinin akademik başarıya ilişkin düşünceleri incelendiğinde en yoğun olarak ifade edilen görüş, ders başarısı olarak dikkat çekmektedir. Velilerin akademik başarıya ilişkin algıları, çocuklarının derste göstermiş olduğu performansı, derslere olan katılımı, öğretmenin anlattığı konuları anlaması olarak düşünülmüştür. Öğrencinin akademik başarı ya da başarısızlığı derste göstermiş olduğu performansa bağlıdır.

Öğrenci velilerinin ortak görüş belirttiği akademik başarıya ilişkin, parlak bir gelecek, meslek sahibi olmak, hedeflerin gerçekleştirilmesi, daha iyi bir eğitim alınması, öğrencinin kendini ifade edebilmesi, sosyal ve kültürel gelişimi sağlama, eğitilmiş olmak yönünde düşünce belirtmişlerdir. Öğrenci velileri akademik başarıyı, öğrenci yaşamında uzun bir zaman dilimine yayarak, iyi bir meslek sahibi olmak, parlak bir gelecek elde etmek, mesleğinde başarılı olmak, hayatta mutlu olmak gibi düşünceler ortaya koymuşlardır. Bir grup öğrenci velisi, öğrencilerinin belli dönem aralıklarında belli derslerde göstermiş olduğu başarıdan ziyade, hayatın tamamında başarılı olmayı daha çok önemsemektedirler.

Araştırmaya katılan bir grup öğrenci velisine göre akademik başarı, eğitim-öğretim öncesi belirlenmiş hedeflerin gerçekleştirilmesidir. Okulların başarılı olmasında akademik başarının artırılması, eğitimin en önemli amaçlarından biridir. Eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesiyle de öğrenci akademik başarısının artış göstermesi beklenmektedir (Keçeli Kaysılı, 2008). Derslere yönelik

kazanımların verilmesi, hedef davranışların kazandırılması, amaçlara uygun eğitim-öğretim yapılması akademik başarının oluşmasında ve artışının sağlanmasında önemli belirleyicilerdir. Ayrıca öğrenci velileri, yüksek kalitede bir eğitim alarak, yenilikler ve değişimlere açık, modern eğitimle birlikte öğrencilerin akademik başarısının oluşması sağlanabileceği ifade edilmiştir. Öğrenci velilerine göre, öğrencinin sosyal ve kültürel ortamlarda kendini ifade edebilmesi, performansını sergileyebilmesi, her an kendini yenileyerek eğitimli bir insan olmasıyla akademik başarısının oluşacağı düşüncesi hakimdir.

Akademik başarıya ilişkin öğrenci velilerinin görüşleri, faydalı bir insan olmak, öğrencinin gurur vermesi, birey olmak, takdir edilen bir birey olmak, her şeye sahip olmak yönünde bireysel olarak ortaya çıkan görüşlerdir. Bazı öğrenci velileri, öğrencinin akademik başarısını okul başarı, ders başarı olarak değil, topluma fayda sağlaması, toplum tarafından itibar görmesi, saygın bir birey olması olarak görmektedir. Öğrencinin bir birey olarak kendisinden beklenileni yerine getirmesi, yaptığı her iş ve eylemde takdir görmesi, yaşamda istediği her şeyi elde edebilmesi şeklinde düşünce ortaya konulmuştur.

Öğrenci Velilerinin Çocuklarından Başarı Beklentileri

Öğrenci velilerinin çocuklarından akademik başarı beklentisi olarak en sık ifade ettikleri okul başarısının yüksek olması yönündedir. Okul başarısının yüksek olması, okul-aile işbirliğini, ailenin pozitif yönde davranış göstermesini, beklentilerini çocuğa hissettirmesi gerekir. Anne-baba ve öğretmenler öğrenme ortamı oluşturmak için ortak çaba göstermeli, ailenin evde başlattığı öğrenme deneyimlerini, okulda öğretmenin desteklemesiyle okul başarısında artış sağlanmalıdır (Çelenk, 2003). Anne-baba ve öğretmenlerin beklentileri ortak payda oluşturması ve bu doğrultuda bir eğitim-öğretim faaliyetinin sürdürülmesi öğrencinin akademik başarısını arttıracaktır.

Bir grup öğrenci velisi akademik başarı olarak, çocuklarının iyi bir meslek sahibi olmasını istemektedir. Öğrenci velileri, akademik başarısı, ders başarısı yüksek olan öğrencilerin eğitim-öğretim hayatını aksatmadan sürdürebileceğini ve neticede okuyarak iyi bir meslek sahibi olabileceğine inanmaktadır. Velilerin akademik başarıdan beklentileri, bireyin hayatını devam ettirebileceği, maddi sorunları yaşamayacağı, toplum tarafından ilgi ve itibar görebileceği bir statü elde etmesi yönündedir. Bir grup öğrenci velisine göre ise, öğrenciden akademik başarı beklentisi olarak, topluma faydalı bir birey olma yönünde görüş belirtmişlerdir. Veliler, çocuklarının ailesine, toplumuna, ülkesine faydalı olmasını istemektedir.

Öğrenci velileri, genel anlamda çocuklarından akademik başarı olarak geleceğe dair bir beklenti içerisindedirler. Öğrencinin iyi bir meslek edinmesi, topluma faydalı olması, iyi bir geleceğinin olması, mutlu olması gibi beklentiler üzerinde durulduğu görülmektedir. Ayrıca öğrenci velileri, çocuklarının iyi bir ahlak sahibi olmasını, saygı, sevgi, hoşgörü, yardımseverlik gibi değerleri edinmelerini istemektedir. Başarı olarak sadece akademik başarı beklentisi taşımak, bilişsel alanda bir başarı beklemek, toplumu oluşturan değerlerin, ahlak anlayışının elde edilmesini güçleştirir. Ekşi (2003), okulların iki temel amacını: Akademik açıdan başarılı ve temel değerleri kazanmış bireyler yetiştirmek olarak ifade etmiştir. Yazıcı'ya (2006) göre, okullarda kişisel, sosyal, dini ve ahlaki değerlerin öğretimi kadar estetik, akademik, ekonomik değerlerin de öğretimi yapılması gerekir.

Bir grup öğrenci velisi, öğrencinin akademik başarı beklentisini iyi bir geleceğinin olması şeklinde fikir belirtmiştir. Okul başarı ile yaşamda elde edilen başarı birbirinden farklı düşünülemez. Kasatura (1991), okul başarısına yönelik yaptığı araştırmada, okulda başarılı olan öğrencilerin hayatta da başarılı olacağına dair bulgulara ulaşmıştır. Öğrencinin derste elde ettiği başarı ile okul başarısı, okul başarısı ile de hayat başarısı birbirini bütünler niteliktedir. Öğrencinin iyi bir gelecek elde etmesi, meslek edinimi, mesleksi başarı, mutlu olması, toplum tarafından sevilmesi, doğru iletişim ve işbirliği sağlaması gibi, maddi olanaklarının yüksek olması gibi durumları akla getirmektedir.

Öğrencinin eğitim-öğretim hayatında üstün bir başarı göstermesi de akademik başarıya dair beklentiler içerisinde. Öğrencinin okul başarısında, bilgi yarışmasında, girdiği merkezi sınavlarda elde ettiği yüksek başarılar akademik başarı beklentisi oluşturmaktadır. Bazı öğrenci velilerine göre, öğrencilerin okul sürecinde sorumluluk alması, okul sonrası yaşamında da sorumluluk bilincini kazanmalarını sağlayacaktır. Akademik başarı olarak sorumluluk sahibi olan bireylerin yetişmesi beklenmektedir. Öğrenci velileri, çocuklarının gerek okul yaşamında gerekse sonraki yaşamlarında her daim kendilerini geliştirme gayreti içerisinde olması yönünde beklenti içerisinde. Öğrenciler, bilişsel, duyuşsal, psiko-motor, sosyal yönden gelişimlerin sağlayacak birtakım uygulama ve etkinliklerle birçok yönden mükemmellik yakalamasını sağlayacaktır. Öğrencinin başarılı olduğu yetenek alanlarını eğitim-öğretimle daha iyi seviyelere çıkarması, zayıf olduğu alanlarda da kendini belli ölçüde geliştirecek gayretin içerisinde olması beklenmektedir.

Öğrenci akademik başarısına dair birçok farklı beklenti içerisinde olan öğrenci velileri, genel anlamda birinci öncelik olarak ders başarısını, okul başarısını ifade ederken aynı zamanda öğrencinin sonraki yaşamında da başarısını hayata aktarması gerektiğini vurgulamışlardır. Öğrenci velilerinin düşük katılımlı olarak ifade ettikleri görüşler ise, öğrencilerin özgüven sahibi olması, sosyal becerisinin gelişmiş olması, mutlu bir yaşam sürmesi, iyi bir okul kazanması, kitap okumayı alışkanlık haline getirmesi yönünde beklentiler taşımaktadırlar.

Öğrenci Velilerinin Katıldığı Okul Etkinlik Ve Programları

Öğrenci velileri, okulların yaptığı etkinlik ve programları içerisinde en sık ve yoğun olarak veli toplantılarına katıldıklarını belirtmişlerdir. Okul başarısının sağlanmasında ön koşul olarak görülebilecek okul aile dayanışmasının önemli gerekliliklerinden olan veli toplantılarıyla okul ile veli arasında görüş birliği sağlanacak, çocuğuna eğitim desteği sağlayan veliler okul başarısının daha da yüksek olmasını sağlayacaklardır (Çelenk, 2003). Öğretmenin aile ile iyi ilişkiler geliştirmek için çaba harcaması ve veli görüşmelerinden gereken yararı sağlaması beklenir. Hem öğretmen hem de veli açısından veli toplantıları “Çocuğun gelişimi ve uyumu konusunda nasıl işbirliği yapabiliriz?” sorusu çerçevesinde şekillenmelidir (Yeşilyaprak, 2006).

Öğrenci velileri, ikinci yoğun katılımla okulların düzenlediği bayram programlarına katıldıklarını ifade etmişlerdir. 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 18 Mart Çanakkale zaferi haftası velilerin sıklıkla katıldıkları bayram programlarıdır. Öğrenci velileri bu tür bayram programlarına gerek izleyici olarak gerekse aktif katılımcı olarak müdahil olmaktadır. Bayram etkinlik ve programlarının yanında, anneler ve öğretmenler günü gibi özel günler, daha çok birinci sınıflara yönelik yapılan yıl sonu okuma programları, tutum, yatırım ve Türk malları haftası, kermesler, geziler, okul gösterileri, okulun düzenlediği sportif ve kültürel faaliyetler, piknik ve şenlikler öğrenci velilerinin sıklıkla katıldığı okul etkinlik ve programları arasında yer almaktadır. Arslan ve Nural'a (2004) göre, etkili okul-aile işbirliğini sağlamak için okul olarak ev ziyaretleri düzenleme, anne, baba, öğretmen ve çocukların katılacakları gezi, gözlem, konferans gibi etkinlikler yapılmalı, öğrenci velilerinden kaynak kişi olarak faydalanılmalı, önemli günlerin kutlanmasında velilerin sürece dahil edilmesi gerekir.

Velilerin eğitim-öğretim sürecine katılımıyla, öğrenci velileri öğretmenlerin sınıftaki yardımcılarını gibi görev yapmakta, aile ile öğretmen arasında sıkı bir iletişim kurulmakta, bu işbirliği okul tarafından belirlenmiş amaçları da desteklemektedir (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010). Okul etkinlik ve programlarının temel amaçlarından biri olan aile katılımını sağlamak, veliyi eğitim-öğretim sürecinin aktif bir katılımcısı haline getirmektir. Oğuz'a (2012) göre aile katılımı, ailelerin evdeki çocuk yetiştirme uygulamalarından okulda yapılan etkinliklere katılımına kadar her şeyi içeren geniş bir ifadedir. Bu durumda aileler çocuğun beslenme, büyüme, gelişim sağlama süreçlerini takip ettiği kadar

okuldaki toplantılara, programlara, kutlamalara, yarışmalara, veli eğitim programlarına katılmasını da gerekli kılar (Tutkun ve Köksal, 2000).

Çaltık ve Kandır'a (2006) göre, öğretmenlerin aile katılımını sağlamaya yönelik veli toplantıları düzenlediğini, telefon görüşmeleri yaptıklarını, haber mektupları gönderdiğini ve kitapçık broşür, afiş hazırlama, fotoğrafları ailelere gönderme gibi etkinliklerle aile katılımını sağladığı görülmektedir. Şahin ve Turla (2003), öğretmenlerin aile katılımını sağlamak için ev ziyaretleri yaptığı, ebeveyn toplantıları düzenlediği, bireysel görüşmeler gerçekleştirdiği yönünde bulgulara ulaşmıştır. Okul ve öğretmenler tarafından yürütülen tüm bu etkinlik ve programlarla ailenin okulla bütünleşmesi, bu doğrultuda öğrencinin akademik başarısında artış gözlenmesi beklenmektedir.

Katılımcı öğrenci velilerinin bir kısmı okul tarafından yapılan hiçbir etkinliğe katılmadığını ifade etmişlerdir. Bazı veliler, okullarında kayda değer nitelikte etkinlik ve uygulamalar bulunmadığını, yapılan faaliyetlerin de zorunluluk taşıdığı için yapıldığı yönünde görüşler sunmuşlardır. Yapılan tüm etkinliklerin daha nitelikli ve fayda sağlayıcı hale getirilmesi gerektiği, öğrenci-veli-öğretmen-yönetici koordinasyonunun sağlanması gerektiği yönünde de öneriler sunulmuştur.

Öğrenci velilerinin bir kısmı hiçbir etkinliğe katılmadığını belirtirken bir kısım veliler de okul tarafından yapılan bütün etkinliklere katıldığını ifade etmişlerdir. Öğrenci velilerinin okulun yaptığı bütün etkinliklere katılması, öğrencinin kendini değerli hissetmesini, okuluna ve sınıfına dair olumlu duygular oluşturmasını, akademik başarısının oluşmasını sağlayacaktır. Okul etkinlik ve programlarına katılan aileler, okula karşı olumlu tutum geliştirmektedir. Bu durumda da öğrencinin bilişsel, duyuşsal, sosyal gelişiminin sağlanması için önemli gereklilikler yerine getirilmiş olacaktır.

Ailelerin Çocuklarının Başarılarını Arttırmaya Yönelik Oluşturdukları Ev Ortamları

Öğrenci akademik başarısının sağlanmasında önemli bir unsur da çocuğun ev ortamında uygun çalışma ortamının sağlanmasıdır. Öğrenci velilerinden çocuklarının rahatça çalışabileceği bir ev ortamını oluşturmaları beklenir. Anne-babaların olumlu aile iklimi oluşturmalarından, evin fiziki şartlarını ders çalışmaya uygun hale getirmeye kadar çocuğuna birçok uygun ev ortamı sunabilmektedirler. Yapılan bu araştırmayla öğrenci velilerinin büyük çoğunluğu çocuğu için uygun bir çalışma ortamı sağladığını ifade etmişlerdir. Aslanargun ve Özakça (2015), akademik başarı artışını sağlamak için, ailenin uygun ders çalışma ortamı sağlanması, çocuğuna ilgi göstermesi, sevgi dolu bir aile ortamı sunması gerekir.

Öğrenci velilerinin ikinci yüksek katılımı olarak ifade ettikleri görüş ise, çocuklarına derslerinde yardım sağlamak için gayret gösterdikleri yönündedir. Öğrenci velileri, ev ortamında çocuğunun anlamakta güçlük yaşadığı noktalarda yardımda bulunmak, birlikte ders çalışmak, rehberlik yapmak gibi faaliyetler yaptıklarını belirtmişlerdir. İlkokul çağındaki öğrencilerin ödev yapma becerisi yeterince gelişmediği için velilerin önemli bir kısmı ev ortamında çocuklarının derslerine yardımda bulduklarını belirtmişlerdir. Bazı öğrenci velilerine göre ise ödevlerin ilkökul öğrenci için gereğinden bir hayli fazla olduğunu belirtmişlerdir. Çocuklarının yeterince oynayamadığından, birlikte birtakım etkinlikler yapamadığından yakınan bazı velilere göre bu durum öğrencinin kaygı düzeyini arttırmakta ve öğrenciyi mutsuz kılmaktadır.

Bazı öğrenci velileri ise evde çocuklarına uygun bir eğitim-öğretim ortamı sunabilmek için zengin bir kütüphane oluşturmalarını, öğrencinin araştırma yapacağı kaynakları temin ettiklerini ve kitap okunan bir ev ortamı oluşturmalarını belirtmişlerdir. Çocuklarda okuma kültürünün oluşması, araştırma yapma becerileri kazanmasında ailenin etkisi büyüktür. Çocukların okumayı sevmesi için evde veya odasında kendi kişisel kitaplığını oluşturması, ailenin birtakım yayınları takip etmesi, eve günlük gazete girmesi, evde okuma saatleri yapılması, öğrencinin yaşına uygun nitelikte okuyacağı kitabı kendisinin seçmesi gerekir (Topçuoğlu Ünal ve Yiğit, 2014).

Öğrenci velilerinin bir kısmı ise öğrencinin beslenmesine azami dikkat ettiklerini belirtmişlerdir. Öğrenci başarısının sağlanmasında çocuğun yeterli ve dengeli bir beslenme alışkanlığı edinmesi önemlidir. Öğrenci velileri çocuklarına düzenli kahvaltı yaptırdıklarını, öğrencinin zihinsel gelişimine katkı sağlayacak besinleri tüketmesine dikkat ettiklerini belirtmişlerdir. Yetersiz ve dengesiz beslenme, demir ve iyot eksikliği, çocuğun bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişimini olumsuz etkileyerek akademik başarısını düşürmektedir (Noğay, 2012).

Öğrenci velileri çocuklarının akademik başarılarını sağlamaya yönelik planlı ve programlı bir ders çalışma ortamı oluşturduklarını, ödüllendirmeler yaparak çocuklarını motive ettiklerini, çocuklarıyla oyun oynadıklarını, aile içi iletişimi etkin kıldıklarını, sevgi dolu bir ev ortamı oluşturduklarını, ailecek televizyon izlemedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Dam (2008), ailenin öğrenci başarısında önemli bir etkisinin olduğunu, ailesinden gerekli desteği gören öğrencilerinin, destek görmeyen öğrencilere göre başarısının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Gök'e (2010) göre çocuğun aile ortamındaki yaşantısı, edindiği bilgi ve beceriler, okul yaşantısında başarılı ve başarısız oluşunu etkiler. Yapılan araştırmalarda göstermektedir ki ailenin öğrenci başarısı üzerinde son derece önemli bir etkisi bulunmaktadır. Anne-babaların ev ortamındaki tutum ve davranışları, eğitim-öğretime bakış açıları, çocuklarının eğitim-öğretimine sağladığı imkan ve olanaklar, kurduğu iletişim biçimi öğrenci akademik başarısını önemli ölçüde etkilemektedir.

Veliler çocuklarının başarılarını yükseltmek için evde çalışma ortamını hazırlamak, çocuğuyla ilgilendiğini hissettirmek, sevgi ortamı sağlamak, eğitim ihtiyaçlarını gidermek, planlı ve bilinçli çalışması için rehberlik etmek, ödev ve sorumluluklarında yardımcı olmaya çalışmak gibi çabalarının olduğunu ifade etmişlerdir. Aynı zamanda düzenli çalışma, planlı olma, uygun televizyon programları izleme gibi eylemlerle ve kitap, gazete okuma alışkanlıklarıyla olumlu örneklik sergilediklerini görülmektedir.

Öğrenci Velilerinin Okulla İlgili Çocuklarıyla Yaptığı Paylaşımlar

Öğrenci velilerinden, çocuklarının okul yaşamına ilişkin birtakım paylaşımlarda bulunması, eğitim-öğretim sürecinin merkezinde bulunan öğrenciyle doğru iletişim kurması beklenir. Öğrenci velilerinin önemli bir kısmı öğrencinin okul yaşamına ilişkin, çocuklarından günlük okulda yaşananları anlatmasını istemektedir. Gümüşeli (2004), ailenin çocuklarıyla okul yaşamına, ders durumuna ilişkin paylaşımlarda bulunması öğrenci akademik başarıya destek sağlamaktadır. Ailenin öğrenci başarısını destekleyici nitelikte bir dil kullanarak öğrencinin günlük okul yaşamına ilişkin paylaşımlarda bulunmasını sağlaması veli-öğrenci, ebeveyn-çocuk ilişkisinin doğru işlenmesini sağlar.

Öğrenci velilerinin okula yönelik çocuklarıyla ikinci olarak en sık ifade ettikleri paylaşım ise nasihat etmeleridir. Ailelerin çocuklarına doğru yönlendirme yapmaları, uygun bir dille nasihatte bulunmaları ebeveyn sorumlulukları olarak görülür. Ebeveynlerin sürekli nasihatte bulunması, uyarılar vermesi anne ve babanın otoriterleşmesine neden olur. Bu durumda "Destek sağlayan aile", "Köstek olan aile" konumuna gelir (Cüceloğlu, 2015).

Ailelerin okula yönelik çocuklarıyla yaptığı paylaşımlardan üçüncü yoğunlukta ortak görüş belirttikleri görüş ödev takibi yaptıkları yönündedir. İlkokul dönemlerinde ödev yapma bilincinin öğrencilerde oluşması için ailenin çocuklarının ödevlerini takip etmeleri istenir. Ödev takibi yapılan öğrencilerin düzenli ders çalışma ve kitap okuma alışkanlığı, araç-gereçlerini kullanma ve ders programı yaparak bunları çantasına yerleştirme alışkanlığını da kazanmış olması beklenir. Büyüktokatlı (2009), ailelerin çocuklarının yaptığı ödevi kontrol etmesi, sorularını cevaplandırması, onları dinlemesi ama asla ödevlerini yapmaması gerekir. Öğrenci velileri ödev takibi yapmanın yanında çocuklarıyla birlikte günlük ders tekrarı yaptıklarını, çocuklarına o gün için okulda öğrendiklerini sorduklarını, kitap okuma talebinde bulduklarını, onların farklı kaynak kullanımını sağlamaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Epstein (2005), ebeveynlerin ev ortamında okula yönelik bir takım etkinlikler yapması, ödev kontrolü ve kitap okuma takibi yapması, gerekli kaynakları sağlaması öğrencinin evde de öğrenmeyi gerçekleştirmesini sağlar. Çocuklar, kendileri için en önemli rol model olarak anne ve babasını görmektedir. Anne ve babaların çocuklarına doğru rol model olması, zihinsel, duyuşsal, sosyal yönden gelişimini sağlayacak ortamlar sunması, akademik başarı artışını sağlayacak önemli unsurlardır.

Öğrenci velileri, okula yönelik olarak çocuklarıyla arkadaşlarına olan yaklaşımlarını değerlendirdiklerini, okul düzen ve disiplinini sağlamaya yönelik paylaşımlar yaptıklarını, okul etkinlik ve faaliyetlerine yönelik değerlendirmelerde bulduklarını, okulda öğrendiklerini pekiştirdiklerini ifade etmişlerdir. Bazı öğrenci velileri ise gerek iş yoğunlukları gerekse okulun velilere karşı olan ilgisizliğinden dolayı hiçbir etkinliğe katılmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci velileri, çocuklarının okul ortamında öğrendiği bilgi ve becerileri, edindiği kazanımları, ev ortamında da uygulamasının sağlanması, pekiştirilmesi başarının kalıcılığının sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

ÖNERİLER

- 1- Akademik başarıya bakış öğretmenlere, öğrenci velilerine ve okul yöneticilerine göre farklılık göstermektedir. Okul paydaşlarının akademik başarıya ilişkin ortak bir bakış açısına sahip olması gerekir. Bu doğrultuda belirlenen hedeflerin gerçekleşmesi, ders kazanımlarının elde edilmesi ve okul başarısının da oluşması sağlanmış olacaktır.
- 2- Okul müdürlerinin, öğrenci velilerinin ve öğretmenlerin akademik başarıya ilişkin beklentileri paralellik göstermelidir. Okul paydaşlarının akademik başarıya ilişkin beklentilerindeki farklılık başarının sağlanmasının ve artışının gerçekleşmesinin önünde büyük bir engeldir. Okul ile ailenin eğitim-öğretime bakışı, eğitimden beklentileri uyum göstermelidir.
- 3- Okul müdürlerine akademik başarının artışını sağlayabilmesi için yapacağı etkinlik ve uygulamalarda finansman sağlayacak kaynaklar bulunmalıdır.
- 4- Okul müdürlerine, öncelikli olarak eğitim-öğretimin diğer paydaşları ile doğru ve etkili iletişim sağlamalı ve bu paydaşlar arasında da koordinasyon oluşturmalıdır. İşbirliğine dayalı bir okul ortamında hedeflerin gerçekleşmesine odaklanılarak başarının sağlanması amaçlanmalıdır.
- 5- Okul müdürleri, okullarının akademik başarısını arttırmak için okullarında eğitimci-öğretici, gelişim sağlayıcı birtakım etkinlik ve uygulamalar yapmalıdır. Çağın gerektirdiği teknolojik araç ve gereçlerini, okul için gerekli materyalleri sağlamalıdır. Yenilikçi projeler yürütmeli, bu proje içerisinde öğretmen, öğrenci, aile ve çevreyi dahil etmelidir. Çok fazla etkinlik yapmak yerine kalitesi yüksek, eğitici ve öğretici etkinlikler yapılması sağlanmalıdır.
- 6- Okul müdürleri, öğrenci akademik başarının artışını sağlamak için öğretmen, öğrenci, idareci ve diğer okul personellerin görev ve sorumluluklarını bildiği, temel değerlerin, inançların ve geleneklerin önemsendiği, sağlam, yerleşmiş bir okul kültürü oluşturmalıdırlar.
- 7- Okul müdürleri, okul ile aileyi buluşturmaya yönelik etkinliklere yer vermeli, öğrenci velisini eğitim-öğretim sürecinde aktif olarak yer vermelidir. Velilere yönelik rehberlik hizmeti sunulmalı, veli toplantıları daha işlevsel hale getirilmeli, ailelerle sağlıklı bir iletişim ve işbirliği sağlanmalıdır.
- 8- Sınıf öğretmenleri, öğrencilerin akademik başarı artışını sağlamak için, plan ve program doğrultusunda sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikleri planlamalı, yaptığı etkinliklerden azami başarı sağlama düşüncesiyle hareket etmelidir. Yapılan etkinliklerin fazlalığından ziyade, etkinliğin niteliği daha çok önem arz etmektedir.
- 9- Öğretmenin tutum ve davranışı, öğrencinin öğrenmesini olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir. Sınıf öğretmenleri, öğrencileri ile kurduğu iletişimde sergilediği tutum ve davranışlar, yıkıcı, kırıcı, baskıcı olmamalı, sevgi, saygı ve hoşgörü içerisinde arkadaşça, dostça, samimi bir yaklaşım içerisinde olmalıdır.

- 10- Sınıf öğretmenleri, hem kişisel gelişimini hem de mesleki gelişimine sağlayacak yayınları takip etmeli, mesleki seminerler, konferanslar, hizmet içi kurlarla kendini her daim canlı tutmalıdır. Güncel ve alanına yönelik kitaplar okumalı, okumasıyla da öğrencilerine örnek olmalıdır. Öğretmen öğrenci olarak kalmalı, her an öğrenme içerisinde olmalıdır. Çünkü öğretmen öğrenmeyi keserse, öğretmeyi de keser ve sabitleşir. Yol gösteremeyen bir işaret levhası olur.
- 11- Sınıf öğretmenleri, öğretmenlik mesleği için gerekli formasyon bilgisi sağlamanın yanında öğretimi sağlayıcı ve kalıcı hale getirici, farklı yöntem, teknik ve stratejileri uygulamalı, çağdaş eğitim uygulamalarının takipçisi olmalıdır.
- 12- Öğrenci velileri, okulun düzenlediği etkinlik ve programları katılmanın yanında sürecin aktif bir unsuru haline gelmelidir. Okulda yapılan kutlamalar, programlar, şenlikler ve aktivitelere ailenin gönüllü ve istekli olması ve zaman ayırması gereklidir.
- 13- Öğrenci velileri, çocuklarının okulda öğrendiği bilgi ve becerileri kalıcı hale getirmek ve onların akademik başarılarında artışı sağlamak için, evde çocuklara eğitici ve öğretici bir ortam, ve rahatça çalışabileceği bir alan oluşturmaları gerekir. Anne-babalar, aile içi iletişimi sağlamak, çocuklarının huzurlu bir ev ortamında yaşamalarını sağlamalıdır.
- 14- Öğrenci velileri, çocukları ile okula, eğitim-öğretime, arkadaşlarıyla olan ilişkilerine yönelik paylaşımlarda bulunması gerekir. Ailelerin çocuklarıyla okula yönelik yaptığı paylaşımlar, öğrenci akademik başarı artışını sağlamanın yanında birtakım sosyal, duygusal becerilerinin gelişmesine de büyük katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abalı, O. (2015). Ders başarısı için öneriler (3.bas.). İstanbul: Adeda Yayıncılık.
- Acıyan, A. A. (2008). Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Akal, Ş. (2010). İlköğretim okullarında okul-aile birliği görevlerine verilen önem derecesi ve bu görevlerin gerçekleşme düzeyi, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Akan, D. (2007). Değişim sürecinde ilköğretim okullarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri: (Erzurum İli Örneği). Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Akkaya, A. (2013). Türkçe derslerinde ders kitabı dışında görsel öge kullanmaya ilişkin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 8(9), 471-479.
- Akbaba Altun, S. ve Çakan, M. (2008). Öğrencilerin sınav başarılarına etki eden faktörler: LGS/ÖSS sınavlarındaki başarılı iller örneği, *İlköğretim Online*, 7(1), 157-173.
- Akbaşı, S. ve Kavak, Y. (2008). Ortaöğretim okullarındaki okul aile birliklerinin görevlerini gerçekleştirme düzeyleri, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 1-22.
- Akın, F. (2012). Okul içi ve okul dışı öğrenmelerin öğrenci başarısına etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Akın, U. ve Koçak, R. (2007). Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51, 353-370.
- Akkaya, A. (2013). Türkçe derslerinde ders kitabı dışında görsel öge kullanmaya ilişkin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 8(9), 471-479.
- Aktepe, V. (2005). Eğitimde bireyi tanımanın önemi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 15-24.
- Aktepe, V. (2011). Sınıf öğretmenlerinin derslerinde bilgisayarı kullanmalarına ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 75-92.
- Aktaş Arnas, Y. (2002). Okul öncesinde fen eğitiminin amaçları, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 6(7), 1-8.
- Akyol, H. (2002) Olumlu Öğrenmeye Uygun Bir Ortam Oluşturma, Sınıf Yönetimi (Ed.) Leyla Küçükahmet. Ankara: Nobel Yayınları.
- Altınkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129-142.
- Altunbulak, C. ve Aydoğan, İ. (2015). İlköğretim ikinci kademedeki boşanmış ve tam aileye sahip öğrencilerin okul başarıları ve okulda karşılaştıkları problemlerin incelenmesi, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 75-102.
- Anderson, L. W. (1991). Increasing teacher effectiveness, UNESCO, International Planning, Paris.
- Anderson, L. ve Pigford, A. (1987). Removing administrative impediments to instructional improvement efforts, *Theory Into Practice*, 26(3), 67-71.
- Anıl, D. ve Acar, M. (2008). Sınıf öğretmenlerinin ölçme değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 44-61.

- Araç, İ. (2014). Okulda iletişim. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Argon, T. ve Kıyıcı, C. (2012). İlköğretim kurumlarında ailelerin eğitim sürecine katılımlarına yönelik öğretmen görüşleri, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 19, 80-95.
- Arı, R. (2010). Eğitim psikolojisi (5. Bas.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Arıcı, İ. (2007). İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğrenci başarısını etkileyen faktörler (Ankara örneği), Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arıcı, G. (2008). Öğrencilerin cinsiyetlerinin ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersindeki başarı düzeylerine etkisi, İlahiyat Fakültesi Dergisi, 13(1), 143-159.
- Arıkan, A. (2009). Edebiyat öğretiminde görsel araç kullanımı: Kısa öykü örneği, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27, 1- 16.
- Arseven, A. D. (1986). Çocukta benlik gelişimine ailenin etkisi ve çocuğun okuldaki başarısı, Eğitim ve Bilim, 10(60), 11-17.
- Arslan, Ü. ve Nural, E. (2004). Okul öncesi eğitiminde okul-aile iş birliğinin önemi. Milli Eğitim Dergisi, 162, 99-108.
- Aslan, E. (1992). Benlik kavramı ve bireyin yaşamındaki etkileri. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 4, 7-14.
- Aslanargun, E. (2007). Okul-aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışması, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18, 119-135.
- Aslanargun, E. ve Özakça, B. (2015). Akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin başarı düzeylerine ailelerinin katkıda bulunma biçimleri. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(3), 9-22.
- Ataseven, B. (2012). Nitel bilimsel araştırmalarda veri kalitesinin önemi. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 33(2), 543-564.
- Atıcı, R. (2014). Sınıf kurallarının oluşturulmasında öğretmen ve öğrenci rolleri. The Journal of Academic Social Science Studies, 29, 475-484.
- Avcı, Y. ve Nazlı, S. (2006). Ders çalışma alışkanlıkları, akademik başarıları ve sınav kaygıları üzerindeki etkisi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15, 21-43.
- Ay, F. (2015). Aile eğitimi kurslarının yetişkin eğitimi bağlamında etkililiğinin değerlendirilmesi. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bartın.
- Aydın, A. R. (2009). Öğretmen-öğrenci ilişkilerinde empati ve öğretmenlerin rol modeli üzerine. Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 4, 75-83.
- Aydoğan, İ. (2002). Etkili yönetim, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13, 61-75.
- Aydoğan, İ. (2006). İlköğretim okullarında okul-çevre ilişkilerinin düzeyi, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2, 121-136.
- Bakioğlu, A. ve Yıldız, A. (2013). Finlandiya'nın PISA başarısına etki eden faktörler bağlamında Türkiye'nin durumu, Eğitim Bilimleri Dergisi, 38(38), 37-53.
- Balcı, A. (1993). Etkili okul: Kuram, uygulama ve araştırma. Ankara: Erek Ofset.
- Balcı, A. (2014). Etkili okul geliştirme kuram, uygulama ve araştırma (7.baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Balkıs, M. ve Yaşar, M. (2004). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yaz okuluna kayıt yaptıran öğrencilerin başarısızlık nedenlerinin incelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 130-165.
- Balyer, A. (2012). Çağdaş okul müdürlerinin değişen rolleri, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 13(2), 75-93.
- Balyer, A. (2013). Okul müdürlerinin öğretimin kalitesi üzerindeki etkileri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 19(2), 181-214.
- Başar, M. (2001). Ailelerdeki yanlış başarı algısının öğrenciler üzerindeki etkisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2), 115-124.
- Başaran, İ. E. (1991). Örgütsel davranış: İnsanın üretim gücü. Ankara: Gül Yayınevi.
- Başaran, İ. E. (2005). Eğitim psikolojisi, Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(1), 23-28.
- Baykul, Y. (2000). Eğitimde ve psikolojide ölçme, Klasik Test Teorisi ve Uygulaması, Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Bayrakçı, M. ve Dizbay, S. (2013). Ortaöğretim Kurumlarında okul-aile birliklerinin okul yönetimine katılım düzeyleri, Sakarya Üniversitesi Journal of Education, 3(1), 98-112.
- BBC Haber, (2015). Türkiye, OECD'nin eğitim raporunda 41. sırada, BBC Haber Türkçe, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150513_oecd_egitim_rapor adresinden 20,05.2016 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Bek, Y. (2007). Öğretmenin toplumsal/mesleki rolleri ve statüsü, Yüksek Lisans Dönem Projesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Bektaş, F. ve Nalçalı, A. (2013). Okul iklimi ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki. Uluslar arası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, 4(13). 1-13.
- Berberoğlu, G. (2006). Sınıf içi ölçme ve değerlendirme teknikleri, Ankara: Morpa Yayınları.
- Berberoğlu, G. ve Kalender, İ. (2005). Öğrenci başarısının yıllara, okul türlerine ve bölgelere göre incelenmesi: ÖSS ve PISA Analizi, Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 22(4), 21-35.
- Beydoğan, H. Ö. (2006). Ailelerin eğitim sürecine katılımına yönelik modeller ve yaklaşımlar. Gazi üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, 7(1), 75-90.
- Bilge, B. (2013). Öğrenci başarısı arttırmada okul müdüründen beklenen liderlik özellikleri. Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi, 1(2), 12-23.
- Bilgin, N. (2006). Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnek çalışmalar. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Binbaşoğlu, C. (2000). Okulda ders dışı etkinlikler. MEB Öğretmen Kitapları Dizisi, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Bogdan, R. C., Biklen, S. K. (1992). Qualitative research for education: Introduction and Methods. Boston: Allyn and Bacon.
- Bolat, S. (1996). Eğitim örgütlerinde iletişim. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, 75-80.
- Buluç, B. (2009). İlköğretim okullarında bürokratik okul yapısı ile okul müdürlerinin liderlik stilleri arasındaki ilişki. Eğitim ve Bilim, 34(152), 71-86.

- Bursalioğlu, Z. (2013). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranışlar (18.bas.). Ankara: Pegem Yayınları.
- Büyüköztürk, ř., Kılıç Çakmak, E., Akgün, . E., Karadeniz, ř. ve Demirel, F. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri (20. Bas.). Ankara: Pegem Akademi.
- Byktokatlı, N. (2009). İlköğretimde ev devi uygulamalarına ilişkin ğretmen görüşlerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Can, E. ve Baskı, O. (2014). Öğrencilerin sınıf içi tutum ve davranışlarının öğretmenlerin sınıf yönetimi başarisına etkisi, Asya ğretim Dergisi, 2(1), 86-101.
- Can, N. (2007). İlköğretim okulu yöneticisinin bir ilköğretim lideri olarak yeni ğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasındaki yeterliliği, 3(2), 228- 244.
- Celep, C. (2000). Eğitimde rgtsel Adanma ve ğretmenler. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cerit, Y. (2007). İlköğretim okulu müdürlerinin hizmet yönelimli liderlik rollerini gerçekleştirme düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 88-98.
- Ceylan, M. ve Akar, B. (2010). Ortaöğretimde okul-aile birliği ile ilgili ğretmen ve veli görüşlerinin incelenmesi (Karacasu lisesi rneği). Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2, 43-64.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. ve Turner, L. A. (2015). Research Methods Design and Analysis (Çeviri Ed: A. Aypay), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Clark, A. T., McCarthy, M. M. ve Dennis, P. (1983). School improvement in Newyork City: The Avolution of a project. Educational Resaercher, 12(4), 17-24.
- Cihan, N. (2014). Okullarda değerler eğitimi ve Türkiye’deki uygulamaya bir bakış. Turkish Studies, 9(2), 429-436.
- Cüceloğlu, D. (2015). Başarıya götüren aile (24.bas.). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- alık, C. (2007). Okul-evre ilişkisinin okul geliştirmedeki rolü: Kavramsal bir zmleme, G Eğitim Fakültesi Dergisi, 27(3), 123-139.
- Çalışkan, N. ve Ayık, A. (2015). Okul-aile birliği ve velilerle iletişim. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(2), 69-82.
- elenk, S. (2003). Okul başarisının ön koşulu: Okul-aile dayanışması, İlköğretim Online, 2(2), 28-34.
- elik, N. (2005). Okul-aile işbirliğinde yaşanan sorunlar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- elik, V. (1995). Eğitim yöneticisinin vizyon ve misyonu. Eğitim Yönetimi, 1(1), 51.
- elik, V. (2012). Okul kültürü ve yönetimi (5.bas.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- elik, V. Semerci, N. (2002). İlköğretimde problemler ve çözüm yolları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 30, 205-218.
- Çelikel, . F. (2014). Etkili okullar, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- elikten, M., şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve zellikleri, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19, 207-237.
- elikten, M. ve Can, N. (2003). Yönetici, ğretmen ve veli gözüyle ideal ğretmen, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15, 253-267.

- Çetin, M., Tatık, R. Ş., Doğan, B. ve Çayak, S. (2016). Veli liderliği bağlamında veli temsilcileri üzerine nitel bir çalışma. *Route Educational and Social Science Journal*, 3(1), 186-194.
- Dam, H. (2008). Öğrencinin okul başarısında aile faktörü, *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(14), 75-99.
- Dane, A., Kudu, M. ve Balkı, N. (2009). Lise öğrencilerinin algılarına göre, matematik başarılarını olumsuz yönde etkileyen faktörler, *EÜFBED- Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 17-34.
- Daymon, C. ve Holloway, İ. (2003). *Qualitative research methods in public relations and marketing communications*. London: Rout ledge.
- Demir, K. (2004). Malatya ilköğretim okulu öğretmenlerinin öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin geliştirmesi ile ilgili düşünceleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (6-9 Temmuz 2004), İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Demir, S., Özmantar, F. M., Bingölbali, E. ve Bozkurt, A. (2011). Sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanımlarının irdelenmesi. 5th International Computer and Instructional Technologies Symposium, 22-24 September 2011 Fırat University, Elazığ.
- Demirbolat, A. O. (1999). Demokrasi ve demokratik eğitim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 5(18), 229-240.
- Demirezen, S. ve Akhan, N. E. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin Ders Çalışma Üzerine Algıları. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 169-184.
- Demirkol, A. Y. ve Savaş, A. C. (2012). Okul müdürlerinin örgüt kültürü algılarının incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 259-272.
- Demirtaş, H. (2014). *Sınıf yönetiminin temelleri, etkili sınıf yönetimi (9. bas.)* (Ed: Hüseyin Kıran), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirtaş, H. ve Çınar, İ. (2004). Yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerin başarı algısı ve eğitime ilişkin görüşleri (Malatya ili örneği), XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Demirci, Ö. (1993). *Genel öğretim metodları*, Ankara: USEM Yayıncılık.
- Dimmitt, C. (2003). Transforming school counseling practice through collaboration and the use of data: A study of academic failure in high school, *Professional School Counseling*, 6(5), 340-349.
- Donnelly, R. and Fitzmaurice, M. (2005). Designing Modules for Learning. In G. O'Neill, S. Moore and B. McMullin (Eds.), *Emerging Issues in the Practice of University Learning and Teaching* (99-110). Dublin: AISHE/HEA.
- Duranay, Y. P. (2005). Ortaöğretim Kurumlarının etkili okul özelliklerini karşılama düzeyleri (İzmir örneği), *Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli*.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş: Nitel, nicel ve eleştirel kuram metodolojileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ekşi, Halil (2003). Temel insani değerlerin kazanılmasında bir yaklaşım: Karakter eğitimi programları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(1), 79-96.
- Elmacioğlu, T. (2000). Başarıda aile faktörü, *Kişisel Gelişim Başarı Dizisi*, 11, İstanbul: Hayat Yayınları.
- Engin, A. O., Özen, Ş. ve Bayoğlu, V. (2009). Öğrencilerin okul öğrenme başarılarını etkileyen bazı temel değişkenler, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 125-156.

- Engin, A., Özen, Ş., ve Bayoğlu, V. (2009). Öğrencilerin okul öğrenme başarılarını etkileyen bazı temel değişkenler, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3, 125-156.
- Epstein, J. L. (1995). School, family, community partnership: Caring for the childrenweshare. Phi Delta Kappan. 76(9), 701-712.
- Epstein, J. L. (2001). School, family and community partnerships: Preparing Educators and improving schools, Boulder, Colorado, Westview.
- Erdem, A. R. (2008). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi (Ed: R. Sarpkaya). Öğrenci hizmetlerinin yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdem, A. R. , Okul, Ö. (2015). Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerle iletişim becerileri. Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, 1(1), http://www.cybd-jcas.com/sayi/c1s1/c1s1_1.pdf adresinden 22.05.2016 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 16(3), 399-431.
- Erdoğan, H. (2007). Eğitim bilimlerine giriş. Karabük Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi. PFS 101 5.hafta ders notları.
- Erdoğan, Y. M. (2006). Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 5(17), 95-106.
- Ertürk, M. (2009). Sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının kendilerini geliştirme isteklerinin değerlendirilmesi. Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi, 2(2), 44-59.
- Eskicumalı, A. ve Eroğlu, E. (2001). Ailenin sosyo-ekonomik ve eğitim düzeyleri ile çocukların problem çözüme yetenekleri arasındaki ilişki. Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1, 160-182.
- Fidan, N. (2012). Okulda öğrenme ve öğretme (3.baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Gök, D. (2010). Anne tutumlarının öğrencilerin başarıları ve yetenekleri üzerindeki etkisinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Gök, M. (2015). Bişkek şehrindeki 9. 10. Ve 11. Sınıf öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen bazı faktörlerin analizi, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(1). <http://journals.manas.edu.kg> adresinden 21.05.2016 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Gökalp, M. (2006). Üniversite öğrencilerinin başarılarını etkileyen okul içi faktörler, On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, 72-81.
- Gökçe, F. (2014). Sınıfta öğrenme ve öğretmen sürecinin yönetimi, Ankara: Pegem Akademi.
- Gökçedağ, S. (2001), Lise öğrencilerinin okul başarısı ve kaygı düzeyi üzerinde anne baba tutumlarının etkilerinin belirlenip karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Gurbetteoğlu, A. ve Tomakin, E. (2011). Sevilen ve sevilmeyen öğretmen davranışlarına ilişkin öğrenci görüşlerinin incelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(1), 261-276.
- Güçlü, N. (2000). Öğretmen davranışları. Milli Eğitim Dergisi, 147, 21-22.
- Güdü, F. (2007). Oluşturmacı yaklaşımda öğretmen, öğrenci ve yönetici özelliklerine bakış, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

- Gülbahar, B. (2013). İlkokul müdürlerinin öğretim programlarının uygulanmasındaki öğretim liderliği rolleri. 21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum, 2(4), 104-127.
- Gülcan, M. G. ve Taner, N. (2011). Öğretmen görüşlerine göre ilköğretimde ev ziyaretinin okul başarısına etkisi (Kahramanmaraş ili örneği). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(22), 129-144.
- Güleç, S. ve Alkış, S. (2003). İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin derslerdeki başarı düzeylerinin birbiriyle ilişkisi. İlköğretim Online, 2(2), 19-27.
- Güleç, İ., Çelik, S. ve Demirhan, B. (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? Kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. Sakarya University Journal of Education, 2(3), 34-48.
- Güloğlu, B. (1999). The effect of self esteem enrichment program on the self esteem level of elementary school students. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Gümüseli, A. İ. (2001). Çağdaş okul müdürünün liderlik alanları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 28, 531-548.
- Gümüseli, A.İ. (2004). Ailenin katılım ve desteğinin öğrenci başarısına etkisi. Özel Okullar Birliği Bülteni, 2(6), 14.17.
- Gürbüz, R., Erdem, E. ve Yıldırım, K. (2013). Başarılı okul müdürlerinin özellikleri, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 20, 167-179.
- Hancock, J. (2011). Çocuğunuzun okul başarısına yardım edin, İstanbul: Optimist Yayın ve Dağıtım.
- Holt, J. (1999). Çocuklar neden başarısız olur? (Çev. G. Koca). Beyaz Yayınları.
- Hotaman, D. (2010). Demokratik eğitim. Kuramsal Eğitimbilim, 3(1), 29-42.
- Höçük, S. (2011). Ankara üniversitesi uzaktan eğitim programına katılan öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörler, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İlgar, Z. M. ve Coşkun İlgar, S. (2013). Nitel bir araştırma deseni olarak gömülü teori (temellendirilmiş kuram). İstanbul Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, <http://docplayer.biz.tr/21727-Nitel-bir-arastirma-deseni-olarak-gomulu-teori-temellendirilmis-kuram.html> internet adresinden 22.05.2016 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- İlğan, A. (2013). Öğretmenler için etkili mesleki gelişim faaliyetleri. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Özel Sayı, 41-56.
- İlğan, A., Erdem, M., Yapar, B., Aydın, S. ve Aydemir, Ş. Ş. (2012). Veli ilgisi ve ilköğretim öğrencilerinin seviye belirleme sınavlarını yordama düzeyi, Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 2(2), 1-17.
- İpek, C. (2011). Velilerin okul tutumu ve eğitime katılım düzeyleri ile aileye bağlı bazı faktörlerin ilköğretim öğrencilerinin seviye belirleme sınavları (SBS) üzerindeki etkisi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1(2), 69-79.
- İpşir, D. (2002). Sınıf yönetiminde; öğrencilerle sağlıklı iletişim kurabilmenin ve olumlu sınıf ortamı yaratmanın rolleri. Milli Eğitim Dergisi, 153-154.
- Kafadar, O. (2014). Nicel ve nitel araştırma yöntemleri. Afyon Kocatepe Üniversitesi Çay Meslek Yüksek Okulu, Afyonkarahisar.
- Kara, Y. ve Gelbal, S. (2013). İlköğretim öğrencilerinin başarılarını etkileyen özelliklerin tam sıralama halinde ikili karşılaştırmalar yöntemiyle ölçeklenmesi, Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi, 4(1), 33-51.

- Karaaslan, G. (2010). Orta öğretim kurumlarında öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin istatistiksel analizi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karacaloğlu, A. S. ve Karasakaloğlu, N. (2009). Sınıf öğretmenleri adaylarının Türkçe derslerine yönelik tutumları, akademik benlik tasarımları ile başarıları arasındaki ilişki, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(1), 343-362.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimlerinde doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16(1), 49-71.
- Karadağ, İ. (2007). İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının sosyal destek kaynakları açısından incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Karakaş, S. ve Güleş, H. (2010). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İş Tatmini ile Örgütsel Bağlılığı Arasındaki İlişki. Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 3/2, Uşak.
- Karaman, M. K. ve Kurfalı, H. (2008). Sınıf öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini öğretim amaçlı kullanım düzeyleri. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 1(2), 43-56.
- Karşahin, M. (2009). İlköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okuma kültürlerinin değerlendirilmesi. Ankara: MEB Yayınları.
- Karşlı, M. D. (2004). Yönetimsel etkililik (2. Bas.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kasatura, İ. (1991). Okul başarısından hayat başarısına. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kaya, A., Bozaslan, H. ve Genç, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 208-225.
- Kaya, Y. K. (1991). Eğitim yönetimi: Kuram ve Türkiye'deki uygulama (4. Bas.). Ankara: Set Ofset Matbaacılık.
- Kayabaş, Y. (2008). Öğretmenlerin hizmet içi eğitimde yetiştirilmesinin önemi ve esasları. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(2), 9-32.
- Keçeli Kaysılı, B. (2008). Akademik başarının artırılmasında aile katılımı, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 9(1), 69-86.
- Keleş, M. F. ve Oktay, B. (2002). Akademik benlik kavramı ve akademik başarı arasındaki ilişki, Eğitim ve Bilim Dergisi, 27(124), 71-79.
- Kesiktaş, A. D. (2006). Ders çalışma becerileri ve özel gereksinimli öğrenciler. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 7(1), 37-48.
- Keskin, H. K. ve Yapıcı, Ş. (2008). Başarılı ve başarısız öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri, Kuramsal Eğitimbilim e-dergi, 1(1), 20-32.
- Kılıçaslan, H. ve Adıgüzel, Ö. (2016). Mimarlıkta müze bilinci kazandırmada yaratıcı drama: Trabzon müzeleri. Fine Arts, 11(1).
- Koçak, F. ve Helvacı, M. A. (2011). Okul yöneticilerinin etkililiği (Uşak ili örneği). Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 1(1), 33-55.
- Koçak, Y. (2002). İlköğretim okullarında öğretmen motivasyonu. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Kolay, Y. (2004). Okul Aile Çevre İşbirliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi. Milli Eğitim Dergisi, 164.

- Köse, E. (2004). İlköğretim öğrencilerinin ders dışı etkinlikleri tercih etme nedenleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (6-9 Temmuz 2004), İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Köse, E. (2013). Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin sınıflandırılmasına yönelik bir öneri. Uluslar arası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 2(2), 336-353.
- Kumandaş, G. H. ve Kutlu, Ö. (2011). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin performans görevlerine yönelik tutumlarının akademik başarılarına ve dersleri sevmeye durumlarına göre incelenmesi, Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi, 2(2), 172-181.
- Kurtdede, F. (2008). İlköğretimde araç-gereç kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. Kuramsal Eğitimbilim, 1(1), 48-61.
- Kurtuldu, M. K. (2010). Piyano öğrencilerinin başarı algısının sınıf, başarı düzeyi ve mezuniyet değişkenine yönelik karşılaştırılması, E-Journal of New World Sciences Academy, 5(3), www.newwsa.com.
- Kuşaksız, N. (2010). Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okullarının etkili okul düzeylerine sahip olma düzeyleri (Üsküdar İlçesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- LeCompte, M. D. ve Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. Review of Educational Research, 52, 31-60.
- Linn, R. L. ve Gronlund N. E. (1995). Measurement and assesment in teaching (7th edition). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- MEB, (2000). İlköğretim okulu ders programları. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB, (2000). MEB Tebliğler Dergisi, 63(2508).
- MEB, (2005). Benim öğretmenim. Ankara: Bir Yayıncılık.
- MEB, (2009). Öğretmen Yeterlilikleri. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB, (2010). MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. 2010/53 sayılı genelge, Ankara.
- MEB, (2011). Öğretmen yeterlilikleri: Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri ve özel alan yeterlilikleri. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, <http://otmg.meb.gov.tr/YetGenel.html> adresinden 22.05.2016 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- MEB, (2012). Okul aile birliği yönetmeliği, Resmi Gazete, Sayı: 28199.
- MEB, (2013). Çocuk gelişimi ve eğitimi: Aile ve çocuk, http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Aile%20ve%20C3%87ocuk.pdf adresinden 22.05.2016 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- MEB, (2014). MEB Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliği, Ankara. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/258310.html> adresinden 21.05.2016 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- MEB, (2014). Milli eğitim bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları yönetmeliği, MEB Tebliğler Dergisi, Sayı: 29072.
- MEB. (2005). Milli eğitim bakanlığı okul aile birliği yönetmeliği. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, Resmi Gazete 31.5.2005/25831.
- Memduhoğlu, H. B. (2012). Öğretmen, yönetici, denetmen ve öğretim üyelerinin görüşlerine göre Türkiye’de eğitim denetimi sorunsalı. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12(1), 135-156.
- Metin, M. (2014). Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.

- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. SAGE Publications.
- Morgil, İ. ve Seçken, N. (2002). Kimya eğitiminde öğrenci tutumlarını etkileyen faktörlerin ölçülmesi, V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, 2, 764-768.
- Negiş Işık, A. (2010). Using Excel For Qualitative Data Analysis: An Experiment. 2. Paris International Conference of Education, Economy and Society. 21-24 July Paris/France.
- Noğay, N. H. (2012). Beslenmenin beyin gelişimi üzerindeki etkisi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 2(2), 42-45.
- OECD, (2010). PISA 2009 Results: Executive Summary, <https://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/46619703.pdf> adresinden 21.05.2016 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Oğuz, K. (2012). İlköğretim okullarında aile katılımı: Ölçek Uyarlaması. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Öksüzler, O. ve Sürekçi, D. (2010). İlköğretimde başarıyı etkileyen faktörler: Bir sıralı lojit yaklaşımı. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 47 (543), 93-103.
- Öncü, H. (2004). Motivasyon sınıf yönetimi. (Ed: Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Özabacı, N. ve Acat, M. B. (2005). Sosyo-ekonomik çevreye göre ilköğretim öğrencilerinin başarısızlık nedenleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 145-169.
- Özbaş, M. (2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin okul-aile ilişkileri konusunda yapmaları gereken ve yapmakta oldukları işler. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özdamar, K., Odabaşı, Y., Hoşcan, Y., Bir, A. A., Kırcaali İftar, G., Özmen, A. ve Uzuner, Y. (1999). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (Ed: Ali Atıf Bir). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Özdemir, S. (2013). Eğitimde örgütsel yenileşme (7. bas.). Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, S. ve Sezgin, F. (2002). Etkili okullar ve öğretim liderliği. *Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 266-282.
- Özgüven, İ. E. (1974). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen zihinsel olmayan faktörler, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (3. Bas.). (Çev. Ed: Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir). Ankara: Pegem Akademi.
- Punch, F. K. (2005). *Sosyal araştırmalara giriş: Nitel ve nicel yaklaşımlar* (Çev. Dursun Bayrak, Bader Arslan). Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Porsuk, A. (2010). Denizli Merkez İlköğretim okullarındaki okul aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlar üzerine yönetici görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Razon, N. (1987). Öğrenme olgusu ve okul başarısını etkileyen faktörler, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 11(63), 1-6.

- Rençber, B. A. (2012). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörler, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1), 191-198.
- PISA. (2013). PISA 2012 ulusal ön raporu, Ankara <http://pisa.meb.gov.tr/?lang=tr> adresinden 20.05.2016 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Sadi, S., Şekerci, A. R., Kurban, B., Topu, F. B., Demirel, T., Tosun, C., Demirci, T. ve Göktaş, Y. (2008). Öğretmen eğitiminde teknolojinin etkin kullanımı: Öğretim elemanları ve öğretmen adaylarının görüşleri. Bilişim Teknolojileri Dergisi , 1(3), 43-49.
- Sapancı, A. (2014). Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki, Asya Öğretim Dergisi, 2(2), 60-68.
- Sarı, M. (2006). Okul yaşam kalitesi: Tanımı, değişkenleri ve ölçülmesi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(2), 139-151.
- Scheerens, J. ve Stoel, W. (1988). Development of theories of school effectiveness Annual Meeting of American Educational Research Association, New Orleans, 1-28.
- Seçkin, N. ve Koç, G. (1997). Okulöncesi eğitimde okul-aile işbirliği, Yaşadıkça Eğitim, 51, 5-10.
- Selimbocaoğlu, A. (2004). İletişim ve sınıf içi iletişimin önemi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (6-9 Temmuz 2004), İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Senemoğlu, N. (2005). Gelişim öğrenme ve öğretim. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Sezer, S. (2005). Öğrencinin akademik başarısının belirlenmesinde tamalayıcı değerlendirme aracı olarak rubrik kullanımı üzerinde bir araştırma, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, <http://kutuphane.pamukkale.edu.tr/dokuman/d000352.pdf>.
- Silah, M. (2007). Eğitim örgütlerinde hizmetin niteliğini arttırmak için personelin ödüllendirilmesi. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2(1).
- Soydan, B., Büyükeken, G., Aktaş, H. İ., Özbak, H. (2012). Başarı algısı ile akademik başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi, <http://docplayer.biz.tr/5371753-Basari-algisi-ile-akademik-basari-arasindaki-iliskinin> incelenmesi.html sitesinden 20.05. 2016 tarihinde indirilmiştir.
- Sönmez, V. (2010). Program geliştirmede öğretmen el kitabı (16. Bas.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Süleymangil, M. (2013). Sınıf içi öğretim etkinliği geliştirme ve kullanma çalışmalarının sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimleri üzerindeki rolü, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri. Eğitim Yönetimi, 2(4), 597-607.
- Sünbül, A., M. (2005). Bir meslek olarak öğretmenlik mesleğine giriş (6. Bas.). (Editörler: Özcan Demirel ve Zeki Kaya). Ankara: Pegem Yayınları.
- Sünbül, M., Çalışkan, M., Çintaş, D., Demirer, V., Yılmaz, E., Alan, S. ve Ceran, D. (2010). Lise öğrencileri kitap okuma alışkanlıkları: Konya ili araştırma raporu (9-10-11-12. Sınıflar). Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Konya.
- Sıgır, Ü. ve Gürbüz, S. (2011). Akademik başarı ve kişilik ilişkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma, Savunma Bilimleri Dergisi, 10(1), 30-48.
- Sıgır, Ü. ve Gürbüz, S. (2013). Örgütsel davranış, İstanbul: Beta Yayınları.
- Şahin, A. (2011). Öğretmen algılarına göre etkili öğretmen davranışları. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(1), 239-259.

- Şahin, E. (2002). Etkili sınıf yönetimi için kurallar oluşturmada pozitif disipline dayalı bazı öneriler. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 341-353.
- Şahin, F. T. ve Kalburan, N. C. (2009). Aile eğitim programları ve etkililiği: Dünyada neler uygulanıyor? Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(25), 1-12.
- Şahin, F. T. ve Turla, A. (2003). Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan aile katılımı çalışmalarının incelenmesi. OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı ve Bildiri Kitabı, 1, 379-392.
- Şahin, F. T. ve Ünver, N. (2005). Okul öncesi eğitim programlarına aile katılımı. Kastamonu Eğitim Dergisi, 13(1), 23-30.
- Şahin, İ. (2006). İlköğretim müfredat laboratuvar okullarının okul geliştirme süreci açısından incelenmesi. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Şahin, S. (2011). Öğretimsel liderlik ve okul kültürü arasındaki ilişki (İzmir ili örneği). Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 11, 1909-1928.
- Şerefli, A. K. (2003). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen zihinsel olmayan faktörler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Şeker, M. (2009). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin performans görevlerindeki başarıları ile ailelerinin eğitim-öğretim çalışmalarına katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Şeker, M. (2013). İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıflarda din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğrenci başarısını etkileyen faktörler (Tosya Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.
- Şencan, H. (2005). Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik. Ankara: Seçkin Kitap Evi.
- Şevik, Y. (2014). İlkokul müdür ve müdür yardımcılarının öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri ile akademik başarısına katkıları, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Şimşek, H. ve Tanaydın, D. (2001). Öğretmen veli katılımı: Öğretmen, veli psikolojik danışma üçgeni, İlköğretim Online, 1(1), 12-16.
- Şimşek, Y. (2003). Okul müdürlerinin iletişim becerileri ile okul kültürü arasındaki ilişki (Eskişehir ili örneği). Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Şişman, M. (1996). Etkili okul yönetimi, Yayınlanmamış Araştırma Raporu, Eskişehir.
- Şişman, M. (2002). Eğitimde mükemmellik arayışı etkili okullar. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M., Güleş, H., ve Dönmez, A. (2010). Demokratik bir okul kültürü için yeterlilikler çerçevesi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1), 167-182.
- Şişman, M. ve Uysal, Ş. (2012). Okullarda kültür ve iklim (Ed: S. Turan). (Çev. S. Turan), Eğitim Yönetimi Teori, Araştırma ve Uygulama, Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Taşdelen, V. (2003). Eğitimde kuram ve uygulama bağının kurulmasına yönelik felsefi bir araştırma. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36(1-2), 151-166.
- Taşkaya, S. M. ve Bal, T. (2009). Öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretim yöntemlerine ilişkin görüşleri, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 27, 173 -185.

- Tatar, M. (2004). Etkili öğretmen, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(11), <http://efdergi.yyu.edu.tr/> adresinden 22. 05.2016 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Tatlıoğlu, K. ve Korkmaz, G. (2015). İlköğretim öğrencilerinin okul başarılarını olumsuz etkileyen nedenlerin belirlenmesine yönelik bir araştırma (Konya örneği). *KAREFAD*, 6 (3), 93-116.
- TDK, (2012). TDK Büyük Türkçe Sözlük (11.baskı), TDK Yayınları, Ankara.
- TDK, (2014). TDK Büyük Türkçe Sözlük (11.baskı), TDK Yayınları, Ankara.
- TDK, (2016). TDK Büyük Türkçe Sözlük (11.baskı), TDK Yayınları, Ankara.
- Topçuoğlu Ünal, F. ve Yiğit, A. (2014). Çocuklarda okuma kültürünün oluşmasında ailenin etkisi. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 308-322.
- Tuncel, M., Argon, T., Kartallıoğlu, S. ve Kaya, S. (2011). İlköğretim matematik öğretmenlerinin derslerinde araç-gereçleri kullanma sıklığı ve bu sıklığı etkileyen faktörler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 31-51.
- Turan, S., Yıldırım, N. ve Aydoğdu, E. (2012). Okul müdürlerinin kendi görevlerine ilişkin bakış açıları, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(3), 63-76.
- Turhan, M., Demirli, C. ve Nazik, G. (2012). Sınıf öğretmenlerinin mesleki adanmışlık düzeylerini etkileyen faktörler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 179-192.
- Tutkun, Ö. ve Köksal, A. (2000). Okul-aile işbirliğinde yeni yaklaşımlar. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8, 216-224.
- Uğurlu, C. T. (2013). Öğretmenlerin iletişim becerisi ve empatik eğilim davranışlarının çocuk sevme düzeyleri üzerine etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 51-61.
- Ullah, H. (2009). Öğrencilerin akademik başarıları ve bunun öğrencinin öğrenmeye katılımı, fakülte ve arkadaş ilişkileriyle bağlantısı (Çev. Hasan Dam). *Dinbilimleri Akademik Araştırma Merkezi*, 9(4), 179-195.
- Ulular, G. F. (1997). Ortaokul öğrencilerinin okul başarılarını etkileyen zihinsel olmayan etmenler, *Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara*.
- Uysal, A. (2010). Sınıf öğretmenlerinin 2009 hayat bilgisi öğretim programında belirtilen strateji, yöntem ve teknikleri uygulamadaki yeterlik düzeylerinin belirlenmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara*.
- Ülgen, G. (1995). Eğitim psikolojisi birey ve öğrenme. Ankara: Bilim Yayınları.
- Varol, N. (2005). Aile Eğitimi. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Vatansever Bayraktar, H. (2015). Sınıf yönetiminde öğrenci motivasyonu ve motivasyonu etkileyen etmenler. *Turkish Studies*, 10(3), 1069-1090.
- Wolman, B. (1973). *Dictionary behavionary of behavioralscience*, New York, Van NostrandCompany.
- Özdemir, S. (2012). İlköğretim okullarında okul kültürü ile örgütsel sağlık arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(4), 599-620.
- Yalçın U. ve Balcı V. (2013). 7-14 yaş arası çocuklarda spora katılımdan sonra okul başarılarında, fiziksel ve sosyal davranışlarında oluşan değişimlerin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 27-33.
- Yalman, M., Özkan, E. ve Başaran B. (2015). Geleceğin öğretmenlerinin kitap okuma alışkanlıklarının incelenmesi (Dicle Üniversitesi örneği). *EKEV Akademi Dergisi*, 19(61), 463-478.

- Yavuz, C. ve Karadeniz, C. B. (2009). Sınıf öğretmenlerin motivasyonunun iş tatmini üzerine etkisi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 507-519.
- Yazıcı, K. (2006). Değerler eğitime genel bir bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 19, 499-522.
- Yelgün, A. ve Karaman, İ. (2015). Düşük sosyoekonomik düzeydeki mahallede bulunan bir ilköğretim okulunda akademik başarıyı düşüren faktörler nelerdir?, *Eğitim ve Bilim*, 40(179), 251-268.
- Yeniçeri Alemdar, M. ve Köker, N. E. (2013). Öğrencilerin okul kültürü algısı üzerine ampirik bir araştırma: Ege üniversitesi iletişim fakültesi örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 32-56.
- Yeşilyaprak, B. (2006). Eğitimde rehberlik hizmetleri (14. bas.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (9. Bas.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, C. (2008). İlköğretim okulu öğretmen ve yöneticilerinin öğretmenlerin ödüllendirilmesine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 56, 663-690.
- Yıldırım, İ. (2000). Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, sınav kaygısı ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 167- 176.
- Yıldırım, İ. (2006). Akademik başarının yordayıcısı olarak gündelik sıkıntılar ve sosyal destek, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 258-267.
- Yıldırım, K. (2010). Raising the quality in qualitative research. *Elementary Education Online*, 9(1), 79-92.
- Yıldırım, M. (2012). Kuruma dayalı aile eğitim programlarının ilköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin okul başarılarına etkileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Yıldırım, N. (2011). Okul müdürlerinin motivasyonları üzerine nitel bir inceleme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 71-85.
- Yıldız, B., Akbaşı, S. ve Üredi, L. (2016). Maarif müfettişlerinin sınıflarda uyguladığı rehberlik ve denetim uygulamalarının kaldırılmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Turkish Studies*, 11(3), 2427-2446.
- Yılmaz, A. (2000). Eşler arasındaki uyum ve çocuğun algıladığı anne baba tutumu ile çocukların, ergenlerin ve gençlerin akademik başarıları ve benlik algıları arasındaki ilişkiler. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, B. (2012). Okuma alışkanlığının okuma başarısına etkisi: Ankara Keçiören atapark ilköğretim okulu öğrencileri üzerine bir araştırma. Prof. Dr. K. Gülbün Baydur'a armağan (210-218). Ankara: Özyurt Matbaacılık.
- Yörük, S. ve Akalın Akdağ, G. (2010). İlköğretim okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarının etkililiği ölçeğinin geliştirilmesi, *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(1), 66-92.
- Yurtseven, F. (2014). Kendine güven. http://www.bilgi.edu.tr/site_media/uploads/files/2014/03/05/pdb-kendine-g-ven-b-lten-yaz-s-pdf_adresinden_22.05.2016_tarihinde_erisim_saglanmistir.
- Zöğ, H. (2007). İstanbul ili kağıthane ilçesinde görev yapan ilköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel adanmışlıkları ile işdoyumları arasındaki ilişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Bekir YILDIZ

Doğum Yeri ve Doğum Tarihi: Erdemli 04.08.1986

Adres: Adnan Menderes Mah. Pirireis Cad. No: 93 Erdemli/Mersin

Lisans: Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü

1986 yılında Mersin'in Erdemli ilçesinde doğdum. 2003 yılında Erdemli lisesinden iyi bir derece ile mezun oldum. 2003-2007 yılları arasında Niğde Üniversitesi'nin Sınıf öğretmenliği bölümünde eğitim gördüm. Mezun olduğum yılın eylül ayında öğretmenlik görevine başladım. 2007'den beri aktif öğretmenlik mesleğini yürütmekteyim.